

Milieuhandhavingsrapport

Vlaamse Hoge
Handhavingsraad voor
Ruimte en Milieu

2015

Vlaanderen
is ruimte & milieu

VOORWOORD

2015 was een druk jaar voor de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu. Er diende, in het kader van de omgevingsvergunning en het dichterbij elkaar brengen van de werelden van milieu en ruimtelijke ordening op het vlak van handhaving, op een snel tempo kennis te worden gemaakt met het nieuwe takenpakket inzake ruimtelijke ordening. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad stond immers in voor de coördinatie van de opmaak van het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening. Daarnaast stelde de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu ook het eerste strategische meerjarenprogramma, het Milieuhandhavingsprogramma 2015-2019, op.

Om deze twee werelden, milieu en ruimtelijke ordening, ook in de praktijk dichterbij elkaar te brengen organiseerde de Vlaamse Hoge Handhavingsraad de eerste handhavingsnetwerkdag in het najaar 2015. Deze netwerkdag kende een grote opkomst en was een uitgelezen kans voor de handhavingsactoren van beide domeinen om elkaar beter te leren kennen. De deelnemers kregen een stand van zaken met betrekking tot het beleid en konden actief deelnemen aan workshops.

Met het Milieuhandhavingsrapport 2015 publiceert de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu reeds zijn zevende jaarlijkse rapport. Opnieuw geeft dit rapport op cijfermatige wijze een overzicht van de handhavingsactiviteiten in 2015 en vormt het een belangrijke bron van informatie voor iedereen die interesse heeft in het handhavingslandschap. Wederom zou ik daarom namens de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu de verschillende actoren wensen te danken die jaarlijks de informatie aanleveren noodzakelijk voor de opmaak van dit Milieuhandhavingsrapport.

In een afzonderlijk document zal dit jaar ook een eerste Handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening worden gepresenteerd. Eerder dit jaar werden de bevoegde actoren immers ook bevraagd naar hun handhavingsactiviteiten in het kader van ruimtelijke ordening in 2015. Dit rapport vormt een nulmeting, voorafgaand aan de volledige inwerkingtreding van het decreet aangaande de handhaving van de omgevingsvergunning.

Prof. Dr. Michael G. Faure LL.M.
Voorzitter Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu

INHOUD

Voorwoord		3
Inhoud		5
1	Inleiding	9
1.1	Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid	9
1.2	Methodologie en relevantie milieuhandhavingsrapport 2015	11
1.2.1	Werkwijze	11
1.2.2	Structuur	12
1.2.3	Kanttelingen	13
1.3	Milieuhandhavingsbeleid	15
2	Evaluatie	19
2.1	Evaluatie van het gewestelijke handhavingsbeleid	19
2.1.1	Gewestelijke toezichthouders	19
2.1.2	Inspanningen met betrekking tot milieuhandhavingstaken	21
2.2	Evaluatie van het gevoerde milieuhandhavingsbeleid door de politie	28
2.2.1	Algemeen	28
2.2.2	Evaluatie van het gevoerde milieuhandhavingsbeleid door de Federale politie	29
2.2.3	Evaluatie van het gevoerde milieuhandhavingsbeleid door de Lokale politie	32
2.3	Evaluatie van het gevoerde Lokale milieuhandhavingsbeleid	39
2.3.1	Provinciegouverneurs	39
2.3.2	Provinciale toezichthouders (toezicht binnen het Milieuhand-havingsdecreet)	40
2.3.3	Bevoegdheden provincies inzake onbevaarbare waterlopen (andere dan deze opgenomen in het Milieuhandhavingsdecreet) door aangeduide provinciale medewerkers (toezicht buiten het Milieuhandhavingsdecreet)	42
2.3.4	Burgemeesters	43
2.3.5	Gemeentelijke toezichthouders	50
2.3.6	Intergemeentelijke verenigingen	61
3	Evaluatie van de inzet van de afzonderlijke milieuhandhavingsinstrumenten en veiligheidsmaatregelen	65
3.1	Controles waar een overtreding werd vastgesteld	66
3.2	Controles zonder verdere actie	69
3.3	Controles waarvan het resultaat onbekend is	71
3.4	Evaluatie van het instrument 'raadgeving'	73
3.5	Evaluatie van het instrument 'aanmaning'	75
3.6	Evaluatie van het instrument 'verslag van vaststelling'	77
3.7	Evaluatie van het instrument 'proces-verbaal'	79

3.8	Evaluatie van het instrument ‘bestuurlijke maatregelen’ en ‘beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen’	82
3.8.1	Evaluatie van het instrument ‘Bestuurlijke maatregelen’	82
3.8.2	Beroepen inzake bestuurlijke maatregelen	86
3.9	Evaluatie van het instrument ‘veiligheidsmaatregelen’	90
4	Evaluatie van het vlaamse milieusantionerings-beleid	95
4.1	Evaluatie van het strafrechtelijk sanctioneringsbeleid	97
4.1.1	Instream	100
4.1.2	Vooruitgangsstaat	107
4.1.3	Motieven tot seponeren	115
4.2	Evaluatie van het gevoerde sanctioneringsbeleid door de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie	120
4.2.1	Behandeling milieumisdrijven	120
4.2.2	Behandeling van milieu-inbreuken	127
4.3	Evaluatie van de rechtspraak van het Milieuhandhavingcollege	131
4.4	Evaluatie van het gevoerde sanctioneringsbeleid door de Vlaamse Landmaatschappij	134
5	Conclusies en aanbevelingen	139
5.1	Inspanningen	139
5.2	Instrumenten	143
5.3	Sanctionering	146
5.4	Aanbevelingen	148
6	Bijlagen	153
6.1	Verklarende woordenlijst - afkortingen	154
6.2	Lijst van grafieken	156
6.3	Lijst van grafieken	158
6.4	Lijst van responderende gemeenten	162
6.5	Lijst van responderende politiezones	165
	Colofon	167

Foto: Zwamplaatjes
© Jan Lamberts / ANB

1 INLEIDING

1.1 DECREET VAN 5 APRIL 1995 HOUDENDE ALGEMENE BEPALINGEN INZAKE MILIEUBELEID

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu (VHRM) vindt zijn ontstaansbasis terug in het decreet van 21 december 2007 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XVI "Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen"¹ kortweg het Milieuhandhavingsdecreet.

De VHRM werd opgericht ter ondersteuning van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering bij de coördinatie en de inhoudelijke invulling van het milieuhandhavingsbeleid. Met het oog op een doelmatige handhaving van de milieuwetgeving organiseert de VHRM dan ook het systematisch overleg met de milieuhandhavingsactoren. Dit overleg kan uitmonden in afspraken tussen de verschillende actoren. Deze afspraken worden protocollen genoemd. De VHRM is de gangmaker voor zowel het voeren van overleg met milieuhandhavingsactoren, als voor het voorbereiden en het afsluiten van de protocollen. In dit kader kan worden verwezen naar het eerste milieuhandhavingsprotocol dat op 18 maart 2013 werd ondertekend door minister Schauvliege en minister Turtelboom, zijnde de 'Prioriteitennota vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaamse Gewest 2013'².

Met de inwerkingtreding van (bepaalde artikelen van) het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning op 6 september 2014, werd de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving omgevormd tot de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, of kortweg de VHRM. De transitie van Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving naar de Vlaamse Hoge

Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu ging gepaard met de uitbreiding van de leden, vertegenwoordigers en plaatsvervangers van de VHRM met onder meer een ondervoorzitter deskundig op het vlak van de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en leden en plaatsvervangers op voordracht van de beleidsraad van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed en de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed.

De samenstelling van de plenaire vergadering van de VHRM werd vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2014 betreffende de aanstelling van de leden van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu³. De volledige samenstelling van de plenaire vergadering is terug te vinden op de website van de VHRM⁴. Naast een plenaire vergadering werkt de VHRM met een aantal werkgroepen om bijzondere vraagstukken te onderzoeken.

De VHRM dient een jaarlijks milieuhandhavingsrapport en een vijfjaarlijks milieuhandhavingsprogramma op te stellen.

- ▶ Het milieuhandhavingsprogramma, dat voor het eerst een tijdshorizon van vijf jaar heeft gekregen, bevat aanbevelingen voor de milieuhandhaving op basis van de analyse van de individuele programma's van alle door het Milieuhandhavingsdecreet gevatte actoren. Het Milieuhandhavingsprogramma 2015-2019 bevat daarnaast ook een strategisch en operationeel plan van de VHRM zelf en concrete

¹ Publicatie Belgisch Staatsblad 29 februari 2009

² <http://www.vhrm.be/protocollen-0/prioriteitennota>

³ Publicatie Belgisch Staatsblad 19 maart 2009

⁴ <http://www.vhrm.be/leden>

beleidsaanbevelingen rond de thema's water, afval en informatie-uitwisseling. Het Milieuhandhavingsprogramma 2015-2019 is terug te vinden op website van de VHRM⁵.

- Het milieuhandhavingsrapport bevat minstens een algemene evaluatie van het in het afgelopen kalenderjaar gevoerde gewestelijke milieuhandhavingsbeleid; een specifieke evaluatie van de inzet van de afzonderlijke handhavingsinstrumenten; een overzicht van de gevallen waarin, binnen de gestelde termijn, geen uitspraak werd gedaan over de beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen; een evaluatie van de beslissingspraktijk van de parketten inzake het al dan niet strafrechtelijk behandelen van een vastgesteld milieumisdrijf; een overzicht en vergelijking van het door de gemeenten en provincies gevoerde milieuhandhavingsbeleid; een inventaris van de inzichten die tijdens de handhaving werden opgedaan en die kunnen worden aangewend ter verbetering van de milieuregelgeving, beleidsvisies en beleidsuitvoering; en aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van het milieuhandhavingsbeleid. Deze milieuhandhavingsrapporten 2009 tot en met 2014 zijn terug te vinden op de website van de VHRM⁶.

Daarnaast staat de VHRM tevens in voor de coördinatie van de opmaak van een ontwerp handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening. Het ontwerp van het Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening, gecoördineerd door de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, werd op 31 maart 2015 overgemaakt aan het kabinet van minister Schauvliege. Op 17 juli 2015 keurde de Vlaamse Regering het Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening goed. Beide documenten zijn terug te vinden op de website van de VHRM.⁷

Tevens staat de VHRM in voor de opmaak van een jaarlijks handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening, analoog aan het Milieuhandhavingsrapport. De VHRM beslist om een eerste Handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening te maken over het jaar 2015. Dit rapport zal, met het oog op de volledige inwerkingtreding van het handhavingsdecreet omgevingsvergunning en de wijzigingen die dit meebrengt in het handhavingsinstrumentarium, dienen als nulmeting voor de toekomstige rapporteringen. Dit betekent dat er nog geen geïntegreerd handhavingsrapport 2015 zal worden opgesteld, maar dat het Milieuhandhavingsrapport 2015 en het Handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening 2015 zullen verschijnen als twee aparte documenten.

⁵ <http://www.vhrm.be/milieuhandhavingsprogramma>

⁶ <http://www.vhrm.be/milieuhandhavingsrapport>

⁷ <http://www.vhrm.be/programma-ruimtelijke-ordening>

1.2 METHODOLOGIE EN RELEVANTIE MILIEUHANDHAVINGSRAPPORT 2015

1.2.1 Werkwijze

Aan de hand van relevante, betrouwbare, cijfermatige en kwalitatieve gegevens is het opzet van het milieuhandavingsrapport om een concreet beeld te geven van het milieuhandavingsbeleid dat in het Vlaamse Gewest werd uitgevoerd van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015.

Om aan dit doel – en de decretaal bepaalde onderdelen – te voldoen, heeft de VHRM, analoog aan de opmaak van de vorige milieuhandavingsrapporten, een bevragsingsfiche opgesteld voor de milieuhandavingsactoren, waarin telkens werd toegespitst op de verschillende opdrachten van deze actoren. Nieuw voor 2015 was het feit dat het merendeel van de actoren, in het kader van ‘radicaal digitaal’ (cfr. Regeerakkoord 2014-2019⁸), voor het eerst een digitale bevragsingsfiche hebben ontvangen.

De volgende actoren werden op vlak van de handhaving van het milieurecht bevragd over hun activiteiten tussen 1 januari 2015 en 31 december 2015:

- ▶ de afdeling Milieu-inspectie van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE-AMI);
- ▶ de afdeling Milieuvergunningen van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE-AMV);
- ▶ de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE-AMMC);
- ▶ de afdeling Land- en Bodembescherming, Ondergrond en Natuurlijke Rijkdommen van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE-ALBON);
- ▶ de secretaris-generaal van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie;

- ▶ de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM);
- ▶ de Vlaamse Landmaatschappij (VLM);
- ▶ de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM);
- ▶ het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB);
- ▶ Waterwegen en Zeekanaal NV (AWZ);
- ▶ het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (VAZG);
- ▶ het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV);
- ▶ NV De Scheepvaart;
- ▶ Het departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW);
- ▶ de Vlaamse burgemeesters;
- ▶ de Vlaamse gemeenten;
- ▶ de intergemeentelijke verenigingen;
- ▶ de Vlaamse politiezones;
- ▶ de Federale politie;
- ▶ de Vlaamse provinciegouverneurs;
- ▶ de Vlaamse provinciale toezichthouders;
- ▶ het Milieuhandavingscollege;
- ▶ de parketten.

Zoals aangegeven in bovenstaande lijst werden de intergemeentelijke verenigingen, actief inzake de handhaving van het milieurecht, eveneens bevragd. Het Milieuhandavingsdecreet bepaalt immers dat gemeenten ervoor kunnen kiezen om via intergemeentelijke samenwerking beroep te doen op een toezichthouder.

Er werd wederom gewerkt met een uniforme vragenlijst zodat vergelijkbare gegevens konden worden verkregen. Zo werd er onder meer gepeild naar het aantal toezichthouders binnen de organisatie, het aantal voltijdse equivalenten (VTE) door deze toezichthouder(s) besteed aan milieuhandavingstaken in het kader van het Milieuhandavingsdecreet en de ingezette VTE besteed aan administratieve ondersteuning van milieuhandavingstaken door niet-toezichthouders, het aantal uitgevoerde controles tussen 1 januari 2015 en 31 december 2015, het aantal opgestelde

⁸ <http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/het-regeerakkoord-van-de-vlaamse-regering-2014-2019>

aanvankelijke processen-verbaal, het aantal opgestelde verslagen van vaststelling en het aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen en veiligheidsmaatregelen. De sanctionerende instanties werden ook bevraagd naar hun werkzaamheden tussen 1 januari 2015 en 31 december 2015.

Op basis van de informatie, aangeleverd via de gestandaardiseerde fiches, zal een kwantitatief beeld worden geschetst van de activiteiten van de handhavingsactoren in 2015. Deze cijfergegevens worden, samen met een tekstuele toelichting, op een grafische wijze weergegeven in een grafiek of een tabel.

Aangezien dit reeds het zevende milieuhandhavingsrapport is, zal – daar waar dit relevant en interessant is – een vergelijking worden gemaakt met de gegevens uit voorgaande milieuhandhavingsrapporten. Dit maakt het mogelijk een beeld te geven van de impact en uitvoering van het Milieuhandhavingsdecreet.

1.2.2 Structuur

Decretaal werd duidelijk bepaald over welke onderwerpen er minimaal dient te worden gerapporteerd. De VHRM heeft de bevragsingsfiches hier dan ook op afgestemd, al is er wel voor gekozen om een andere volgorde te hanteren dan in de opsomming in het Milieuhandhavingsdecreet.

De focus van hoofdstuk 2 ligt voornamelijk op de inspanningen van de toezichthoudende instanties. Eerst wordt een evaluatie geboden van het in het afgelopen kalenderjaar gevoerde milieuhandhavingsbeleid van de gewestelijke toezichthouders, de Federale politie, de Lokale politie en de handhavingsactiviteiten uitgevoerd op lokaal niveau door de provinciegouverneurs, de provinciale toezichthouders, de gemeentelijke toezichthouders en de toezichthouders van de intergemeentelijke verenigingen. Er zal een cijfermatig beeld worden geschetst van het aantal toezichthouders per organisatie, de ingezette VTE door deze toezichthouder(s) besteed aan milieuhandhaving-

staken in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet en de ingezette VTE besteed aan administratieve ondersteuning van milieuhandhavingstaken door niet-toezichthouders en het aantal controles uitgevoerd door deze toezichthouders in 2015. Dit maakt het eveneens mogelijk een beeld te verkrijgen van het aantal controles dat per toezichthouder werd uitgeoefend. Voor de Federale politie en de Lokale politie wordt het soort processen-verbaal dat werd opgesteld door de politiediensten inzake leefmilieu in 2015 besproken.

Daarnaast wordt specifiek gekeken naar de proactieve controles uitgevoerd door de Federale politie in het kader van afvaltransporten en naar de activiteiten van de toezichthouders aangesteld bij de Lokale politie. Aansluitend wordt het gevoerde lokale milieuhandhavingsbeleid geëvalueerd. Bij het lokale milieuhandhavingsbeleid wordt gewezen op de aanwezigheid van het aantal klasse 1, klasse 2 en klasse 3 inrichtingen op het grondgebied. Vervolgens worden de toezichtstaken uitgevoerd door de Vlaamse steden en gemeenten bestudeerd. Waar relevant, zal een vergelijking worden gemaakt met de gegevens uit de rapporten uit voorgaande jaren.

In hoofdstuk 3 ligt de nadruk op het gebruik van de afzonderlijke milieuhandhavingsinstrumenten door de verschillende milieuhandhavingsactoren. Om het begrip 'milieuhandhavingsinstrument' duidelijk af te bakenen, werd er aan de hand van de parlementaire voorbereidingen van het Milieuhandhavingsdecreet een opsomming gemaakt van deze instrumenten. Op basis van deze opsomming werden de uniforme bevragsingsfiches opgesteld. Het betreft de volgende instrumenten: raadgevingen, aanmaningen, bestuurlijke maatregelen (regularisatiebevel, stakingsbevel, bestuursdwang of een combinatie), veiligheidsmaatregelen, bestuurlijke geldboeten (en voordeelontneming) en strafsancties. De bestuurlijke geldboeten, bestuurlijke transacties en de strafsancties zullen echter in een afzonderlijk hoofdstuk worden behandeld, namelijk hoofdstuk 4 'Evaluatie van het in het afgelopen kalenderjaar gevoerde sanctioneringsbeleid'. Net zoals in de vorige

Milieuhandhavingsrapporten zullen de handhavingsinstrumenten worden afgewogen ten aanzien van het aantal uitgevoerde controles waar een overtreding werd vastgesteld en niet ten aanzien van het totaal aantal uitgevoerde controles. Verder zijn ook het proces-verbaal en het verslag van vaststelling opgenomen in deze specifieke evaluatie van de inzet van de afzonderlijke milieuhandhavingsinstrumenten.

Hoofdstuk 4 'Evaluatie van het in het afgelopen kalenderjaar gevoerde sanctioneringsbeleid' geeft vervolgens een overzicht van de opgelegde bestuurlijke en strafrechtelijke sancties door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM en de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE-AMMC). Ook wordt een overzicht geboden van de werkzaamheden van de parketten en het Milieuhandhavingscollege (MHHC).

Er kunnen ook nog andere soorten boetes worden opgelegd, zoals de gemeentelijke administratieve sancties en boetes in het kader van de heffingsplicht. Deze maken echter geen deel uit van het Milieuhandhavingsdecreet en zullen bijgevolg niet verder worden besproken.

In het besluit van dit rapport (hoofdstuk 5) wordt getracht een inventaris op te stellen van de inzichten die tijdens de handhaving werden opgedaan en die kunnen worden aangewend ter verbetering van de milieuregelgeving, beleidsvisies en beleidsuitvoering en aanbevelingen te formuleren voor de verdere ontwikkeling van het milieuhandhavingsbeleid.

Niet enkel de gegevens met betrekking tot 2015 worden gehanteerd om onderstaande evaluatie uit te voeren, tevens zal – daar waar mogelijk en relevant – een vergelijking worden gemaakt met de gegevens uit de voorgaande jaren en uit de vorige rapporten.

1.2.3 Kanttekeningen

Het Milieuhandhavingsdecreet bepaalt dat het milieuhandhavingsrapport onder meer een evaluatie dient te bevatten van het in het afgelopen

kalenderjaar gevoerde gewestelijke milieuhandhavingsbeleid, een specifieke evaluatie van de inzet van de afzonderlijke handhavingsinstrumenten en een evaluatie van de beslissingspraktijk van de parketten inzake het al dan niet strafrechtelijk behandelen van een vastgesteld misdrijf. Er kan hier echter geen sprake zijn van een evaluatie *sensu stricto*. Om werkelijk te onderzoeken hoe doeltreffend het milieuhandhavingsbeleid is, is het noodzakelijk bepaalde beoordelingscriteria *ex ante* vast te leggen. Het feit dat dit het zevende milieuhandhavingsrapport van de VHRM is, maakt het echter wel mogelijk een evaluatie te maken van de verdere implementatie van het Milieuhandhavingsdecreet en kan een betere blik worden geworpen op de wijze waarop de handhavingsactoren de instrumenten die hen worden aangeboden in het Milieuhandhavingsdecreet hanteren.

In tweede instantie dient gewezen te worden op het feit dat ook voor dit milieuhandhavingsrapport de responsgraad nog steeds geen 100% bedroeg. Hoewel de verschillende relevante actoren officieel werden aangeschreven en een medewerkingsverplichting bestaat voor de actoren die deel uitmaken van het Vlaamse Gewest, is er geen sprake van een volledige respons. Dit betekent dat de cijfergegevens niet geheel representatief zijn en de conclusies ook in dit licht dienen te worden gelezen. Het positieve is echter dat de responsgraad elk jaar blijft toenemen, ook dit jaar, behalve deze voor de Lokale politie.

Zoals eerder in de beschrijving van de structuur werd aangegeven, worden de activiteiten van de toezichthouders van de Lokale politie besproken in een afzonderlijk hoofdstuk, volgend op de activiteiten van de Federale politie. Dit heeft te maken met het feit dat de Lokale politie onderscheiden taken heeft wat betreft de handhaving van de milieuwetgeving. Enerzijds zijn binnen sommige steden en gemeenten politiefunctionarissen aangesteld als toezichthouder binnen een politiezone. Anderzijds staat de Lokale politie in voor de basispolitiezorg en voert meer bepaald alle opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie uit op het grondgebied van de

politiezone. In dat kader wordt uiteraard ook aan handhaving van de milieuwetgeving gedaan, al is het niet als toezichthouder in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet. Ook voor dit Milieuhandhavingsrapport 2015 werden de korpschefs van de Vlaamse politiezones gevraagd enkel te rapporteren, indien er een toezichthouder werd aangesteld binnen de politiezone, over de activiteiten van deze toezichthouder(s). Dit onderdeel (2.2.3) dient dus gelezen te worden samen met de evaluatie van het gevoerde lokale milieuhandhavingsbeleid (2.3.6).

Om de rapporteringslast niet nodeloos te verhogen, werd de bevragingssfeer slechts beperkt, gelet op wijzigingen in het instrumentarium, uitgebreid in vergelijking met de voorgaande jaren. Dit betekent echter dat enkel kan worden weergegeven wat de milieuhandhavingsactoren en de toezichthouders hebben gedaan in 2015 op het vlak van controle en

sanctionering, niet hoe en waarom ze dit hebben gedaan. Daar de bevraging cijfermatig was en geen contextgegevens werden opgevraagd, kan dit ruimte laten voor interpretatie. De leden, vertegenwoordigers en plaatsvervangers van de VHRM kregen echter wel de mogelijkheid, om na de verwerking van de gegevens, verdere inhoudelijk commentaar te geven en zo de uitkomsten in een breder kader te plaatsen.

Ook dit zevende milieuhandhavingsrapport kent zijn grenzen, maar het vormt wel een volgende stap in de evaluatie van het milieuhandhavingsbeleid in het Vlaamse Gewest en, in de verdere implementatie van het Milieuhandhavingsdecreet in 2015. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu tracht met het milieuhandhavingsrapport niet enkel een meerwaarde te bieden voor de beleidsmakers, maar tevens voor de handhavingsactoren zelf.

1.3 MILIEUHANDHAVINGSBELEID

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019⁹ bevat de ambitie voor een efficiëntieverhoging bij, en meer samenwerking en afstemming tussen alle diensten die als taak hebben om Vlaamse regelgeving te handhaven en overtredingen te beteugelen. Er wordt gestreefd naar een stroomlijning van de procedures in de bestaande Vlaamse handhavingsregelingen.

Daarnaast geeft dit regeerakkoord aan dat in het kader van de modernisering van het instrumentarium en de creatie van een nog efficiëntere overheid, de beleidslijnen en –prioriteiten van de handhaving van de omgevingsvergunning worden uitgewerkt in het handhavingsprogramma en de instrumenten van bestuurlijke handhaving optimaal worden ingezet. Tevens wordt er gestreefd naar een oplossingsgerichte en klantvriendelijke omgevingsadministratie waarbij de administraties oplossingen aanreiken en faciliteren om een project vooruit te helpen en fungeren als een kenniscel die meewerkt aan het vormen van draagvlak, steeds met het oog op het algemeen belang. Ook op het vlak van handhaving dient de redelijkheid te primeren en staat oplossingsgerichtheid en klantvriendelijkheid centraal. Het decretaal kader waarbinnen gewerkt wordt, dient deze oplossingsgerichte manier van werken dan ook te ondersteunen.

De VHRM heeft hierbij een belangrijke ondersteunende rol. Zowel de afstemming van het milieuhandhavingsrapport met het handhavingsrapport Ruimtelijke ordening en de coördinerende rol van de raad bij de opmaak van het handhavingsprogramma Ruimtelijke ordening zijn een uitvoering van dit regeerakkoord.

De beleidsnota omgeving 2014-2019 van Vlaams minister Joke Schauvliege¹⁰ legt strategische en operationele doelstellingen inzake milieuhandhaving

vast waar de VHRM in belangrijke mate uitvoering aan kan geven.

Specifiek voor handhaving is strategische doelstelling 3 “Eenvoudige en doeltreffende instrumenten” zoals verder geconcretiseerd in operationele doelstelling 14 “Verdere uitbouw gericht handhavingsbeleid” van belang.

Ook in de beleidsnota van Vlaams minister voor het algemeen regeringsbeleid Geert Bourgeois¹¹ zijn aanknopingspunten met betrekking tot handhaving te vinden, meer bepaald in strategische doelstelling 1 “Een vlotte en betrouwbare dienstverlening voor de Vlaamse Regering, een innoverend procesmanagement voor de besluitvorming en uitwerking van de Vlaamse Justitie”.

Deze strategische doelstelling werd verder uitgewerkt in zes operationele doelstellingen waarvan er 2 rechtstreeks op het handhavingsbeleid betrekking hebben.

Eenzijds wordt dit uitgewerkt in operationele doelstelling 1.4: Uitvoering van het samenwerkingsakkoord betreffende het strafrechtelijk beleid en het veiligheidsbeleid voor een meer coherente vervolging van overtredingen: *“Vlaanderen heeft heel wat bevoegdheden met strafrechtelijke aspecten, zoals leefmilieu, stedenbouw, werkgelegenheid, verkeersveiligheid, wapenhandel, jeugdbescherming en leerplicht. Ik zal het samenwerkingsakkoord betreffende het strafrechtelijk beleid en het veiligheidsbeleid uitvoeren zodat overtredingen met betrekking tot Vlaamse bevoegdheden met strafrechtelijke aspecten op een meer coherente manier kunnen worden vervolgd. Na de zesde staatshervorming krijgt Vlaanderen meer instrumenten om de eigen regelgeving te handhaven en om een eigen vervolgingsbeleid te ontwikkelen. Ik zal de*

⁹ <http://ebl.vlaanderen.be/publications/documents/60797>

¹⁰ <http://ebl.vlaanderen.be/publications/documents/65581>

¹¹ <http://ebl.vlaanderen.be/publications/documents/65542>

samenwerking met het College van Procureurs-generaal zo snel mogelijk opstarten. Ik zal de vergaderingen van het College van Procureurs-generaal actief bijwonen en erover waken dat de beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering zo snel mogelijk vertaald worden in richtlijnen voor het strafrechtelijk beleid. Ik hanteer daarbij als principe dat strafrechtelijke vervolging het best alleen gevraagd kan worden voor de meest strafwaardige overtredingen (strafrecht als ultimum remedium). Om de richtlijnen voor het strafrechtelijk beleid voor te bereiden is het belangrijk om vertegenwoordigers aan te wijzen in de verschillende thematische expertisenetwerken en in horizontale expertisenetwerken, zoals het strafrechtelijk beleid en de strafrechtspleging. Ik versterk de samenwerking met het federale niveau in het kader van het veiligheidsbeleid en lever een actieve bijdrage aan de Kadernota integrale veiligheid en het nationaal veiligheidsplan. Dat alles wordt uitgevoerd in nauw overleg met mijn collega's die bevoegd zijn voor de materies in kwestie. Daarom zal ik een coördinatiemechanisme opzetten bij de Vlaamse overheid. Dat orgaan heeft als opdracht het strafrechtelijk beleid en het veiligheidsbeleid te ondersteunen. Via het positief injunctierecht kan Vlaanderen het openbaar ministerie bevelen om, in individuele gevallen, een dossier strafrechtelijk te vervolgen of om een rechtsmiddel aan te wenden. Ik zal dit positief injunctierecht op een verantwoorde wijze en in nauw overleg met de bevoegde ministers van de betrokken materies uitoefenen."

Anderzijds zijn duidelijk aanknopingspunten vervat in operationele doelstelling 1.5 Uitbouw van een Vlaams inspectie- en handhavingsbeleid door de versterking van de efficiëntie van en de afstemming tussen alle inspectie- en handhavingsdiensten en de stroomlijning van processen en procedures: *"Ik zal de fundamenten leggen voor een Vlaams inspectie- en handhavingsbeleid, met dien verstande dat de afzonderlijke inspectiediensten zullen blijven bestaan. Daartoe voer ik de aanbevelingen uit van de themaudit over handhaving van Audit Vlaanderen. Binnen de administratie is al een traject opgestart om*

aanbevelingen uit te werken over een beleidsdomeinoverschrijdend inspectie- en handhavingsbeleid. Ik onderzoek hoe de werkzaamheden van die werkgroep worden voortgezet om concrete voorstellen uit te werken voor efficiëntieverhoging en meer samenwerking en afstemming tussen alle inspectie en handhavingsdiensten. Het leidend principe daarbij is dat inspectie- en handhavingsdiensten in Vlaanderen moeten voldoen aan zes principes van goed toezicht: selectiviteit, slagvaardigheid, samenwerking, transparantie, professionaliteit en onafhankelijke werking. Ik zet ook een specifieke projectgroep aan het werk die zal onderzoeken hoe we de inspectieprocessen en procedures in de bestaande Vlaamse handhavingsregelingen kunnen stroomlijnen. Voor de inspectieprocessen denk ik bijvoorbeeld aan de duur en frequentie van controles, gemeenschappelijke controles door verschillende diensten en de beperking van de toezichtslasten. Ik streef er ook naar om een decreet voor bestuurlijke handhaving uit te werken dat de processen en procedures voor het opleggen van administratieve boetes en maatregelen stroomlijnt. Ik verhoog de klantvriendelijkheid van inspecties en verminder de toezichtslasten van gecontroleerden. Als tijdens een controle onregelmatigheden worden vastgesteld, geven inspectiediensten informatie aan de geïnspecteerde over hoe die alle verplichtingen kan nakomen. Sancties worden pas opgelegd als de overtreding blijft bestaan. De mogelijkheid voor onmiddellijke bestraffing blijft bestaan voor ernstige inbreuken. Ik laat methodes om spontane naleving te verhogen inventariseren op basis van literatuur en bestaande praktijken. De inspectie- en handhavingsdiensten worden op een systematische en structurele wijze betrokken bij de opmaak en aanpassing van relevante wet- en regelgeving."

De VHRM zal, gelet op bovenstaand kader, een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering van zowel de beleidsnota van Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw als de beleidsnota van Vlaams minister voor het algemeen regeringsbeleid.

Foto: Boterbloemen
© Laila Macharis / VHRM

Foto: Hommel
© Erwin Brouwers / Dept. LNE

2 EVALUATIE

In dit hoofdstuk wordt een evaluatie van het Vlaamse milieuhandhavingsbeleid van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015 nagestreefd. Het betreft een rapportering inzake de handhavings- en toezichtsactiviteiten van de verschillende actoren, actief in het Vlaamse Gewest in 2015. Tevens zal – daar waar mogelijk en relevant – een vergelijking worden gemaakt met de gegevens die de VHRM heeft verzameld in voorgaande milieuhandhavingsrapporten.

2.1 EVALUATIE VAN HET GEWESTELIJKE HANDHAVINGSBELEID

2.1.1 Gewestelijke toezichthouders

Het Milieuhandhavingsdecreet bepaalt in artikel 16.3.1 dat de personeelsleden van het departement en de agentschappen die behoren tot de beleidsdomeinen Leefmilieu, Natuur en Energie, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en Mobiliteit en Openbare Werken door de Vlaamse Regering kunnen worden aangewezen als toezichthouders. Het betreft de volgende handhavingsinstanties: de secretaris-generaal van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE); de afdeling Milieu-inspectie van het departement LNE (LNE-AMI); de afdeling Milieuvergunningen van het departement LNE (LNE-AMV); de afdeling Land, Bodembescherming, Ondergrond en Natuurlijke Rijkdommen van het departement LNE (LNE-ALBON); de Vlaamse Land-maatschappij (VLM); de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM); het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (VAZG); het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB); de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en Waterwegen en Zeekanaal (AWZ). In 2010, met het wijzigingsbesluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010, konden het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), de afdeling Maritieme toegang van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) en NV De Scheepvaart ook toezichthouders aanstellen. Artikel 16.3.2 van het Milieuhandhavingsdecreet bepaalt daarnaast dat enkel die personen kunnen worden aangesteld als toezichthouders die over de vereiste kwalificaties en eigenschappen beschikken om de toezichtsoopdracht naar behoren in te vullen.

De gewestelijke toezichthoudende instanties werden in de bevragsingsfiche verzocht om het aantal toezichthouders, aangesteld door de Vlaamse Regering, aan te geven waarop zij in 2015 beroep konden doen. Tabel 1 geeft een beeld van het aantal toezichthouders dat door de gewestelijke handhavingsinstanties werd ingezet in 2015. Op basis van de gegevens uit het Milieuhandhavingsrapport 2014 en het Milieuhandhavingsrapport 2013 werd het tevens mogelijk een vergelijking te maken tussen het totaal aantal toezichthouders waarop beroep kon worden gedaan door de toezichthoudende instantie in 2013, in 2014 en in 2015.

AANTAL TOEZICHTHOUDERS

GEWESTELIJKE HANDHAVINGSACTOR	2013	2014	2015
LNE-ALBON	15	15	13
LNE-AMI	101	114	117
LNE-AMV	80	84	84
ANB	166	162	162
AWZ	65	62	68
AWV	62	59	58
VAZG	20	/	18
De Scheepvaart	30	30	30
OVAM	112	112	112
VLM	45	42	45
VMM	17	22	21
MOW - afdeling Maritieme toegang	9	9	13
Totaal	722	711	741

Tabel 1: Aantal toezichthouders per gewestelijke toezichthoudende instantie in 2013, 2014 en 2015

Om bovenstaande tabel te kaderen, dienen in eerste instantie de volgende randbemerkingen te worden geformuleerd:

- ▶ In 2015 werd door de secretaris-generaal van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie geen toezicht uitgeoefend, aangezien er zich, net zoals in 2013 en 2014, ook in 2015 geen uitzonderlijke omstandigheden hebben voorgedaan waarin diens bevoegdheid diende te worden aangewend. De secretaris-generaal van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie wordt dan ook niet opgenomen in de tabellen en grafieken.
- ▶ De VLM beschikt over 45 toezichthouders waarvan er 35 effectief als hoofdtaak inspectietaken uitvoeren (voornamelijk op het terrein). De VLM beschikt over 39,75 VTE toezichthouders in totaal aan werktijd. Deze zijn onderverdeeld in 30,95 VTE in de beide regio's, 2 VTE celhoofden in de beide regio's, 4,45 VTE in de centrale directie te Brussel (leiding, coördinatie en administratieve ondersteuning) en 2,35 VTE als administratieve ondersteuning in

de regio's. Iedereen van deze personen is toezichthouder.

Uit bovenstaande tabel kan worden afgeleid dat in totaal 741 gewestelijke toezichthouders waren aangesteld in 2015. Dit is een stijging ten opzichte van de 722 gewestelijke toezichthouders in 2013 en de 711 aangestelde gewestelijke toezichthouders in 2014. Deze stijging van 2015 ten opzichte van 2014 kan voornamelijk worden verklaard door de toezichthouders van het VAZG. Dit cijfers was voor 2014 immers niet beschikbaar. Indien de vergelijking wordt gemaakt met 2013 kan de stijging van het aantal gewestelijke toezichthouders in 2015 vooral worden verklaard door de toename van het aantal toezichthouders bij de LNE-AMI.

Uit de tabel blijkt – net zoals voorgaande jaren – de grote verscheidenheid aan entiteiten waarbinnen toezichthouders tewerkgesteld zijn, en de verschillen in aantallen toezichthouders per entiteit. Bij de opmaak van het Milieuhandavingsdecreet was het opzet om de pakkans voor bepaalde misdrijven, zoals het achterlaten van afval, te vergroten door meer toezichthouders in te zetten, een aanpak die wordt

omschreven als “veel ogen op het terrein”. Als gevolg daarvan werden ook buiten het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie, ambtenaren aangeduid om de afvalproblematiek te bestrijden.

2.1.2 Inspanningen met betrekking tot milieuhandhavingstaken

Net zoals reeds in vorige milieuhandhavingrapporten kon worden vastgesteld, verschilt de wijze waarop de gewestelijke handhavingsactoren hun handhavingsopdrachten organiseren sterk. Bepaalde handhavingsactoren hebben veel toezichthouders aangesteld, terwijl de handhavingstaken of handhavingsbevoegdheden eerder beperkt zijn. Daarnaast zijn er instanties waar de toezichthouders (quasi) voltijds bezig zijn met het uitvoeren van milieuhandhavingstaken. Dit betekent dat het aangeven van het aantal toezichthouders geen volledig beeld geeft van de effectieve inzet met betrekking tot de handhavingstaken. De gewestelijke toezichthoudende instanties werden daarom wederom gevraagd aan te geven hoeveel voltijdse equivalenten (VTE) in 2015 werden ingezet voor handhavingstaken. Ondanks het feit dat het Milieuhandhavingdecreet niet bepaalt

hoeveel VTE aan handhavingstaken dient te worden besteed, kan de ingezette VTE een duidelijker en meer afgewogen beeld geven van de effectieve inspanningen op het vlak van milieuhandhaving.

Volgende tabel geeft niet enkel een beeld van de totale tijdsbesteding aan milieuhandhavingstaken van de gewestelijke toezichthouders – in VTE – in 2015 maar ook van de ingezette VTE dat werd besteed aan administratieve ondersteuning van milieuhandhavingstaken door niet-toezichthouders. De administratieve ondersteuning van milieuhandhavingstaken heeft betrekking op de tijdsbesteding in het kader van milieuhandhavinggerelateerde taken van niet-toezichthouders. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan beleidsmatige ondersteuning (opmaak rapporten en programma's), zuiver administratieve taken (opstellen briefwisseling, organisatie controles), en juridische ondersteuning (uitwerken van interne richtlijnen voor de toezichthouders). Ter vergelijking worden deze gegevens inzake het totaal VTE besteed aan milieuhandhavingstaken in 2014 en in 2013 weergegeven.

INSPANNINGEN

GEWESTELIJKE HANDHAVINGSACTOR	Totaal VTE besteed aan milieuhandhavingstaken			VTE besteed door toezichthouders aan milieuhandhavingstaken	VTE besteed aan administratieve ondersteuning van milieuhandhavingstaken door niet-toezichthouders
	2013	2014	2015	2015	2015
LNE-ALBON	2,7	2,7	2,40	2,2	0,2
LNE-AMI	80,93	91,8	91,7	82,4	9,3
LNE-AMV	2	2	3,95	3,45	0,5
ANB	39,4	39,3	37,20	36,2	1
AWZ	1	0	0,01	0,01	0
AWV	0,95	1	1,00	0,8	0,2
VAZG	0,79	/	3,91	2,98	0,93
De Scheepvaart	/	/	1,10	1	0,1
OVAM	9,8	9,9	8,90	5,9	3
VLM	27,6	27,42	30,95	30,95	0
VMM	0,6	0,6	0,6	0,3	0,3
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0,00	0	0
Totaal	165,77	174,72	181,72	166,19	15,53

Tabel 2: Inspanningen van de gewestelijke toezichthoudende instanties met betrekking tot milieuhandhavingstaken in 2013, 2014 en 2015

Met betrekking tot het totaal aantal VTE besteed aan milieuhandhavingstaken door de gewestelijke toezichthoudende instanties kan een positieve evolutie worden vastgesteld. Zoals eerder aangeduid werden niet enkel meer toezichthouders aangesteld, ook werd er effectief meer VTE besteed aan milieuhandhavingstaken door deze toezichthouders. Ten opzichte van 2013 werd in 2015 bijna 16 VTE meer besteed aan milieuhandhavingstaken. Net zoals bij het aantal aangestelde toezichthouders, is deze stijging van het aantal VTE voornamelijk toe te schrijven aan de LNE-AMI.

Net zoals voorgaande jaren kan voor 2015 echter worden vastgesteld dat een grote verscheidenheid bestaat tussen de verschillende gewestelijke toezichtsactoren inzake de ingezette VTE dat werd besteed aan handhavingstaken. Bepaalde actoren spenderen een groot ingezette VTE aan handhavingstaken terwijl andere milieuhandhavingactoren slechts een beperkt ingezette VTE besteden

aan milieuhandhavingstaken. Zo kan bijvoorbeeld worden opgemerkt dat meer dan de helft van het totaal aantal VTE besteed aan milieuhandhavingstaken door gewestelijke handhavingactoren werd besteed door de LNE-AMI, namelijk 91,7 VTE. Andere handhavingactoren spendeerden zeer weinig, of zelfs geen, VTE aan milieuhandhavingstaken, zoals de afdeling Maritieme Toegang van MOW of het AWZ. Zij konden in 2015 respectievelijk beroep doen op 13 en 68 gewestelijke toezichthouders en spendeerden respectievelijk 0 en 0,01 VTE aan milieuhandhavingstaken. De reden is uiteraard dat milieuhandhaving niet tot hun prioritaire takenpakket behoort.

Aantal controles

Om de inspanningen op het vlak van de milieuhandhaving van de gewestelijke toezichthoudende instanties beter te kunnen kaderen, werd gevraagd hoeveel milieuhandavingscontroles werden uitgevoerd door deze toezichthouders tussen 1 januari 2015 en 31 december 2015. De definitie van controle luidt als volgt: "Een controle in het kader van milieuhandhaving is het nagaan bij een rechtspersoon en/of een natuurlijke persoon die gehouden is aan wettelijke verplichtingen uit het milieurecht, of die rechtspersoon of natuurlijke persoon ook daadwerkelijk deze wettelijke verplichtingen naleeft.

Dit kan opgedeeld worden in controles ter plaatse (inspectie) of controles op stukken"¹². Onderstaande tabel geeft een overzicht van het totaal aantal uitgevoerde milieuhandavingscontroles door de toezichthouders in 2015. Ter vergelijking werd tevens het totaal aantal milieuhandavingscontroles uitgevoerd in 2014 en 2013 per gewestelijke toezichthoudende instantie weergegeven.

AANTAL MILIEUHANDHAVINGSCONTROLES

GEWESTELIJKE HANDHAVINGSACTOR	2013	2014	2015
LNE-ALBON	267	272	231
LNE-AMI	11.884	11.964	13.305
LNE-AMV	720	949	1764
ANB	8.479	9.087	9.531
AWZ	/	/	1
AWV	193	201	124
VAZG	3.491	/	4.585
De Scheepvaart	/	/	41
OVAM	354	402	3.323 ¹³
VLM	3665	4.658	4.687
VMM	15	25	33
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0
Totaal	29.068	27.558	37.625

Tabel 3: Totaal aantal uitgevoerde milieuhandavingscontroles door de toezichthouders in 2013, 2014 en 2015

¹² Het VHRM-glossarium is terug te vinden via het gesloten luik 'voor de toezichthouder' op de VHRM-website: <http://www.vhrm.be/toezichthouders>

¹³ 2.771 controles werden uitgevoerd door de eigen toezichthouders en bij 552 controles, uitgevoerd door externe inspectiediensten, politie, douane, ... werd ondersteuning verleend door de OVAM.

Om bovenstaande tabel te kaderen dienen volgende randbemerkingen te worden gegeven:

- ▶ Het AWZ deelde mee dat de overtreding werd vastgesteld tijdens de dagdagelijkse werking op het terrein. De toezichthouders van de AWZ doen daarnaast ook beroep op andere handhavers voor handhaving (bijvoorbeeld voor de opmaak van het proces-verbaal).
- ▶ De VLM deelde mee dat er 4.687 milieu-handhavingscontroles werden uitgevoerd in 2015. Deze controles omvatten volgende soorten verslagen: 3.984 aanvankelijke inspectieverslagen, 156 navolgende inspectieverslagen, 182 aanvankelijke processen-verbaal, 57 navolgende processen-verbaal, 299 processen-verbaal van staalname, 1 veiligheidsmaatregel, 8 navolgende bestuurlijke maatregelen (bij het opstellen van een aanvankelijke bestuurlijke maatregel wordt steeds een proces-verbaal opgesteld en deze worden dus niet nogmaals meegeteld).
- ▶ De VMM gaf aan dat alle controles waaraan VMM - Afdeling Rapportering Water (VMM-ARW) deelnam in gezelschap van andere toezichthouders werden uitgevoerd en dat het de andere toezichthouders waren die waar nodig een proces-verbaal opmaakten, aanmaningen gaven,... Dit werd echter niet bijgehouden. VMM-ARW houdt het aantal controles als toezichthouder niet bij, evenmin als de mondeling gegeven raadgevingen. Naar aanleiding van controles van de VMM- Afdeling Operationeel Waterbeheer werden 3 processen-verbaal Ruimtelijke Ordening opgemaakt, al zij het niet door de VMM.
- ▶ De LNE-ALBON deelde mee dat 147 controles ter plaatse werden uitgevoerd (110 schouwingen en 37 opmetingen) en 84 controles op stukken (voortgangsrapporten).
- ▶ De LNE-AMV deelde mee 1.764 controles te hebben opgestart in 2015. Hiervan waren er 1.277

afgerond in 2015. Er werden 487 controles opgestart en niet afgerond. De controles die in voorgaande jaren werden opgestart en pas in 2015 werden afgerond, werden niet opgenomen in de cijfers.

- ▶ De LNE-AMI geeft aan dat in 2015 13.076 inspecties werden uitgevoerd (controles ter plaatse) en 229 controles op stukken waarvoor werkverslagen werden opgesteld. Het aantal inspecties ter plaatse omvat ook het aantal Sevesocontroles die door de dienst Toezicht Zwarerisicobedrijven werden opgevoerd. Deze controles werden uitgevoerd zowel in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet als in het kader van het Samenwerkingsakkoord betreffende de beheersing van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn.

In tabel 3 kan worden vastgesteld dat de gewestelijke toezichthouders in totaal 37.625 controles hebben uitgevoerd. Dit aantal is een forse stijging ten opzichte van de 27.558 controles die werden uitgevoerd in 2014. Deze stijging kan gedeeltelijk worden verklaard door het feit dat voor het VAZG in 2014 geen cijfers beschikbaar waren betreffende het aantal controles uitgevoerd door deze handhavingsactor. Daarnaast kan een flinke stijging van het aantal controles uitgevoerd door de OVAM worden waargenomen. In 2013 voerden zij 354 controles uit en in 2014 402. In 2015 nam dit aantal enorm toe gelet op het feit dat de OVAM in 2015 3.323 controles uitvoerden. Dit verschil tussen de cijfers in 2014 en 2015 is veroorzaakt door de 'Integraal Milieujaarverslag' (IMJV) -controles die uitgevoerd zijn door de OVAM. Elk oneven jaar is er een grote steekproef van bedrijven (ca 15.000 afvalproducenten) die via het IMJV moeten rapporteren over hun afvalcijfers van het vorig jaar. Elk even jaar is de steekproef van bedrijven kleiner (ca. 3.000 afvalproducenten). In de jaren met een grote steekproef zijn er veel bedrijven (2000 à 3.000) die niet reageren op de uitnodiging die via het IMJV-loket van LNE verstuurd wordt. In de jaren met een kleine steekproef is dit beperkter (ca.

50 à 100). Het zijn de bedrijven die niet reageren op de uitnodiging die vanuit de OVAM een aanmaning (in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet) krijgen om te rapporteren via het IMJV. Elk bedrijf dat zo een aanmaning krijgt, wordt door de OVAM als 1 controle geteld. In 2014 zijn er 15 aanmaningen verstuurd (jaar met kleine steekproef) en uiteindelijk 3 verslagen van vaststelling opgesteld. In 2015 zijn er 2.372 aanmaningen verstuurd (jaar met grote steekproef) en uiteindelijk 44 verslagen van vaststelling opgesteld. De opvolging van het IMJV en versturen van aanmaningen is zo veel mogelijk geautomatiseerd waardoor de tijdsbesteding niet significant groter wordt wanneer er meer aanmaningen moeten worden verstuurd. Daardoor is er ook geen echt verschil in het ingezette VTE-aantal tussen de verschillende jaren.

Ook bij de LNE-AMI en de LNE-AMV kan een toename van het aantal uitgevoerde controles worden waargenomen in 2015 ten opzichte van 2014 en 2013. De stijging bij de LNE-AMI kan worden verklaard door het feit dat, om meer efficiënt en effectief te handhaven, in 2015 verder werk werd gemaakt van de interne optimalisatie van de inzet van de beschikbare inspectiecapaciteit en van een doorgedreven gerichte en risico-gebaseerde inspectie-aanpak. Deze efficiëntere aanpak resulteerde in een toename van 1.000 inspecties, van 12.000 naar 13.000 op jaarbasis. De meer gerichte en risico gebaseerde aanpak resulteerde in een hogere graad van vaststelling van schendingen. Bij de LNE-AMV is een groot deel van de stijging in het aantal gevoerde milieuhandhavingscontroles toe te schrijven aan een grootschalige controle op het betalen van de retributie, zoals voorgeschreven in artikel 54/1, §2 van het VLAREL¹⁴.

Voor elke handhavingsactor, behoudens de LNE-ALBON en het AWV, kon een stijging van het aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles in 2015 ten opzichte van 2014 worden genoteerd.

¹⁴ Het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (gecoördineerde versie VLAREL).

Net zoals bij het aantal aangestelde toezichthouders en de ingezette VTE besteed aan handhavingstaken, valt echter – ook in 2015 – een grote diversiteit op te merken tussen de verschillende gewestelijke toezicht instanties in het aantal controles dat zij uitvoerde.

In tabel 4 wordt niet enkel het aantal toezichthouders, het totaal ingezette VTE besteed aan handhavingstaken¹⁵ en het aantal milieuhandhavingscontroles uitgevoerd door de toezichthouders weergegeven, maar wordt tevens een afweging gemaakt door het aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles te delen door het aantal toezichthouders om zo het gemiddeld aantal controles per toezichthouder voor te stellen. Omdat een controle vaak meer omvat dan enkel het effectief uitvoeren van de controle en het ter plaatse gaan, zal – om een meer evenwichtig beeld te verkrijgen – het aantal controles uitgevoerd door de toezichthouders gedeeld worden door het totaal ingezette VTE besteed aan handhavingstaken per gewestelijke instantie, om zo ook voor 2015 een gemiddeld aantal controles per VTE voor te stellen. Op die manier wordt ook rekening gehouden met de voorbereidingen van elke controle en de administratieve afhandeling. Ter vergelijking werd onderaan in de tabel het gemiddelde aantal controles per toezichthouder en het gemiddelde aantal controles per VTE in 2014 en 2013 opgenomen.

¹⁵ Het betreft hier zowel de ingezette VTE besteed door toezichthouders aan milieuhandhavingstaken in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet als de ingezette VTE besteed aan administratieve ondersteuning van milieuhandhavingstaken door niet-toezichthouders.

INSPANNINGEN HANDHAVINGSTAKEN

GEWESTELIJKE HANDHAVINGSACTOR	Aantal toezichthouders	Totaal ingezette VTE	Aantal milieuhand- havingscontroles	Gemiddeld aantal controles per toezichthouder	Gemiddeld aantal controles per VTE
LNE - ALBON	13	2,40	231	18	96
LNE - AMI	117	91,7	13.305	114	145
LNE - AMV	84	3,95	1764	21	447
ANB	162	37,20	9.531	59	256
AWZ	68	0,01	1	0	100
AWV	58	1,00	124	2	124
VAZG	18	3,91	4.585	255	1.173
De Scheepvaart	30	1,10	41	1	37
OVAM	112	8,90	3.323	30	373
VLM	45	30,95	4.687	104	151
VMM	21	0,60	33	2	55
MOW - afdeling Maritieme toegang	13	0,00	0	0	0
Totaal	741	181,72	37.625	51	207
2014				39	158
2013				40	175

Tabel 4: Inspanningen met betrekking tot milieuhandhavingstaken 2015

Bovenstaande tabel geeft aan dat in 2015 gemiddeld 51 controles per toezichthouder werden uitgevoerd. Dit is een stijging ten opzichte van de 40 controles per toezichthouder in 2013 en de 39 controles per toezichthouder in 2014. Deze stijging kan worden verklaard door de forse stijging van het totaal aantal uitgevoerde milieuhandhavingcontroles. Zoals eerder aangegeven, was de stijging van het aantal uitgevoerde milieuhandhavingcontroles voornamelijk toe te wijzen aan de OVAM, de AMI en de AMV.

Indien dit gegeven wordt bekeken bij de verschillende gewestelijke toezichtinstanties afzonderlijk is dit beeld echter zeer gediversifieerd. Zo voerde een toezichthouder van het VAZG in 2015 gemiddeld niet minder dan 255 controles uit, terwijl dit aandeel bij bijvoorbeeld de VMM en het AWV 2 controles per toezichthouder bedroeg. Dit verschil zou kunnen worden verklaard door onder andere de aard van de uitgevoerde controles en door het feit dat voor bepaalde toezichthouders de handhaving van het milieurecht een vrijwel exclusieve taak vormt, terwijl

voor andere toezichthouders de handhaving slechts een klein onderdeel uitmaakt van het takenpakket van de medewerker.

Het gemiddeld aantal controles per VTE is het totaal aantal uitgevoerde controles afgewogen ten aanzien van het totale ingezette VTE dat werd besteed aan handhavingstaken. Dit gegeven vormt een correcter beeld van de inspanningen van de gewestelijke handhavingfactoren in 2015. Gemiddeld voerden de toezichthouders 207 controles uit per VTE. Dit is een stijging ten opzichte van de 175 milieuhandhavingcontroles per VTE in 2013 en de 158 milieuhandhavingcontroles per VTE in 2014. Deze stijging kan worden verklaard door de forse toename in het aantal uitgevoerde milieuhandhavingcontroles. Voor bepaalde actoren vormt het gemiddelde aantal controles per VTE een fictief scenario aangezien er binnen hun organisatie niet meer dan 1 VTE werd besteed aan handhavingstaken. Dit is het geval bij het AWZ en de VMM en maakt dan ook dat het gemiddelde aantal controles per VTE

hoger ligt dat het totaal aantal door deze handhavingsactoren uitgevoerde milieuhandhavingscontroles in 2015.

Het resultaat van deze door de gewestelijke handhavingsactoren uitgevoerde milieuhandhavingscontroles zal aan bod komen in hoofdstuk 3 'Evaluatie van de inzet van de afzonderlijke milieuhandhavingsinstrumenten en veiligheidsmaatregelen'.

2.2 EVALUATIE VAN HET GEVOERDE MILIEUHANDHAVINGSBELEID DOOR DE POLITIE

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu heeft voor de opmaak van dit milieuhandhavingsrapport wederom de Federale en de Lokale politie bevestigd in het kader van hun activiteiten betreffende milieuhandhaving. Zo werd onder meer gevraagd hoeveel processen-verbaal met betrekking tot milieumisdrijven in het Vlaamse Gewest werden opgesteld door de Federale politie en door de Lokale politie naar aanleiding van een vaststelling (op basis van een aangifte, klacht of een op heterdaad ontdekt misdrijf) tussen 1 januari 2015 en 31 december 2015. Verder werd meer gedetailleerd gevraagd naar de specifieke activiteiten van de Federale politie in het kader van de milieuhandhaving en naar de activiteiten van de toezichthouders aangesteld binnen de Lokale politiezones.

2.2.1 Algemeen

Tabel 5 geeft een overzicht van het soort processen-verbaal dat werd opgesteld door de politiediensten inzake leefmilieu in 2015.

De cijfers omvatten zowel de aanvankelijke processen-verbaal en de vereenvoudigde processen-verbaal¹⁶. Het feit dat hierin ook de vereenvoudigde processen-verbaal vervat zitten, geldt als verklaring voor het verschil tussen het aantal opgestelde processen-verbaal door de politiediensten en het aantal ontvangen dossiers – opgesteld door de politiediensten – bij de parketten (cf. hoofdstuk 4.1.). De cijfergegevens zijn afkomstig uit de Algemene Nationale Gegevensdatabank. De Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) is het geheel van informatie-systemen van de geïntegreerde politie dat bestemd is om de opdrachten van gerechtelijke of bestuurlijke politie te ondersteunen, zodat er een maximaal

gestructureerd en beveiligd informatiebeheer wordt gewaarborgd.¹⁷

In totaal werden door de politiediensten 13.373 processen-verbaal opgesteld in het Vlaamse Gewest in 2015. Net iets meer dan 97% van deze processen-verbaal werd opgesteld door de Lokale politie en minder dan 3% door de Federale politie.

Net meer dan de helft, namelijk 56%, had betrekking op 'overige fenomenen gelinkt met leefmilieu'. Dit bevat onder meer feiten die niet vallen onder het Milieuhandhavingsdecreet, zoals overtredingen in het kader van vuurwerkwendel. De tweede grootste categorie is 'afval door particulier'. Deze categorie vertegenwoordigt 23% van het totaal aantal vastgestelde overtredingen.

In vergelijking met de gegevens uit het Milieuhandhavingsrapport 2014 kan een daling worden opgemerkt van het aantal opgesteld processen-verbaal, namelijk 15.303 in 2014 ten opzichte van de 13.373 opgestelde processen-verbaal in 2015. De verhouding tussen de verbaliserende eenheid (Federale politie, Lokale politie en overige politiediensten) blijft echter min of meer gelijk, net als de verhoudingen tussen de verschillende types feiten.

¹⁶ Vereenvoudigde processen-verbaal worden voornamelijk opgesteld voor lichte feiten met bijvoorbeeld onbekende daders, die niet systematisch worden overgemaakt aan het parket.

¹⁷ <http://www.lokalepolitie.be/5412/algemene-informatie/199-de-algemene-nationale-gegevensbank.html>

PROCESSEN-VERBAAL LEEFMILIEUCRIMINALITEIT

TYPE FEIT	Eenheden			Totaal
	Federale Politie	Lokale Politie	Overige	
Afval door beroepspersoon	19	370	1	390
Afvaltransport	28	75	0	103
Afval: vergunning-erkenning	2	43	2	47
Afval door particulier	81	2.974	7	3.062
Luchtverontreiniging	4	408	0	412
Waterverontreiniging	19	141	1	161
Bodemverontreiniging	8	110	2	120
Leefmilieu: geluidshinder	1	310	2	313
Belastingen-heffingen inzake leefmilieu	1	9	0	10
Leefmilieu flora fauna Vernietiging	0	226	0	226
Leefmilieu flora fauna Dierenwelzijn	6	764	2	772
Leefmilieu flora fauna Natuurbescherming	9	171	2	182
Leefmilieu flora fauna Vergunning	5	49	1	55
Overige fenomenen gelinkt met leefmilieu	161	7.357	2	7.520
Totaal	344	13.007	22	13.373

Bron: ANG

Tabel 5: Processen-verbaal opgesteld door politiediensten inzake leefmilieucriminaliteit voor het jaar 2015 in het Vlaamse Gewest

2.2.2 Evaluatie van het gevoerde milieuhandavingsbeleid door de Federale politie

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu heeft ook voor het Milieuhandavingsrapport 2015 de Federale politie bevraagd naar zijn activiteiten in het kader van de milieuhandhaving. Er werd onder meer gevraagd hoeveel processen-verbaal in 2015 gevat werden in de ANG betreffende Leefmilieucriminaliteit waarbij de vaststellende eenheid een onderdeel uitmaakte van de Federale politie. Deze gegevens werden in 2.2.1 in tabel 5 voorgesteld. Daarnaast werd bijvoorbeeld gevraagd hoeveel personen in 2015 binnen de Federale politie actief bezig waren met de handhaving van het milieurecht in het Vlaamse Gewest.

Binnen de Federale politie maakten er in 2015 118 personen deel uit van het Leefmilieunetwerk in Vlaanderen. Dit Leefmilieunetwerk heeft als opzet om

informatie met betrekking tot leefmilieuschendingen uit te wisselen, om wederzijdse ondersteuning te leveren, om samen "best practices" te ontwikkelen en om grootschalige onderzoeken effectief en efficiënt uit te voeren. Binnen dit netwerk zijn er ook 198 leden van de Lokale politie. Het is echter zo dat het cijfer van 118 personen van de Federale politie dat actief bezig is met milieuhandhaving zowel een overschatting als een onderschatting inhoudt. Het cijfer is immers een extractie uit de databank Leefmilieunetwerk. Niet alle personen opgenomen in deze databank zijn nog steeds actief bezig met milieuhandhaving. Anderzijds is het ook zo dat niet alle personen die zich binnen de Federale politie bezighouden met milieuhandhaving in dit netwerk zijn opgenomen. Het cijfer van 118 personen dient dus als indicatief te worden beschouwd.

Meer nauwkeurig is het feit dat in 2015 binnen de Federale politie 38 VTE actief bezig waren met milieuhandhaving in het Vlaamse Gewest. Dit betreft

6 VTE binnen de Dienst leefmilieu van de Directie bestrijding zware en georganiseerde criminaliteit (DJSOC/Milieu), 15 VTE onderzoekscapaciteit binnen de Federale Gerechtelijke politie en 17 VTE fenomeencoördinatoren. Deze fenomeencoördinatoren bekijken het fenomeen leefmilieucriminaliteit en volgen dit op. In vergelijking met 2014 kan een daling worden vastgesteld van het aantal VTE dat actief bezig was met milieuhandhaving in het Vlaamse Gewest binnen de Federale politie. In 2014 bedroeg dit immers nog 49 VTE. Het is voornamelijk de onderzoekscapaciteit die sterk is afgenomen, namelijk van 31 VTE in 2014 naar 15 VTE in 2015. Het aantal VTE fenomeencoördinatoren is daarentegen toegenomen, van 10 VTE in 2014 naar 17 VTE in 2015.

De Federale politie behandelt de bovenlokale fenomenen die beantwoorden aan de definitie van zware leefmilieucriminaliteit. Het betreft hier onder meer het herhaaldelijk systematisch handelen in strijd met de regelgeving en overige wettelijke bepalingen; een sterke verwevenheid met fraude; activiteiten die georganiseerd plaatsvinden, veelal in bedrijfsmatig verband; activiteiten met een bovenregionale spreiding en internationale vertakkingen; activiteiten die gericht zijn op aanzienlijk geldgewin; en bedrijvigheden met grote, vaak onherstelbare schade aan het leefmilieu en/of dreigend gevaar voor de volksgezondheid.

In 2015 werden in totaal 439 processen-verbaal opgenomen in de Algemene Nationale Gegevensbank¹⁸ betreffende leefmilieucriminaliteit en dit enkel op het grondgebied van het Vlaamse Gewest en waarbij de vaststellende eenheid een onderdeel uitmaakte van de Federale politie. De gedaalde onderzoekscapaciteit in VTE laat zich niet vertalen in een sterke daling van het aantal opgestelde processen-verbaal. In 2014 werden immers 354 processen-verbaal opgesteld. De aanleiding voor deze reactieve milieuhandhavingsvaststellingen vormden een aangifte, een klacht of

een op heterdaad ontdekt misdrijf. Deze processen-verbaal handelden niet alleen over milieumisdrijven, maar tevens over milieu-gerelateerde feiten.

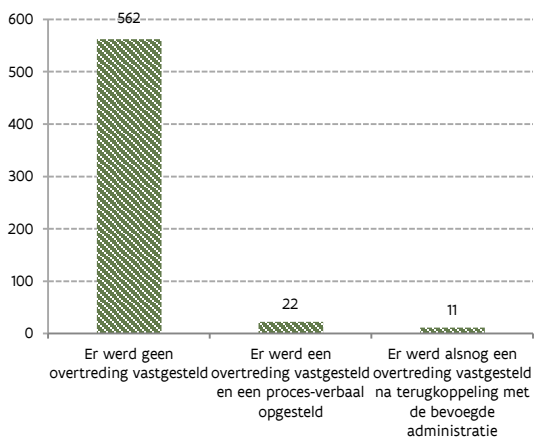
Proactieve controles in het kader van afvaltransporten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest

Naast bovenstaande reactieve controles voerde de Federale politie in 2015 ook 595 proactieve controles uit in het kader van afvaltransporten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. De gedaalde onderzoekscapaciteit in VTE laat zich dus ook niet voelen in de uitgevoerde proactieve controles. Integendeel, in 2015 vond een stijging van het aantal proactieve controles plaats van 531 in 2014 naar 595 in 2015. Er werd binnen de Federale politie voor gekozen om die afvalstoffen aan te pakken die een ernstige bedreiging vormen voor de volksgezondheid of voor het leefmilieu en die grote (illegale) winsten genereren. Deze focus op controles van de afvaltransporten door de Federale politie is gerelateerd aan het Nationaal Veiligheidsplan 2012-2015¹⁹ waarin de Federale Regering heeft beslist om onder meer de fraude inzake afvalbeheer als prioritair te beschouwen. Er dient te worden opgemerkt dat in deze cijfers inzake afvaltransporten enkel deze afvaltransporten zijn opgenomen waarvan een ECO-formulier is opgemaakt en verstuurd naar de centrale dienst DJSOC/Leefmilieu. Dus de controles van afvaltransporten waarvoor geen ECO-formulier werd opgesteld of overgemaakt, zijn niet terug te vinden in deze cijfers, waardoor dit een onderschatting zal zijn.

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van de resultaten van de 595 controles die in 2015 door de Federale politie werden uitgevoerd in verband met afvaltransporten.

¹⁸ Extractie februari 2016 – de cijfers ter zake zullen allicht hoger zijn aangezien de ANG en de databank ECO-formulieren dagelijks worden gevoed.

¹⁹ <http://www.polfed-fedpol.be/pub/pdf/NVP2012-2015.pdf>

Grafiek 1: Proactieve controles (gemeld via het opstellen van een ECO-formulier) in het kader van afvaltransporten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest in 2015

Bij 562 controles werd geen overtreding vastgesteld. Bij 22 controles werd een overtreding vastgesteld en onmiddellijk een proces-verbaal opgesteld op het moment van het invullen van het ECO-formulier²⁰. Het is mogelijk dat naderhand, nadat de gegevens werden gecontroleerd door de administratie, er alsnog overtredingen werden vastgesteld. Momenteel werden hierdoor 11 extra inbreuken vastgesteld. Dit werd in bovenstaande grafiek opgenomen als 'Er werd alsnog een overtreding vastgesteld na terugkoppeling met de bevoegde administratie'. Na het opstellen wordt het ECO-formulier inzake afval overgemaakt aan de dienst Leefmilieu van de Federale Gerechtelijke politie voor verdere analyse.

Inzake afvaltransporten kan nog worden meegedeeld dat ook de Lokale politie ter zake controles uitvoerde in 2015. Er werden in 2015 270 afvaltransportcontroles uitgevoerd door de Lokale politie. Dit is een daling ten opzichte van de 451 controles die in 2014 werden uitgevoerd. Bij 238 controles die in 2015 werden uitgevoerd werd geen overtreding vastgesteld. Er werden 23 processen-verbaal opgesteld op het moment van het invullen van het ECO-formulier.

²⁰ Ter gelegenheid van elke controle van een afvaltransport (inclusief mest) stelt de politieambtenaar een document op, genaamd ECO-formulier afval (EFA). Dit document laat toe om een gedeelte van een afvalstroom zichtbaar te maken.

Naderhand, nadat de gegevens werden gecontroleerd door de administraties werden alsnog 9 overtredingen vastgesteld. Ook deze gegevens kunnen een onderschatting, zijn, gelet op het feit dat in de cijfers inzake afvaltransporten enkel deze afvaltransporten zijn opgenomen waarvan een ECO-formulier is opgemaakt en verstuurd naar de centrale dienst DJSOC/Leefmilieu. Zoals eerder reeds meegedeeld zijn de controles van afvaltransporten waarvan geen ECO-formulier is opgemaakt of overgemaakt niet terug te vinden in deze cijfers.

2.2.3 Evaluatie van het gevoerde milieuhandhavingsbeleid door de Lokale politie

In het algemene deel (2.2.1) inzake de politiediensten werden de processen-verbaal gevat die door de Lokale politie en de Federale politie werden opgesteld in 2015 aangaande een bepaald milieuthema. De activiteiten van de toezichthouders van de Lokale politie worden echter besproken in dit hoofdstuk, volgend op de activiteiten van de Federale politie. Dit heeft te maken met het feit dat de Lokale politie onderscheiden taken heeft wat betreft de handhaving van de milieuwetgeving. Enerzijds zijn binnen sommige steden en gemeenten politiefunctionarissen aangesteld als toezichthouder binnen een politiezone. Anderzijds staat de Lokale politie in voor de basispolitiezorg en voert zij meer bepaald alle opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie uit die nodig zijn voor het controleren van lokale gebeurtenissen en fenomenen die zich voordoen op het grondgebied van de politiezone, evenals het vervullen van sommige politieopdrachten van federale aard. In dat kader wordt uiteraard ook aan handhaving van de milieuwetgeving gedaan, al zij het niet als toezichthouder in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet. Binnen diverse politiezones kunnen immers gespecialiseerde milieucellen worden opgericht of wordt ervoor gekozen om één of meerdere medewerkers te laten specialiseren in milieu-gerelateerde onderwerpen. Dit zijn dan niet altijd medewerkers die zijn aangesteld als toezichthouder; zij kunnen ook functioneren enkel als officier of agent van de gerechtelijke politie. Daarnaast dient te worden vermeld dat in 2015 198 personen van de Lokale politie deel uitmaakten van het Leefmilieunetwerk zoals dit eerder werd beschreven in het onderdeel over de Federale politie.

Ook voor dit milieuhandhavingsrapport werd aan de korpschefs van de Vlaamse politiezones gevraagd enkel te rapporteren, indien er een toezichthouder werd aangesteld binnen de politiezone, over de activiteiten van deze toezichthouder(s). Dit onderdeel

dient best te worden gelezen parallel met de evaluatie van het gevoerde lokale milieuhandhavingsbeleid (2.3).

Naast het aanstellen van een gemeentelijke toezichthouder binnen het eigen personeelsbestand of door een intergemeentelijke vereniging, kan er – eventueel via een samenwerkingsovereenkomst – voor worden gekozen om de gemeentelijke milieuhandhaving vorm te geven door het aanstellen van toezichthouders bij de Lokale politie. De toezichthouders van de Lokale politie hebben, net zoals de lokale toezichthouders aangesteld binnen de gemeente zelf of binnen een intergemeentelijke vereniging, de opdracht om in inrichtingen die in de indelingslijst bij het VLAREM I, in het vrije veld en in de niet ingedeelde inrichtingen het toezicht uit te oefenen op de volgende wetgeving:

- ▶ titel III van het DABM
- ▶ de wet Luchtverontreiniging;
- ▶ de wet Oppervlaktewateren, wat de lozing van afvalwater en de opsporing van elke vorm van waterverontreiniging betreft;
- ▶ de wet Geluidshinder;
- ▶ artikel 11, 12, 13, 23, 25, § 1, artikel 39 en 40 van het Materialendecreet;
- ▶ het Grondwaterdecreet;
- ▶ het Milieuvergunningendecreet;
- ▶ het Mestdecreet en de uitvoeringsbesluiten ervan;
- ▶ de uitvoeringsbesluiten van de wetten en decreten, vermeld in punt 1° tot en met 7°;
- ▶ hoofdstuk 6.3 van deel 6 van titel II van het VLAREM;
- ▶ verordening (EG) nr. 1005/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de ozonlaagafbrekende stoffen;
- ▶ verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde

dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1774/2002;

- ▶ verordening (EG) nr. 850/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de persistente organische verontreinigde stoffen en tot wijziging van richtlijn 97/117/EEG;
- ▶ verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen;
- ▶ het Pesticidendecreet en de uitvoeringsbesluiten ervan;
- ▶ verordening (EU) nr. 517/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende gefluoreerde broeikasgassen en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 842/2006.

De lokale toezichthouder kan eveneens in inrichtingen die overeenkomstig bijlage 1 van titel I van het VLAREM zijn ingedeeld als inrichtingen van klasse 1 – binnen het kader van de bovenvermelde wetten, decreten en verordeningen – vaststellingen doen op basis van zintuiglijke waarnemingen en zaken onderzoeken zoals vermeld in artikel 16.3.14 van het Milieuhandhavingsdecreet.

Vergelijkbaar met de bevraging van de gemeentelijke toezichthouders (zie 2.3.5) werd in de bevraging van de politiezones gevraagd naar het aantal inwoners in de politiezone, het feit of de politiezone al dan niet beroep kan doen op een aangestelde toezichthouder, het aantal toezichthouders, de tijdsbesteding en de aanmelding van de toezichthouders en het aantal uitgevoerde controles en vaststellingen met daaraan gekoppeld het resultaat van de uitgevoerde controles. Het resultaat van de uitgevoerde controles zal worden besproken in hoofdstuk 3 'Evaluatie van de inzet van de afzonderlijke milieuhandhavingsinstrumenten en veiligheidsmaatregelen'. In dit onderdeel zal worden gefocust op de responsgraad, het aantal aangestelde toezichthouders bij de Lokale politiezones en de aanmelding bij de afdeling

Milieuvergunningen van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, gemiddelde tijdsbesteding van deze toezichthouders, het aantal uitgevoerde controles naar aanleiding van klachten en het aantal controles uitgevoerd op eigen initiatief, het gemiddeld aantal controles per toezichthouder en het gemiddeld aantal controles per VTE. Daar waar relevant zal een vergelijking worden gemaakt met voorgaande jaren aan de hand van de vorige Milieuhandhavingsrapporten.

Respons van de Lokale politie op de bevraging

Analoog met de vorige milieuhandhavingsrapporten, werd er gekozen voor een indeling op basis van het inwonersaantal in de politiezone. Dit maakt dat 5 klassen van politiezones zullen worden gehanteerd.

INKLEDINGSKLASSEN

POLITIEZONES	Aantal politiezones in de desbetreffende klasse	Aantal responderende politiezones per klasse in 2015
≤ 24.999	8	4
25.000 - 49.999	67	43
50.000 - 74.999	23	13
75.000 - 99.999	8	6
≥ 100.000	8	4
Totaal	114	70
2014	116	97
2013	117	95

Tabel 6: Inkledingsklassen van de Vlaamse Politiezones inclusief het aantal politiezones per klasse en aantal respondenten per klasse

De VHRM heeft een ingevulde bevragingsfiche mogen ontvangen van 70 van de 114 politiezones²¹ in het Vlaamse Gewest. Dit komt neer op een responsgraad van bijna 61,5%. Dit is een daling van de responsgraad ten opzichte van het Milieuhandhavingsrapport 2013 en het Milieuhandhavingsrapport 2014 waar deze

²¹ Het aantal politiezones daalde in 2015 gelet op het fusioneren van de politiezone Mechelen en de Politiezone Willebroek en het fusioneren van de Politiezone Beveren en de Politiezone Sint-Gilles-Waas.

respectievelijk 81% en 83% bedroeg. Deze daling zou wellicht kunnen worden verklaard door het feit dat de VHRM voor dit milieuhandavingsrapport een eerste keer op digitale wijze de handhavingsactoren heeft bevraagd.

Aanstelling en tijdsbesteding van toezichthouders bij de Lokale politie

Artikel 16§1 van het besluit van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, kortweg het Milieuhandavingsbesluit, bepaalt dat gemeenten beroep moeten kunnen doen op minstens 1 toezichthouder, hetzij een gemeentelijke toezichthouder, hetzij een toezichthouder van een intergemeentelijke vereniging, hetzij een toezichthouder van een politiezone.

Een gemeente met meer dan driehonderd inrichtingen van klasse 2 overeenkomstig titel I van het VLAREM of meer dan dertigduizend inwoners indien het aantal inrichtingen onvoldoende gekend is, moet minstens een beroep kunnen doen op twee toezichthouders, hetzij gemeentelijke toezichthouders, hetzij toezichthouders van politiezones, hetzij intergemeentelijke verenigingen.

Omdat de mogelijkheid dus bestaat om toezichthouders aan te stellen binnen de politiezones werden al de politiezones in het Vlaams Gewest gevraagd of er al dan niet een toezichthouder werd aangesteld binnen hun politiezone, hoeveel toezichthouders werden aangesteld en hoeveel tijd deze besteedden in 2015 aan milieuhandavingstaken in het kader van het Milieuhandavingsdecreet. De volgende tabel geeft een algemeen overzicht.

TOEZICHTHOUDERS EN MILIEUHANDHAVINGSTAKEN

	≤ 24.999	25.000 - 49.999	50.000 - 74.999	75.000 - 99.999	≥ 100.000	Totaal 2015	Totaal 2014	Totaal 2013
Response	4	43	13	6	4	70	97	95
Politiezone met aangestelde toezichthouder	2	13	10	6	1	32	32	34
Politiezone zonder aangestelde toezichthouder	2	30	3	0	3	38	65	61
Aantal aangestelde toezichthouders	5	18	25	8	4	60	59	56
Gemiddeld aantal toezichthouders per politiezone	3	1	3	1	4	2	2	2
Totale tijdsbesteding aan milieuhandhavingstaken (VTE)	0,10	10,29	7,72	4,25	4	26,36	27,69	24,48
waarvan VTE door de toezichthouder besteed aan milieuhandhavingstaken in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet	0,10	6,99	7,61	3,20	4	21,90	22,74	20,46
waarvan VTE besteed aan administratieve ondersteuning van milieuhandhavingstaken door niet-toezichthouders	0,00	3,30	0,11	1,05	0,00	4,46	4,95	4,02
Gemiddelde tijdsbesteding per toezichthouder aan milieuhandhavingstaken (VTE)	0,02	0,57	0,31	0,53	1,00	0,44	0,47	0,44
Politiezone zonder inzicht in tijdsbesteding toezichthouders	2	30	3	0	4	39	5	/

Tabel 7: Overzicht van de aanstelling van toezichthouders bij de lokale politie en de inspanningen met betrekking tot milieuhandhavingstaken in 2015 (per inwonersaantal)

Uit bovenstaande tabel kan worden afgeleid dat 32 van de 70 responderende politiezones beroep konden doen op een toezichthouder aangesteld binnen het eigen korps in 2015. Dit komt neer op bijna 46% van het totaal aantal responderende politiezones. Dit is – gelet op de dalende responsgraad – een stijging ten opzichte van 2013, toen bijna 36% van de responderende politiezones beroep konden doen op een toezichthouder en ten opzichte van 2014 toen 33% beroep kon doen op een toezichthouder.

Het totaal aantal aangestelde toezichthouders van de Lokale politie – verspreid over deze politiezones die effectief minimum één toezichthouder hadden aangesteld – bedroeg in 2015 60, hetgeen neerkomt op bijna 1,88 toezichthouders per politiezone. Voor 2013 bedroeg deze verhouding 1,64 toezichthouders per politiezone en voor 2014 kan 1,84 toezichthouders per politiezone worden berekend. Ondanks de dalende respons, kan voor 2015 een stijgend aantal toezichthouders worden vastgesteld, ten opzichte van de 59 aangestelde toezichthouders in 2014 en de 56 aangestelde toezichthouders in 2013.

Ondanks het feit dat het aantal toezichthouders aangesteld bij de lokale politie is toegenomen in 2015,

kan een lichte daling van het aantal VTE gespendeerd aan milieuhandhavingstaken binnen de politiezones worden vastgesteld ten opzichte van 2014. In 2013 werd in totaal bijna 25 VTE besteed aan milieuhandhavingstaken binnen de politiezones, in 2014 bijna 28 VTE en in 2015 daalde dit tot iets meer dan 26 VTE. Dit resulteert, desondanks het aantal toegenomen toezichthouders aangesteld binnen de lokale politiezones, in een lichte afname van de gemiddelde tijdsbesteding per toezichthouder aan milieuhandhavingstaken in 2015 ten opzichte van 2014. In 2013 bedroeg deze 0,44 VTE. In 2014 steeg dit tot 0,47 VTE, maar op basis van bovenstaande tabel kan worden vastgesteld dat dit in 2015 terug ging naar het niveau van 2013, namelijk 0,44. Deze verschillen zijn echt miniem. Algemeen kan worden gesteld dat de gemiddelde toezichthouder van de lokale politie net niet halftijds bezig is met milieuhandhavingstaken.

Zowel in 2013, 2014 als in 2015 werd steeds meer dan 80% van deze VTE besteed door toezichthouders aan milieuhandhavingstaken in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet, terwijl minder dan 20% werd besteed aan administratieve ondersteuning door niet-toezichthouders.

De gemiddelde tijdsbesteding²² per toezichthouder van de Lokale politie aan milieuhandhavingstaken – hier wordt de VTE besteed aan administratieve ondersteuning mee in opgenomen – bedroeg in 2013 0,44 VTE, in 2014 0,47 VTE en in 2015 0,44 VTE. Aangezien er in 2015 gemiddeld 1,88 toezichthouders zijn per politiezone met een aangestelde toezichthouder, was er een gemiddelde tijdsinzet²³ van 0,83 VTE aan handhavingstaken in de politiezones die een toezichthouder hebben aangesteld binnen het eigen korps. Voor 2013 bedroeg deze verhouding 0,72 VTE en in 2014 0,86 VTE.

Milieuhandhavingscontroles uitgevoerd door de toezichthouders van de Lokale politie

Om een inzicht te krijgen in de activiteiten van de toezichthouders aangesteld bij de Lokale politie wordt in onderstaande tabel het totaal aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles per klasse van politiezones weergegeven, maar ook het gemiddelde aantal milieuhandhavingscontroles per toezichthouder en het gemiddelde aantal controles per VTE. In de bevraging werd daarom expliciet gevraagd naar het aantal milieuhandhavingscontroles uitgevoerd in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet, uitgevoerd door de toezichthouders van de politiezone tussen 1 januari 2015 en 31 december 2015. Tabel 8 geeft hiervan een overzicht. Tevens wordt een vergelijking met 2014 en 2013 op basis van de cijfergegevens uit voorgaande milieuhandhavingsrapporten geboden.

²² De gemiddelde tijdsbesteding per toezichthouder is het totaal aantal opgegeven VTE besteed aan milieuhandhavingstaken, gedeeld door het totaal aantal opgegeven aangestelde toezichthouders.

²³ Deze tijdsinzet wordt berekend door de gemiddelde tijdsbesteding per toezichthouder aan toezichtstaken te vermenigvuldigen met het gemiddelde aantal toezichthouders per politie (die ook effectief een toezichthouder aanstelden). Op die manier kan een beeld worden gegeven van het gemiddelde ingezette VTE dat wordt besteed aan milieuhandhavingstaken binnen een politiezone die ook effectief één of meerdere toezichthouders hebben aangesteld.

MILIEUHANDHAVINGSCONTROLES

	≤ 24.999	25.000 - 49.999	50.000 - 74.999	75.000 - 99.999	≥ 100.000	Totaal 2015
Response	4	43	13	6	4	70
Aantal aangestelde toezichthouders	5	18	25	8	4	60
Aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles	25	395	1.531	2.424	1.286	5.661
Gemiddeld aantal milieuhandhavingscontroles per toezichthouder	5	22	61	303	322	94
<i>2014</i>	<i>4</i>	<i>104</i>	<i>44</i>	<i>9</i>	<i>178</i>	<i>83</i>
<i>2013</i>	<i>7</i>	<i>70</i>	<i>50</i>	<i>35</i>	<i>338</i>	<i>85</i>
Gemiddelde tijdsbesteding per toezichthouder aan toezichtstaken (VTE)	0,02	0,57	0,31	0,53	1	0,44
<i>2014</i>	<i>0,72</i>	<i>5,79</i>	<i>2,29</i>	<i>2,25</i>	<i>14,83</i>	<i>1,41</i>
<i>2013</i>	<i>0,10</i>	<i>0,24</i>	<i>0,58</i>	<i>0,23</i>	<i>1,17</i>	<i>0,44</i>
Gemiddeld aantal milieuhandhavingscontroles per VTE	250	38	198	570	322	215
<i>2014</i>	<i>104</i>	<i>311</i>	<i>89</i>	<i>17</i>	<i>214</i>	<i>177</i>
<i>2013</i>	<i>70</i>	<i>297</i>	<i>86</i>	<i>124</i>	<i>290</i>	<i>195</i>

Tabel 8: Inspanningen met betrekking tot milieuhandhavingscontroles uitgevoerd door de toezichthouders van de Lokale politie in 2015

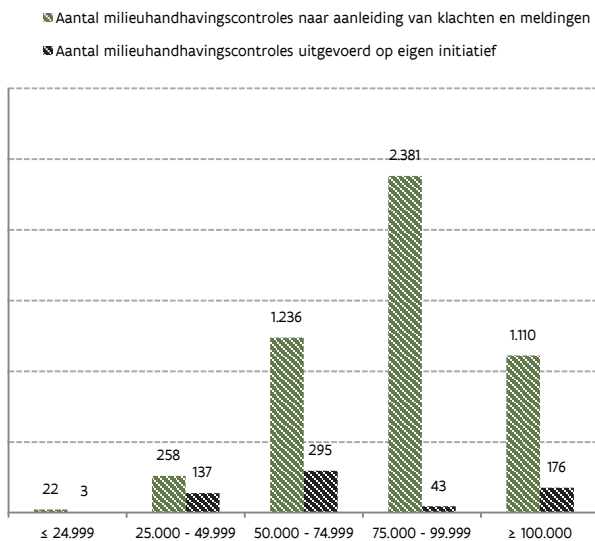
In 2015 werden door de 60 aangestelde toezichthouders bij de Lokale politie 5.661 milieuhandhavingscontroles uitgevoerd. In 2014 werden 4.900 milieuhandhavingscontroles uitgevoerd door 59 toezichthouders van de Lokale politie en in 2013 4.762 controles door 56 toezichthouders. Dit betekent dat de afgelopen drie jaar niet enkel het aantal aangestelde toezichthouders toenam, maar ook het aantal controles die deze toezichthouders uitvoerden.

Het gemiddelde aantal milieuhandhavingscontroles per toezichthouder bedroeg in 2013 85 en in 2014 83. In 2015 steeg dit naar een gemiddelde van 94 milieuhandhavingscontroles per toezichthouder. Dit valt te verklaren door het feit dat het aantal uitgevoerde controles in grotere mate toenam dan het aantal aangestelde toezichthouders in 2015 ten opzichte van 2014. Het aantal controles is immers in 2015 met 15,5% toegenomen ten opzichte van 2014, terwijl het aantal toezichthouders slechts met bijna 2% is toegenomen.

Net zoals in de vorige rapporten kan ook voor 2015 worden vastgesteld dat er een groot verschil bestaat tussen de verschillende klassen van politiezones. In de kleinste klasse van politiezones ligt het gemiddeld aantal controles per toezichthouder op 5, terwijl in de grootste klasse van politiezones een toezichthouder gemiddeld 322 milieuhandhavingscontroles uitvoerde in 2015.

Over de verschillende klassen van politiezones heen bedroeg het gemiddelde aantal controles per VTE in 2015 215 controles. Dit vormt een stijging ten opzichte van de 177 controles per VTE in 2014 en de 195 milieuhandhavingscontroles per VTE in 2013.

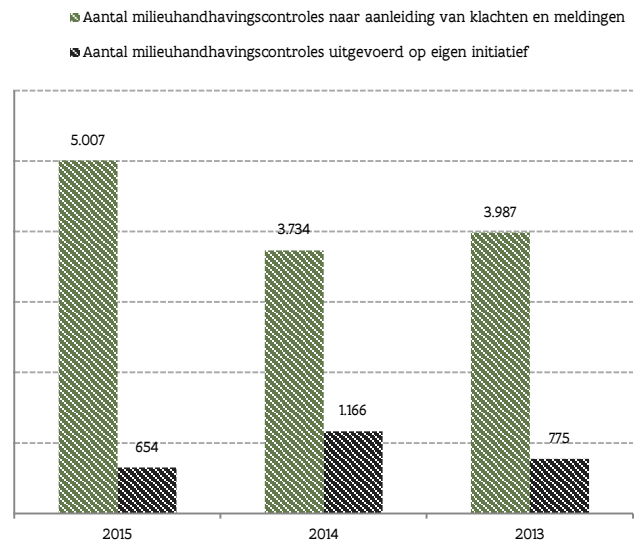
Grafiek 2 geeft een overzicht, per klasse, van het aantal milieuhandhavingscontroles dat werd uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen en het aantal controles dat werd uitgevoerd op eigen initiatief, bijvoorbeeld in het kader van een geplande milieuhandhavingscampagne, in 2015.

Grafiek 2: Aantal en soort milieuhandhavingscontroles uitgevoerd in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet door toezichthouders van de Lokale politie in 2015

Op basis van bovenstaande grafiek kan worden geconcludeerd dat er geen eenduidig beeld aanwezig is over het al dan niet proactief handhaven in de politiezones. In de kleinste categorie van politiezones werd 12% van het totaal aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles uitgevoerd op eigen initiatief. In de categorie van politiezones met een inwonersaantal tussen 25.000 en 49.999 werd 35% van de controles uitgevoerd op eigen initiatief. In de derde categorie van politiezones werd 80% van de controles uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen en in de categorie van politiezones met 75.000-99.999 werd 98% van de controles reactief uitgevoerd. In de grootste politiezones was 14% van de controles uitgevoerd op eigen initiatief.

Grafiek 3 geeft een overzicht van het aantal milieuhandhavingscontroles dat werd uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen en het aantal controles dat werd uitgevoerd op eigen initiatief, bijvoorbeeld in het kader van een geplande milieuhandhavingscampagne, in 2015, 2014 en 2013.

Grafiek 3: Totaal aantal en soort milieuhandhavingscontroles uitgevoerd in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet door toezichthouders van de Lokale politie in 2015, 2014 en 2013

Op basis van bovenstaande grafiek kan voor 2015 worden vastgesteld dat 11,5% van de in totaal 5.661 door de toezichthouders van de Lokale politie uitgevoerde milieuhandhavingscontroles werd uitgevoerd op eigen initiatief. Het merendeel, namelijk 88,5%, werd daarentegen uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen. Voor 2014 kan worden vastgesteld dat 76% van de in totaal 4.900 uitgevoerde milieuhandhavingscontroles, controles waren naar aanleiding van klachten en meldingen. Dit betekent dat in 2014 bijna ¼ van de controles werden uitgevoerd op eigen initiatief. In 2013 werd 16% van de milieuhandhavingscontroles uitgevoerd op eigen initiatief. Dus zowel ten opzichte van 2013 als ten opzichte van 2014 kan een daling worden opgemerkt, zowel in de procentuele verhouding van het totaal aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles als in reële aantallen, in de planmatige controles uitgevoerd door de toezichthouders van de Lokale politie.

2.3 EVALUATIE VAN HET GEVOERDE LOKALE MILIEUHANDHAVINGSBELEID

2.3.1 Provinciegouverneurs

De bevoegdheden van de provinciegouverneurs van de 5 Vlaamse provincies werden in het Milieuhandhavingsdecreet zeer duidelijk afgebakend. Zij zijn meer bepaald bevoegd voor het opleggen van bestuurlijke maatregelen en/of veiligheidsmaatregelen in het kader van:

- ▶ de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging;
- ▶ het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalstromen en afvalstoffen;
- ▶ de artikelen 4 (exploitatie zonder vergunning) en 22 (exploitatie klasse 2 en 3 in strijd met vergunningsvoorwaarden) van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning.

Er werd de provinciegouverneurs gevraagd een overzicht te geven van de vragen/verzoeken die zij ontvingen betreffende het opleggen van bestuurlijke maatregelen in 2015 alsook het aantal effectief opgelegde bestuurlijke maatregelen naar aanleiding van deze vragen/verzoeken. Daarnaast werd gevraagd aan te geven hoeveel vragen de provinciegouverneur heeft ontvangen betreffende het opleggen van veiligheidsmaatregelen en hoeveel veiligheidsmaatregelen effectief werden opgelegd.

Bestuurlijke maatregelen

De provinciegouverneur kan worden gevraagd of verzocht om bestuurlijke maatregelen op te leggen. Onder vragen tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen, worden de vragen van toezichthouders aan de provinciegouverneur tot het treffen van bestuurlijke maatregelen verstaan. Bestuurlijke maatregelen kunnen daarentegen ook het onderwerp zijn van een verzoek om oplegging door personen die

rechtstreeks nadeel lijden van een milieu-inbreuk of milieumisdrijf, personen die een belang hebben bij de beteugeling van die milieu-inbreuk of dat milieumisdrijf, en rechtspersonen bedoeld in de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu. Dit verzoek moet gebeuren via aangetekende brief aan personen bevoegd voor het opleggen van bestuurlijke maatregelen en bij voldoende gemotiveerd verzoek dat aannemelijk maakt dat er een milieu-inbreuk of milieumisdrijf is en volgens een strikte procedure met korte termijnen.

Voor dit milieuhandhavingsrapport mocht de VHRM antwoord ontvangen alle provinciegouverneurs. De provinciegouverneurs gaven allen aan geen vragen/verzoeken te hebben ontvangen tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen in 2015. Ook werden er geen bestuurlijke maatregelen opgelegd in 2015 door de provinciegouverneurs.

De vorige milieuhandhavingsrapporten lieten eveneens zien dat deze mogelijkheden, zowel het stellen van de vragen/verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen als het effectief opleggen van bestuurlijke maatregelen door de provinciegouverneurs, nauwelijks worden benut. Sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet ontvingen de responderende provinciegouverneurs in totaal amper 14 verzoeken/vragen met het oog op het opleggen van bestuurlijke maatregelen. Daarnaast kan worden meegedeeld dat enkel in 2011 de provinciegouverneur van Limburg 1 bestuurlijke maatregel oplegde in de vorm van een bestuursdwang waarbij feitelijk werd opgetreden tegen het vastgestelde milieumisdrijf of de milieu-inbreuk.

Er kan worden geconcludeerd dat het instrument "vragen/verzoeken betreffende het opleggen van bestuurlijke maatregelen" gericht aan de provinciegouverneur en het effectief opleggen ervan

weinig tot niet wordt gebruikt. Dit kan eventueel verklaard worden doordat de toezichthouders – al dan niet gewestelijk of lokaal – beter aangewezen zijn om zelf bestuurlijke maatregelen op te leggen, aangezien de toezichthouders in alle onafhankelijkheid en neutraliteit (cf. artikel 16.3.3 van het Milieuhandhavingsdecreet) en met de nodige expertise, kwalificaties en eigenschappen (cf. artikel 16.3.2. van het Milieuhandhavingsdecreet) te werk kunnen gaan in plaats van hiertoe een vraag in te dienen bij de provinciegouverneur. Een mogelijk andere of aanvullende verklaring zou kunnen zijn dat derden, die verzoeken kunnen indienen tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen bij de provinciegouverneur, niet op de hoogte zijn van deze mogelijkheid en er in eerste instantie voor kiezen om de milieudienst van de gemeenten of de Lokale politie te contacteren (eerstelijnsbehandeling) om zo bij de toezichthouder te komen. Een andere oorzaak kan worden gezocht in het gebrek aan capaciteit, ondersteuning, omkadering of ervaring bij de gouverneurs om de nieuwe bevoegdheden in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet effectief uit te voeren. Dit betekent dat er eventueel voor werd gekozen om de toezichthouders zelf de bestuurlijke maatregelen te laten opleggen.

Veiligheidsmaatregelen

Artikel 16.7.1 van het Milieuhandhavingsdecreet bepaalt dat veiligheidsmaatregelen maatregelen zijn waarbij onder meer de provinciegouverneur alle handelingen kan stellen of opleggen die onder de gegeven omstandigheden nodig worden geacht om een aanzienlijk risico voor mens of leefmilieu uit te schakelen, tot een aanvaardbaar niveau in te perken of te stabiliseren.

De provinciegouverneurs – en ook de burgemeesters – kunnen de veiligheidsmaatregelen ambtshalve nemen of op vraag van een toezichthouder. Daarom werd aan de provinciegouverneurs gevraagd hoeveel vragen tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen werden ingediend en hoeveel veiligheidsmaatregelen

effectief werden opgelegd door de provinciegouverneur.

Enkel de provinciegouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen ontving in 2015 vragen of verzoeken tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen. Er werd echter niet aangegeven hoeveel vragen of verzoeken werden gesteld noch de actoren die deze vragen of verzoeken tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen hadden gericht aan de provinciegouverneur. Er werden in 2015 geen veiligheidsmaatregelen opgelegd door de provinciegouverneurs, noch ambtshalve noch op vraag/verzoek. Dit was eveneens zo in de voorgaande jaren.

2.3.2 Provinciale toezichthouders (toezicht binnen het Milieuhandhavingsdecreet)

Artikel 16.3.1, §1, 2° van het DABM bepaalt dat personeelsleden van de provincie aangewezen kunnen worden als toezichthouder door de deputatie. Het betreft hier de zogenaamde provinciale toezichthouders. Met het oog op deze bepaling achtte de VHRM het aangewezen om de griffiers van de vijf Vlaamse provincies te bevragen naar de aanstelling van deze toezichthouders en de inspanningen met betrekking tot milieuhandhavingstaken.

De provinciale toezichthouders zijn bevoegd om toezicht uit te oefenen op de volgende regelgeving:

- ▶ artikel 2 van de wet Oppervlaktewateren, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 2 en 3 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen;
- ▶ artikel 12, § 1, van het Materialendecreet, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 2 en 3 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen;

- ▶ de uitvoeringsbesluiten van de wet en het decreet, vermeld in punt 1° en 2°, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 2 en 3 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen;
- ▶ afdeling II van hoofdstuk III van titel I van het decreet Integraal Waterbeleid en artikel 62 en 70 van het decreet Integraal Waterbeleid, wat betreft de onbevaarbare waterlopen van categorie 2 en 3 en hun aanhorigheden, zoals bepaald in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen.

De provinciale toezichthouders geluid zijn bevoegd om toezicht uit te oefenen op de volgende regelgeving:

- ▶ de wet Geluidshinder en de uitvoeringsbesluiten ervan;
- ▶ het Milieuvergunningendecreet en de uitvoeringsbesluiten ervan, wat de geluids-aspecten betreft voor de inrichtingen die overeenkomstig bijlage 1 van titel I van het VLAREM zijn ingedeeld als inrichtingen van klasse 2 en 3.

Bij de inrichtingen die overeenkomstig bijlage 1 van titel I van het VLAREM zijn ingedeeld als inrichtingen van klasse 1, kunnen ze, binnen het kader van deze wetten, decreten en hun uitvoeringsbesluiten, wat de geluidsaspecten betreft, vaststellingen doen op basis van zintuiglijke waarneming en zaken onderzoeken als vermeld in artikel 16.3.14 van het Milieuhandhavingsdecreet.

In het kader van de bevraging voor dit milieuhandhavingsrapport mocht de VHRM antwoord ontvangen van de vijf provincies inzake de provinciale toezichthouders en hun activiteiten in 2015.

De provincies Limburg, Vlaams-Brabant, en West-Vlaanderen deelden mee dat er geen toezichthouders zijn aangesteld volgens het Milieuhandhavingsdecreet. Enkel de provincie Antwerpen en de provincie Oost-Vlaanderen konden in 2015 beroep doen op provinciale toezichthouders, meer specifiek op respectievelijk 8 en 1 provinciale toezichthouders, allen aangemeld bij LNE-AMV. Er werd in totaal 0,5 VTE besteed aan milieuhandhavingstaken in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet door de toezichthouders in de provincie Antwerpen. Daarnaast werd in deze provincie ook 0,5 VTE besteed aan de administratieve ondersteuning van milieuhandhavingstaken door niet-toezichthouders. De toezichthouder van de provincie Oost-Vlaanderen spendeerde in 2015 0,05 VTE aan milieuhandhavingstaken.

In 2015 werden in de provincie Antwerpen 5 milieuhandhavingscontroles uitgevoerd naar aanleiding van een klacht of melding en 10 controles op eigen initiatief. Bij 9 controles werd een overtreding vastgesteld en bij 3 controles werd een aanmaning geformuleerd. Tevens werd er 1 prioritair proces-verbaal²⁴ opgesteld.

De provinciale toezichthouder van de provincie Oost-Vlaanderen voerde in 2015 21 controles uit op eigen initiatief. Bij 11 controles werd een overtreding vastgesteld en bij 11 controles werd een aanmaning geformuleerd.

²⁴ Met prioritaire processen-verbaal worden deze processen-verbaal bedoeld voor de vaststellingen van misdrijven opgenomen in het protocol 'Prioriteitennota vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaamse Gewest 2013'
http://www.vhrm.be/documenten/milieuhandhavingsprotocollen/1_ondertekening-nota.pdf

2.3.3 Bevoegdheden provincies inzake onbevaarbare waterlopen (andere dan deze opgenomen in het Milieuhandhavingsdecreet) door aangeduide provinciale medewerkers (toezicht buiten het Milieuhandhavingsdecreet)

Naast de taken van de provincies met betrekking tot het Milieuhandhavingsdecreet dient rekening te worden gehouden met hun verantwoordelijkheid als waterloopbeheerder. In dit kader beschikt de provincie eveneens over een toezichtsfunctie op wetgeving die niet werd opgenomen in titel XVI van het Milieuhandhavingsdecreet, maar waarvoor per provincie voor de uitvoering van deze toezichtsfunctie provinciale medewerkers werden aangeduid, namelijk:

- ▶ de wet van 28 december 1967 op de onbevaarbare waterlopen;
- ▶ het koninklijk besluit van 5 augustus 1970 houdende algemeen politiereglement van de onbevaarbare waterlopen.

Tot voor kort was het beheer van de onbevaarbare waterlopen in Vlaanderen erg versnipperd. In 2014 heeft de Vlaamse regering de wet op de onbevaarbare waterlopen zo aangepast, dat waterloopbeheerders in wederzijds overleg de categorie van een waterloop kunnen wijzigen om op die manier het beheer efficiënt te organiseren.

Met het oog op een efficiënter beheer van de onbevaarbare waterlopen – doelstelling doorbraak 63 van de interne staatshervorming – vond intensief overleg plaats tussen provincies, gemeenten, polder en wateringen en Vlaams Gewest. Het resultaat daarvan was dat de meeste gemeenten het beheer van hun derde categorie waterlopen in 2014 aan de provincies hebben overgedragen.

Deze overdracht heeft ook tot gevolg dat het aantal aangestelde provinciale medewerkers die het beheer van en rond de waterlopen opvolgen werd uitgebreid.

Provincies werken via de eigen websites aan een informatiekanaal om de burgers te informeren en te sensibiliseren omtrent de regelgeving, rechten en plichten in verband met de onbevaarbare waterlopen. Anderzijds koppelen ze hieraan een meldpunt waar meldingen kunnen worden ingediend.

Dit zijn enkele belangrijke aandachtspunten in het kader van toezicht onder zowel de wet onbevaarbare waterlopen als het milieuhandhavingsdecreet:

- ▶ geen grasmaaisel of snoeiafval op de oevers leggen;
- ▶ oevers zelf niet versterken;
- ▶ niet zomaar overwelven van de waterloop;
- ▶ niet zomaar ophogen langs de waterloop;
- ▶ respecteer de afstandsregels bij bouwwerken langs de waterloop;
- ▶ niet sluikestorten;
- ▶ gebruik geen pesticiden binnen de 5 meter van de waterloop.

De provinciale medewerkers-water sensibiliseren tijdens terreinbezoeken de burgers betreffende deze aandachtspunten.

Vlaamse steden en gemeenten

Net zoals bij de voorgaande handhavingsactoren wordt, uitgaande van de opdrachten betreffende toezicht door de Vlaamse steden en gemeenten, getracht een inzicht te geven in de door hen geleverde inspanningen op het vlak van lokale milieuhandhaving.

Vergelijkbaar met de Vlaamse provincies is de toezichtsofdracht van de Vlaamse steden en gemeenten tweeledig. Deze tweedeling uit zich in de praktijk door het feit dat het Milieuhandhavingsdecreet handhavingsopdrachten voorziet voor twee gemeentelijke actoren: de burgemeester en de gemeentelijke toezichthouder.

De bevoegdheden van de burgemeesters van de 308 Vlaamse steden en gemeenten worden in het Milieuhandhavingsdecreet zeer duidelijk afgebakend. De burgemeesters zijn meer bepaald bevoegd voor het opleggen van veiligheidsmaatregelen en bestuurlijke maatregelen wanneer:

1° er een overtreding is van artikel 2, of van hoofdstuk II ter van de wet Oppervlaktewateren;

2° er een overtreding is van artikel 12, §1 van het Materialendecreet;

3° een vergunningsplichtige inrichting zonder vergunning wordt geëxploiteerd;

4° een inrichting van klasse 2 wordt geëxploiteerd in strijd met de vergunningsvoorwaarden;

5° een inrichting van klasse 3 wordt geëxploiteerd in strijd met de milieuvorwaarden;

6° er een overtreding is van artikel 62 van het Bodemdecreet.

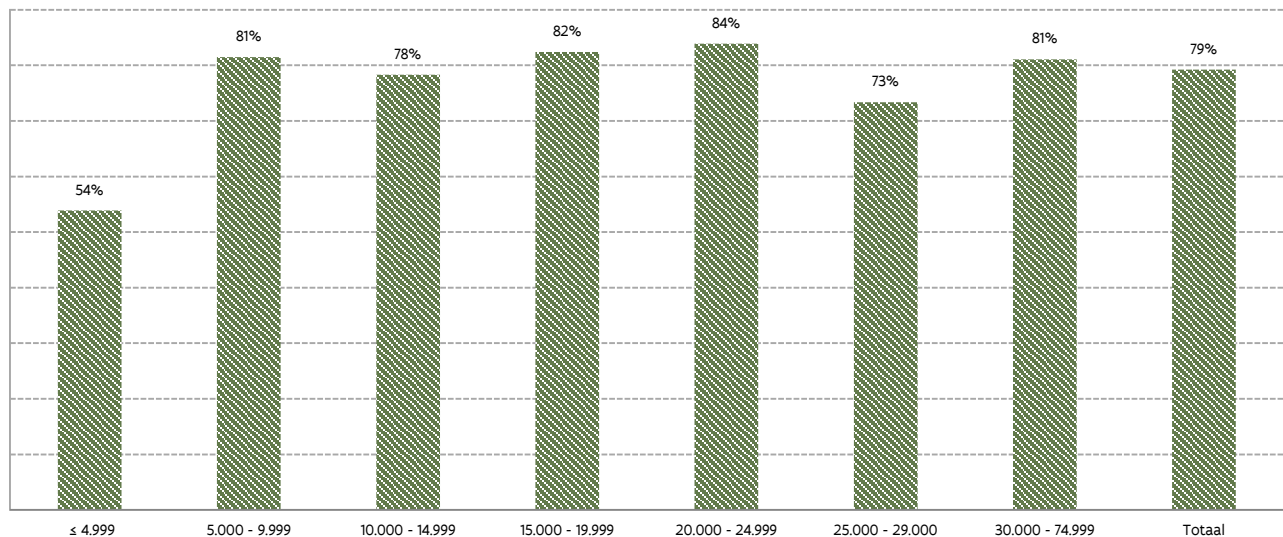
De tweede gemeentelijke actor – de gemeentelijke toezichthouder – kreeg, dezelfde toezichtsofdrachten als de toezichthouders van de Lokale politie en de toezichthouders van de intergemeentelijke (zie 2.2.3).

Met betrekking tot de organisatie van het gemeentelijke toezicht, via gemeentelijke toezichthouders, toezichthouders van de Lokale politie en toezichthouders aangesteld bij intergemeentelijke verenigingen, dient te worden meegedeeld dat onderstaande cijfers, net zoals de gegevens in 2.2.3, schematisch worden voorgesteld. In de praktijk zijn verschillende manieren om handhaving te organiseren mogelijk. Zo kan het zijn dat de gemeente een protocol met de politiezone heeft afgesloten waarbij de gemeentelijke milieudienst klachten behandelt, raadgevingen en aanmaningen formuleert en (de toezichthouder binnen) de lokale politie de processen-verbaal opstelt, al dan niet na voorbereiding van de milieuambtenaar. Verschillende andere samenwerkingen tussen de gemeente en bijvoorbeeld de intergemeentelijke vereniging zijn ook mogelijk. Bij het lezen en interpreteren van onderstaande gegevens is het dus belangrijk dat mee in gedachte wordt gehouden dat in een rapport zoals dit – gelet op de grote hoeveelheid aan informatie – enkel algemene weergaven kunnen worden geboden, maar dat de handhavingspraktijk complexer is en verschillende vormen van organisatie mogelijk zijn

2.3.4 Burgemeesters

De bevraging van de burgemeesters van de steden en gemeenten in het Vlaamse Gewest liep – net zoals voorgaande jaren – voor dit milieuhandhavingsrapport analoog met de bevraging van de gemeentelijke toezichthouder(s). De burgemeesters werd gevraagd te rapporteren over hun activiteiten in het kader van het opleggen van bestuurlijke maatregelen en veiligheidsmaatregelen in 2015.

Respons

Grafiek 4: Responsgraad van de burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten per klasse van gemeenten in percentages

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu mocht van 244 burgemeesters in het Vlaamse Gewest (van het totaal van 308) een antwoord ontvangen. Dit vertegenwoordigt een responsgraad van 79%. De VHRM kent sinds het eerste milieuhandavingsrapport (MHR2009) steeds een stijgende responsgraad. Voor het MHR2009 bedroeg deze immers 60%, voor het MHR2010 bijna 64%, voor het MHR2011 bijna 73%, voor het MHR2013 iets meer dan 74% en voor het MHR2014 kon een responsgraad van 78% worden opgetekend. Deze steeds toenemende responsgraad betekent dat de gegevens in de milieuhandavingsrapporten steeds meer representatief worden en dus een correcter beeld kan worden gegeven van de verschillende facetten van het lokale milieuhandavingslandschap.

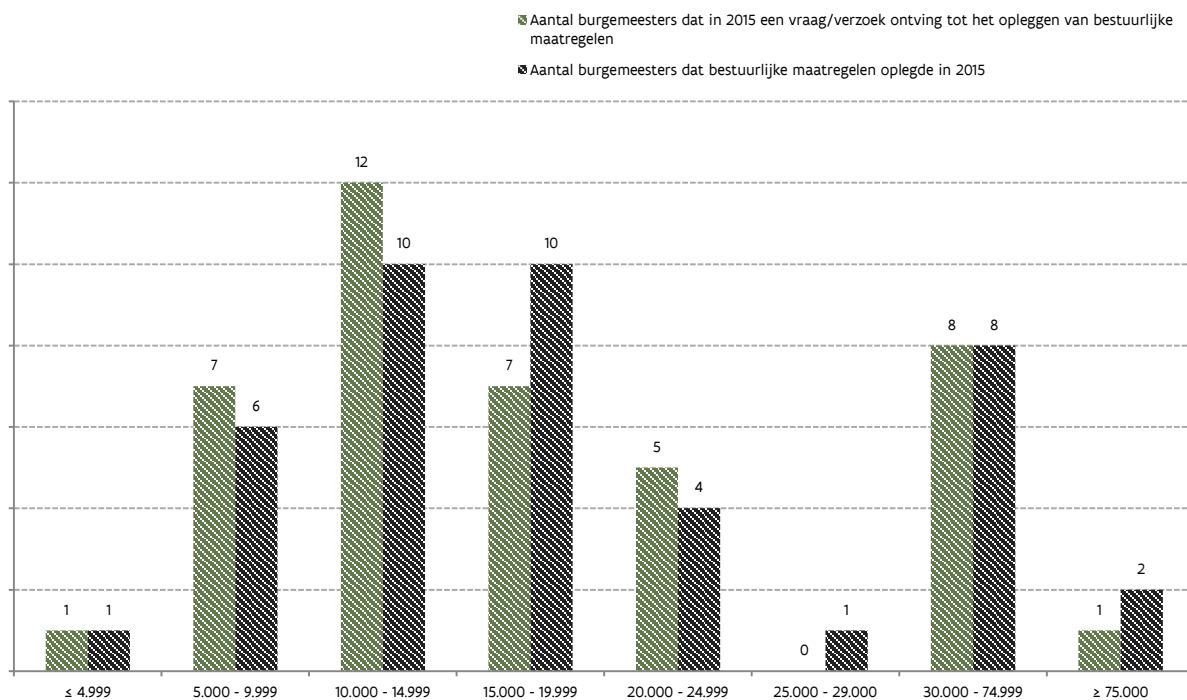
Bestuurlijke maatregelen

Zoals reeds aangehaald, beschikken de burgemeesters in het Vlaamse Gewest over de bevoegdheid om bestuurlijke maatregelen op te leggen. Deze bevoegdheid kan worden uitgeoefend naar aanleiding van een vraag of een verzoek hiertoe. De burgemeesters kunnen echter ook ambtshalve bestuurlijke maatregelen nemen.

Onder de term “vraag tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen” behoren de vragen tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen van gewestelijke toezichthouders, gemeentelijke toezichthouders, toezichthouders van de Lokale politie, provinciegouverneurs, ... aan de bevoegde personen zoals bedoeld in artikel 16.4.6 van het Milieuhandavingsdecreet tot het treffen van bestuurlijke maatregelen, zoals de burgemeester.

Bestuurlijke maatregelen kunnen eveneens volgen na een verzoek tot oplegging door personen die rechtstreeks nadeel lijden van een milieu-inbreuk of milieumisdrijf, door personen die een belang hebben bij de beteugeling van die milieu-inbreuk of dat milieumisdrijf, en door rechtspersonen bedoeld in de wet betreffende het vorderingsrecht aangaande de bescherming van het leefmilieu.

Volgende grafiek geeft een overzicht van het aantal responderende burgemeesters die een vraag/verzoek tot het nemen van bestuurlijke maatregelen hebben ontvangen en het aantal responderende burgemeesters die effectief een bestuurlijke maatregel hebben opgelegd in 2015.

Grafiek 5: Aantal responderende burgemeesters die een vraag/verzoek hebben ontvangen tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen en het aantal responderende burgemeesters die bestuurlijke maatregelen hebben opgelegd in 2015

Bovenstaande grafiek toont aan dat 41 van de in totaal 244 responderende burgemeesters een vraag/verzoek hebben ontvangen tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen in 2015. Dit komt neer op 16,8% van de responderende burgemeesters. Tevens kan op basis van bovenstaande grafiek worden vastgesteld dat 42 burgemeesters in 2015 bestuurlijke maatregelen hebben opgelegd. Dit komt neer op 17,2% van de responderende burgemeesters. Ten opzichte van 2014 vormt dit een lichte daling. Toen ontving nog 22% van de responderende burgemeesters een verzoek/vraag tot het opleggen

van bestuurlijke maatregelen en legde 23% van de responderende burgemeesters bestuurlijke maatregelen op.

In tabel 9 wordt een overzicht gegeven van het aantal vragen tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen dat de burgemeesters hebben ontvangen van de verschillende handhavingsactoren en het aantal verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen dat door derden bij de burgemeesters werd ingediend.

BESTUURLIJKE MAATREGELEN

INWONERSAANTAL	Vragen/verzoeken ontvangen door de burgemeester, gesteld door:						Totaal
	gewestelijke toezicht- houders	gemeentelijke toezicht- houders	Inter- gemeentelijke vereniging	Politiezone	provinciale toezicht- houders	verzoeken gesteld door derden	
≤ 4.999	1	0	0	1	0	0	2
5.000 - 9.999	2	6	1	1	0	41	51
10.000 - 14.999	1	1	1	1	1	14	19
15.000 - 19.999	0	27	0	1	0	2	30
20.000 - 24.999	1	1	0	0	0	4	6
25.000 - 29.000	0	0	0	0	0	0	0
30.000 - 74.999	1	10	0	0	0	3	14
≥ 75.000	0	0	0	0	0	1	1
Totaal	6	45	2	4	1	65	123
2014	25	55	6	23	7	83	193

Tabel 9: Aantal vragen en verzoeken betreffende het opleggen van bestuurlijke maatregelen ontvangen door de burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten in 2015

In totaal ontvingen de burgemeesters samen in 2015 123 vragen/verzoeken betreffende het opleggen van bestuurlijke maatregelen. Meer dan de helft, namelijk 53%, van deze 123 vragen/verzoeken waren verzoeken door derden. Daarnaast werd 37% van het totaal aantal vragen/verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen gesteld door de gemeentelijke toezichthouders.

In vergelijking met de voorgaande jaren vormen deze 123 vragen/verzoeken een daling ten opzichte van de 193 vragen/verzoeken in 2014 en de 286 vragen/verzoeken aan de burgemeesters in 2013.

De burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten werden niet enkel gevraagd aan te geven hoeveel verzoeken en vragen tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen zij hebben ontvangen, maar ook hoeveel bestuurlijke maatregelen zij effectief hebben opgelegd in dat jaar en welk soort bestuurlijke maatregelen het betrof.

De mogelijke bestuurlijke maatregelen die kunnen worden opgelegd, zijn:

- ▶ bevel tot staking: dit is een bevel van de bevoegde toezichthouder aan de vermoedelijke

overtreder om bepaalde activiteiten, werkzaamheden of het gebruik van zaken te staken;

- ▶ bevel tot regularisatie: dit is een bevel van de bevoegde toezichthouder aan de vermoedelijke overtreder om bepaalde maatregelen te nemen met de bedoeling een milieu-inbreuk of een milieumisdrijf te beëindigen, zijn gevolgen ongedaan te maken en herhaling ervan te voorkomen;
- ▶ bestuursdwang: hier treedt de bevoegde toezichthouder zelf feitelijk op tegen de vastgestelde milieu-inbreuk en het milieumisdrijf;
- ▶ of een combinatie van deze.

In tabel 10 wordt een overzicht gegeven van het aantal bestuurlijke maatregelen dat de burgemeesters hebben opgelegd in 2015. Tevens wordt aangegeven welke soort bestuurlijke maatregelen werden opgelegd en het aantal van deze opgelegde bestuurlijke maatregelen dat niet binnen de opgelegde termijn werd uitgevoerd.

BESTUURLIJKE MAATREGELEN

INWONERSAANTAL	Bestuurlijke maatregelen opgelegd door de burgemeester					Totaal	Het was niet mogelijk om de maatregel binnen de opgelegde termijn uit te voeren
	Bevel tot staking	Bevel tot regularisatie	Bestuursdwang	Combinatie (staking, regularisatie, bestuursdwang)			
≤ 4.999	0	1	1	0	2	0	
5.000 - 9.999	5	7	1	2	15	4	
10.000 - 14.999	2	20	5	2	29	1	
15.000 - 19.999	3	65	1	1	70	0	
20.000 - 24.999	1	5	1	0	7	0	
25.000 - 29.000	0	1	1	0	2	2	
30.000 - 74.999	4	11	1	0	16	1	
≥ 75.000	1	2	0	0	3	0	
Totaal	16	112	11	5	144	8	
<i>in 2014</i>	<i>34</i>	<i>104</i>	<i>12</i>	<i>16</i>	<i>166</i>	<i>19</i>	

Tabel 10: Aantal en soort opgelegde bestuurlijke maatregelen door de burgemeester van de Vlaamse steden en gemeenten in 2015

Bovenstaande tabel toont aan dat in 2015 in totaal 144 bestuurlijke maatregelen werden opgelegd door de burgemeesters. Dit is een daling ten opzichte van de 166 bestuurlijke maatregelen die door de burgemeesters werden opgelegd in 2014. Een positieve evolutie is het feit dat in 2015 slechts 5,5% van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen niet binnen de opgelegde termijn werden uitgevoerd. Dit is een daling ten opzichte van de 11,5% in 2014.

Net zoals in 2014, was het merendeel van de in 2015 opgelegde bestuurlijke maatregelen bevelen tot regularisatie. In 2014 bedroeg deze verhouding bijna 63% en in 2015 steeg dit zelfs tot 78% van de in totaal opgelegde bestuurlijke maatregelen. Daarnaast was in 2015 11% van het totaal aantal bestuurlijke maatregelen een bevel tot staking en bijna 8% bestuursdwang.

Veiligheidsmaatregelen

Naast het opleggen van bestuurlijke maatregelen zijn de burgemeesters ook bevoegd voor het opleggen van veiligheidsmaatregelen. Veiligheidsmaatregelen zijn maatregelen waarbij de personen, vermeld in artikel 16.4.6, waaronder de burgemeester, alle handelingen

kunnen stellen of opleggen die zij onder de gegeven omstandigheden nodig achten om een aanzienlijk risico voor mens of milieu uit te schakelen, tot een aanvaardbaar niveau in te perken of te stabiliseren. Veiligheidsmaatregelen kunnen strekken tot onder meer (artikel 16.7.2 van het Milieuhandavingsdecreet):

- ▶ de stopzetting of uitvoering van werkzaamheden, handelingen of activiteiten, ogenblikkelijk of binnen een bepaalde termijn;
- ▶ het verbod op het gebruik of de verzegeling van gebouwen, installaties, machines, toestellen, transportmiddelen, containers, terreinen en alles wat zich daarin of daarop bevindt;
- ▶ de hele of gedeeltelijke sluiting van een inrichting;
- ▶ het meenemen, bewaren of verwijderen van daarvoor vatbare zaken, met inbegrip van afvalstoffen en dieren;
- ▶ het niet-betreden of het verlaten van bepaalde gebieden, terreinen, gebouwen of wegen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal burgemeesters dat een vraag ontving tot het opleggen van een veiligheidsmaatregel en het aantal burgemeesters dat effectief een veiligheidsmaatregel heeft opgelegd in 2015 al dan niet op basis van een vraag of op eigen initiatief.

VEILIGHEIDSMATREGELEN

INWONERS- AANTAL	Aantal burgemeesters dat in 2015 een vraag/verzoek ontving tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen	Aantal burgemeesters dat veiligheidsmaatregel en oplegde in 2015
≤ 4.999	0	0
5.000 - 9.999	2	3
10.000 - 14.999	2	5
15.000 - 19.999	4	4
20.000 - 24.999	0	0
25.000 - 29.000	0	0
30.000 - 74.999	1	1
≥ 75.000	1	1
Totaal	10	14
<i>in 2014</i>	<i>17</i>	<i>19</i>

Tabel 11: Aantal responderende burgemeesters die een vraag hebben ontvangen tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen en het aantal responderende burgemeesters die veiligheidsmaatregelen hebben opgelegd in 2015

Tabel 11 geeft aan dat 10 van de 244 responderende burgemeesters een vraag hebben ontvangen tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen. Dit komt neer op 4% van het totaal aantal responderende burgemeesters. In 2014 ontving 7% van de

responderende burgemeesters een vraag tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen.

Het aantal burgemeesters dat effectief een veiligheidsmaatregel oplegde, naar aanleiding van een vraag hiertoe of ambtshalve, ligt iets hoger en bedraagt bijna 6% van het totaal aantal responderende burgemeesters. In 2014 legde 8% van het totaal aantal responderende burgemeesters een veiligheidsmaatregel op.

De burgemeesters kunnen ambtshalve veiligheidsmaatregelen opleggen, maar kunnen dit ook op basis van een vraag van een toezichthouder. Tabel 12 geeft een overzicht van het aantal vragen dat werd ingediend bij de burgemeesters in 2015 in de verschillende klassen van steden en gemeenten en welke toezichthouders deze vraag stelden.

VEILIGHEIDSMATREGELEN

Vragen/verzoeken ontvangen door de burgemeester, gesteld door:

INWONERSAANTAL	gewestelijke toezichthouders	gemeentelijke toezichthouders	Intergemeentelijke vereniging	Politiezone	provinciale toezichthouders	Totaal
≤ 4.999	0	0	0	0	0	0
5.000 - 9.999	0	1	0	1	0	2
10.000 - 14.999	0	2	0	0	0	2
15.000 - 19.999	0	4	0	2	0	6
20.000 - 24.999	0	0	0	0	0	0
25.000 - 29.000	0	0	0	0	0	0
30.000 - 74.999	0	1	0	0	0	1
≥ 75.000	0	1	0	0	0	1
Totaal	0	9	0	3	0	12
<i>in 2014</i>	3	14	1	8	0	26

Tabel 12: Aantal vragen betreffende het opleggen van veiligheidsmaatregelen ontvangen door de burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten in 2015

De 10 burgemeesters die in 2015 een vraag ontvingen tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen, ontvingen samen in totaal 12 van deze vragen, afkomstig van gemeentelijke toezichthouders of toezichthouders van de Lokale politie. Het merendeel, namelijk 75%, werd gesteld door de gemeentelijke toezichthouders. De 3 vragen tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen gesteld door de toezichthouders van de Lokale politie, vormden 1/4 van het totaal aantal vragen.

Deze 12 vragen tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen vormen een verdere daling ten opzichte van de 26 vragen in 2014, de 38 vragen in 2013 en de 33 vragen die in 2012 werden gesteld aan de burgemeesters.

De burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten werden niet enkel gevraagd aan te geven hoeveel vragen tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen zij in 2015 hebben ontvangen, maar ook hoeveel veiligheidsmaatregelen effectief werden opgelegd in dat jaar en welk soort veiligheidsmaatregel het betrof.

Tabel 13 geeft een overzicht van het aantal effectief opgelegde veiligheidsmaatregelen door de burgemeesters en van de soort veiligheidsmaatregel die werd opgelegd. De VHRM heeft ook gevraagd, analoog aan de vraag bij de bestuurlijke maatregelen, of het mogelijk was om de maatregel binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren.

VEILIGHEIDSMATREGELEN

INWONERS- AANTAL	Veiligheidsmaatregelen opgelegd door de burgemeester:								Totaal	het was niet mogelijk de maatregel binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren
	de stopzetting of uitvoering van de werkzaamheden, handelingen of activiteiten, ogenblikkelijk of binnen een bepaalde termijn	een verbod op het gebruik of de verzegeling van gebouwen, installaties, machines, toestellen, transportmiddelen, containers, terreinen en alles wat zich daarin of daarop bevindt	de gehele of gedeeltelijke sluiting van een inrichting	het nemen, bewaren of verwijderen van daarvoor vatbare zaken, met inbegrip van afvalstoffen en dieren	het niet betreden of het verlaten van bepaalde gebieden, terreinen, gebouwen of wegen	Combinatie van voorgaande maatregelen	andere dan voorgaande maatregelen			
≤ 4.999	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.000 - 9.999	1	1	0	0	2	2	0	6	1	
10.000 - 14.999	2	1	2	3	2	0	0	10	2	
15.000 - 19.999	2	1	1	0	4	3	2	13	0	
20.000 - 24.999	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
25.000 - 29.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
30.000 - 74.999	1	0	0	1	0	0	0	2	0	
≥ 75.000	1	0	0	0	0	0	0	1	1	
Totaal	7	3	3	4	8	5	2	32	4	
<i>in 2014</i>	<i>19</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>14</i>	<i>7</i>	<i>/</i>	<i>/</i>	<i>51</i>	<i>2</i>	

Tabel 13: Aantal en soort opgelegde veiligheidsmaatregelen door de burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten in 2015

Net zoals het aantal vragen tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen daalde in 2015 ten opzichte van de voorgaande jaren, daalde ook het effectief aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen in 2015. In 2014 werden door 19 burgemeesters in totaal niet minder dan 51 veiligheidsmaatregelen opgelegd. In 2015 werden door 14 burgemeesters in totaal 32 veiligheidsmaatregelen opgelegd. Er kan een stijging worden vastgesteld van het aantal veiligheidsmaatregelen dat niet binnen de opgelegde termijn werd uitgevoerd. In 2014 bedroeg deze verhouding 4% en in 2015 werd 13% niet tijdig uitgevoerd.

22% van de in 2015 opgelegde veiligheidsmaatregelen had betrekking op de stopzetting of de uitvoering van de werkzaamheden, handelingen of activiteiten, ofwel ogenblikkelijk ofwel binnen een bepaalde termijn. In 12,5% van de gevallen betrof de veiligheidsmaatregel het nemen, bewaren of verwijderen van daarvoor vatbare zaken met inbegrip van afvalstoffen en dieren. Het niet-betreden of het verlaten van bepaalde gebieden, terreinen, gebouwen of wegen werd in 2015 8 keer opgelegd als veiligheidsmaatregel, hetgeen neerkomt op 25%.

2.3.5 Gemeentelijke toezichthouders

Om een inzicht te krijgen in de organisatie en inspanningen betreffende de lokale milieuhandhaving werden de 308 Vlaamse steden en gemeenten via een digitale bevragsingsfiche gevraagd om informatie aan te leveren, onder meer inzake de aanstelling van toezichthouders, de organisatie van het toezicht in de gemeente, het aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles alsook het resultaat van deze controles. De resultaten van de milieuhandhavingscontroles worden besproken in hoofdstuk 3, waarbij een evaluatie per handhavinginstrument hierin een inzicht zal bieden. In dit hoofdstuk wordt getracht een beeld te schetsen van de respons van de gemeenten op de vragenlijst van de VHRM; het aantal hinderlijke inrichtingen klasse 1, klasse 2 en klasse 3; de organisatie van toezicht in de steden en gemeenten; het aantal aangestelde lokale toezichthouders; de aanstelling en tijdsbesteding van de toezichthouders aan toezichtstaken; en het aantal uitgevoerde controles per klasse van gemeente en per toezichthouder en per VTE in 2015.

Respons

GEMEENTEN

INWONERSAANTAL	Aantal gemeenten	Aantal Responderende gemeenten
≤ 4.999	13	7
5.000 - 9.999	70	57
10.000 - 14.999	83	65
15.000 - 19.999	51	42
20.000 - 24.999	31	26
25.000 - 29.000	15	11
30.000 - 74.999	37	30
≥ 75.000	8	6
Totaal	308	244

Tabel 14: Aantal responderende gemeenten per klasse ten opzichte van het totaal aantal gemeenten per klasse in 2015.

Bovenstaande tabel toont aan dat – analoog met de responsgraad van de burgemeesters – 244 gemeenten de bevestigingsfiche van de VHRM hebben ingevuld. Dit komt neer op een responsgraad van 79% van het totaal aantal gemeenten in het Vlaamse Gewest. De respons van de Vlaamse steden en gemeenten is de afgelopen jaren steeds toegenomen. In 2014 bedroeg deze immers 78%, in 2013 74%, in 2012 73% en in 2011 64%. Deze stijging vormt uiteraard een positief gegeven. Dit zorgt er immers voor dat de gegevens in de milieuhandavingsrapporten steeds meer representatief worden en dat een duidelijker beeld kan worden gegeven van alle facetten van het lokale milieuhandavingslandschap.

Hinderlijke inrichtingen per gemeente

Aan de steden en gemeenten werd gevraagd hoeveel vergunde inrichtingen van klasse 1, 2 en 3 volgens bijlage I van titel I van het VLAREM op hun grondgebied zijn gevestigd, alsook een schatting van het totaal aantal niet-vergunde hinderlijke inrichtingen in hun stad/gemeente in 2015. Het doel van deze vraag was een inzicht te verkrijgen in het aantal hinderlijke inrichtingen per gemeente,

aangezien voor het opstellen van een degelijk inspectieplan en voor een inschatting en evaluatie van de inspanningen op het vlak van milieutoezicht dit inzicht onontbeerlijk is. Daarnaast geldt het aantal hinderlijke inrichtingen, klasse 2, als criterium voor het bepalen van het aantal toezichthouders waarop een gemeente beroep moet kunnen doen. Om verwarring te voorkomen, werd het begrip niet-vergunde hinderlijke inrichting als volgt gedefinieerd: het betreft hier die inrichtingen die op basis van het VLAREM zouden kunnen geclassificeerd worden als zijnde een klasse 1, klasse 2 of klasse 3 inrichting, maar nog niet werden vergund.

In de volgende tabel werd voor 2015 het totaal aantal hinderlijke inrichtingen van de klasse 1, 2 en 3 opgenomen alsook het geschat aantal niet-vergunde hinderlijke inrichtingen. De tabel geeft daarnaast een gemiddeld aantal hinderlijke inrichtingen per indelingsklasse weer en het aantal gemeenten dat geen zicht heeft op het aantal hinderlijke, dan wel niet-vergunde inrichtingen op hun grondgebied.

HINDERLIJKE INRICHTINGEN

INWONERS- AANTAL	Aantal respondenten per inwoners- klasse	Klasse 1-inrichtingen in 2015			Klasse 2-inrichtingen in 2015			Klasse 3-inrichtingen in 2015			Niet-vergunde inrichtingen in 2015		
		Totaal aantal volgens bevraging	Gemiddeld aantal per gemeente	Aantal gemeenten dat aantal klasse 1- inrichtingen niet kent	Totaal aantal volgens bevraging	Gemiddeld aantal per gemeente	Aantal gemeenten dat aantal klasse 2- inrichtingen niet kent	Totaal aantal volgens bevraging	Gemiddeld aantal per gemeente	Aantal gemeenten dat aantal klasse 3- inrichtingen niet kent	Totaal aantal volgens bevraging	Gemiddeld aantal per gemeente	Aantal gemeenten dat aantal niet- vergunde inrichtingen niet kent of aangaf dat er geen niet- vergunnende inrichtingen waren
≤ 4.999	7	78	13	1	326	47	0	896	128	0	25	25	6
5.000 - 9.999	57	1.615	29	2	5.225	95	2	15.553	283	2	898	22	16
10.000 - 14.999	65	3.890	62	2	9.475	153	3	25.057	411	4	940	21	21
15.000 - 19.999	42	2.079	51	1	6.562	160	1	20.462	512	2	596	23	16
20.000 - 24.999	26	1.534	61	1	5.215	209	1	19.147	766	1	289	18	10
25.000 - 29.000	11	982	89	0	2.452	223	0	7.716	701	0	316	32	1
30.000 - 74.999	30	4.732	163	1	13.831	477	1	26.989	1.000	3	1.082	60	12
≥ 75.000	6	1.204	241	1	3.996	799	1	17.182	3.436	1	5.030	1.258	2
Totaal	244	16.114	69	9	47.082	200	9	133.002	576	13	9.176	57	84

Tabel 15: Aantal hinderlijke inrichtingen per klasse van gemeenten in 2015

Niet alleen voor de planning van de eigen milieuhandavingsinspanningen, maar ook om te voldoen aan wettelijke en decretale verplichtingen is het voor steden en gemeenten uitermate belangrijk een inzicht te hebben in het aantal inrichtingen op hun grondgebied. Zoals reeds eerder aangehaald, dienen gemeenten met meer dan driehonderd inrichtingen van klasse 2 sinds 1 mei 2011 een beroep te kunnen doen op twee toezichthouders. Dit wordt verder besproken in het kader van het 'aantal aangestelde lokale toezichthouders'.

Uit tabel 15 blijkt dat in 2015 235 van de in totaal 244 responderende gemeenten in totaal 16.114 klasse 1-inrichtingen hadden op hun grondgebied. 9 gemeenten gaven daarentegen te kennen geen zicht te hebben op het aantal klasse 1-inrichtingen op hun grondgebied. Dit betekent dat gemiddeld een gemeente in het Vlaamse Gewest 69 klasse 1-inrichtingen heeft. Indien echter wordt gekeken naar de verschillende klassen afzonderlijk is dit gemiddelde veel gedifferentieerder. De gemeenten in de kleinste klasse hebben gemiddeld maar bijna 13 klasse 1-inrichtingen, terwijl dit bij de steden in de grootste klasse stijgt tot 1.204 klasse 1-inrichtingen.

Inzake de klasse 2-inrichtingen kan worden vastgesteld dat 235 van de 244 responderende gemeenten samen 47.082 klasse 2-inrichtingen op hun grondgebied hadden, hetgeen neerkomt op gemiddeld bijna 200 klasse 2-inrichtingen per gemeente. Ook hier verschilt het beeld echter sterk van zodra naar de verschillende klassen wordt gekeken. De kleinste gemeenten hadden gemiddeld 47 klasse 2-inrichtingen en de grootste gemiddeld niet minder dan 799. Net zoals bij de klasse 1-inrichtingen, neemt globaal gezien het aantal klasse 2-inrichtingen toe naarmate het aantal inwoners stijgt. Ook inzake de klasse 2-inrichtingen gaven 9 gemeenten te kennen dit aantal niet te kennen.

Met betrekking tot de klasse 3-inrichtingen kan worden vastgesteld dat het aantal gemeenten dat geen zicht heeft op het aantal klasse 3-inrichtingen

op hun grondgebied hoger is dan bij de klasse 1 en klasse 2 en neer komt op 5% van het aantal responderende gemeenten. In 2015 hadden de andere 231 gemeenten samen 133.002 klasse 3-inrichtingen op hun grondgebied, hetgeen neerkomt op 576 per gemeente.

Een opvallend gegeven is dat niet minder dan 160 van de responderende gemeenten aangaf kennis te hebben van in totaal 9.176 niet-vergunde inrichtingen op hun grondgebied. Het betreft hier zoals eerder aangehaald de inrichtingen die op basis van het VLAREM geclassificeerd kunnen worden als een klasse 1, klasse 2 of klasse 3 inrichting, maar nog niet werden vergund. Dit komt neer op een gemiddelde van meer dan 57 hinderlijke en vergunningsplichtige inrichtingen per gemeente die eigenlijk niet legitiem uitgebraat worden aangezien (nog) geen vergunning werd afgeleverd of er nog geen melding werd gedaan (klasse 3-inrichtingen). De overige 84 responderende gemeenten gaven aan het aantal niet-vergunde inrichtingen niet te kennen of geen niet-vergunde inrichtingen op hun grondgebied te hebben. Ten opzichte van 2014 vormen deze gegevens een negatieve evolutie. Voor 2014 gaven 106 van de in totaal 240 responderende gemeenten aan 2.847 niet-vergunde inrichtingen te kennen op hun grondgebied, hetgeen neerkomt op 27 hinderlijke en vergunningsplichtige inrichtingen per gemeente die niet legitiem werden uitgebraat. Er heeft zich dus meer dan een verdubbeling van dit aantal voorgedaan in 2015 ten opzichte van 2014. Indien gekeken wordt naar de absolute aantallen niet-vergunde inrichtingen kan zelfs een verdrievoudiging worden vastgesteld. In 2014 rapporteerden de gemeenten over 2.847 niet-vergunde inrichtingen. Dit aantal steeg naar 9.176 gerapporteerde niet-vergunde inrichtingen. Tabel 15 laat zien dat dit probleem zich voornamelijk manifesteert in de grote steden (met meer dan 75.000 inwoners). Dit gegeven is nieuw, gelet op het feit dat in 2014 in deze klasse het gemiddelde aantal niet-vergunde inrichtingen per gemeente 18 bedroeg, terwijl dit in 2015 in deze klasse van gemeenten sterk steeg tot gemiddeld 1.258 niet-

vergunde inrichtingen per gemeente. Het lijkt dan ook zeer logisch dat wederom wordt aanbevolen dat deze gemeenten hun handhavingsfocus leggen op deze niet-vergunde hinderlijke inrichtingen. Deze gemeenten hebben immers kennis van overtredingen ten aanzien van de milieuwetgeving en bijgevolg zou mogen worden verwacht dat zij ter zake actie ondernemen.

Aantal lokale toezichthouders

Artikel 16§1 van het Besluit van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bepaalt dat gemeenten binnen één jaar na de inwerkingtreding van voormeld besluit, dit was op 1 mei 2010, beroep moeten kunnen doen op minstens 1 toezichthouder, hetzij een gemeentelijke toezichthouder, hetzij een toezichthouder van een intergemeentelijke vereniging, hetzij een toezichthouder van een politiezone. Binnen twee jaar na de inwerkingtreding van dit besluit, dit was 1 mei 2011, moet een gemeente met meer dan driehonderd inrichtingen van klasse 2 overeenkomstig titel I van het VLAREM, of met meer dan dertigduizend inwoners indien het aantal inrichtingen onvoldoende gekend is, een beroep kunnen doen op twee toezichthouders, hetzij gemeentelijke toezichthouders, hetzij toezichthouders van intergemeentelijke verenigingen, hetzij toezichthouders van politiezones. Aan de hand van de verzamelde gegevens kan worden geanalyseerd in welke mate de gemeenten in het Vlaamse Gewest in 2015 voldeden aan deze bepalingen van het Milieuhandavingsdecreet inzake de aanstelling van de toezichthouders.

In de volgende tabellen wordt aangegeven – zowel aan de hand van het aantal hinderlijke klasse 2 inrichtingen als aan de hand van het aantal inwoners – in welke mate de gemeenten beroep konden doen op voldoende toezichthouders in 2015.

AANSTELLING LOKALE TOEZICHTHOUDERS

	Aantal gemeenten		
	Zonder toezichthouders	Met 1 toezichthouder	Met ≥ 2 toezichthouders
>300 hinderlijke inrichtingen in klasse 2	0	4	34
<300 hinderlijke inrichtingen in klasse 2	12	82	103
geen zicht op aantal hinderlijke inrichtingen	2	2	5
Totaal	14	88	142

Tabel 16: Aanstelling lokale toezichthouders aan de hand van het aantal hinderlijke inrichtingen in 2015

Indien het aantal hinderlijke inrichtingen wordt genomen als maatstaf voor het bepalen van het aantal toezichthouders waarop een gemeente beroep moet kunnen doen – al dan niet aangesteld binnen de eigen gemeente, een intergemeentelijke vereniging, of een politiezone – valt aan de hand van bovenstaande tabel te concluderen dat minimum 18 en maximum²⁵ 20 van de responderende gemeenten geen beroep konden doen op voldoende toezichthouders. Dit komt neer op minimum 7% en maximum 8% van het totaal aantal responderende gemeenten. In vergelijking met voorgaande jaren is dit geen verbetering. In 2014 bedroegen deze verhoudingen immers minimum ook 6,5% en maximum 10,5%. Wat wel opvallend is, is het feit dat in 2014 slechts 3 van de 240 responderende gemeenten nog geen beroep kon doen op een toezichthouder. Bovenstaande tabel laat zien dat in 2015 14 van de 244 van de responderende gemeenten geen beroep konden doen op een toezichthouder.

Indien het aantal hinderlijke klasse 2 inrichtingen niet exact of onvoldoende is gekend, kan het aantal toezichthouders waarop een gemeente beroep moet kunnen doen ook worden bepaald aan de hand van het inwonersaantal. Onderstaande tabel geeft deze

²⁵ Rekening houdend met die twee gemeenten die beroep konden doen op één toezichthouder en die geen zicht hebben op het aantal hinderlijke inrichtingen op hun grondgebied. Dit zijn er potentieel meer dan 300, waardoor ze beroep zouden moeten kunnen doen op 2 toezichthouders in plaats van één.

situatie weer. Zodra een gemeente meer dan 30.000 inwoners heeft, dient deze gemeente beroep te kunnen doen op minstens 2 toezichthouders.

AANSTELLING LOKALE TOEZICHTHOUDERS

	Aantal gemeenten		
	Zonder toezicht-houders	Met 1 toezicht-houder	Met \geq 2 toezicht-houders
\leq 4.999	1	4	2
5.000 - 9.999	7	26	24
10.000 - 14.999	2	27	36
15.000 - 19.999	1	21	20
20.000 - 24.999	2	5	19
25.000 - 29.000	0	2	9
30.000 - 74.999	1	3	26
\geq 75.000	0	0	6
Totaal	14	88	142

Tabel 17: Aanstelling lokale toezichthouders aan de hand van het aantal inwoners in 2015

Net zoals in de vorige tabel, kan in bovenstaande tabel worden vastgesteld dat 14 responderende gemeenten in 2015 nog geen beroep konden doen op een toezichthouder. Dit is bijna 6 % van het totaal aantal responderende gemeenten. Dit is een negatieve evolutie ten opzichte van 2014, toen 1,25% van de responderende gemeenten nog geen beroep kon doen op een toezichthouder.

Indien het inwonersaantal als criterium wordt gebruikt voor het bepalen van het wettelijk bepaald aantal toezichthouders, zouden alle gemeenten met meer dan 30.000 inwoners beroep moeten kunnen

doen op minstens 2 toezichthouders. Bovenstaande tabel geeft aan dat binnen de tweede grootste klasse (de gemeenten met een inwonersaantal van 30.000 – 74.999 inwoners), 3 gemeenten in 2015 beroep konden doen op slechts één toezichthouder. Dit betekent dat iets meer dan 1% van de gemeenten met meer dan 30.000 inwoners in 2015 nog niet voldeed aan de bepaling dat beroep moet kunnen worden gedaan op minstens 2 toezichthouders. In 2014 bedroeg dit percentage nog 13%.

Daarnaast kan worden vastgesteld dat 14 andere gemeenten geen beroep konden doen op een toezichthouder. Dit betekent dat in totaal 17 gemeenten nog niet voldeden aan de bepalingen van het Milieuhandhavingsdecreet in 2015, hetgeen neerkomt op bijna 7% van het totaal aantal responderende gemeenten. Dit is een negatieve evolutie ten opzichte van de 3% in 2014.

Aanstelling en tijdsbesteding gemeentelijke toezichthouders

Aan de gemeenten en steden in het Vlaamse Gewest werd gevraagd hoeveel toezichthouders werden aangesteld binnen de eigen gemeente in 2015, hoeveel VTE deze hadden besteed aan milieuhandhavingstaken en hoeveel VTE werd besteed binnen de eigen gemeente aan administratieve ondersteuning in het kader van de milieuhandhavingstaken door niet-toezichthouders.

Tabel 18 geeft een overzicht van de aanstelling en tijdsbesteding van de gemeentelijke toezichthouders per klasse van gemeente in 2015.

HINDERLIJKE INRICHTINGEN

INWONERS- AANTAL	Respons	Gemeente met aangestelde gemeente- lijke toe- zichthouder	Gemeenten zonder aangestelde toezicht- houder	Totaal aantal aangestelde gemeentelijke toezicht- houders	Gemiddeld aantal toezicht- houders per gemeente	Tijdsbesteding aan toezichtstaken (VTE)			Gemiddelde tijdsbesteding van de toe- zichthouders aan toezichts- taken (VTE)
						Totaal VTE	door toezicht- houders aan milieuhandhavings- taken in het kader van het Milieuhand- havingsdecreet	administratieve ondersteuning van milieuhand- havingstaken door niet- toezichthouders	
≤ 4.999	7	1	1	1	1,00	0,01	0,01	0	0,01
5.000 - 9.999	57	42	7	42	1,00	4,58	3,48	1,1	0,11
10.000 - 14.999	65	50	2	58	1,16	8,78	5,73	3,05	0,15
15.000 - 19.999	42	33	1	40	1,21	7,78	5,05	2,73	0,19
20.000 - 24.999	26	21	2	30	1,43	5,1	3,43	1,67	0,17
25.000 - 29.000	11	10	0	14	1,40	4	3,25	0,75	0,29
30.000 - 74.999	30	26	1	48	1,85	12,23	9,16	3,07	0,25
≥ 75.000	6	6	0	30	5,00	15,95	12,15	3,8	0,53
Totaal	244	189	14	263	1,39	58,43	42,26	16,17	0,22
<i>2014</i>	<i>240</i>	<i>183</i>	<i>3</i>	<i>253</i>	<i>1,38</i>	<i>63,05</i>	<i>45,84</i>	<i>17,12</i>	<i>0,25</i>

Tabel 18: Aanstelling en tijdsbesteding van de gemeentelijke toezichthouders per klasse van gemeenten in 2015

In totaal waren 263 gemeentelijke toezichthouders aangesteld in 189 gemeenten met een aangestelde gemeentelijke toezichthouder in 2015. Dit komt neer op een gemiddelde van 1,39 gemeentelijke toezichthouder per gemeente met een aangestelde gemeentelijke toezichthouder.

Het gemiddelde van 1,39 gemeentelijke toezichthouder per gemeente met een aangestelde toezichthouder verschilt echter sterk zodra de verschillende klassen van gemeenten worden bekeken. In de kleinste klasse bedraagt het gemiddelde aantal toezichthouders per gemeente amper 1, terwijl dit gemiddelde in de grootste steden stijgt tot 5. Hieruit kan worden afgeleid dat hoe groter het inwonersaantal is, hoe meer toezichthouders werden aangesteld binnen de gemeenten.

Binnen de 189 gemeenten die in 2015 beroep konden doen op in totaal 263 gemeentelijke toezichthouders, werd in totaal 58,43 VTE aan milieuhandhavingstaken besteed, waarvan ongeveer 72% door toezichthouders aan milieuhandhavingstaken in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet en ongeveer 28% aan

administratieve ondersteuning van de milieuhandhavingstaken door niet-toezichthouders.

De gemiddelde tijdsbesteding²⁶ per gemeentelijke toezichthouder aan milieuhandhavingstaken – hier wordt de VTE besteed aan administratieve ondersteuning mee in opgenomen – bedroeg in 2015 0,22 VTE. Dit betekent dat de gemiddelde gemeentelijke toezichthouder voor minder dan 1/4 wordt ingezet voor het uitvoeren van milieuhandhavingstaken in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet. Aangezien er gemiddeld 1,39 toezichthouders zijn per gemeente, was er een gemiddelde tijdsinzet²⁷ van 0,30 VTE aan

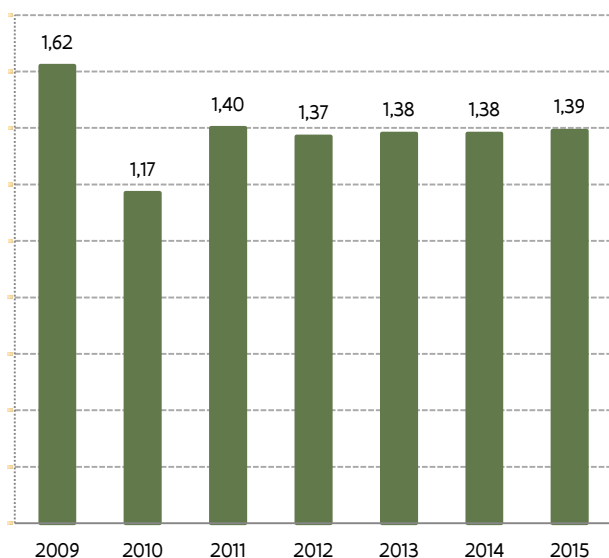
²⁶ De gemiddelde tijdsbesteding per toezichthouder is het totaal aantal opgegeven VTE besteed aan milieuhandhavingstaken, gedeeld door het totaal aantal opgegeven aangestelde toezichthouders.

²⁷ Deze tijdsinzet wordt berekend door de gemiddelde tijdsbesteding per toezichthouder aan toezichtstaken te vermenigvuldigen met het gemiddelde aantal gemeentelijke toezichthouders per gemeente die ook effectief beroep konden doen op een toezichthouder. Op die manier kan een beeld worden gegeven van het gemiddelde ingezette VTE dat werd besteed aan milieuhandhavingstaken binnen een gemeente die ook effectief één of meerdere toezichthouders hadden aangesteld.

handhavingstaken per gemeente die beroep kon doen op een toezichthouder.

Indien naar de verschillende klassen van gemeenten afzonderlijk wordt gekeken, kan, zoals in voorgaande rapporten, een grote diversiteit worden vastgesteld, zowel met betrekking tot de gemiddelde tijdsbesteding aan milieuhandhavingstaken als inzake de tijdsinzet. In 2015 bedroeg de gemiddelde tijdsbesteding per gemeentelijke toezichthouder aan milieuhandhavingstaken 0,22 VTE. In de grootste gemeenten (klasse van gemeenten met meer dan 75.000 inwoners) besteedde de toezichthouder gemiddeld meer dan 50% van zijn tijd aan milieuhandhavingstaken en bedroeg de gemiddelde tijdsinzet van deze gemeenten aan milieuhandhavingstaken in totaal 2,65 VTE. Zowel de gemiddelde tijdsbesteding per gemeentelijke toezichthouder als de tijdsinzet per gemeente neemt echter sterk af naarmate het aantal inwoners daalt.

Aan de hand van bovenstaande gegevens en de gegevens verzameld voor de vorige milieuhandhavingrapporten is het mogelijk een vergelijking te maken van het gemiddelde aantal gemeentelijke toezichthouders per gemeente die beroep kon doen op een toezichthouder. Onderstaande grafiek geeft dit aan.

Uit grafiek 6 blijkt dat het gemiddelde aantal gemeentelijke toezichthouders per gemeente in de afgelopen jaren redelijk stabiel is gebleven.

Milieuhandhavingsscontroles

Om een inzicht te krijgen in de activiteiten van de gemeentelijke toezichthouders in 2015 wordt in de tabel 19 het totaal aantal uitgevoerde milieuhandhavingsscontroles per klasse van gemeenten weergegeven. Daarnaast worden de tijdsbesteding van de toezichthouders aan toezichtstaken in VTE, het gemiddeld aantal milieuhandhavingsscontroles per toezichthouder en het gemiddeld aantal milieuhandhavingsscontroles per VTE weergegeven. De resultaten van deze controles worden vervolgens besproken bij de evaluatie van de individuele handhavingssinstrumenten in hoofdstuk 3. In tabel 19 wordt de totale tijdsbesteding aan milieuhandhavingstaken door de gemeenten in rekening gebracht, dus zowel de ingezette VTE besteed aan handhavingstaken door de gemeentelijke toezichthouders als de VTE besteed aan administratieve ondersteuning van de milieuhandhavingstaken. Dit heeft als doel een vollediger beeld te geven van de uitvoering van een controle.

Grafiek 6: gemiddeld aantal gemeentelijke toezichthouders per gemeente 2009-2015

INSPANNINGEN M.B.T. MILIEUHANDHAVINGSTAKEN

INWONERSAANTAL	Respons	Aantal aangestelde toezichhouders per gemeente	Totale tijdsbesteding milieuhandhavingstaken in VTE	Aantal uitgevoerde milieuhandhavingsscontroles	Gemiddeld aantal milieuhandhavingsscontroles per toezichthouder	Gemiddelde tijdsbesteding van de toezichhouders aan toezichtstaken (VTE)	Gemiddeld aantal milieuhandhavingsscontroles per VTE
≤ 4.999	7	1	0,01	2	2	0,01	200
5.000 - 9.999	57	42	4,58	317	8	0,11	69
10.000 - 14.999	65	58	8,78	1025	18	0,15	117
15.000 - 19.999	42	40	7,78	612	15	0,19	79
20.000 - 24.999	26	30	5,1	412	14	0,17	81
25.000 - 29.000	11	14	4	180	13	0,29	45
30.000 - 74.999	30	48	12,23	1.162	24	0,25	95
≥ 75.000	6	30	15,95	1.387	46	0,53	87
Totaal	244	263	58,43	5.097	19	0,22	87
<i>in 2014</i>	<i>240</i>	<i>253</i>	<i>63,05</i>	<i>4.462</i>	<i>18</i>	<i>0,25</i>	<i>71</i>

Tabel 19: Inspanningen met betrekking tot milieuhandhavingstaken door gemeentelijke toezichthouders per klasse van gemeenten in 2015

Deze tabel geeft aan dat de 263 gemeentelijke toezichthouders – die in totaal 58,43 VTE besteedden aan milieuhandhavingstaken – in 2015 samen 5.097 milieuhandhavingsscontroles uitvoerden. Dit komt neer op een gemiddeld aantal milieuhandhavingsscontroles van 19 per toezichthouder en een gemiddeld aantal milieuhandhavingsscontroles van bijna 87 per VTE. Dit betekent dat indien elke toezichthouder zich voltijds kon focussen op milieuhandhavingstaken in totaal 22.881 milieuhandhavingsscontroles zouden worden uitgevoerd door de 263 aangestelde gemeentelijke toezichthouders. Doordat de toezichthouders gemiddeld slechts net iets meer dan 1/5 van hun tijd kunnen besteden aan handhavingstaken, werden in totaal maar 5.097 controles uitgevoerd. Deze gegevens zouden het mogelijk maken om te pleiten voor een aanpassing van het Milieuhandhavingssdecreet en het Milieuhandhavingssbesluit in die zin dat niet het aantal toezichthouders per gemeente wordt bepaald, maar wel de ingezette VTE dat besteed dient te worden aan handhavingstaken.

Indien naar het aantal uitgevoerde milieuhandhavingsscontroles, het gemiddelde aantal milieuhandhavingsscontroles per toezichthouder en het gemiddelde aantal milieuhandhavingsscontroles per VTE wordt gekeken per categorie van gemeenten kan een gevarieerd beeld worden vastgesteld. Bij alle categorieën ligt het gemiddelde aantal milieuhandhavingsscontroles per VTE steeds hoger dan het gemiddelde aantal controles per toezichthouder. Dit heeft te maken met het feit dat de aangestelde toezichthouders slechts een beperkt aandeel van hun tijd besteedden aan milieuhandhavingstaken in het kader van het Milieuhandhavingssdecreet.

De gemeenten werden voor 2015 gevraagd aan te geven hoeveel milieuhandhavingsscontroles werden uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen en hoeveel milieuhandhavingsscontroles werden uitgevoerd op eigen initiatief, bijvoorbeeld op basis van een milieuhandhavingssprogramma. Dit wordt weergegeven in de volgende tabel.

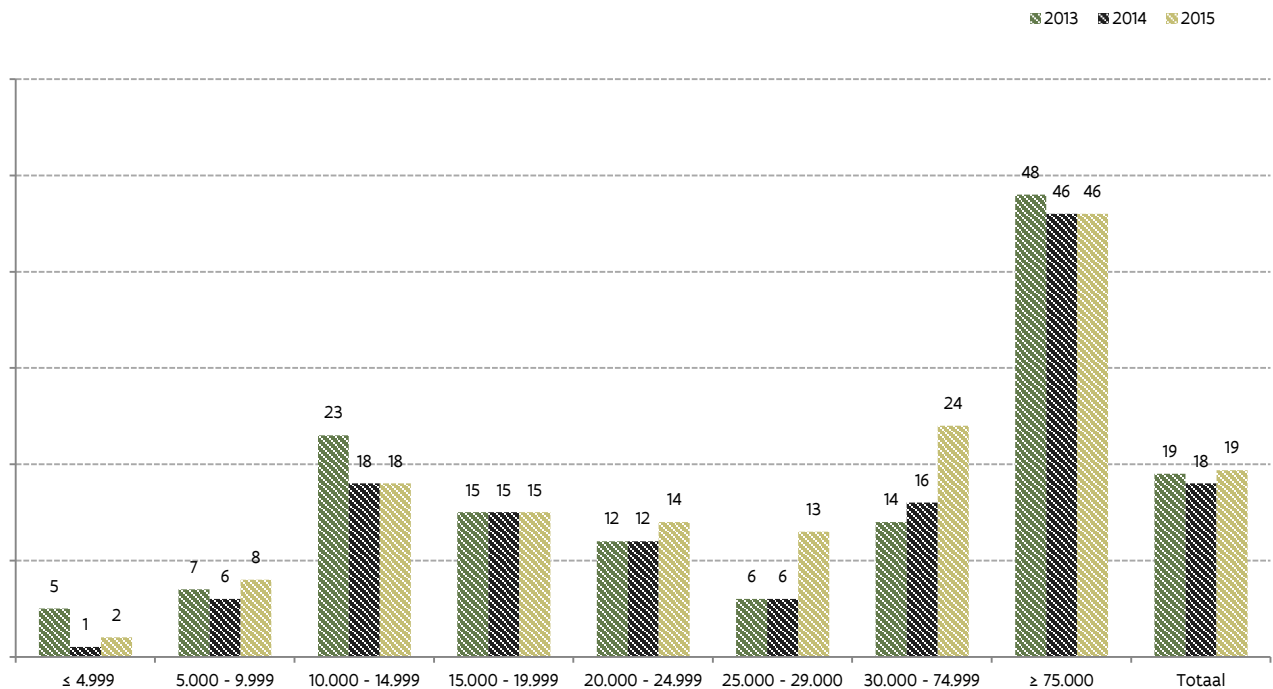
MILIEUHANDHAVINGSCONTROLES UITGEVOERD DOOR GEMEENTELIJKE TOEZICHTHOUDERS

	Totaal aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles	Aantal milieuhandhavingscontroles uitgevoerd op eigen initiatief	Aantal milieuhandhavingscontroles naar aanleiding van klachten en meldingen
≤ 4.999	2	2	0
5.000 - 9.999	317	72	245
10.000 - 14.999	1.025	153	872
15.000 - 19.999	612	156	456
20.000 - 24.999	412	144	268
25.000 - 29.000	180	47	133
30.000 - 74.999	1.162	170	992
≥ 75.000	1.387	585	802
Totaal	5.097	1.329	3.768
<i>in 2014</i>	<i>4.462</i>	<i>1.379</i>	<i>3.083</i>

Tabel 20: Aantal milieuhandhavingscontroles uitgevoerd door gemeentelijke toezichthouders in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet, naar aanleiding van klachten en meldingen en op basis van eigen initiatief in 2015

In 2015 werden in totaal 5.097 milieuhandhavingscontroles uitgevoerd door de gemeentelijke toezichthouders. Bijna 74% van deze controles werden uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen en ongeveer 1/4 van deze controles waren proactieve controles, uitgevoerd op basis van eigen initiatief, eventueel in het kader van geplande acties of een milieuhandhavings-programma. De verhouding van het aantal controles uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen ten opzichte van de controles uitgevoerd op eigen initiatief bedroeg in 2014 69% ten opzichte van 31% en in 2013 en in 2012 telkens 65% ten opzichte van 35%. Er kan dus worden vastgesteld dat het procentuele aandeel van de proactieve controles afneemt en steeds meer reactief wordt gewerkt door de gemeentelijke toezichthouders.

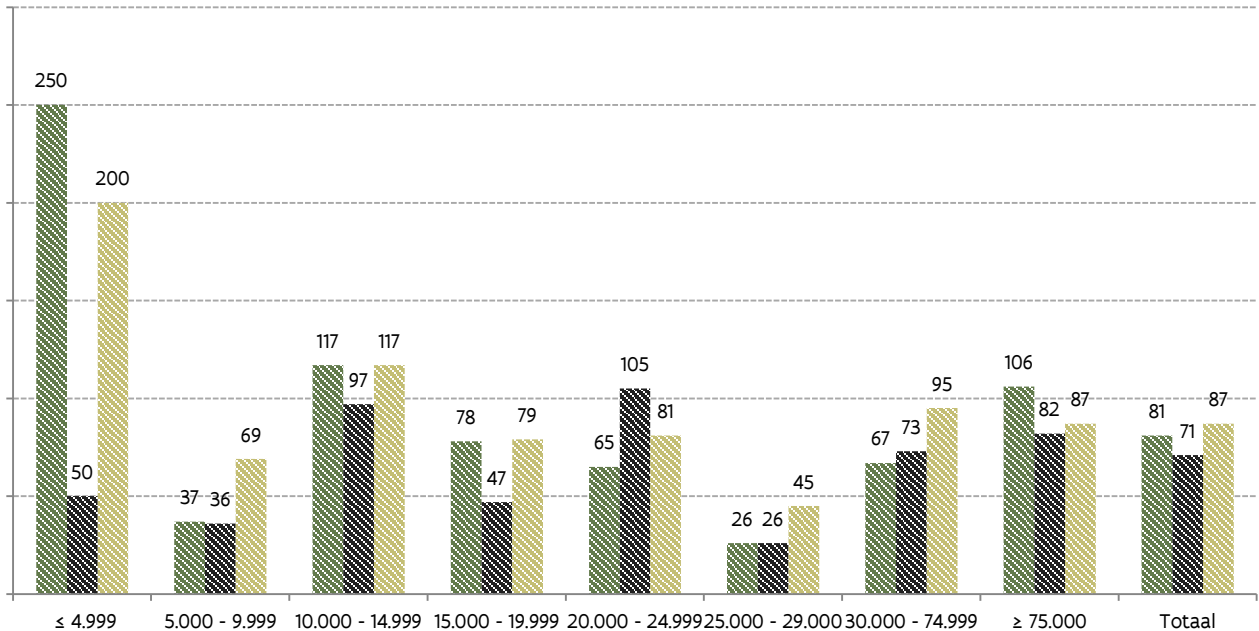
In grafieken 7 en 8 wordt een overzicht gegeven van het gemiddelde aantal milieuhandhavingscontroles per gemeentelijke toezichthouder en het gemiddelde aantal controles per VTE voor 2013, 2014 en 2015. Net zoals bij de gewestelijke toezichthouders en de toezichthouders van de Lokale politie, heeft het totale ingezette VTE betrekking op de ingezette VTE dat werd besteed door de toezichthouder aan milieuhandhavingstaken in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet en de ingezette VTE dat werd besteed aan administratieve ondersteuning van de milieuhandhavingstaken. Op die manier wordt rekening gehouden met de verschillende tijdsgerelateerde facetten van de toezichtsoverdrachten.

Grafiek 7: Gemiddelde aantal controles per gemeentelijke toezichthouder

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat het gemiddelde aantal controles per gemeentelijke toezichthouder globaal gezien de laatste drie jaar redelijk stabiel is gebleven, met een gemiddeld aantal controles van 18 à 19 per gemeentelijke toezichthouder. Indien naar de verschillende klassen wordt gekeken, is deze stabiele trend ook zichtbaar behoudens de uitschieters in de klassen van gemeenten met een inwonersaantal van 25.000-29.000 en van 30.000-74.999 waar het gemiddelde aantal controles per gemeentelijke toezichthouders sterk toenam in 2015.

Het is echter preciezer om een vergelijking te maken tussen het gemiddelde aantal uitgevoerde milieuhandhavingcontroles per VTE in de gemeenten in 2013, 2014 en 2015. De ingezette VTE geeft immers aan hoeveel tijd effectief werd besteed aan milieuhandhavingstaken door de aangestelde gemeentelijke toezichthouders. Het gemiddelde aantal milieuhandhavingcontroles per VTE in 2013, 2014 en 2015 wordt weergegeven in de volgende grafiek.

Grafiek 8: Gemiddelde aantal milieuhandhavingscontroles per VTE

Bovenstaande grafiek toont een fluctuerend karakter van het gemiddelde aantal milieuhandhavingscontroles per VTE de afgelopen jaren, en dit zowel voor het totaal als voor de verschillende klassen van gemeenten. Enkel in de tweede grootste klasse neemt het gemiddelde aantal controles per VTE de laatste drie jaar gestaag toe.

2.3.6 Intergemeentelijke verenigingen

Het Milieuhandhavingsdecreet schept in artikel 16.3.1, §1, 4° de mogelijkheid dat personeelsleden van een intergemeentelijke vereniging worden aangewezen als toezichthouder. Een dergelijke toezichthouder kan enkel toezicht uitoefenen in de gemeenten die behoren tot de intergemeentelijke vereniging.

Sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet in 2009 neemt de rol van de intergemeentelijke verenigingen in het milieuhandhavingslandschap steeds toe. Er zijn immers een aantal voordelen bij de organisatie van het toezicht op de milieuwetgeving in het kader van een inter-

gemeentelijke vereniging. Zo kan het voor kleinere gemeenten interessant zijn om zich op een dergelijke wijze te organiseren. De aanduiding van een intergemeentelijke toezichthouder zou kunnen leiden tot een schaalvergroting op vlak van expertise en ruimtelijke inzetbaarheid van de toezichthouder. Gezien momenteel de functie van toezichthouder geen voltijdse equivalent dient te bedragen en de functie in de kleinere gemeenten veelal wordt gecombineerd met andere taken, kan door de aanstelling van een voltijds equivalent binnen een intergemeentelijke vereniging de deskundigheid en expertise van deze toezichthouder enkel worden vergroot.

Daarnaast kan het opportuun zijn dat meerdere toezichthouders worden aangesteld binnen een intergemeentelijke vereniging zodat de toezichthouders geen controles meer dienen uit te voeren binnen de eigen gemeenten.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu acht het dan ook belangrijk de activiteiten van deze intergemeentelijke verenigingen in kaart te

brengen en heeft daarom die intergemeentelijke verenigingen digitaal bevroegd waarvan is geweten dat zij zich rond milieuhandhaving hebben georganiseerd of aan het organiseren zijn.

De VHRM mocht voor dit milieuhandavingsrapport van vijf intergemeentelijke verenigingen een ingevulde bevragsingsfiche ontvangen. Vier van deze vijf intergemeentelijke verenigingen had minstens één toezichthouder aangesteld binnen hun vereniging. De activiteiten inzake milieuhandhaving van deze vier intergemeentelijke verenigingen met een aangestelde toezichthouder zullen in dit onderdeel worden besproken.

Een eerste intergemeentelijke vereniging biedt ondersteuning inzake milieuhandhaving aan 18 gemeenten. In 2015 waren 3 toezichthouders aangesteld binnen deze intergemeentelijke vereniging en werd 1,4 VTE aan milieuhandhaving besteed door deze toezichthouders. Daarnaast werd voor 0,2 VTE administratieve ondersteuning inzake milieuhandhaving door niet-toezichthouders geboden. Er werden 121 controles uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen. Tijdens deze controles werd 1 raadgeving geformuleerd en werden 110 overtredingen vastgesteld. Ten aanzien van deze overtredingen werden 22 aanmaningen geformuleerd, 12 prioritaire processen-verbaal en 1 niet-prioritaire proces-verbaal opgesteld. Er werd in 2015 tevens 1 bestuurlijke maatregel opgelegd ten aanzien van een vastgestelde overtreding.

In een tweede intergemeentelijke vereniging werd de milieuhandhaving door 14 gemeenten volledig en door 6 gemeenten gedeeltelijk overgedragen aan de intergemeentelijke vereniging. Er waren in 2015 6 toezichthouders aangesteld die samen 0,11 VTE besteedden aan milieuhandhavingstaken. Verder werd in 0,08 VTE administratieve ondersteuning door niet-toezichthouders voorzien. Er werden 29 controles uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen waarbij 10 raadgevingen werden geformuleerd en 17 overtredingen werden vastgesteld. Er werden 6 aanmaningen geformuleerd en 2

prioritaire en 5 niet-prioritaire processen-verbaal opgesteld naar aanleiding van de vastgestelde overtredingen. Daarnaast werden drie bestuurlijke maatregelen opgelegd, met name een stakingsbevel, bestuursdwang en een combinatie van maatregelen.

Bij een derde intergemeentelijke vereniging werd gewerkt met twee ondersteuningsniveaus inzake milieuhandhaving, namelijk de ondersteuning van de eigen gemeentelijke toezichthouder enerzijds en anderzijds het inzetten van een intergemeentelijke toezichthouder. Binnen deze intergemeentelijke vereniging deden in 2015 5 gemeenten beroep op de eerste vorm van ondersteuning en 9 gemeenten op de tweede vorm. In 2015 waren er 5 intergemeentelijke toezichthouders die samen 1 VTE besteedden aan milieuhandhavingstaken. Daarnaast werd in 0,25 VTE administratieve ondersteuning door niet-toezichthouders voorzien. Er werden in totaal 96 milieuhandavingscontroles uitgevoerd in 2015, waarvan 37,5% proactief, op eigen initiatief, werden uitgevoerd. Tijdens deze controles werden 38 raadgevingen geformuleerd en 41 overtredingen vastgesteld. In 5 gevallen werd er geen verder actie ondernomen ten aanzien van de vastgestelde overtreding, er werden 14 aanmaningen geformuleerd en 6 prioritaire processen-verbaal opgesteld. Tevens werden er 2 regularisatiebevelen opgelegd, al was het niet mogelijk deze binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren.

Een vierde intergemeentelijke vereniging voerde milieuhandhavingstaken uit voor 1 gemeente. In 2015 was er 1 toezichthouder aangesteld binnen deze intergemeentelijke vereniging die 0,1 VTE besteedde aan milieuhandhavingstaken, 22 controles uitvoerde naar aanleiding van klachten en meldingen en 4 controles uitvoerde op eigen initiatief. Er werden in 2015 10 raadgevingen geformuleerd naar aanleiding van de uitgevoerde milieuhandavingscontroles. Tevens werden 24 overtredingen vastgesteld tijdens deze controles. Ten aanzien van de vastgestelde overtredingen werden 10 aanmaningen geformuleerd en werden 2 prioritaire processen-verbaal opgesteld.

Foto: Vuurjuffer
© Jan Lamberts / ANB

Foto: Vliegenzwam
© Laila Macharis / VHRM

3 EVALUATIE VAN DE INZET VAN DE AFZONDERLIJKE MILIEUHANDHAVINGSINSTRUMENTEN EN VEILIGHEIDSMATREGELEN

Waar in het voorgaande hoofdstuk werd uitgegaan van de individuele handhavingsactoren en hun inspanningen in het kader van het Milieuhandhavingsdecreet, staat in dit hoofdstuk het milieuhandhavingsinstrumentarium centraal.

De bedoeling is een inzicht te verkrijgen in het gebruik van alle middelen die de handhavingsactoren kregen om hun doelstellingen te bereiken.

In dit rapport wordt een beeld gegeven van het totaal aantal controles ten opzichte van het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld. Dit maakt het mogelijk om uitspraken te doen over de nalevingsgraad en het gericht handhaven door de actoren. Daarnaast worden de handhavingsinstrumenten in dit rapport afgewogen ten opzichte van het aantal uitgevoerde handhavingscontroles waar een overtreding werd vastgesteld. Er werd geopteerd voor deze afweging omdat de meeste instrumenten die worden geëvalueerd, kunnen worden ingezet bij de vaststelling van een overtreding.

Gelijklopend met het hoofdstuk 2 'Evaluatie van het gewestelijke milieuhandhavingsbeleid' wordt voor de evaluatie van de individuele handhavingsinstrumenten uitgegaan van de informatie verkregen van de handhavingsactoren. Het gebruik van deze cijfers impliceert dat alle eerder geformuleerde kanttekeningen en opmerkingen ook hier van toepassing zijn.

In het vorige hoofdstuk werden de toezichthouders van de Lokale politie en de gemeentelijke toezichthouders opgedeeld in verschillende klassen op basis van het inwonersaantal. In dit hoofdstuk worden de toezichthouders van de Lokale politie enerzijds en de gemeentelijke toezichthouders anderzijds opgenomen als één actor, naast de verschillende gewestelijke actoren.

3.1 CONTROLES WAAR EEN OVERTREDING WERD VASTGESTELD

Om een correcte evaluatie van de milieuhandhavinginstrumenten uit te voeren, dienen de juiste parameters met elkaar te worden vergeleken. In tabel 21 wordt het totaal aantal uitgevoerde controles in 2015 opgesplitst in het aantal 'controles waar geen overtreding werd vastgesteld' en het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld'. Aangezien een instrument enkel kan worden gebruikt bij het vaststellen van een milieumisdrijf of een milieu-inbreuk zal het aantal keren dat het werd toegepast, worden afgewogen ten aanzien van het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld'. De

uitzondering hierop is het instrument 'raadgeving'. De raadgeving is immers enkel toepasbaar als er een milieumisdrijf of milieu-inbreuk dreigt op te treden, maar er nog geen overtreding werd vastgesteld.

De tabel geeft per handhavingsactor een overzicht van het totaal aantal uitgevoerde milieuhandhavingcontroles, het aantal controles waar geen overtreding werd vastgesteld en het aantal controles waar wel een overtreding werd vastgesteld in 2015.

CONTROLES

HANDHAVINGSACTOR	Totaal aantal controles	Aantal controles waar geen overtreding werd vastgesteld	% aandeel in 2015	Aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld	% aandeel in 2015
LNE - ALBON	231	189	82%	42	18%
LNE - AMI	13.305	12.745	96%	560	4%
LNE - AMV	1.764	1.693	96%	71	4%
ANB	9.531	7.599	80%	1.932	20%
AWZ	1	0	0%	1	100%
AWV	124	44	35%	80	65%
VAZG	4.585	4.169	91%	416	9%
De Scheepvaart	41	0	0%	41	100%
OVAM	3.323	77	2%	3.246	98%
VLM	4.687	4.224	90%	463	10%
VMM	33	9	27%	24	73%
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0%	0	0%
Provinciale toezichthouders	36	16	44%	20	56%
Gemeentelijke toezichthouders	5.097	2.654	52%	2.443	48%
Toezichthouders Lokale Politie	5.661	3.804	67%	1.857	33%
Totaal	48.419	37.223	77%	11.196	23%

Tabel 21: Vergelijking van het aantal 'controles waar geen overtreding werd vastgesteld' met het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld' in 2015

Om bovenstaande gegevens te kaderen of te interpreteren, dient de volgende opmerking in acht te worden genomen:

- De LNE-AMI geeft aan dat met betrekking tot één overtreding meerdere controles kunnen gebeuren, zowel controles vóór de effectieve vaststelling van de overtreding als controles na de vaststelling van de overtreding. De eerste

controles zijn controles waarin meerdere vaststellingen worden gedaan die uiteindelijk leiden tot het besluit dat een overtreding heeft plaatsgevonden. De laatste controles worden door de afdeling Milieu-inspectie voortgangscontroles genoemd. Zij hebben tot doel de remediëring of de terugkeer naar conformiteit te volgen. Om geen dubbeltellingen van de overtredingen te hebben, heeft de afdeling in haar rapportering een overtreding aan één en slechts één controle gekoppeld en niet aan de voorafgaande controles of de voortgangscontroles die er ook mee verbonden zijn. Doordat er echter ook voorafgaande controles en voortgangscontroles zijn, bestaat er in de feiten een één-op-veel-relatie (één overtreding voor meerdere controles). Anderzijds kunnen er tijdens één controle (of een groep van controles) ook meerdere overtredingen worden vastgesteld. In het kader van haar programmatische en risicogebaseerde aanpak voert de LNE-AMI immers uitgebreide controles uit waarin de naleving van tal van milieuvoorschriften wordt geëvalueerd. Ook daardoor ontstaat er een afwijking op de één-op-één-relatie. Het cijfer van het aantal controles waar geen overtreding werd vastgesteld is voor de LNE-AMI een overschatting. De voorafgaande controles en de voortgangscontroles zijn immers inbegrepen in dat aantal, terwijl die controles toch verbonden zijn met een overtreding.

Een eerste vaststelling die op basis van tabel 21 kan worden gemaakt is het feit dat in 2015 in totaal 48.419 milieuhandhavingencontrole werden uitgevoerd door de gewestelijke toezichthouders, de provinciale toezichthouders, de gemeentelijke toezichthouders en de toezichthouders van de Lokale politie. Dit is een sterke toename ten aanzien van het aantal uitgevoerde milieuhandhavingencontroles in 2014 toen 36.921 milieuhandhavingencontroles werden uitgevoerd. Deze stijging is gedeeltelijk te verklaren door het feit dat VAZG voor 2014 geen controles rapporteerde en voor 2015 4.585 milieuhandhavingencontroles. Daarnaast is tevens, zoals ook blijkt uit

hoofdstuk 2.1.2, een sterke stijging van het aantal uitgevoerde milieuhandhavingencontroles merkbaar bij de LNE-AMI, de OVAM en de LNE-AMV. Daarnaast steeg ook het aantal uitgevoerde milieuhandhavingencontroles van de toezichthouders van de Lokale politie en de gemeentelijke toezichthouders met ongeveer 15% in 2015 ten opzichte van 2014.

Met betrekking tot de verhouding tussen het aantal controles waar geen overtreding werd vastgesteld en het aantal controles waar wel een overtreding werd vastgesteld, kan worden geconcludeerd dat bij 37.223 controles van de in totaal 48.419 uitgevoerde milieuhandhavingencontroles geen overtreding vastgesteld werd, hetgeen neerkomt op 77%, terwijl bij 11.196 controles, ofwel 23%, wel een overtreding werd vastgesteld. Ondanks de sterke stijging in het aantal milieuhandhavingencontroles verschilt deze verhouding niet sterk met deze in 2014 toen bij 73% van het totaal aantal uitgevoerde milieuhandhavingencontroles geen overtreding werd vastgesteld en bij 27% wel. In 2013 en 2012 bedroeg deze verhouding echter nog 63% en 37%, en in 2011 68% ten opzichte van 32% en in 2010 67% ten opzichte van 33%. De laatste twee jaren kan dus een verschil worden waargenomen in deze verhouding ten opzichte van een eerder constante verhouding in de jaren ervoor. Dit betekent dat het gegeven dat bij ongeveer 1/3 van de milieuhandhavingencontroles een overtreding werd vastgesteld, is veranderd naar een overtreding bij net iets meer dan ¼ van de milieuhandhavingencontroles. Dit verhoogde percentage van controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld zou eventueel kunnen wijzen op een verhoogde nalevingsgraad of een gebrek aan risicogerichte benadering en doelgericht toezicht.

Indien naar de verschillende handhavingenactoren wordt gekeken, kan een divers beeld worden vastgesteld. Bepaalde actoren laten een hoog percentage van het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld optekenen; dat kan erop wijzen dat deze actoren zeer gericht handhaven, maar kan ook wijzen op een lage nalevingsgraad. Bij andere actoren daarentegen ligt het aantal controles

waar een overtreding werd vastgesteld laag. Het al dan niet meer of minder handhaven naar aanleiding van klachten en meldingen zou hier potentieel een rol kunnen spelen. Opvallend is echter dat slechts bij 1/3 van de controles uitgevoerd door de toezichthouders van de Lokale politie een overtreding werd vastgesteld, terwijl dit in 2014 net omgekeerd was, gelet op het feit dat toen bij 67% van de controles een overtreding werd vastgesteld.

3.2 CONTROLES ZONDER VERDERE ACTIE

In de bevraging van de milieuhandhavingsactoren werd gevraagd naar het aantal uitgevoerde controles waarbij een overtreding – milieu-inbreuk dan wel milieumisdrijf - ten aanzien van de milieuwetgeving werd vastgesteld in 2015, maar waarbij echter geen actie werd ondernomen. De onderstaande tabel geeft het aantal 'controles zonder verdere actie' weer in

verhouding tot het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld' door de handhavingsactor in 2015. Bijkomend werd ook het procentueel aandeel van deze 'controles zonder verdere actie' weergegeven in 2014 en in 2013.

CONTROLES ZONDER VERDERE ACTIE

HANDHAVINGSACTOR	Aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld	Aantal controles zonder verdere actie	% aandeel in 2015	% aandeel in 2014	% aandeel in 2013
LNE – ALBON	42	0	0%	0%	0%
LNE – AMI	560	0	0%	0%	0%
LNE – AMV	71	11	15%	8%	0%
ANB	1.932	0	0%	0%	0%
AWZ	1	0	0%	/	0%
AWV	80	0	0%	0%	0%
VAZG	416	0	0%	/	72%
De Scheepvaart	41	0	0%	/	/
OVAM	3.246	0	0%	0%	0%
VLM	463	0	0%	0%	0%
VMM	24	0	0%	0%	0%
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0%	0%	0%
Provinciale toezichthouders	20	0	0%	0%	71%
Gemeentelijke toezichthouders	2.443	241	13%	5%	3%
Toeziethouders Lokale Politie	1.857	12	0,11%	23%	3%
Totaal	11.196	264	2%	9%	15%

Tabel 22: Aantal 'controles zonder verdere actie' afgewogen ten aanzien van het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld' in 2013, 2014 en 2015.

Om bovenstaande gegevens te kaderen of te interpreteren, dient de volgende opmerking in acht te worden genomen:

- De LNE-AMV deelt mee dat bij de 11 controles waarbij geen actie werd ondernomen op basis van de vastgestelde overtredingen, het dossiers betreffen waarbij er onvoldoende bewijzen waren, het anonieme klachten betroffen of er geen toestemming was van de klager om verdere gegevens in aanmerking te nemen.

Bovenstaande tabel geeft aan dat bij 2% van het totaal aantal van 11.196 uitgevoerde milieuhandhavingscontroles waar een overtreding werd vastgesteld geen verdere actie werd ondernomen ten aanzien van de vastgestelde overtreding. Dit is een verbetering ten opzichte van de 9% en de 15% in respectievelijk 2014 en 2013. Deze evolutie kan als zeer positief worden beschouwd. Dit toont aan dat steeds meer vastgestelde overtredingen

een (passend) gevolg krijgen door middel van het gebruik van het instrumentarium dat het Milieuhandhavingsdecreet de toezichthouders biedt. Dit zou er op kunnen wijzen dat de toezichthouders steeds meer vertrouwd geraken met het gebruik van dit instrumentarium.

Op basis van bovenstaande gegevens kan worden vastgesteld – de LNE-AMV buiten beschouwing gelaten gelet op bovenstaande kanttekening – dat het voornamelijk de lokale toezichthouders zijn die de laatste jaren geen verdere actie ondernemen ten aanzien van bepaalde vastgestelde overtredingen. Een mogelijke verklaring voor dergelijke controles zonder verdere actie zou echter kunnen zijn dat de vastgestelde overtredingen milieu-inbreuken zijn, en dat het Milieuhandhavingsdecreet de toezichthouders de vrijheid geeft om in dat geval wel of geen verslag van vaststelling op te maken. Tevens is het mogelijk dat de vermoedelijke overtreder onbekend was en de toezichthouder heeft geoordeeld dat de kans dat de overtreder zou kunnen worden geïdentificeerd zeer klein tot onbestaande was.

3.3 CONTROLES WAARVAN HET RESULTAAT ONBEKEND IS

Aan de hand van de bevraging van de milieuhandhavingsactoren werd onderzocht bij hoeveel controles het resultaat onbekend was in 2015. Dit werd gedaan door het verschil te berekenen tussen enerzijds het totaal aantal uitgevoerde controles en anderzijds het aantal controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld, het aantal controles waarbij geen actie werd ondernomen ten aanzien van de vastgestelde overtreding, het aantal raadgevingen, het aantal aanmaningen, het aantal verslagen van vaststelling en het aantal processen-

verbaal. Het betreft hier dus steeds een minimumaantal, aangezien meerdere instrumenten kunnen worden gebruikt tijdens één controle. In onderstaande tabel wordt het aantal 'controles waarvan het resultaat onbekend is' geplaatst in verhouding tot het totaal aantal milieuhandhavingscontroles uitgevoerd door de handhavingsactor. Bijkomend werd ook het procentueel aandeel van deze 'controles waarvan het resultaat onbekend is' in 2014 en in 2013 weergegeven.

CONTROLES WAARVAN HET RESULTAAT ONBEKEND IS

HANDHAVINGSACTOR	Totaal aantal controles	Aantal controles waarvan het resultaat onbekend is	% aandeel in 2015	% aandeel in 2014	% aandeel in 2013
LNE – ALBON	231	0	0%	0%	0%
LNE – AMI	13.305	0	0%	0%	0%
LNE – AMV	1.764	0	0%	11%	23%
ANB	9.531	0	0%	0%	0%
AWZ	1	0	0%	/	0%
AWV	124	0	0%	45%	62%
VAZG	4.585	0	0%	/	0%
De Scheepvaart	41	0	0%	/	/
OVAM	3.323	576 ²⁸	17%	0%	23%
VLM	4.687	64	1%	10%	16%
VMM	33	0	0%	96%	87%
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0%	0%	0%
Provinciale toezichthouders	36	5	14%	0%	0%
Gemeentelijke toezichthouders	5.097	0	0%	1%	16%
Toezichthouders Lokale Politie	5.661	0	0%	21%	58%
Totaal	48.419	645	1%	5%	12%

Tabel 23: Aantal controles waarvan het resultaat onbekend is in 2015 en procentuele verhouding ten aanzien van het totaal aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles in 2015, 2014 en 2013

²⁸ Bij 552 controles, uitgevoerd door andere entiteiten, werd door de toezichthouders van de OVAM ondersteuning geboden. Het resultaat van deze controles werd niet opgenomen in de rapportering door de OVAM en is daarom onbekend. De overige 24 controles betreffen controles die werden uitgevoerd door de toezichthouders van de OVAM.

Tabel 23 geeft aan dat bij 3 milieuhandhavingsactoren het resultaat van een deel van de controles onbekend is, namelijk bij de VLM, de provinciale toezichthouders en bij de OVAM. Bij deze laatste actor was zelfs bij bijna 1/5 uitgevoerde milieuhandhavingscontroles het resultaat onbekend.

Bij minimum 645 van de in totaal 48.419 uitgevoerde milieuhandhavingscontroles was het resultaat in 2015 onbekend. Dit komt neer op 1% van het totaal aantal controles. In vergelijking met 2014 is dit een daling. Toen was het resultaat van immers 5% van de in totaal 36.921 uitgevoerde milieuhandhavingscontroles onbekend en kwam dit voor bij zes handhavingsactoren. Dit was op zijn beurt een daling ten opzichte van 2013 toen deze verhouding 11,5% bedroeg en dit voor kwam bij de helft van de toen responderende handhavingsactoren.

Deze verbetering de afgelopen jaren zou kunnen wijzen op een betere monitoring. Een goede monitoring is cruciaal voor het efficiënt opstellen van het milieuhandhavingsrapport. Er dient zoveel als mogelijk te worden gewerkt met volledige en accurate data. Iedere controle waarvan het resultaat onbekend is, betekent immers dat slechts een onvolledige evaluatie kan worden gemaakt van de desbetreffende actoren en het volledige instrumentarium.

3.4 EVALUATIE VAN HET INSTRUMENT 'RAADGEVING'

In artikel 16.3.22 van het DABM wordt het instrument 'raadgeving' als volgt omschreven: "Als toezichthouders vaststellen dat een milieu-inbreuk of een milieumisdrijf dreigt op te treden, kunnen zij alle raadgevingen geven die zij nuttig achten om dat te voorkomen".

Aangezien de 'raadgeving' een van de preventieve instrumenten is en dus enkel kan worden gehanteerd in het geval er geen misdrijf of inbreuk werd vastgesteld, werd het aantal raadgevingen afgewogen ten opzichte van het aantal controles waar geen overtreding werd vastgesteld. Bij de interpretatie van onderstaande gegevens dient echter rekening te worden gehouden met het feit dat tijdens een controle een overtreding kan worden vastgesteld en dat naast het gebruik van bijvoorbeeld een

aanmaning, verslag van vaststelling of proces-verbaal, ook een raadgeving wordt geformuleerd tijdens diezelfde controle voor een mogelijke toekomstige overtreding. Tevens kunnen raadgevingen ook enkel mondeling gebeuren en daarom niet worden geregistreerd. Een procentuele overschatting van het aantal geformuleerde raadgevingen ten aanzien van het aantal controles waar geen overtreding werd vastgesteld valt dus niet uit te sluiten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het gebruik van het instrument 'raadgeving' door de verschillende toezichthoudende actoren in 2015. Bijkomend werd ook het procentueel aandeel van het gebruik van dit instrument in 2014 en in 2013 weergegeven.

RAADGEVING

HANDHAVINGSACTOR	Totaal aantal controles waar geen overtreding werd vastgesteld	Aantal raadgevingen door toezichthouders	% aandeel in 2015	% aandeel in 2014	% aandeel in 2013
LNE – ALBON	189	16	8%	4%	16%
LNE – AMI	12.745	91	1%	1%	1%
LNE – AMV	1.693	12	1%	4%	3%
ANB	7.599	5	0%	0%	0%
AWZ	0	0	0%	/	0%
AWV	44	0	0%	0%	0%
VAZG	4.169	300	7%	/	66%
De Scheepvaart	0	7	0%	/	0%
OVAM	77	0	0%	81%	0%
VLM	4.224	7	0%	1%	0%
VMM	9	0	0%	0%	0%
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0%	0%	0%
Provinciale toezichthouders	16	0	0%	0%	0%
Gemeentelijke toezichthouders	2.654	2.236	84%	84%	124%
Toezichthouders Lokale Politie	3.804	2.478	65%	18%	126%
Totaal	37.223	5.152	14%	7%	12%

Tabel 24: Aantal 'raadgevingen' gehanteerd door de toezichthouders ten aanzien van het totaal aantal 'controles waar geen overtreding werd vastgesteld'

Om bovenstaande gegevens te kaderen of te interpreteren, dient de volgende opmerking in acht te worden genomen:

- ▶ De VLM gaf aan 7 raadgevingen te hebben geformuleerd in 2015. Vaak worden raadgevingen door de inspecteurs niet ingevoerd daar deze gegeven worden wanneer er geen inbreuk heeft plaatsgevonden, of indien ze niet bevoegd zijn voor het optreden tegen de vastgestelde inbreuk. Soms staat een raadgeving samen met een aanmaning opgelijst en wordt enkel de aanmaning ingevoerd in het opvolgsysteem. Mondelinge raadgevingen worden niet bijgehouden door de VLM.

Bovenstaande tabel geeft aan dat in totaal 5.152 raadgevingen werden geformuleerd bij een totaal van 37.223 controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld. Dit komt neer op 14%. In 2014 werd bij 7% van het totaal aantal uitgevoerde controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld een raadgeving geformuleerd. Deze stijging is toe te schrijven aan de sterke toename van het geformuleerde raadgevingen in 2015, gelet op het feit dat het aantal milieuhandavingscontroles waarbij geen overtreding werd vastgesteld ook toenam ten opzichte van 2014, namelijk met meer dan 38%. In 2014 werden immers in totaal 1.895 raadgevingen geformuleerd bij een totaal van 26.892 controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld. Dit betekent dat het aantal geformuleerde raadgevingen toenam met 172%.

Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de toename van het aantal raadgevingen (absolute aantal en procentuele verhouding ten opzichte van het aantal controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld) bij de toezichthouders van de Lokale politie. In 2015 werden 2.478 raadgevingen geformuleerd bij 3.804 controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld, hetgeen betekent dat bij meer dan de helft van het aantal controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld de toezichthouders van de Lokale politie preventief te

werk gingen door raadgevingen te formuleren om zo een dreigende milieu-inbreuk of een milieumisdrijf te voorkomen. In 2014 werd bij 18% van de controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld een raadgeving geformuleerd en in 2013 bij 126%.

Net zoals voorgaande jaren kan bij de gemeentelijke toezichthouders ook een hoog percentage raadgevingen worden opgemerkt ten aanzien van de controles waarbij geen overtredingen werden vastgesteld. Dit betekent dat ook voor 2015 de gegevens een onderscheid laten zien tussen de gewestelijke toezichthoudende instanties enerzijds en de gemeentelijke toezichthouders en de toezichthouders van de Lokale politie anderzijds. De gewestelijke toezichthoudende instanties hanteren het instrument raadgeving beduidend minder dan de gemeentelijke toezichthouders en de toezichthouders van de Lokale politie.

Voor de gewestelijke toezichthoudende instanties kunnen twee opvallende vaststellingen worden gedaan:

- ▶ De OVAM gebruikte in 2014 het instrument van de raadgeving nog bij 4/5 van het totaal aantal controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld, terwijl het instrument in 2015 in het geheel niet meer werd gebruikt door de toezichthouders van de OVAM, net zoals in 2013.
- ▶ De cijfers van De Scheepvaart tonen expliciet aan dat het instrument van de raadgeving ook kan worden gehanteerd bij die controles waarbij wel een overtreding werd vastgesteld (zie eerder). De Scheepvaart rapporteerde immers geen enkele controle waarbij geen overtreding werd vastgesteld. De toezichthouders van De Scheepvaart formuleerde dus 7 raadgevingen bij controles waar een overtreding werd vastgesteld, in combinatie met het gebruik van andere instrumenten zoals aanmaningen en processen-verbaal (zie 3.5 en 3.6).

3.5 EVALUATIE VAN HET INSTRUMENT 'AANMANING'

Ook voor het instrument 'aanmaning' kan in het DABM een duidelijke omschrijving worden gevonden. Artikel 16.3.27 DABM vermeldt: "Als toezichthouders bij de uitvoering van hun toezichtsoopdracht een milieu-inbreuk of een milieumisdrijf vaststellen, kunnen zij de vermoedelijke overtreder en eventuele andere betrokkenen aanmanen om de nodige maatregelen te nemen om deze milieu-inbreuk of dat milieumisdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of een herhaling ervan te voorkomen." De toezichthouder kan er

bijgevolg voor kiezen om het instrument van de aanmaning al dan niet in te zetten.

In onderstaande tabel worden de cijfers weergegeven betreffende het gebruik van het instrument 'aanmaning' ten opzichte van het totaal aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld in 2015, verkregen van de verschillende milieuhandhavingsactoren. Deze procentuele verhouding wordt eveneens ter vergelijking weergegeven voor 2014 en 2013.

AANMANING

HANDHAVINGSACTOR	Aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld	Aantal aanmaningen door toezichthouders	% aandeel in 2015	% aandeel in 2014	% aandeel in 2013
LNE – ALBON	42	42	100%	110%	100%
LNE – AMI	560	1.681	300%	339%	161%
LNE – AMV	71	59	83%	32%	17%
ANB	1.932	1.155	60%	57%	60%
AWZ	1	1	100%	/	0%
AWV	80	0	0%	0%	0%
VAZG	416	416	100%	/	5%
De Scheepvaart	41	41	100%	/	-
OVAM	3.246	2.506	77%	58%	37%
VLM	463	210	45%	27%	20%
VMM	24	24	100%	0%	7%
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0%	0%	0%
Provinciale toezichthouders	20	14	70%	0%	0%
Gemeentelijke toezichthouders	2.443	1.670	68%	39%	36%
Toezichthouders Lokale Politie	1.857	1.284	69%	14%	11%
Totaal	11.196	9.103	81%	47%	30%

Tabel 25: Aantal aanmaningen geformuleerd door toezichthouders ten aanzien van het totaal 'aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld'

Om de gegevens te kaderen dient met de volgende opmerking rekening te worden gehouden:

- De LNE-AMI voegt inzake het aantal aanmaningen dat zij rapporteerde dezelfde kanttekening toe als diegene met betrekking tot het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld zoals aangegeven bij 3.1 Controles waar een overtreding werd vastgesteld.

Tabel 25 geeft aan dat in 2015 de aanmaning een veel gebruikt instrument was. Bij meer dan 4/5 van alle controles waar een overtreding werd vastgesteld, werd een aanmaning geformuleerd. Dit is een stijging van het gebruik van het instrument ten opzichte van 2014 en 2013, toen deze verhouding respectievelijk 47% en 30% bedroeg. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de toename van het aantal geformuleerde aanmaningen daar het aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld in 2015 slechts met 13% toenam ten opzichte van 2014 terwijl het absolute aantal geformuleerde aanmaningen in 2015 bijna verdubbelde ten opzichte van de 4.635 aanmaningen die in 2014 werden geformuleerd.

Daarnaast tonen bovenstaande gegevens dat elke actor die controles uitvoerde waarbij een overtreding werd vastgesteld, behoudens het AWV, gebruik maakte van het instrument van de aanmaning en dat het gebruik van het instrument de laatste jaren bij sommige actoren redelijk stabiel blijft (de LNE-ALBON, het ANB) en bij de meeste actoren zelfs fors steeg (gemeentelijke toezichthouders, toezichthouders van de Lokale politie, de OVAM, de LNE-AMV, ...). Bij elke actor, behoudens de VLM en het AWV, werd het instrument bij meer dan 60% van het totaal aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld gehanteerd. Heel wat actoren hanteerden het instrument zelfs bij elke overtreding waarbij een overtreding werd vastgesteld. Vooruitlopend op de cijfergegevens in de volgende hoofdstukken blijkt zelfs dat verschillende actoren de voorkeur geven aan het formuleren van een aanmaning ten aanzien van een vastgestelde overtreding eerder dan de opmaak van een proces-verbaal of de opmaak van een verslag

van vaststelling ten aanzien van de overtreding. Zo kan bijvoorbeeld bij de LNE-ALBON worden vastgesteld dat bij 42 controles waarbij een overtreding werd vastgesteld, 42 aanmaningen werden geformuleerd, slechts 1 verslag van vaststelling en geen enkel proces-verbaal. Ook de toezichthouders van het VAZG formuleerden 416 aanmaningen bij 416 controles waarbij een overtreding werd vastgesteld. Er werden echter geen verslagen van vaststelling noch processen-verbaal opgesteld. Door de toezichthouders van de OVAM werden 2.506 aanmaningen geformuleerd bij 3.246 controles waarbij een overtreding werd vastgesteld, maar werden slechts 41 processen-verbaal en 46 verslagen van vaststelling opgesteld.

3.6 EVALUATIE VAN HET INSTRUMENT 'VERSLAG VAN VASTSTELLING'

Het 'verslag van vaststelling' is een handhavingsinstrument dat samen met de inwerking-treding van het Milieuhandhavingsdecreet op 1 mei 2009 het levenslicht zag. Een van de belangrijke wijzigingen van het Milieuhandhavingsdecreet is namelijk de depenalisering van bepaalde schendingen op de milieuregelgeving, met een beperkte weerslag op het leefmilieu, op basis van een aantal cumulatieve criteria waaraan deze inbreuken dienen te voldoen. Dit resulteerde in een lijst, opgenomen in de verschillende bijlagen bij het Besluit van 12 december 2008, van gedragingen die als milieu-inbreuk worden gekwalificeerd. Deze gedragingen zijn dus niet langer strafbaar. Het verslag van vaststelling is het instrument om milieu-inbreuken te melden, zodat ze vervolgens uitsluitend bestuurlijk kunnen worden gesanctioneerd. De toezichthouder kan een dergelijk verslag van vaststelling opstellen, maar is daartoe niet verplicht. De toezichthouder beschikt hierbij over een discretionaire bevoegdheid en kan dus zelf oordelen

over de wenselijkheid van het gebruik ervan.

In onderstaande tabel wordt het aantal opgestelde verslagen van vaststelling door de individuele handhavingsactoren weergegeven in vergelijking met het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld in 2015. Deze procentuele verhouding wordt eveneens ter vergelijking weergegeven voor 2014 en 2013.

De opmerking dient te worden gemaakt dat het 'verslag van vaststelling' een instrument is dat door de toezichthouder wordt aangewend bij de vaststelling van een milieu-inbreuk. Het cijfer waarmee het instrument vergeleken wordt, betreft het aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld, zowel milieumisdrijven als milieu-inbreuken. Onderstaande gegevens geven dus geen beeld van het aantal keer dat een milieu-inbreuk werd vastgesteld en het aantal keer dat hiervoor een verslag van vaststelling werd opgesteld.

VERSLAGEN VAN VASTSTELLING

HANDHAVINGSACTOR	Aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld	Aantal verslagen van vaststelling door toezichthouders	% aandeel in 2015	% aandeel in 2014	% aandeel in 2013
LNE – ALBON	42	1	2%	0%	0%
LNE – AMI	560	13	2%	4%	1%
LNE – AMV	71	2	3%	0%	0%
ANB	1.932	85	4%	1%	0%
AWZ	1	0	0%	/	0%
AWV	80	0	0%	0%	0%
VAZG	416	0	0%	/	0%
De Scheepvaart	41	0	0%	/	/
OVAM	3.246	46	1%	2%	20%
VLM	463	0	0%	0%	0%
VMM	24	0	0%	0%	0%
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0%	0%	/
Provinciale toezichthouders	20	0	0%	0%	0%
Gemeentelijke toezichthouders	2.443	40	1,64%	<1%%	0%
Toezichthouders Lokale Politie	1.857	12	0,65%	<1%%	0%
Totaal	11.196	199	2%	1%	1%

Tabel 26: Aantal 'verslagen van vaststelling' opgesteld door de toezichthouders ten opzichte van het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld'

In vergelijking met de andere instrumenten kan ook voor 2015 algemeen worden vastgesteld dat het instrument verslag van vaststelling niet vaak wordt gebruikt. Al kan echter wel een lichte stijging worden waargenomen in het gebruik in 2015. Deze stijging is voornamelijk ook toe te schrijven aan de toename van het absolute aantal verslagen van vaststellingen ten opzichte van 2014, gelet op het feit dat dat het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld in 2015 steeg met 13% en het aantal verslagen van vaststelling met 237%. Deze stijging van het aantal verslagen van vaststelling kan worden verklaard door de toename in gebruik door die handhavingsactoren die in voorgaande jaren ook reeds gebruik maakten van het instrument, hetgeen betekent dat zij die het verslag van vaststelling reeds inzetten tegen de vastgestelde milieu-inbreuken, dit ook steeds meer gaan doen. Daarnaast zou de toename kunnen worden verklaard door het feit dat meerdere schendingen werden gedepenaliseerd. Enkel bij de OVAM werden procentueel gezien minder verslagen van vaststelling opgesteld ten aanzien van het aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld. Dit heeft echter te maken met de sterke stijging van deze controles waarbij een overtreding werd vastgesteld, gelet op het feit dat in absolute aantallen meer verslagen van vaststelling werden opgesteld in 2015 in vergelijking met 2014, namelijk 46 ten opzichte van 6.

Zoals eerder aangehaald indiceert de toename van het aantal verslagen van vaststelling niet perse dat het aantal milieu-inbreuken dat werd vastgesteld in 2015 ook zou zijn gestegen. De toezichthouders kunnen immers zelf beslissen of al dan niet een verslag van vaststelling wordt opgesteld voor de vastgestelde milieu-inbreuk.

Vooruitlopend op de cijfergegevens in het volgende hoofdstuk, kan ook voor 2015 – net zoals in de vorige rapporten – een discrepantie worden vastgesteld in het aantal door de toezichthoudende instanties opgestelde en meegedeelde aantal verslagen van vaststelling en het aantal verslagen van vaststelling

dat ook effectief werd overgemaakt aan de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE-AMMC). In tabel 26 wordt aangegeven dat de gewestelijke toezichthouders 147 verslagen van vaststelling opmaakten in 2015. De LNE-AMMC deelde echter mee slechts 124 verslagen van vaststelling te hebben ontvangen van deze toezichthoudende instanties. De gemeentelijke toezichthouders stelden samen in 2015 in totaal 40 verslagen van vaststelling op, terwijl de LNE-AMMC aangaf slechts 7 verslagen van vaststelling te hebben ontvangen van gemeentelijke toezichthouders. Ook de toezichthouders van de Lokale politie deelden mee in totaal 12 verslagen van vaststelling te hebben opgesteld, terwijl de LNE-AMMC er slechts 6 heeft ontvangen van hen.

3.7 EVALUATIE VAN HET INSTRUMENT 'PROCES-VERBAAL'

Waar een milieu-inbreuk kan worden vastgesteld door middel van een verslag van vaststelling, dienen de toezichthouders een proces-verbaal te gebruiken voor het melden van milieumisdrijven aan het parket. In onderstaande tabel kan een overzicht van de opgestelde aanvankelijke processen-verbaal in 2015 per handhavingsactor worden gevonden ten aanzien van het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld. Deze procentuele verhouding wordt eveneens ter vergelijking weergegeven voor 2014 en 2013.

PROCES-VERBAAL

HANDHAVINGSACTOR	Aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld	Aantal processen-verbaal	% aandeel in 2015	% aandeel in 2014	% aandeel in 2013
LNE – ALBON	42	0	0%	0%	1%
LNE – AMI	560	560	100%	100%	56%
LNE – AMV	71	16	23%	4%	0%
ANB	1.932	692	36%	43%	40%
AWZ	1	0	0%	/	0%
AWV	80	80	100%	55%	38%
VAZG	416	0	0%	/	0%
De Scheepvaart	41	41	100%	/	/
OVAM	3.246	41	1%	21%	15%
VLM	463	182	39%	21%	18%
VMM	24	3	13%	4%	7%
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0%	0%	0%
Provinciale toezichthouders	20	1	5%	200%	29%
Gemeentelijke toezichthouders	2.443	432	18%	9%	9%
Toezichthouders Lokale Politie	1.857	842	45%	30%	18%
Totaal	11.196	2.890	26%	28%	17%

Tabel 27: Aantal 'processen-verbaal' opgesteld door de toezichthouders ten opzichte van het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld'

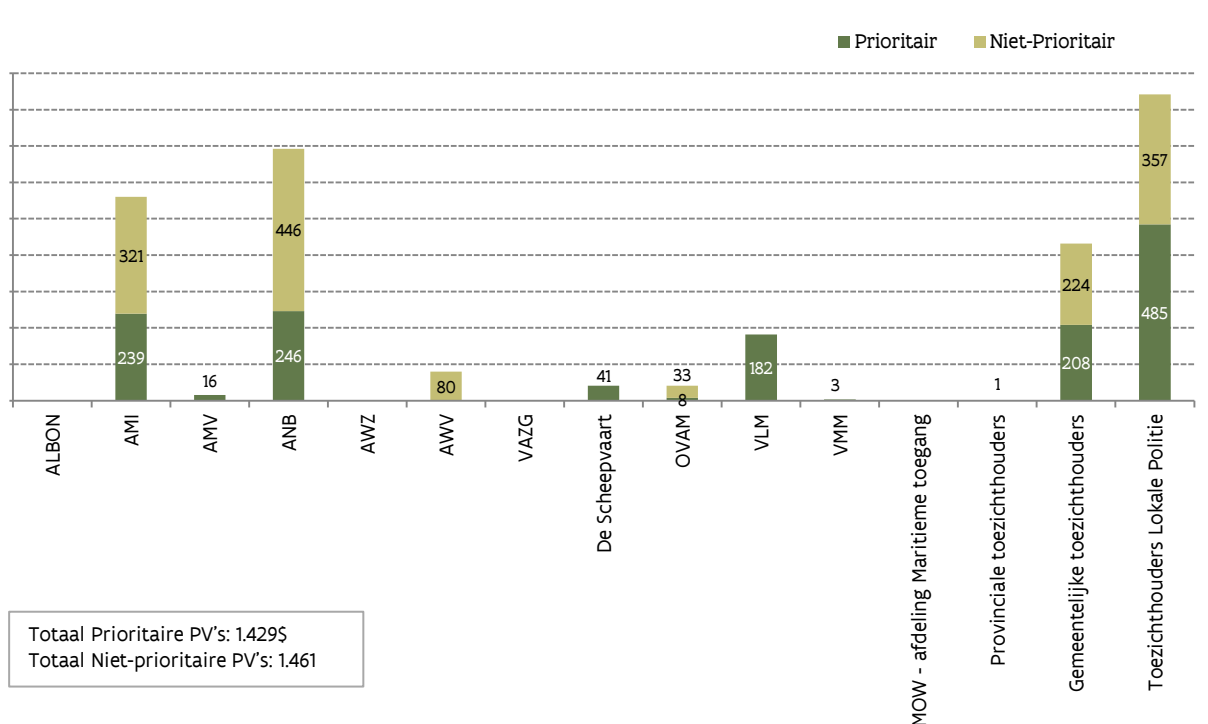
Bij 2.890 van de in totaal 11.196 controles waar een overtreding werd vastgesteld, werd een proces-verbaal opgesteld in 2015. Dit komt neer op een procentuele verhouding van 26%. In vergelijking met 2014 kan een lichte procentuele daling van het aantal controles waarbij een proces-verbaal werd opgesteld worden opgemerkt, ondanks het feit dat in absolute

Net zoals bij de bespreking van het instrument 'verslag van vaststelling', geldt ook hier weer de beperking van de cijfergegevens. De afweging van het aantal opgestelde processen-verbaal ten aanzien van het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld, geeft geen volledig feilloos beeld over de vaststellingsgraad van de milieumisdrijven. Bij het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld kan het immers gaan over milieumisdrijven en milieu-inbreuken.

aantallen het aantal opgestelde processen-verbaal wel is toegenomen van 2.796 in 2014 naar 2.890 in 2015. Dit kan worden verklaard door het feit dat het aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld in 2015 steeg met 13% terwijl het absolute aantal processen-verbaal met 3% toenam ten opzichte van 2014.

De gegevens uit tabel 27 wijzen, net zoals in de voorgaande rapporten, op de bestaande pragmatische benadering van artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering dat bepaalt dat bij het vaststellen van een misdrijf een proces-verbaal dient te worden opgesteld en dat dit proces-verbaal dient te worden overgemaakt aan de Procureur des Konings. Rekening houdend met de beperking van de cijfergegevens en het feit dat de vastgestelde overtredingen ook milieu-inbreuken zouden kunnen zijn, kan worden vastgesteld dat het merendeel van de handhavingsactoren ook andere instrumenten, zoals reeds aangetoond in het onderdeel inzake de aanmaningen, dan het proces-verbaal hanteert om het beoogde doel te behalen, zonder dat hierbij steeds het strafrechtelijke spoor dient te worden geïnitieerd. Het feit dat bij de meeste handhavingsactoren er geen één-op-één-relatie bestaat tussen het aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld en het aantal opgestelde processen-verbaal wijst hierop.

In maart 2013 werd het protocol 'Prioriteitennota Vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaams Gewest' ondertekend door de minister van Leefmilieu en de minister van Justitie. In dit protocol worden de prioriteiten vastgesteld in het kader van toezicht en vervolging zodat beide op elkaar kunnen worden afgestemd. In dit protocol werd eveneens besproken dat processen-verbaal opgesteld voor milieu-misdrijven opgenomen in de prioriteitennota worden betiteld als 'prioritair proces-verbaal'. De VHRM heeft voor de bevraging voor dit Milieuhandhavingsrapport 2015 dan ook gevraagd een opsplitsing te maken tussen het aantal prioritaire en niet-prioritaire processen-verbaal. Volgende grafiek geeft deze verhouding weer.

Grafiek 9: Verhouding prioritaire en niet-prioritaire processen-verbaal in 2015

Grafiek 9 toont een verhouding, ten opzichte van het totaal aantal processen-verbaal opgesteld in 2015, van 49% prioritaire processen-verbaal ten opzichte 51% niet-prioritaire processen-verbaal. In 2014 en 2013 was deze verhouding respectievelijk 55% en 45%. Er kan dus over het algemeen worden gesteld dat ongeveer de helft van de opgestelde processen-verbaal als prioritair in het kader van de Prioriteitennota worden gecategoriseerd door de toezichthouders.

Er is echter een onderscheid op te merken tussen de verschillende handhavingsactoren. Bepaalde actoren stellen (bijna) enkel prioritaire processen-verbaal op, zoals bijvoorbeeld de VLM, De Scheepvaart en de AMV. Andere actoren daarentegen stellen voornamelijk niet-prioritaire processen-verbaal op, zoals bijvoorbeeld de OVAM en het AWV, of stellen zowel prioritaire en niet-prioritaire processen-verbaal op.

3.8 EVALUATIE VAN HET INSTRUMENT 'BESTUURLIJKE MAATREGELEN' EN 'BEROEPEN TEGEN BESLUITEN HOUDENDE BESTUURLIJKE MAATREGELEN'

3.8.1 Evaluatie van het instrument 'Bestuurlijke maatregelen'

De artikelen 16.4.2 tot en met 16.4.18quater van titel XVI van het DABM regelen de oplegging, de opheffing, de uitvoering, het beroep en het verzoek tot de oplegging van bestuurlijke maatregelen, alsook de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke dwangsom voor het geval de bestuurlijke maatregelen niet of niet tijdig worden uitgevoerd. Op het beroep tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen wordt verder ingegaan in het hoofdstuk 3.8.2.

Volgens artikel 16.4.7 van het DABM kunnen bestuurlijke maatregelen de vorm aannemen van:

- ▶ een bevel om maatregelen te nemen om de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of herhaling ervan te voorkomen (regularisatiebevel) ;
- ▶ een bevel om activiteiten, werkzaamheden of het gebruik van zaken te beëindigen (stakingsbevel);

- ▶ een feitelijke handeling van de personen, vermeld in artikel 16.4.6, op kosten van degene ten aanzien van wie de bestuurlijke maatregelen werden opgelegd, om de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of herhaling ervan te voorkomen (bestuursdwang);
- ▶ een combinatie van deze maatregelen.

De toezichthouder, de burgemeester en de provinciegouverneur hebben bijgevolg de keuze om het instrument van de bestuurlijke maatregel al dan niet in te zetten in een concrete situatie. Het regularisatiebevel heeft dezelfde finaliteit als de aanmaning, toezichthouders kunnen kiezen welk instrument het meest gepast is. Bij de keuze van het instrument moet, conform art. 16.4.4 van het MHD, het proportionaliteitsbeginsel worden gerespecteerd.

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen ten aanzien van het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld per handhavingsactor in 2015. Deze procentuele verhouding wordt eveneens ter vergelijking weergegeven voor 2014 en 2013.

BESTUURLIJKE MAATREGELN

HANDHAVINGSACTOR	Aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld	Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen door toezichthouders	% aandeel in 2015	% aandeel in 2014	% aandeel in 2013
LNE - ALBON	42	0	0%	0%	0%
LNE - AMI	560	21	4%	4%	2%
LNE - AMV	71	0	0%	0%	0%
ANB	1.932	221	11%	9%	12%
AWZ	1	0	0%	/	0%
AWV	80	0	0%	0%	0%
VAZG	416	0	0%	/	0%
De Scheepvaart	41	41	100%	/	/
OVAM	3.246	22	1%	6%	4%
VLM	463	8	2%	1%	1%
VMM	24	1	4%	0%	0%
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0%	0%	0%
Provinciale toezichthouders	20	0	0%	0%	0%
Gemeentelijke toezichthouders	2.443	188	8%	6%	6%
Toezichthouders Lokale Politie	1.857	83	4%	2%	5%
Totaal	11.196	585	5%	5%	4%

Tabel 28: Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen ten aanzien van het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld in 2013, 2014 en 2015

In 2015 werden in totaal 585 bestuurlijke maatregelen opgelegd door de toezichthouders. Dit is een stijging ten opzichte van de 447 bestuurlijke maatregelen die in 2014 werden opgelegd, maar een daling ten opzichte van de 626 bestuurlijke maatregelen opgelegd in 2013. Procentueel gezien, ten opzichte van het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld, bleef het aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen ongeveer gelijk in de afgelopen jaren.

Bovenstaande tabel toont aan, net zoals voorgaande jaren, dat niet alle handhavingsactoren gebruik maken van het instrument van de bestuurlijke maatregelen. Het merendeel van het aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen werd opgelegd door het ANB, namelijk 38%, gevolgd door de gemeentelijke toezichthouders die 32% van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen oplegde in 2015. De Scheepvaart heeft in 2015 evenveel bestuurlijke

maatregelen opgelegd als het aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld.

In tabel 31 wordt een overzicht gegeven van het aandeel van de verschillende soorten bestuurlijke maatregelen ten aanzien van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen per handhavingsactor in 2015.

Daarnaast werd ook in de bevraging voor dit milieuhandvingsrapport een vraag opgenomen inzake het aantal bestuurlijke maatregelen dat werd opgelegd naar aanleiding van een verzoek. Artikel 16.4.18. van titel XVI van het DABM geeft aan dat personen die voldoen aan één van de volgende omschrijvingen een verzoek kunnen indienen tot een bestuurlijke maatregel:

- ▶ natuurlijke personen en rechtspersonen die rechtstreeks nadeel lijden als gevolg van de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf;

- ▶ natuurlijke personen en rechtspersonen die een belang hebben bij de beteugeling van de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf;
- ▶ rechtspersonen in de zin van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake de bescherming van het leefmilieu.

Ieder verzoek tot het opleggen van een bestuurlijke maatregel moet gericht zijn aan personen bevoegd voor de implementatie ervan. Artikel 16.4.6. titel XVI van het DABM bepaalt dat toezichthouders, voor de milieuwetgeving waarop hun toezichtsoverdracht betrekking heeft; de gouverneur van een provincie of zijn plaatsvervanger, voor de milieu-inbreuken of milieumisdrijven aangewezen door de Vlaamse Regering; en de burgemeester of zijn plaatsvervanger, voor de milieu-inbreuken of milieumisdrijven aangewezen door de Vlaamse Regering, allen gemachtigd zijn verzoeken te beantwoorden met het opleggen van een bestuurlijke maatregel. In tabel 29 wordt daarom – naast het soort bestuurlijke

maatregelen – het aantal bestuurlijke maatregelen weergegeven dat werd opgelegd naar aanleiding van een verzoek.

Teneinde inzicht te verkrijgen in het aandeel van bestuurlijke maatregelen dat niet binnen de opgelegde termijn werd uitgevoerd, werd bij de verschillende actoren ook voor dit milieuhandlingsrapport naar dit aantal gevraagd. Deze worden eveneens in tabel 29 weergegeven samen met de verschillende vormen van de opgelegde bestuurlijke maatregelen.

Sinds 2014 kunnen de gewestelijke toezichthouders samen met bestuurlijke maatregelen een bestuurlijke dwangsom opleggen voor het geval dat de bestuurlijke maatregelen niet of niet tijdig worden uitgevoerd. De gewestelijke toezichthouders werden dan ook gevraagd in hoeveel gevallen de opgelegde bestuurlijke maatregelen werden gekoppeld aan een bestuurlijke dwangsom en in hoeveel gevallen deze bestuurlijke dwangsom ook effectief werd ingevorderd. De volgende tabel geeft dit weer.

BESTUURLIJKE MAATREGELEN

	Stakings- bevel		Regularisatie- bevel		Bestuurs- dwang		Combinatie van vermelde bestuurlijke maatregelen		Opgelegd n.a.v. een verzoek		Het was niet mogelijk de BM binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren		In hoeveel gevallen werd de opgelegde BM gekoppeld aan een bestuurlijke dwangsom?	In hoeveel gevallen werd deze bestuurlijke dwangsom ingevorderd?
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	#
GEWESTELIJKE HANDHAVINGSACTOR														
LNE - ALBON	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LNE - AMI	6	29	13	62	0	0	2	10	3	14	0	0	0	0
LNE - AMV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ANB	12	5	104	47	90	41	15	7	2	1	27	12	4	1
AWZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AWV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VAZG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
De Scheepvaart	0	0	0	0	0	0	41	100	0	0	34	83	0	0
OVAM	0	0	5	23	17	77	0	0	0	0	4	18	0	0
VLM	2	25	5	63	0	0	1	13	0	0	2	25	0	0
VMM	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Provinciale toezichthouders	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	/	/
Gemeentelijke toezichthouders	54	29	85	45	15	8	34	18	49	26	48	26	/	/
Toezichthouders Lokale Politie	23	28	45	54	9	11	6	7	1	1	19	23	/	/
Totaal	97	17	258	44	131	22	99	17	55	9	134	23	4	1

Tabel 29: Aard van de opgelegde bestuurlijke maatregelen in 2015

Om bovenstaande gegevens te kaderen of te interpreteren, dienen volgende opmerkingen in acht te worden genomen:

- ▶ De LNE-AMV deelt mee dat het aantal meegedeelde bestuurlijke maatregelen slaat op de controles die werden opgestart en afgerond in 2015. Naast de maatregelen overeenkomstig het Milieuhandhavingsbesluit, legt de LNE-AMV ook maatregelen op die worden geregeld in het VLAREL. In dat kader werden twee procedures tot schorsing opgestart en 67 plannen van aanpak opgelegd aan laboratoria.
- ▶ De LNE-AMI gaf aan dat het voor hen niet mogelijk was een duidelijk antwoord te geven op de vraag in hoeveel gevallen het niet mogelijk

was de maatregel binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren. Het treffen/uitvoeren van bestuurlijke maatregelen loopt niet altijd gelijk met de kalenderjaren. Een bestuurlijke maatregel bestaat dikwijls uit verschillende door het bedrijf te ondernemen acties die niet allemaal tegelijk uitgevoerd (kunnen) worden; ook kunnen niet alle maatregelen direct na het verlopen van de termijn worden gecontroleerd, etc. Hierdoor is hierover duidelijk en juist rapporteren door de LNE-AMI niet mogelijk en verkoos deze afdeling ervoor deze vraag niet te beantwoorden.

Bovenstaande tabel geeft aan dat het merendeel van de in totaal 585 opgelegde bestuurlijke maatregelen in 2015 regularisatiebevelen waren, namelijk 44% van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen.

Ook in de voorgaande jaren was dit de meest gehanteerde vorm van bestuurlijke maatregelen. In 2014 waren immers nog 63% en in 2013 nog 68% van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen regularisatiebevelen.

Opvallend is de sterke toename van het aantal keer dat de bestuurlijke maatregel de vorm aannam van bestuursdwang, zowel procentueel in verhouding tot het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen als in absolute aantallen. In 2013 werd deze vorm 28 keer en in 2014 29 keer gehanteerd, hetgeen een procentuele verhouding opleverde van respectievelijk 4% en 6% ten opzichte van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen. In 2015 nam de bestuurlijke maatregel maar liefst 131 keer de vorm aan van bestuursdwang, hetgeen betekent dat meer dan 1/5 van het totaal aantal bestuurlijke maatregelen bestuursdwang inhield.

In 2015 werden in totaal 97 stakingsbevelen opgelegd, hetgeen 17% van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen vertegenwoordigt. In 2014 werd deze vorm 81 keer gehanteerd, hetgeen neerkomt op 18% van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen. In 2013 bedroeg deze verhouding 16%.

Ongeveer 9% van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen werd in 2015 opgelegd naar aanleiding van een verzoek. Dit is een stijging ten opzichte van 4% in 2014 en 7% in 2013.

De gegevens uit tabel 29 tonen aan dat het bij niet minder dan 134 van de in totaal 585 opgelegde bestuurlijke maatregelen niet mogelijk was deze binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren. Dit komt neer op 23%, hetgeen ook een stijging is van deze verhouding ten opzichte van 2014 en 2013. In 2014 was het immers niet mogelijk om bij 15% van de in totaal opgelegde bestuurlijke maatregelen deze binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren en in 2013 bedroeg dit 13%. Deze cijfers tonen aan dat het steeds moeilijker wordt om een opgelegde bestuurlijke maatregel tijdig te doen uitvoeren. Dit is

voornamelijk merkbaar bij De Scheepvaart, de VLM, de gemeentelijke toezichthouders en de toezichthouders van de Lokale politie.

Een noodzakelijke voorwaarde voor de effectiviteit van een bestuurlijke maatregel is dat deze ook binnen een opgelegde termijn wordt uitgevoerd. Uitstel van deze maatregel kan leiden tot grotere schade en verhoogde risico's. Het instrument 'bestuurlijke dwangsom' kan een oplossing bieden om bijkomende druk uit te oefenen bij die bestuurlijke maatregelen die niet tijdig worden uitgevoerd. In 2015 werden slechts 4 bestuurlijke maatregelen gekoppeld aan een bestuurlijke dwangsom. In één geval werd de bestuurlijke dwangsom ook effectief ingevorderd. Enkel het ANB heeft in 2015 gebruik gemaakt van het instrument van de bestuurlijke dwangsom.

Het instrument van de bestuurlijke dwangsom kan enkel worden gehanteerd door de gewestelijke toezichthouders. Uit bovenstaande gegevens blijkt dat ongeveer 1/4 van de bestuurlijke maatregelen opgelegd door de toezichthouders van Lokale politie en door de gemeentelijke toezichthouders niet binnen de opgelegde termijn wordt uitgevoerd. Op basis van deze gegevens zou kunnen worden aanbevolen dat ook de lokale toezichthouders gebruik zouden moeten kunnen maken van dit nieuwe instrument van de dwangsom.

3.8.2 Beroepen inzake bestuurlijke maatregelen

Aantal ingediende beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen en tegen de bestuurlijke dwangsom en de beslissingen ter zake

Artikel 16.4.17 van het DABM bepaalt dat degene ten aanzien van wie de bestuurlijke maatregelen, met inbegrip van de desgevallend opgelegde bestuurlijke dwangsom, werden opgelegd bij de minister in beroep kan gaan tegen een besluit houdende bestuurlijke maatregelen, met inbegrip van de desgevallend opgelegde bestuurlijke dwangsom. De

beroepsindiener kan ook beroep indienen tegen de bestuurlijke dwangsom alleen. Het beroepschrift dient hiervoor binnen een termijn van veertien dagen vanaf de kennisgeving van het besluit houdende bestuurlijke maatregelen of de bestuurlijke dwangsom te worden ingediend bij de minister, per adres van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer (LNE-AMMC).

In 2015 werden 43 beroepen bij de minister ingediend betreffende besluiten houdende bestuurlijke maatregelen. Dit is een daling – ondanks de toename in het aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen in 2015 ten opzichte van 2014 – ten opzichte van de 60 beroepen in 2014, maar een toename ten opzichte van de 38 beroepen die werden ingediend in 2013. Indien naar de beroepsgraad wordt gekeken is deze terug afgenomen in 2015 ten opzichte van deze van 2014, die op zijn beurt een sterke stijging was ten opzichte van 2013. Immers, in 2013 bedroeg de beroepsgraad 6%, in 2014 steeg deze naar 13% om in 2015 af te nemen tot 7%.

Er werden in 2015 geen beroepen ingediend tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen die gekoppeld waren aan een bestuurlijke dwangsom noch tegen bestuurlijke dwangsommen afzonderlijk.

Van de 43 ingediende beroepen in 2015 hadden 18 dossiers betrekking op milieuhygiëne en 25 op milieubeheer.

De LNE-AMMC staat in voor de voorbereiding van het beroepsdossier, dat wil zeggen dat de LNE-AMMC de ontvankelijkheid onderzoekt, desgevallend een hoorzitting organiseert en een advies aan de minister formuleert. Bij de cijfers, verkregen via de bevraging van de LNE-AMMC, werd meegedeeld dat 4 beroepen onontvankelijk en 39 ontvankelijk werden verklaard.

Na ontvangst van het beroep dient de minister binnen een termijn van 90 dagen een uitspraak te doen over de ontvankelijk verklaarde beroepen. Op voorwaarde dat hiervan kennis wordt gegeven aan de beroepsindiener, alsook aan de persoon die de bestuurlijke maatregel heeft opgelegd, kan de minister die termijn eenmalig verlengen met 90 dagen.

Aangezien de bestuurlijke maatregelen vervallen bij gebrek aan een tijdige beslissing, is het van belang dat de uitspraak van de minister binnen de decretaal voorziene termijn valt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitspraak van de minister ten aanzien van de ontvankelijk verklaarde beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen in 2015, 2014 en 2013.

BEROEPEN

	2015	2014	2013
Totaal aantal ontvankelijke beroepen	39	52	32
Uitspraak minister binnen decretaal voorziene termijn	36	45	28
Aantal keer dat de minister om verlenging van de termijn heeft gevraagd / Aantal dossiers waarin de minister nog geen uitspraak heeft gedaan omdat termijn nog liep ten tijde van de rapportering	3	7	3
Aantal beroepen volledig gegrond verklaard	5	14	3
Aantal beroepen gedeeltelijk gegrond verklaard	9	12	5
Aantal beroepen ongegrond verklaard	15	15	18
Aantal beroepen zonder voorwerp verklaard	7	4	2

Tabel 30: Vergelijking tussen de uitspraak van de minister ten aanzien van de ontvankelijk verklaarde beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen in 2015, 2014 en 2013

Tabel 30 geeft aan dat in 2015 binnen de decretaal voorziene termijn uitspraak werd gedaan over 36 ontvankelijke beroepen. Voor de andere 3 beroepsdossiers was de termijn waarbinnen de minister uitspraak moest doen op het moment van de rapportering nog niet verstreken.

Het merendeel van de uitspraken van de minister in 2015, namelijk 42%, hield een ongegrondverklaring van het beroep in, terwijl 1/4 gedeeltelijk en 14% volledig gegrond verklaringen waren. Daarnaast verklaarde 19% van de uitspraken van de minister het beroep zonder voorwerp²⁹ In 2014 en 2013 hielden de uitspraken van de minister respectievelijk in 31% en 11% een volledige gegrondheidsverklaring in, in 27% en in 18% een gedeeltelijke gegrondheidsverklaring, en in 33% en 64% een ongegrondheidsverklaring in. Daarnaast was respectievelijk 9% en 7% van de uitspraken van de minister een zonder voorwerpsverklaring. Er kan worden vastgesteld dat de afgelopen jaren het merendeel van de uitspraken van de minister ten aanzien van de ontvankelijke beroepen houdende bestuurlijke maatregelen een ongegrondheidsverklaring inhield.

In tabel 31 wordt procentueel het aantal beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen weergegeven ten aanzien van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen van die aard, dit zowel voor 2015 als voor 2014 en 2013.

²⁹ Het verschil tussen een onontvankelijk beroep en een beroep zonder voorwerp kan met een paar voorbeelden worden geïllustreerd. Een onontvankelijk beroep voldoet niet aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden voor het beroep. Bijvoorbeeld: de beroepstermijnen werden niet gerespecteerd of er werd geen kopie van de bestreden beslissing aan het beroepsdossier toegevoegd. Beroepen zonder voorwerp verklaard zijn bijvoorbeeld de beroepen waarbij de bestuurlijke maatregel werd opgeheven door de toezichthouder zelf, nadat aan alle voorwaarden - vervat in het besluit houdende bestuurlijke maatregelen- werd voldaan door de overtreder. Het voorwerp van het beroep verdwijnt, doordat de overtreder zich in regel stelt, maar *nadat* het beroep werd ontvankelijk verklaard.

BESTUURLIJKE MAATREGELLEN

AARD	2015	2014	2013
Stakingsbevel	5,15%	15%	9,18%
Regularisatiebevel	12,40%	16%	4,25%
Bestuursdwang	1,53%	10%	14,29%
Combinatie van voormelde bestuurlijke maatregelen	4,04%	0%	9,21%

Tabel 31: Procentueel aandeel van het aantal beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen ten aanzien van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen per aard in 2015, 2014 en 2013

Uit bovenstaande tabel kan worden afgelezen dat in 2015 voornamelijk ten aanzien van de regularisatiebevelen in beroep werd gegaan. Zo werd 32 keer in beroep gegaan ten aanzien van de in totaal 258 in 2015 opgelegde regularisatiebevelen.

Ten aanzien van de opgelegde stakingsbevelen en de bestuursdwang werd in 2015 opvallend minder in beroep gegaan in vergelijking met de twee jaren ervoor. Zo werd 5 keer in beroep gegaan ten aanzien van de in totaal 97 opgelegde stakingsbevelen en slechts 2 keer ten aanzien van de in totaal 131 keer dat de bestuurlijke maatregel bestuursdwang inhield.

Aantal ingediende beroepen tegen geweigerde verzoeken houdende het opleggen van bestuurlijke maatregelen en de beslissingen ter zake

Artikel 16.4.18 §4 van het Milieuhandhavingsdecreet bepaalt dat tegen de weigering om een bestuurlijke maatregel op te leggen beroep kan worden ingediend bij de minister. Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het beroep doet de minister erover uitspraak. De LNE-AMMC adviseert de minister bij deze beroepen.

De volgende tabel geeft een overzicht van het aantal ingediende beroepen tegen geweigerde verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen.

BEROEPEN

	2015	2014	2013
Totaal beroepen tegen geweigerde verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen	5	10	7
Aantal beroepen ontvankelijk verklaard	3	8	5
Aantal beroepen volledig gegrond verklaard	2	0	0
Aantal beroepen gedeeltelijk gegrond verklaard	/	0	2
Aantal beroepen ongegrond verklaard	1	5	1
Aantal beroepen zonder voorwerp verklaard	0	1	/
Beroepen waarbij er een beslissing werd genomen binnen de decretaal voorziene termijn van 60 dagen	3	7	0

Tabel 32: Aantal ingediende beroepen tegen geweigerde verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen in 2015, 2014 en 2013

Bovenstaande tabel geeft aan dat in 2015 5 beroepen, allemaal met betrekking tot milieuhygiëne, werden ingediend tegen geweigerde verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen. Dit is een daling ten opzichte van 2014 en 2013 toen respectievelijk 10 en 7 dergelijke beroepen werden ingediend.

60% van de in 2015 ingediende beroepen werd ontvankelijk verklaard. Dit betekent dat twee beroepen onontvankelijk werden verklaard. Twee van de drie ontvankelijke beroepen werden gegrond verklaard en 1 beroep werd ongegrond verklaard.

Bij alle 3 de ontvankelijke beroepen werd de beslissing genomen binnen de decretaal voorziene termijn van 60 dagen.

3.9 EVALUATIE VAN HET INSTRUMENT 'VEILIGHEIDSMATREGELEN'

In het hoofdstuk VII van titel XVI van het DABM wordt onder meer de procedure besproken voor het nemen van veiligheidsmaatregelen ten aanzien van de personen verantwoordelijk voor het aanzienlijke risico, evenals de opheffing van de veiligheidsmaatregelen. Voor een beter begrip van onderstaande cijfergegevens en de bijhorende evaluatie worden de artikelen 16.7.1 en 16.7.2 van het Milieuhandhavingsdecreet hieronder weergegeven.

Artikel 16.7.1 definieert het instrument 'Veiligheidsmaatregelen' als: "Veiligheidsmaatregelen zijn maatregelen waarbij de personen, vermeld in §1, alle handelingen kunnen stellen of opleggen die zij onder de gegeven omstandigheden nodig achten om een aanzienlijk risico voor mens of milieu uit te schakelen, tot een aanvaardbaar niveau in te perken of te stabiliseren." Het volgende artikel, artikel 16.7.2, bepaalt dat veiligheidsmaatregelen onder meer kunnen strekken tot:

- ▶ de stopzetting of uitvoering van werkzaamheden, handelingen of activiteiten, ogenblikkelijk of binnen een bepaalde termijn;
- ▶ het verbod op het gebruik of de verzegeling van gebouwen, installaties, machines, toestellen, transportmiddelen, containers, terreinen en alles wat zich daarin of daarop bevindt;
- ▶ de hele of gedeeltelijke sluiting van een inrichting;
- ▶ het meenemen, bewaren of verwijderen van daarvoor vatbare zaken, met inbegrip van afvalstoffen en dieren;
- ▶ het niet-betreden of het verlaten van bepaalde gebieden, terreinen, gebouwen of wegen.

Het treffen van een veiligheidsmaatregel is dus een bestuurshandeling waarvoor de toezichthouders, de burgemeesters en de provinciegouverneurs beschikken over een discretionaire bevoegdheid.

In tegenstelling tot het toezicht en het in dit hoofdstuk besproken handavingsinstrumentarium staat het gebruik van veiligheidsmaatregelen buiten het handavingsproces. Veiligheidsmaatregelen kunnen worden opgelegd als er sprake is van een aanzienlijk risico voor de mens of het leefmilieu. Dit betekent dat de veiligheidsmaatregelen een geheel aparte categorie vormen binnen het Milieuhandhavingsdecreet, waardoor ze noch een bestuurlijke maatregel of bestuurlijke geldboete vormen, noch een strafsanctie. Hoewel het beperkende maatregelen zijn, veronderstellen ze geen fout in hoofde van de persoon tot wie ze gericht zijn en hebben ze evenmin tot doel te bestraffen. Wat bij een veiligheidsmaatregel primeert, is het algemeen belang waaronder de vrijwaring van de openbare gezondheid, orde, rust en veiligheid³⁰. Omdat veiligheidsmaatregelen kunnen worden opgelegd door onder meer toezichthouders zoals beschreven in het Milieuhandhavingsdecreet, worden ze toch opgenomen als instrumentarium in dit hoofdstuk. Het is echter niet de bedoeling om het aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen af te wegen ten aanzien van het totaal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles zoals dit bij de vorige instrumenten wel het geval was. Er zal enkel worden onderzocht hoeveel en welke veiligheidsmaatregelen door welke actoren werden genomen.

Tabel 32 geeft voor 2015 een overzicht van het aantal en het soort opgelegde veiligheidsmaatregelen, onderverdeeld per milieuhandhavingsactor. Er werd de toezichthoudende instanties ook gevraagd het aantal veiligheidsmaatregelen aan te geven waarvan het niet mogelijk was de maatregel binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren. Het resultaat werd opgenomen in tabel 32. Tevens geeft deze tabel het totaal aantal veiligheidsmaatregelen, per actor, weer voor 2014 en 2013.

³⁰ Memorie van Toelichting, Parlementaire handelingen, Zitting 2006-2007, 13 juni 2007, stuk 1249 (2006-2007)- nr. 1, p.12 en p.15.

VEILIGHEIDSMATREGELEN

HANDHAVINGSACTOR	Stopzetting of uitvoering van werkzaamheden, handelingen of activiteiten	het verbod op het gebruik of de verzegeling van gebouwen, installaties, machines, toestellen, transportmiddelen, containers, terreinen en alles wat zich daarin of daarop bevindt	de hele of gedeeltelijke sluiting van een inrichting	het meenemen, bewaren of verwijderen van daarvoor vatbare zaken, met inbegrip van afvalstoffen en dieren	het niet-betreden of het verlaten van bepaalde gebieden, terreinen, gebouwen of wegen	Andere	Combinatie	Totaal 2015	Totaal 2014	Totaal 2013	Het was niet mogelijk de veiligheids-maatregelen binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren
LNE - ALBON	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LNE – AMI	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0
LNE – AMV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ANB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
AWZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AWV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VAZG	0	0	0	0	0	0	0	0	/	0	0
De Scheepvaart	0	0	0	41	0	0	0	41	21	18	0
OVAM	0	0	0	16	0	0	0	16	0	0	0
VLM	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	1
VMM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MOW - afdeling Maritieme toegang	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Provinciale toezichthouders	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gemeentelijke toezichthouders	13	3	1	5	5	2	0	29	53	62	3
Toezichthouders Lokale Politie	5	2	2	12	9	5	7	42	21	41	5
Totaal	19	5	3	74	14	7	8	130	97	126	9
in 2014	40	8	4	36	7	/	/	97			13
In 2013	58	15	10	37	6	/	/	126			18

Tabel 33: Aard van de opgelegde veiligheidsmaatregelen

Om de gegevens in tabel 33 te kaderen of te interpreteren, dient volgende opmerking in acht te worden genomen:

- ▶ De LNE-AMI gaf aan dat het niet mogelijk was een duidelijk antwoord te geven op de vraag in hoeveel gevallen het niet mogelijk was de maatregel binnen de opgelegde termijn te doen uitvoeren. Het treffen/uitvoeren van veiligheidsmaatregelen loopt niet altijd gelijk met de kalenderjaren. Een veiligheidsmaatregel bestaat dikwijls uit verschillende door het bedrijf te ondernemen acties die niet allemaal tegelijk in orde gebracht (kunnen) worden; ook kunnen niet alle maatregelen direct na het verlopen van de termijn worden gecontroleerd, etc. Hierdoor is hierover duidelijk en juist rapporteren voor de LNE-AMI niet mogelijk en wenst de LNE-AMI hiervoor geen getal op te geven.

In 2015 werden in totaal 130 veiligheidsmaatregelen opgelegd. Dit is een stijging ten opzichte van de 97 veiligheidsmaatregelen opgelegd in 2014 en de 126 veiligheidsmaatregelen opgelegd in 2013.

Het merendeel, namelijk 32% van het totaal aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen, wordt, net zoals de

vorige jaren, opgelegd door de gemeentelijke toezichthouders. De toezichthouders van De Scheepvaart hebben in 2015 bijna evenveel, namelijk 41, veiligheidsmaatregelen opgelegd als de gemeentelijke toezichthouders. De toezichthouders van de Lokale politie hebben in 2015 29 veiligheidsmaatregelen opgelegd. Naast De Scheepvaart hebben slechts twee gewestelijke toezichtinstanties in 2015 veiligheidsmaatregelen opgelegd, namelijk de OVAM en de LNE-AMI.

In 74 van de in totaal 130 opgelegde maatregelen nam de veiligheidsmaatregel de vorm aan van het meenemen, bewaren of verwijderen van daarvoor vatbare zaken, met inbegrip van afvalstoffen en dieren, in bijna 15% een stopzetting of uitvoering van werkzaamheden, handelingen of activiteiten en in bijna 11 betref de veiligheidsmaatregel het niet-betreden of het verlaten van bepaalde gebieden, terreinen, gebouwen of wegen.

De gegevens tonen aan dat in 2015 bijna 7% van het totaal aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen niet binnen de opgelegde termijn werd uitgevoerd. In 2014 werd nog 13% en in 2013 nog 14% van het totaal aantal opgelegde veiligheidsmaatregelen niet binnen de opgelegde termijn uitgevoerd.

Foto: Lieveheersbeestje
© Tsang Tsey Chow / LV

Foto: Kaasjeskruid
© Laïla Macharis / VHRM

4 EVALUATIE VAN HET VLAAMSE MILIEUSANTIONERINGS- BELEID

Door de toevoeging van een titel XVI “Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen” aan het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) werd een kader gecreëerd waardoor, naast een strafrechtelijke sanctionering, ook bestuurlijk sanctionerend kan worden opgetreden aan de hand van alternatieve en exclusieve bestuurlijke geldboetes, al dan niet met een voordeelontneming³¹. Daartoe werd een onderscheid gemaakt tussen milieumisdrijven en milieu-inbreuken. Deze laatste zijn eerder lichte schendingen met een beperkte impact op de mens of het milieu, en zijn limitatief opgesomd door de Vlaamse Regering in de bijlagen bij het uitvoeringsbesluit van het Milieuhandavings-decreet³². Deze milieu-inbreuken kunnen niet strafrechtelijk worden gesanctioneerd, maar ze kunnen wel gesanctioneerd worden met een exclusieve bestuurlijke geldboete door de gewestelijke entiteit die met dat doel werd opgericht, met name de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE-AMMC). Een alternatieve bestuurlijke geldboete kan daarentegen uitsluitend worden opgelegd voor milieumisdrijven. In principe kunnen dergelijke delicten strafrechtelijk worden behandeld, maar wanneer de procureur des Konings beslist om ze niet strafrechtelijk te behandelen en dit tijdig laat weten aan de LNE-AMMC, kan het milieumisdrijf door de LNE-AMMC worden gesanctioneerd met een alternatieve bestuurlijke geldboete. De afweging door de procureur des Konings om het dossier al dan niet strafrechtelijk te behandelen gebeurt aan de hand van de ‘Sorteernota’. De Sorteernota van het Openbaar Ministerie heeft als doel, op basis van onder andere het maatschappelijk belang, een aantal technisch-juridische, rechtseconomische, criminologische en praktische overwegingen, te bepalen welke dossiers door de parketten zelf strafrechtelijk zullen worden behandeld en welke dossiers zullen worden overgemaakt aan de LNE-AMMC m.o.o. bestuurlijke beboeting, zodat ieder proces-verbaal een gepast gevolg krijgt.

Een toezichthouder kan een verslag van vaststelling opstellen bij de vaststelling van een milieu-inbreuk. Dit verslag van vaststelling wordt onmiddellijk naar de LNE-AMMC verzonden. De LNE-AMMC kan een exclusieve geldboete, al dan niet vergezeld van een voordeelontneming, opleggen. Na de ontvangst van het verslag van vaststelling kan de LNE-AMMC binnen een termijn van 60 dagen de vermoedelijke overtreder op de hoogte brengen van het voornemen een exclusieve bestuurlijke geldboete op te leggen (al dan niet met een voordeelontneming). Binnen een termijn van 90 dagen na de kennisgeving van het bericht beslist de LNE-AMMC over het opleggen van een exclusieve bestuurlijke geldboete, al dan niet vergezeld van een voordeelontneming. Binnen de tien dagen dient de vermoedelijke overtreder op de hoogte te worden gesteld van deze beslissing.

Bij de vaststelling van een milieumisdrijf bezorgt de verbalisant onmiddellijk een proces-verbaal aan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waar het milieumisdrijf is gepleegd. Samen met het proces-verbaal dient een schriftelijk verzoek verzonden te worden waarin de procureur des Konings wordt gevraagd zich uit te spreken over de al dan niet strafrechtelijke behandeling van het milieumisdrijf. De procureur des Konings beschikt hiervoor over 180 dagen vanaf de ontvangst van het proces-verbaal. Voor die periode verstreken is, kan de periode gemotiveerd eenmalig worden verlengd met een aanvullende periode van maximaal 180 dagen. De LNE-AMMC wordt van deze verlenging op de hoogte gebracht. Zowel een beslissing houdende strafrechtelijke

³¹ Een voordeelontneming is een sanctie waarbij een overtreder verplicht wordt een al dan niet geschat geldbedrag te betalen ter waarde van het brutovermogensvoordeel dat uit de milieu-inbreuk of het milieumisdrijf is verkregen (zoals gedefinieerd in het VHRM-glossarium).

³² Het criterium ‘administratieve verplichting’ werd geschrapt met het oog op een verdere depenalisering van bepaalde schendingen van het milieurecht (aanpassing Milieuhandavingsdecreet 2013).

behandeling van een milieumisdrijf als het nalaten van de procureur des Konings om tijdig zijn beslissing mee te delen aan de LNE-AMMC, sluiten het opleggen van een bestuurlijke geldboete door de LNE-AMMC uit.

Indien de procureur des Konings de LNE-AMMC tijdig heeft geïnformeerd over zijn beslissing om het milieumisdrijf niet strafrechtelijk te behandelen, moet de LNE-AMMC de procedure voor de eventuele oplegging van een alternatieve bestuurlijke geldboete opstarten. Na ontvangst van deze beslissing brengt de LNE-AMMC de vermoedelijke overtreder binnen een termijn van 30 dagen op de hoogte van het voornemen om een alternatieve geldboete op te leggen (al dan niet vergezeld van een voordeelontneming). De LNE-AMMC heeft vervolgens 180 dagen om te beslissen of er een alternatieve bestuurlijke geldboete (al dan niet vergezeld van een voordeelontneming) wordt opgelegd. Binnen de tien dagen dient de vermoedelijke overtreder op de hoogte te worden gesteld van deze beslissing.

Tegen de beslissingen van de LNE-AMMC - zowel bij alternatieve als bij exclusieve bestuurlijke geldboetes - kan beroep worden ingesteld bij het Milieuhandhavingscollege.

In 2012 werd de bestuurlijke transactie geïntroduceerd met het decreet van 20 april 2012 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur³³, waarvan de procedure in werking is getreden op 23 augustus 2012. Bij besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2012 werden de modaliteiten van de bestuurlijke transactie uitgewerkt³⁴. De LNE-AMMC kan voor het opleggen van een alternatieve of exclusieve bestuurlijke geldboete voor bepaalde "eenvoudigere dossiers" inzake milieumisdrijven of milieu-inbreuken met een beperkte weerslag op het leefmilieu een voorstel tot betaling van een geldsom doen. Hiertoe dienen echter wel steeds de feiten onmiskenbaar vast te staan in hoofde van de overtreder. Indien de overtreder niet tijdig deze soort "minnelijke schikking" betaalt, wordt alsnog de gewone beboetingsprocedure hervat. Dit instrument is gericht op de kleine milieu- en hinderdelicten die een beperkte impact op het leefmilieu hebben, maar die maatschappelijk gezien storend zijn. Voor een milieumisdrijf kan de bestuurlijke transactie niet meer bedragen dan 2.000 euro, voor een milieu-inbreuk is dat maximaal 500 euro.

De Vlaamse Landmaatschappij kon reeds voor het Milieuhandhavingsdecreet zelf administratieve geldboetes opleggen voor de inbreuken opgenomen in artikel 63 van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (Mestdecreet). Het decreet bepaalt aan wie de boete kan worden opgelegd en hoeveel de boete bedraagt. Voor ernstige overtredingen, opgenomen in artikel 71 van datzelfde decreet, kon de Vlaamse Landmaatschappij reeds een proces-verbaal opstellen met mogelijke strafrechtelijke vervolging door de procureur des Konings als consequentie.

In dit luik, waarin er een evaluatie zal gebeuren van het Vlaamse sanctioneringsbeleid in 2015, zal er dus niet enkel worden gekeken naar de werkzaamheden van de parketten, maar ook naar deze van de LNE-AMMC, het Milieuhandhavingscollege en deze van de Vlaamse Landmaatschappij.

³³ Publicatie Belgisch Staatsblad: 22 mei 2012.

³⁴ BVR 6 juli 2012, B.S. 13 augustus 2012

4.1 EVALUATIE VAN HET STRAFRECHTELIJK SANCTIONERINGSBELEID

Zoals hierboven reeds werd aangegeven bezorgt de verbalisant bij de vaststelling van een milieumisdrijf onmiddellijk een proces-verbaal aan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waar het milieumisdrijf is gepleegd. In dit milieuhandavingsrapport is het daarom van belang om een evaluatie te maken van het strafrechtelijk sanctioneringsbeleid in 2015. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu heeft zich dan ook gericht tot het College van procureurs-generaal met onder meer de vraag hoeveel dossiers er werden aangeleverd aan de parketten van het Vlaamse Gewest en op welke wijze deze dossiers werden behandeld.

Voordat de cijfergegevens kunnen worden besproken, dienen ook in dit milieuhandavingsrapport eerst enkele kanttekeningen betreffende de data te worden geformuleerd.

De cijfers zijn afkomstig uit een centrale databank van het College van Procureurs-generaal. Deze databank is enkel gebaseerd op de registraties door de correctionele afdelingen van de parketten bij de rechtbanken van eerste aanleg en bevat geen gegevens over het aantal door de parketten-generaal behandelde milieuzaken en de door de politieparketten behandelde zaken, gerelateerd aan milieu ³⁵.

De VHRM heeft cijfergegevens opgevraagd met betrekking tot het milieuhandavingsniveau in Vlaanderen. De ontvangen cijfergegevens handelen dus enkel over de dossiers behandeld door de Vlaamse parketten. De gegevens worden nu op basis

van het nieuw gerechtelijke landschap gepresenteerd, doch om de vergelijkbaarheid met de gegevens van de voorgaande jaren te behouden, worden de gegevens zowel op arrondissementeel als op afdelingsniveau gepresenteerd waar van toepassing.

De aangeleverde cijfergegevens baseren zich op de laatste gegevensextractie van 10 januari 2016. Alle gegevens die betrekking hebben op de vooruitgangsstaat van een dossier zijn dus beperkt tot de toestand op die extractiedatum. Er dient op te worden gewezen dat het in feite nog te vroeg is om op basis van de gegevensextractie d.d. 10 januari 2016 al conclusies te trekken over de mate waarin de afhandelingspraktijk verschilt voor de zaken geregistreerd in 2015. De cijfergegevens zijn slechts indicatief, aangezien de vooruitgangsstaat van deze zaken nog geëvolueerd kan zijn na de extractiedatum. Toch zal er worden getracht reeds enkele tendensen te onderscheiden.

Aan de zaken die op het parket toekomen, wordt door het Openbaar Ministerie een voornaamste tenlastelegging en eventueel één of meerdere bijkomende tenlasteleggingscodes (preventiecodes) toegekend. Er moet in elk geval aan de zaak een voornaamste tenlasteleggingscode worden toegekend op het ogenblik dat deze in het geïnformatiseerd systeem van de parketten wordt ingevoerd. Deze registratie van bijkomende tenlasteleggingscodes gebeurt echter niet overal; sommige parketten registreren deze niet.

Onderstaande statistieken zijn gebaseerd op alle zaken waarin minstens één van de volgende tenlasteleggingscodes zoals gebruikt door de parketten werd geregistreerd, met door de VHRM

³⁵ Er dient te worden opgemerkt dat enkele zaken met betrekking tot het milieubeheerrecht onder de bevoegdheid vallen van de politieparketten en de politierechtbanken (bv. de processen-verbaal opgesteld inzake schendingen van de boswetgeving of de visserijwetgeving, zelfs al worden de schendingen als een wanbedrijf beschouwd). Deze milieuzaken zijn dan ook niet allemaal gevat in de opgenomen cijfergegevens.

voorgestelde onderverdeling per thema (milieu-beheerrecht, afval, mest, vergunning en emissies)³⁶.

► Milieubeheerrecht:

- 63A - Jacht
- 63B - Visvangst
- 63M - Bosdecreet
- 63N - Conventie van Washington - beschermde diersoorten, planten en ivoor
- 64J - Decreet op het natuurbehoud en natuurlijk milieu, met inbegrip van verbod van en vergunningsplicht voor wijziging van vegetaties en kleine landschapselementen

► Afval³⁷ :

- 64E - Sluikstorten

- 64F - Beheer van afvalstoffen
- 64L - Invoer en doorvoer van afvalstoffen (W 09.07.1984)

► Mest:

- 63I - Meststoffen
- 63O – Mestdecreet

► Vergunning:

- 64D - Commodo-Incommodo (milieuvergunning)
- 64H - Exploitatie van een inrichting zonder vergunning
- 64I - Niet naleven VLAREM wetgeving

► Lucht/water/bodem/geluid (emissies):

- 64A - Lucht- en waterverontreiniging
- 64B - Kooloxyde (CO)
- 64C - Geluidshinder, decibels in stedelijke omgeving (K.B. 24.2.77)
- 64G - Illegale waterwinning
- 64M - Oppervlaktewaterverontreiniging
- 64N - Grondwaterverontreiniging

³⁶ Er dient opgemerkt te worden dat in de uiteindelijke selectie ook zaken opgenomen zitten die qua inbreuk niet stricto sensu onder het Milieuhandhavingsdecreet vallen. Zo betreffen de in- en uitvoer van afval bijvoorbeeld gewestelijke materie terwijl de doorvoer ervan pas op 1 juli 2014 (t.g.v. de zesde staathervorming) gewestelijke materie werd (federale bevoegdheid t.e.m. 30 juni 2014). Aangezien er binnen de zaken geregistreerd met code "64L - Invoer en doorvoer van afvalstoffen (wet 12 mei 2011)" echter geen onderscheid gemaakt kan worden tussen deze m.b.t. de in- en uitvoer enerzijds en deze m.b.t. de doorvoer anderzijds, worden alle zaken geregistreerd met deze code in rekening gebracht. Voorts dient te worden opgemerkt dat de onder code "63N" geregistreerde zaken een gewestelijke bevoegdheid betreffen behalve in-, uit- en doorvoer van uitheemse plant- en diersoorten wat een federale bevoegdheid is. Ter verduidelijking van bovenstaande gegevens dient te worden meegedeeld dat de code 63N (Conventie van Washington – beschermde diersoorten, planten en ivoor) strikt genomen niet valt onder milieubeheer aangezien milieubeheerrecht in het Milieuhandhavingsbesluit wordt gedefinieerd als het geheel van rechtsregels die gericht zijn op het beheer van het leefmilieu en de natuur, enerzijds, en het natuurbehoud en de bevordering van de biologische en landschappelijke diversiteit, anderzijds, meer bepaald de regelgeving, vermeld in artikel 16.1.1, eerste lid, 2°, 3°, 4°, 7°, 14°, 15° en 16°, van het Milieuhandhavingsdecreet. Tenslotte valt op te merken dat bovenop de zaken m.b.t. het mestdecreet (code 63O) eveneens de zaken met code "63I – Meststoffen" geselecteerd werden, dit laatste omdat de kans reëel is dat een deel van de door de parketadministratie met code 63I geregistreerde zaken in de praktijk inbreuken betreft die gewestelijk opgevolgd worden. Terwijl de bewuste keuze om een vrij ruime selectie te maken ertoe geleid kan hebben dat een aantal zaken misschien onterecht geteld wordt in deze bijdrage aan het milieuhandhavingsrapport, is het eveneens zo dat er geen specifieke tenlasteleggingscode bestaat voor andere inbreuken die zowel federale als gewestelijke materie kunnen betreffen (we denken hierbij bijvoorbeeld aan inbreuken m.b.t. bepaalde productnormen).

³⁷ De overtredingen inzake het bodemdecreet kennen geen afzonderlijke tenlasteleggingscode (cijfer en letter) en ressorteren dan ook onder de tenlasteleggingscode 'Afval'.

Wanneer meer dan één van de geselecteerde codes voorkomt in eenzelfde zaak, wordt deze zaak in de gegevens gepresenteerd op basis van de voornaamste van die geselecteerde tenlasteleggingen.

Zaken die op het moment van de gegevensextractie nog niet in hun totaliteit op het parket beland zijn, worden niet mee verrekend. Concreet handelt het hier over de 'vereenvoudigde processen-verbaal op listing'³⁸ en de 'nog lopende autonome politionele opsporingsonderzoeken'. In de meeste parketten worden de door de politiediensten opgestelde vereenvoudigde processen-verbaal immers niet in het systeem geregistreerd. Er werd dan ook geen rekening mee gehouden in onderstaande cijfers (in

³⁸ Een vereenvoudigd proces-verbaal houdt in dat de belangrijkste gegevens van welbepaalde lichte wetsovertredingen worden geregistreerd op een elektronische drager. De politie beperkt zich tot eventuele summier onderzoeksdaden of opsporingsberichten. Op die manier wordt de instroom van overbodige stukken op het parket beperkt.

tegenstelling tot de gegevens afkomstig uit de ANG en gepresenteerd in 2.2.1). Indien het proces-verbaal echter alsnog werd opgevraagd door het parket, wordt hiermee wel rekening gehouden.

Er dient in het algemeen rekening mee te worden gehouden dat sommige milieumisdrijven die in een klassiek proces-verbaal aan de parketten werden overgemaakt niet in de statistieken voorkomen omdat er bijvoorbeeld een ander primair misdrijf in de zaak is (bijvoorbeeld diefstal), waardoor het milieu-aspect niet in het systeem wordt geregistreerd, of omdat nieuwe feiten vaak in gegroepeerde aanvankelijke processen-verbaal worden gegoten indien een onderzoek werd opgestart (bijvoorbeeld één aanvankelijk proces-verbaal met opgave van 5 nieuwe feiten van sluikstorten) waardoor een onderschatting van het fenomeen milieucriminaliteit ontstaat. Het dient dus te worden benadrukt dat de cijfergegevens enkel een beeld geven van het aantal zaken met betrekking tot milieucriminaliteit dat volgens de registraties in het systeem door de correctionele parketten wordt behandeld, en dus geen indicatie zijn van de omvang van het crimineel fenomeen. Ook de invoering van de gemeentelijke administratieve sancties voor kleine vormen van overlast heeft een impact op de instroom van milieuzaken bij de parketten.

Er werd tevens gevraagd om, analoog aan de bevraging van de toezichhoudende instanties, een onderscheid te maken tussen prioritaire³⁹ processen-verbaal en niet-prioritaire processen-verbaal om zo een analyse te kunnen maken van de uitvoering van de 'Prioriteitennota vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaamse Gewest 2013'. Er werd echter aangegeven dat ingaan op deze vraag de creatie van specifieke codes veronderstelt hetgeen technische aanpassingen en nieuwe registratierichtlijnen met zich meebrengt. De gegevensbank van het College van Procureurs-generaal laat tot op heden niet toe om binnen de

geselecteerde zaken een onderscheid te maken tussen prioritaire en niet-prioritaire dossiers. Er werd echter aangegeven dat ter zake naar een oplossing wordt gezocht.

Verder kan in dit onderdeel nog worden gewezen op de verschillende parketsamenwerkingsverbanden (PSV's). Binnen het rechtsgebied Gent bestaat er sedert 1 januari 2008 in West-Vlaanderen een samenwerkingsverband tussen de voormalige parketten (momenteel afdelingen) van Ieper en Kortrijk. Zaken met betrekking tot gespecialiseerde materies worden er door één van beide afdelingen/parketten behandeld. Voor deze analyse is dit relevant aangezien het voormalig parket van Kortrijk instaat voor de behandeling van alle in Ieper binnengekomen zaken met betrekking tot de tenlasteleggingscodes 63A, 63N, 63O, 64A, 64D, 64F, 64G, 64H, 64I, 64J, 64L, 64M, en 64N. Sinds 1 november 2010 kende dit samenwerkingsverband tevens een uitbreiding naar de volledige provincie West-Vlaanderen, met als gevolg dat alle zaken van de voormalige arrondissementen Ieper, Brugge en Veurne met de reeds opgesomde tenlasteleggingscodes door het voormalige parket (huidige afdeling) van Kortrijk worden behandeld. De zogenaamde leefbaarheidsdelicten (tenlasteleggingscodes 63B, 63K, 63M, 64B, 64C, en 64E) worden sinds 1 juni 2015 exclusief behandeld door (afdeling) Kortrijk. Bij het lezen van onderstaande cijfers dient dus onthouden te worden dat een deel van de beslissingen in West-Vlaanderen werden genomen door magistraten verbonden aan het voormalige Kortrijkse parket (huidige afdeling Kortrijk). Vanaf 1 december 2011 werd ook op Oost-Vlaams niveau een gelijksoortig samenwerkingsverband opgestart waarbij het de gespecialiseerde magistraten verbonden aan het (voormalige) Gentse parket zijn die instaan voor de behandeling van deze dossiers. Bij het lezen van onderstaande cijfers dient dus te worden onthouden dat een deel van de beslissingen in de Oost-Vlaamse afdelingen/parketten werden genomen door magistraten verbonden aan de huidige Gentse afdeling van het parket van Oost-Vlaanderen. Binnen het rechtsgebied Antwerpen is onder andere voor de

³⁹ Met prioritaire dossiers worden deze processen-verbaal bedoeld voor vaststellingen van misdrijven opgenomen in het protocol 'Prioriteitennota vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaamse Gewest 2013'.

behandeling van milieudossiers sedert 1 januari 2011 een samenwerkingsverband tussen de voormalige parketten (momenteel afdelingen) van Mechelen en Turnhout operationeel geworden. Alle dossiers 'milieuhygiëne' (tenlasteleggingscodes 64C, 64E, 64F, 64H, 64I, 64J, 64M, 64N en 63O) enerzijds en 'fauna en flora' (tenlasteleggingscodes 63A, 63B, 63C⁴⁰, 63M en 63N) anderzijds die sedert die datum binnenkwamen in Mechelen worden ter behandeling overgemaakt aan de gespecialiseerde magistraten verbonden aan het voormalige parket (huidige afdeling) van Turnhout.

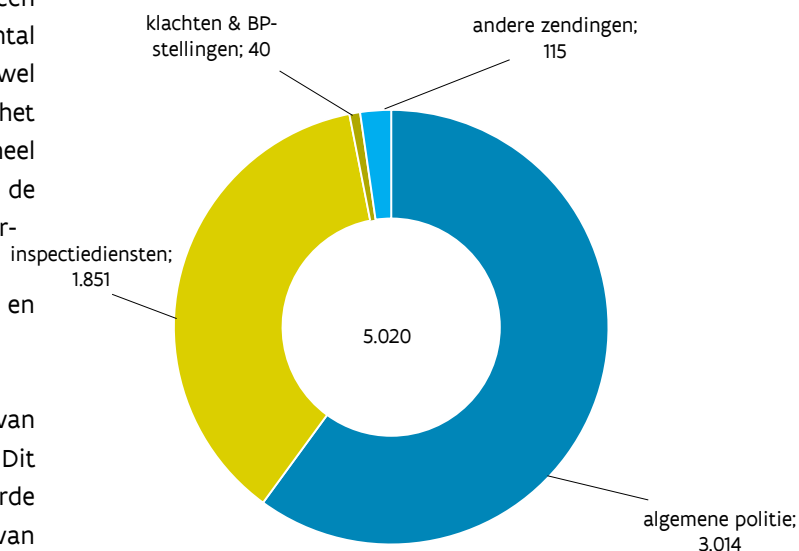
De teleenheid bij de tabellen is telkens gelijk aan een zaak. Elke zaak komt overeen met één uniek notitienummer. Een zaak kan uiteraard betrekking hebben op meerdere verdachten en/of meerdere misdrijven. Een relatief groot aantal zaken wordt vanwege territoriale redenen ter beschikking gesteld aan een andere parket. Aangezien een indicatie van de instroom bij de parketten wordt gegeven en een ter beschikking gestelde zaak in een groot aantal gevallen binnen de referentieperiode zowel instroomde op het parket van herkomst als op het parket van bestemming, worden zowel het origineel notitienummer als het notitienummer van de terbeschikkingstelling opgenomen in de cijfergegevens. De gepresenteerde parketstatistiek betreffen geen criminaliteits- of feitenstatistiek en mogen dus ook niet aldus worden geïnterpreteerd.

In eerste instantie zal een beeld worden gegeven van de instroom van dossiers bij de parketten in 2015. Dit zal gebeuren op basis van de geselecteerde tenlasteleggingscodes, en indien mogelijk op basis van de verbaliserende overheid. Vervolgens zal worden gekeken naar de laatste vooruitgangstaat (d.d. 10 januari 2016) van de dossiers ontvangen door de parketten in 2015, waarna dieper zal worden ingegaan op de motieven tot seponering van de dossiers die onder milieuhandhaving vallen. Er dient te worden herhaald dat, doordat de peildatum van deze

gegevens 10 januari 2016 is, het belangrijk is om enige relativisering en nuancering te hanteren bij de interpretatie van de data van de vooruitgangstaat van de zaken. De gegevens en percentages ter zake hebben enkel en alleen betrekking op de situatie d.d. 10 januari 2016 en vormen niet de definitieve status van een zaak. Er kunnen bijgevolg enkel tendensen worden vastgesteld en dus zeker nog geen definitieve conclusies worden getrokken.

4.1.1 Instroom

Onderstaande grafiek geeft het aantal zaken 'Milieuhandhaving' weer dat werd geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest in 2015 en dit per verbaliserende overheid, onderverdeeld in vier verschillende klassen, namelijk algemene politie; inspectiediensten; klachten en burgerlijke partijstellingen; en andere zendingen.⁴¹

Grafiek 10: Aantal zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaams Gewest in 2015 per verbaliserende overheid - Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal

⁴⁰ De dossiers met tenlasteleggingscode 63C dierenbescherming worden niet opgenomen in onderstaande cijfers.

⁴¹ De dossiers die geregistreerd worden bij het parket van de politierechtbanken worden niet gevat in de verstrekte cijfergegevens.

In totaal hebben de parketten in 2015 5.020 zaken met betrekking tot milieu ontvangen, waarvan 60% - oftewel 3.014 zaken – afkomstig van de algemene politie en 37% - ofwel 1.851 zaken – afkomstig van de inspectiediensten. De rubriek algemene politie omvat zowel de Lokale als de Federale politiediensten. De inspectiediensten daarentegen zijn de administratieve diensten met beperkte verbaliserende bevoegdheid, zoals de gewestelijke milieuadministraties (toezicht-houders). Een klein gedeelte van het totaal aantal ontvangen zaken, namelijk bijna 2% ofwel 115 zaken, waren 'andere zendingen'. Dit zijn zendingen van andere parketten (ter beschikking stellingen) en rechtbanken, ook van andere secties van hetzelfde parket, van buitenlandse parketten/rechtbanken en van de rechtbanken van hetzelfde gerechtelijke arrondissement die aanleiding geven tot de creatie van een nieuwe zaak. Deze categorie is tevens een restcategorie voor alle zaken die niet in één van de andere drie rubrieken konden worden ondergebracht. Ook de dossiers ontvangen van de gemeentelijke toezichthouders en de toezichthouders van de intergemeentelijke verenigingen vallen onder deze categorie. Daarnaast hadden 40 zaken – oftewel 0,79% - betrekking op klachten en burgerlijke partijstellingen. Hierbij gaat het om klachten van particulieren, evenals klachten van gerechts-deurwaarders of van particuliere organisaties en burgerlijke partijstellingen.

Meer dan de helft van de dossiers die de parketten hebben ontvangen in 2015, werd opgesteld door de algemene politie. In hoofdstuk 2 werd reeds aangegeven dat de algemene politie in 2015 13.373 processen-verbaal opstelde met betrekking tot milieu. Aangezien dit aantal niet enkel de aanvankelijke, maar tevens de vereenvoudigde processen-verbaal bevat, kan het verschil met het aantal dossiers dat de parketten hebben ontvangen in 2015 worden verklaard. Er moet worden opgemerkt dat hier geen onderscheid gemaakt kan worden tussen de processen-verbaal opgesteld door de Lokale politie in hun algemene vaststellingsbevoegdheid enerzijds en processen-verbaal opgesteld door toezichthouders bij de Lokale politie anderzijds.

Op basis van de gegevens uit het Milieu-handhavingsrapport 2014 en het Milieuhandhavingsrapport 2013 kan in tabel 34 een vergelijking worden gemaakt tussen het aantal zaken 'Milieuhandhaving' dat werd geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest en dit per verbaliserende overheid in 2015, 2014 en in 2013.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

	2015		2014		2013	
	n	%	n	%	n	%
Algemene politie	3.014	60,04	3.187	63,13	2.899	62,73
Inspectiediensten	1.851	36,87	1.678	33,24	1.551	33,56
Klachten & BP-stellingen	40	0,79	45	0,89	48	1,03
Andere zendingen	115	2,29	138	2,73	123	2,66
Totaal	5.020	100	5.048	100	4.621	100

Tabel 34: Aantal zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaams Gewest in 2015, 2014 en 2013 per verbaliserende overheid - *Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal*

Bovenstaande tabel geeft aan dat in 2015 en 2014 het aantal dossiers dat werd geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaams Gewest min of meer stabiel was, maar dat dit sowieso een toename was ten aanzien van het aantal in 2013 geregistreerde dossiers. De toename kan voor 2015 voornamelijk worden verklaard door de toename in het aantal dossiers opgesteld door de inspectiediensten, niet enkel in absolute aantallen, maar ook in het aandeel van deze dossiers in het totaal aantal geregistreerde dossiers. Het aandeel van de dossiers overgemaakt door de algemene politiediensten nam in 2015 licht af ten opzichte van 2014 en 2013.

In 2003 werd een technische werkgroep opgericht binnen de Commissie Vervolgingsbeleid⁴² met als doel de verbetering van de herkenbaarheid van de door de milieudiensten van het Vlaamse Gewest aan de parketten bezorgde dossiers. De enige code die toen op het niveau van de milieudiensten van het Vlaamse Gewest was voorzien, was M2. Er werd echter beslist om vanaf 1 januari 2005 gebruik te maken van specifieke codes binnen de notitienummers die door de milieudiensten aan de parketten werden bezorgd. De volgende codes werden toegewezen:

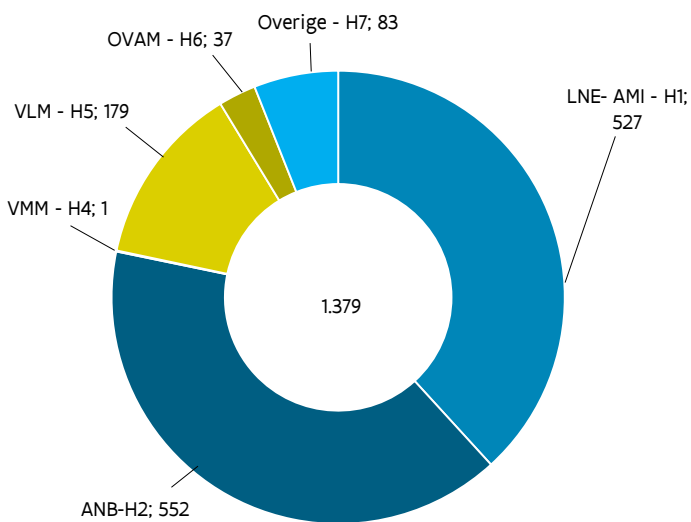
- ▶ H1 : afdeling Milieu-inspectie - LNE-AMI
- ▶ H2: ANB⁴³
- ▶ H4 : Water – VMM
- ▶ H5 : Mestbank – VLM
- ▶ H6 : OVAM
- ▶ H7 : overige⁴⁴

Door het gebruik van deze specifieke notitienummers werd het mogelijk om grafiek 11 te maken waarin een verdere onderverdeling wordt gemaakt van de zaken 'Milieuhandhaving' die werden geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest in 2015, in 2014 en in 2013 per Vlaamse milieuhandhavingdienst. Het maakt duidelijk hoeveel zaken er werden aangeleverd door welke Vlaamse milieudienst als verbaliserende overheid.

⁴³ Tot 2008 werden de codes H2/H3 gebruikt door de rechtsvoorgangers van het ANB (afdeling Bos en Groen resp. afdeling Natuur). Sindsdien gebruikt het ANB enkel nog de code H2.

⁴⁴ Onder H7 zouden in grote mate processen-verbaal afkomstig van de 'Administratie Wegen en Verkeer' en de 'Administratie Waterwegen en Zeewezen' teruggevonden kunnen worden. Aangezien de kans bestond dat deze diensten gewijzigd zouden worden zonder dat er toen reeds een duidelijk zicht was op de precieze aard van die verandering, werd ervoor gekozen om beiden gebruik te laten maken van de code H7. De 'Administratie Wegen en Verkeer' zou desgevallend geen gebruik meer maken van de code 'WG' die voor hen reeds voorheen voorbehouden werd. *[De administratie Waterwegen en Zeewezen is een term van voor Beter Bestuurlijk Beleid. Momenteel zijn dit de volgende agentschappen: Waterwegen en Zeekanaal, de Scheepvaart, Maritieme Dienstverlening en Kust.]*

⁴² De Commissie Vervolgingsbeleid is de voorganger van de VHRM en had als doelstelling een werkplatform te zijn inzake leefmilieu en ruimtelijke ordening op gewestelijk niveau waar prioriteiten werden vastgelegd en afspraken werden gemaakt tussen het ambtelijk niveau en de parketten. De Commissie Vervolgingsbeleid had echter geen wettelijk verankerd kader, in tegenstelling tot de VHRM.

Grafiek 11: Aantal zaken 'milieuhandhaving' afkomstig van de Vlaamse milieudiensten zoals geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest in 2015 - Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal

In totaal werden door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest in 2015 1.379 zaken geregistreerd afkomstig van de Vlaamse inspectiediensten die bovenstaande codes hanteerden. Het merendeel, namelijk 40%, van deze zaken is afkomstig van het ANB. Ook de LNE-AMI vertegenwoordigt een aanzienlijk aandeel van het totaal aantal zaken afkomstig van de Vlaamse inspectiediensten, namelijk 38%. De OVAM en de VLM staan respectievelijk in voor een aandeel van bijna 3% en 13%.

In vergelijking met het hoofdstuk 'Evaluatie van het instrument proces-verbaal' kunnen een aantal verschillen worden opgemerkt tussen het aantal door de gewestelijke handhavingsactoren opgegeven opgestelde processen-verbaal en het aantal dat de correctionele afdelingen bij de parketten van het Vlaams Gewest ontvingen. Zo gaf het ANB aan dat in 2015 692 aanvankelijke processen-verbaal werden opgesteld, al ontvingen de parketten er in 2015 slechts 552. Dit valt te verklaren door het feit dat dit

agentschap ook processen-verbaal opstelt die door politieparketten worden behandeld. Ook door de LNE-AMI, de VLM, de VMM en de OVAM werd een (aanzienlijk) hoger aantal opgestelde processen-verbaal opgegeven, respectievelijk 560, 182, 3 en 41, dan door de parketten werd ontvangen, respectievelijk 527, 179, 1 en 37 in 2015. De andere gewestelijke toezichthoudende instanties gaven aan samen in totaal 137 processen-verbaal te hebben opgesteld in 2015, terwijl de parketten onder de noemer "overig" slechts 83 dossiers hebben ontvangen. De cijfers van de parketten vormen wellicht een onderschatting, daar niet alle Vlaamse milieuadministraties op de hoogte blijken te zijn van de mogelijkheid een specifieke code te gebruiken. Bepaalde dossiers komen dan ook op een niet-identificeerbare manier terecht in bovenstaande cijfergegevens. De VHRM formuleert daarom wederom, met het oog op een correcte dataverzameling en rapportering, de aanbeveling dat de verschillende milieuadministraties consequent gebruik maken van deze codes. Het verschil in cijfers van de LNE-AMI, de VLM en de OVAM (en toezichthouders zonder specifieke code) en de parketten kan ook te wijten zijn aan het feit dat het parket het aanvankelijke proces-verbaal niet inboekt als een nieuw dossier. De code H7 wordt niet of nauwelijks gebruikt omdat het onduidelijk is wat er onder wordt verstaan en er geen zekerheid is of er wel een proces-verbaal-register bestaat. Ze komen terecht onder de noemer 'overig'.

Op basis van de gegevens van het Milieuhandhavingsrapport 2014 en het Milieuhandhavingsrapport 2013 wordt in tabel 35 een vergelijking gemaakt tussen het aantal zaken 'Milieuhandhaving' afkomstig van de Vlaamse milieudiensten zoals geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest in 2015, 2014 en in 2013 weer te geven.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

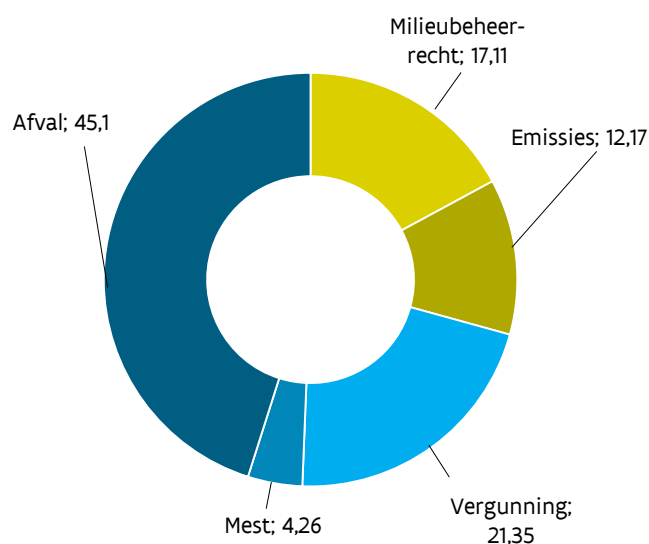
	2015		2014		2013	
	n	%	n	%	n	%
LNE-AMI - H1	527	38,22	470	37,63	427	38,23
ANB - H2	552	40,03	410	32,83	425	38,05
VMM - H4	1	0,07	/	/	/	/
VLM - H5	179	12,98	196	15,69	158	14,15
OVAM - H6	37	2,68	61	4,88	44	3,94
Overige - H7	83	6,02	112	8,97	62	5,55
TOTAAL	1.379	100	1.249	100	1.117	100

Tabel 35: Aantal zaken 'milieuhandhaving' afkomstig van de Vlaamse milieudiensten zoals geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest in 2015, 2014 en 2013 - *Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal*

Het aantal dossiers dat de parketten in 2015 heeft ontvangen van de verschillende Vlaamse milieudiensten is toegenomen ten opzichte van 2013 en 2014. Ten opzichte van 2013 steeg het aantal dossiers immers met meer dan 23% in 2015. Deze toename in 2015 kan voornamelijk worden toegekend aan de stijging van het aantal dossiers afkomstig van het ANB en de LNE-AMI.

Er werd reeds een overzicht geboden van de verschillende tenlasteleggingscodes die bij de registratie van de zaken 'Milieuhandhaving' worden gehanteerd. Dit maakt het ook voor 2015 weer mogelijk om in onderstaande grafieken en tabellen een overzicht te geven van het aandeel van elke tenlasteleggingscode in het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' dat werd geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest in 2015.

Grafiek 12 geeft de percentages van het aantal zaken geregistreerd met de tenlasteleggingscodes onder de noemers van afval; mest; vergunning; lucht/water/bodem/geluid (emissies); en milieubeheerrecht ten opzichte van het totaal aantal zaken geregistreerd met een van deze tenlasteleggingscodes in 2015, namelijk 5.020 dossiers.

Grafiek 12: Procentuele verhouding van de zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaams Gewest, per voornaamste tenlasteleggingscode van zaken in 2015 - *Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal*

Meer dan 45% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaamse gewest in 2015 had een voornaamste tenlasteleggingscode kaderend binnen het thema afval. Het betrof 2.264 dossiers. Zaken in verband met emissies en milieubeheerrecht vertegenwoordigden respectievelijk ongeveer 12% en 17% van het totaal aantal zaken van 2015, oftewel respectievelijk 611 en 859 dossiers. Daarnaast hadden 1.072 zaken, oftewel

meer dan 21%, betrekking op vergunning en 214 zaken, iets meer dan 4% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving', hadden in 2015 betrekking op mest.

In tabel 36 wordt niet enkel een verdere onderverdeling gemaakt van de voornaamste

tenlasteleggingscodes van milieubeheerrecht, emissies, vergunning, mest en afval, maar wordt tevens op basis van de gegevens uit het Milieuhandhavingsrapport 2014 en het Milieuhandhavingsrapport 2013 een vergelijking gemaakt tussen 2015, 2014 en 2013.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

		2015		2014		2013	
		n	%	n	%	n	%
Milieubeheerrecht	63A – Jacht	118	2,35	141	2,79	136	2,94
	63B – Visvangst	296	5,9	178	3,53	137	2,96
	63M – Bosdecreet	97	1,93	112	2,22	95	2,06
	63N – Beschermde diersoorten, planten en ivoor (conventie van Washington, 9 maart 1973)	98	1,95	105	2,08	126	2,73
	64J – Vlaams decreet betreffende het natuurbehoud en natuurlijk milieu (21 oktober 1997)	250	4,98	203	4,02	233	5,04
	Totaal rubriek	859	17,11	739	14,64	727	15,73
Lucht/water/bodem/ geluid (emissies)	64A – Lucht en waterverontreiniging	194	3,86	160	3,17	172	3,72
	64B – Koolstofmonoxyde (CO)	4	0,08	3	0,06	12	0,26
	64C – Geluidsnormen in stedelijke omgeving (KB 24 februari 1977)	177	3,53	193	3,82	264	5,71
	64M – Oppervlaktewaterverontreiniging	168	3,35	216	4,28	194	4,20
	64N – Grondwaterverontreiniging	68	1,35	104	2,06	106	2,29
	Totaal rubriek	611	12,17	676	13,39	749	16,21
Vergunning	64D – Commodo - incommodo (milieuvergunning)	138	2,75	96	1,9	11	0,24
	64H – Exploitatie van een inrichting zonder vergunning	222	4,42	290	5,74	286	6,19
	64I – Niet naleven VLAREM-wetgeving	712	14,18	613	12,14	621	13,44
	Totaal rubriek	1072	21,35	999	19,79	918	19,87
Mest	63I – Meststoffen	49	0,98	67	1,33	66	1,43
	63O – Mestdecreet	165	3,29	165	3,27	131	2,83
	Totaal rubriek	214	4,26	232	4,6	197	4,26
Afval	64E – Sluikstorten	1.740	34,66	1.779	35,24	1.468	31,77
	64F – Beheer van afvalstoffen	466	9,28	529	10,48	473	10,24
	64L – Invoer en doorvoer van afvalstoffen (wet 12 mei 2011)	58	1,16	94	1,86	89	1,93
	Totaal rubriek	2.264	45,1	2.402	47,58	2.030	43,93
Totaal		5.020	100	5.048	100	4.621	100

Tabel 36: Aantal zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaams Gewest, per voornaamste tenlasteleggingscode van zaken in 2015, 2014 en 2013 - Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal

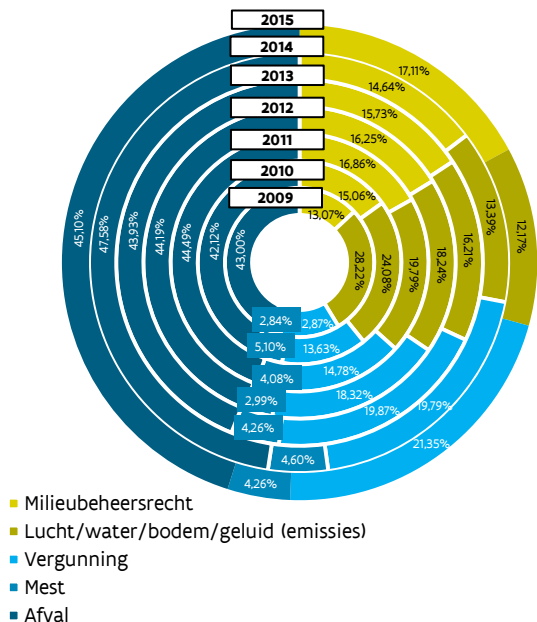
Zoals reeds werd aangehaald, heeft het grootste aandeel van de zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd bij de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaamse Gewest in 2015 – net zoals voorgaande jaren – betrekking op afval, namelijk meer dan 45%. Bovenstaande tabel geeft aan dat binnen het thema afval de meeste dossiers werden geregistreerd onder de tenlasteleggingscode 64E. Deze 1.740 dossiers hadden allen betrekking op sluikstorten. Deze dossiers inzake sluikstorten vormen niet enkel het grootste deel binnen het thema afval (77%), maar tevens binnen het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen van de parketten in 2015. Bijna 35% van al de dossiers in 2015 had betrekking op sluikstorten. Deze tendens was ook zichtbaar in het Milieuhandhaving rapport 2014 toen 35% van het totaal aantal dossiers betrekking had op sluikstorten en in het Milieuhandhaving rapport 2013 toen 32% van het totaal aantal dossiers betrekking had op sluikstorten.

Zowel in 2013 als in 2014 en 2015 maakten de zaken met de tenlasteleggingscodes 63I 'Meststoffen' en 63O 'Mestdecreet' slechts een klein deel uit van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaamse Gewest, namelijk respectievelijk 4%, 5% en 4%. Dit zou kunnen worden verklaard door het feit dat de Vlaamse Landmaatschappij de schendingen in het kader van het Mestdecreet gedeeltelijk zelf bestuurlijk kan beboeten sinds 2006 (vide infra).

Tabel 36 toont een afname van 33% van het absolute aantal dossiers inzake geluidsnormen in stedelijke omgeving (tenlasteleggingscode 64C) in 2015 ten opzichte van 2013. Ook de procentuele verhouding ten opzichte van het totaal aantal geregistreerde dossiers neemt af sinds 2013. In 2013 had nog 6% van het totaal aantal geregistreerde dossiers betrekking op geluidsnormen in stedelijke omgeving. Dit percentage nam af in 2014 tot 4% en in 2015 bedroeg dit 3,5%. Deze afname zou mogelijks kunnen worden verklaard door de GAS-reglementen in de gemeenten

en steden waarin geluidsoverlast vaak is opgenomen, door de gewijzigde geluidsnormering van het VLAREM of door de handhavingproblemen bij de nieuwe geluidsregels.

Naast een vergelijking van de absolute cijfers is het tevens mogelijk een procentuele vergelijking te maken van het aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaamse Gewest, per voornaamste tenlasteleggingscodes in 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 en 2015. Grafiek 13 geeft hiervan een overzicht.

Grafiek 13: Procentueel aandeel zaken milieuhandhaving geregistreerd met tenlasteleggingscodes - Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal - statistisch analisten

Bovenstaande grafiek toont aan dat sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet in 2009 steeds meer dan 40% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaamse Gewest betrekking hebben op afval. Een trend die zich grafisch laat weergeven is de constante daling van het procentuele aandeel van de dossiers met betrekking tot lucht/water/bodem/geluid (emissies) en het aanhoudend stijgende procentuele aandeel van de dossiers met betrekking tot vergunningen.

4.1.2 Vooruitgangsstaat

Naast de instroom van de zaken 'Milieuhandhaving' was het voor dit milieuhandhavingsrapport wederom ook mogelijk cijfergegevens te krijgen over de vooruitgangsstaat van de zaken 'Milieuhandhaving' voor de bestudeerde periode. Er dient echter wederom te worden gewezen op het feit dat de gegevensextractie dateert van 10 januari 2016. Dit

betekent dat er eigenlijk nog geen definitieve conclusies kunnen worden getrokken inzake de afhandelingspraktijk van de dossiers. Daarnaast dient er te worden gewezen op het feit dat in de meeste gevallen de volledige termijn van 360 dagen wordt benut om te streven naar algemene regularisatie. Gevolg hiervan is dat er heel weinig zaken binnen het jaar worden gedagvaard en onderstaande cijfergegevens dus enigszins een vertekend beeld opleveren. Er zal echter worden getracht een aantal tendensen te beschrijven.

De classificatie gebeurde op basis van volgende vooruitgangsstaten:

VOORONDERZOEK

De zaken die nog in vooronderzoek waren op 10 januari 2016.

SEINING VAN DE DADER

Deze rubriek omvat de zaken waarin op 10 januari 2016 een verdachte het voorwerp uitmaakt van een seining. Zolang de verdachte niet wordt aangetroffen, zal deze vooruitgangsstaat van toepassing blijven.

ZONDER GEVOLG / SEPONERING

Met een zonderevolgstelling of seponering wordt voorlopig afgezien van verdere vervolging en wordt het vooronderzoek beëindigd. De beslissing om zonder gevolg te stellen is in principe altijd voorlopig. Zolang de strafvordering niet vervalst, kan de zaak worden heropend.

TER BESCHIKKING

Deze rubriek omvat de zaken die op 10 januari 2016 ter beschikking waren gesteld aan een ander parket of andere (gerechtelijke) instanties. Voor zover ze niet terugkeren naar het parket van oorsprong, blijven ter beschikking gestelde zaken hier in deze vooruit-

gangsstaat. Voor het parket van oorsprong kunnen zij dus als afgesloten worden beschouwd. Zij worden onder een ander notitienummer heropend bij het parket van bestemming.

PRETORIAANSE PROBATIE

Deze rubriek omvat de zaken die op 10 januari 2016 (nog) geen strafrechtelijk gevolg hebben gekregen op voorwaarde dat bepaalde door het parket opgelegde maatregelen werden nageleefd.

GEMEENTELIJKE ADMINISTRATIEVE SANCTIE

Deze rubriek omvat de zaken die op 10 januari 2016 werden overgemaakt aan een overheidsdienst met het oog op een eventuele gemeentelijke administratieve sanctie.

NIET-GEMEENTELIJKE ADMINISTRATIEVE SANCTIE

Deze rubriek omvat de zaken die op 10 januari 2016 werden overgemaakt aan een overheidsdienst⁴⁵ met het oog op een eventuele niet-gemeentelijke administratieve sanctie.

MINNELIJKE SCHIKKING

In de categorie minnelijke schikking bevinden zich de zaken waarin een minnelijke schikking werd voorgesteld, de zaken waarin een minnelijke schikking nog niet (volledig) werd betaald, de zaken die werden afgesloten door de betaling van de minnelijke schikking en waar de strafvordering vervalt en ten slotte de zaken waarin de minnelijke schikking werd geweigerd, maar die sindsdien nog niet zijn overgegaan naar een volgende vooruitgangsstaat.

BEMIDDELING IN STRAFZAKEN

De rubriek bemiddeling in strafzaken omvat de zaken waarin het Openbaar Ministerie beslist heeft een procedure van bemiddeling in strafzaken aan de betrokken partijen voor te stellen. In deze categorie bevinden zich de zaken waarin een bemiddeling in strafzaken werd voorgesteld en waarin voor de betrokken partijen nog een beslissing moet worden genomen, de zaken die werden afgesloten door het slagen van de bemiddeling in strafzaken en waar de strafvordering vervalt en ten slotte de zaken waarin de dader niet aan de vereiste voorwaarden heeft voldaan, maar die sindsdien nog niet zijn overgegaan naar een volgende vooruitgangsstaat.

ONDERZOEK

De rubriek onderzoek bevat de zaken die in gerechtelijk onderzoek werden gesteld en die nog niet werden vastgesteld voor de raadkamer voor de regeling van de rechtspleging.

DAGVAARDING & VERDER

Deze rubriek omvat de zaken waarin een dagvaarding of een daaropvolgende beslissing werd genomen. Het gaat om zaken waarin een dagvaarding, een vaststelling voor de correctionele rechtbank, een vonnis, een verzet, een beroep, enz. voorkomt.

ONBEKEND/ERROR

Deze rubriek omvat de zaken waarvoor de vooruitgangsstaat niet achterhaald kon worden. Vaak gaat het om gevoegde zaken waarbij de registraties niet toelaten om te achterhalen wat de vooruitgangsstaat is van de zaak waaraan er gevoegd werd.

Ten gevolge van de inwerkingtreding van de omzendbrief COL 16/2014 worden beslissingen die vroeger als een zonderevolgstelling werden gesteld nu als een aparte afsluitende beslissing opgenomen in onderstaande cijfers. Het betreft de (nieuwe) vooruitgangsstaten 'seining van de dader', 'preto-

⁴⁵ In het kader van het Milieuhandhavingsdecreet zijn dit de LNE-AMMC en de VLM-Mestbank.

riaanse probatie', en '(gemeentelijke) administratieve sanctie'.

Daarnaast worden sinds 1 juli 2015 zaken waarin het parket met succes actief tussenkwam met het oog op regularisatie afgesloten met een pretoriaanse probatie in plaats van een seponering met motief 'toestand geregulariseerd'.

In de voorgaande milieuhandhavingsrapporten werd tevens gerapporteerd over de vooruitgangsstaat 'Raadkamer'. Deze rubriek bevat zaken vanaf de fase van de regeling van de rechtspleging tot op het moment dat er een eventuele vaststelling voor de correctionele rechtbank is. Zaken waarin wordt afgezien van verdere vervolging, bleven deze vooruitgangsstaat behouden. In 2015 werd deze vooruitgangsstaat niet meer weergegeven in de cijfergegevens aangeleverd door de parketten.

Tabel 37 geeft een beeld van de laatste vooruitgangsstaat d.d. 10 januari 2016 voor de zaken 'Milieuhandhaving', geregistreerd bij de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaamse Gewest in 2015. Zowel het totaal van de zaken in Vlaanderen wordt weergegeven, als de zaken per parket. Daarnaast wordt het procentueel aandeel van de verschillende vooruitgangsstaten ten aanzien van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' weergegeven en dit zowel voor 2015, 2014 als voor 2013, zodat een vergelijking ter zake kan gemaakt worden.

Bij het lezen van tabel 37 dient rekening te worden gehouden met de bestaande parketsamenwerkingsverbanden (zie 4.1).

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

	Vooronderzoek		Seining van de dader		Zonder gevolg		Ter beschikking		Pretoriaanse probatie		Gemeentelijke administratieve sanctie		Niet-gemeentelijke administratieve sanctie		Minnelijke schikking		Bemiddeling in SZ		Onderzoek		Raadkamer		Dagvaarding & verder		Onbekend/error		Totaal
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%	n	%	n	%	n
PARKET ANTWERPEN	254	27,67	12	1,31	223	24,29	32	3,49	18	1,96	3	0,33	315	34,31	33	3,59	1	0,11	3	0,33			24	2,61	-	-	918
ANTWERPEN	110	30,47	1	0,28	67	18,56	12	3,32	3	0,83	3	0,83	121	33,52	27	7,48	-	-	1	0,28			16	4,43	-	-	361
MECHELEN	51	25,63	8	4,02	56	28,14	15	7,54	4	2,01	-	-	55	27,64	3	1,51	1	0,5	-	-			6	3,02	-	-	199
TURNHOUT	93	25,98	3	0,84	100	27,93	5	1,4	11	3,07	-	-	139	38,83	3	0,84	-	-	2	0,56			2	0,56	-	-	358
PARKET LIMBURG	121	21,01	2	0,35	214	37,15	38	6,6	3	0,52	17	2,95	102	17,71	43	7,47	2	0,35	1	0,17			32	5,56	1	0,17	576
HASSELT	40	16,06	-	-	88	35,34	16	6,43	2	0,8	7	2,81	58	23,29	19	7,63	-	-	-	-			19	7,63	-	-	249
TONGEREN	81	24,77	2	0,61	126	38,53	22	6,73	1	0,31	10	3,06	44	13,46	24	7,34	2	0,61	1	0,31			13	3,98	1	0,31	327
PARKET HALLE-VILVOORDE	72	19,78	1	0,27	95	26,1	9	2,47	-	-	2	0,55	141	38,74	36	9,89	-	-	-	-			8	2,2	-	-	364
PARKET LEUVEN	58	19,93	4	1,37	88	30,24	55 ⁴⁶	18,9	-	-	2	0,69	41	14,09	34	11,68	1	0,34	-	-			8	2,75	-	-	291
PARKET OOST-VLAANDEREN	518	30,72	19	1,13	499	29,6	42	2,49	7	0,42	9	0,53	506	30,01	44	2,61	-	-	4	0,24			38	2,25	-	-	1.686
GENT	251	33,42	8	1,07	201	26,76	25	3,33	5	0,67	-	-	236	31,42	2	0,27	-	-	1	0,13			22	2,93	-	-	751
DENDERMONDE	176	27,16	10	1,54	199	30,71	14	2,16	1	0,15	-	-	218	33,64	18	2,78	-	-	2	0,31			10	1,54	-	-	648
OUDENAARDE	91	31,71	1	0,35	99	34,49	3	1,05	1	0,35	9	3,14	52	18,12	24	8,36	-	-	1	0,35			6	2,09	-	-	287
PARKET WEST-VLAANDEREN	419	35,36	2	0,17	252	21,27	39	3,29	-	-	6	0,51	436	36,79	15	1,27	1	0,08	2	0,17			13	1,1	-	-	1.185
BRUGGE	201	45,17	1	0,22	87	19,55	4	0,9	-	-	-	-	132	29,66	9	2,02	1	0,22	2	0,45			8	1,8	-	-	445
KORTRIJK	145	30,08	1	0,21	95	19,71	33 ⁴⁷	6,85	-	-	5	1,04	198	41,08	1	0,21	-	-	-	-			4	0,83	-	-	482
IEPER	46	27,06	-	-	53	31,18	1	0,59	-	-	1	0,59	64	37,65	4	2,35	-	-	-	-			1	0,59	-	-	170
VEURNE	27	30,68	-	-	17	19,32	1	1,14	-	-	-	-	42	47,73	1	1,14	-	-	-	-			-	-	-	-	88
Vlaanderen 2015	1.442	28,73	40	0,8	1.371	27,31	215	4,28	28	0,56	39	0,78	1.541	30,7	205	4,08	5	0,1	10	0,20			123	2,45	1	0,02	5.020
Vlaanderen 2014	1.375	27,24			2.785	55,17	409	8,1							255	5,05	27	0,53	25	0,5	11	0,22	106	2,1	55	1,09	5.048
Vlaanderen 2013	1.276	27,61			2.685	58,1	219	4,74							231	5	2	0,04	15	0,32	17	0,37	174	3,77	2	0,04	4.621

Tabel 37: Aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele parketten van het Vlaamse Gewest in 2015, al dan niet via voeging aan een moederzaak, per gerechtelijk arrondissement - Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal - statistisch analisten

⁴⁶ In Leuven werd in 46 gevallen hetzij de code 'GAS', hetzij de code 'AMMC' gebruikt als bestemming van de terbeschikkingstelling.

⁴⁷ In Kortrijk werd in 3 gevallen de code 'GAS' gebruikt als bestemming van de terbeschikkingstelling.

Op basis van de gegevens in tabel 37 kan worden vastgesteld dat meer dan 28% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele parketten van het Vlaamse Gewest zich d.d. 10 januari 2016 nog in vooronderzoek bevonden. Dit is in vergelijking met 2013 en 2014 een lichte toename.

Met betrekking tot het procentuele aandeel van het aantal dossiers dat op de extractiedatum reeds zonder gevolg werd gesteld (27%) kan een forse daling worden vastgesteld. In 2013 was reeds 58% van het totaal aantal dossiers inzake Milieuhandhaving zonder gevolg gesteld op de extractiedatum, terwijl dit in 2014 55% was. Deze daling valt echter te verklaren door het feit dat 'seining van de dader', 'pretoriaanse probatie', 'gemeentelijke administratieve sanctie' en 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' in de voorgaande rapporteringen deel uitmaakten van de vooruitgangsstaat 'zonder gevolg', terwijl in de rapportering inzake 2015 deze soort beslissingen als afzonderlijke vooruitgangsstaten worden weergegeven. Indien deze zaken samen zouden worden geteld en zouden worden toegevoegd aan de dossiers die zonder gevolg werden gesteld (classificatie van 2015), zouden in totaal 3.019 dossiers zonder gevolg zijn gesteld in 2015 op de extractiedatum, hetgeen zowel een stijging is van de absolute aantallen in 2014 en 2013 als een procentuele stijging ten opzichte van het totaal aantal geregistreerde dossiers. Meer dan 60% van het aantal dossiers in 2015 werd op de extractiedatum dan immers reeds zonder gevolg gesteld. In het volgende onderdeel 'Motieven tot seponeren' zal dieper worden ingegaan op de redenen van deze zonder-gevolgstellingen.

Het aantal dossiers dat op de extractiedatum ter beschikking gesteld is, is afgenomen ten opzichte van 2014, maar stabiel gebleven ten opzichte van 2013. Dit zijn dossiers die ter beschikking werden gesteld aan een ander parket of een andere (gerechtelijke) instantie. In bepaalde afdelingen werd deze vooruitgangsstaat ook gegeven aan dossiers die

werden overgemaakt aan gemeenten of de LNE-AMMC met het oog op het opleggen van een administratieve sanctie.⁴⁸

Met betrekking tot het aantal minnelijke schikkingen kan een lichte daling worden vastgesteld in 2015 ten opzichte van 2013 en 2014. Het aantal dossiers waarin reeds een minnelijke schikking werd voorgesteld op de extractiedatum bedroeg in 2015 4% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving', terwijl dit de jaren ervoor nog 5% was.

Zowel in absolute cijfers als in het procentuele aandeel ten opzichte van het totaal aantal zaken, kan een lichte stijging worden vastgesteld van de zaken die reeds op de extractiedatum gedagvaard waren. Op 10 januari 2015 waren dit 106 zaken, 2,1% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving'. Op 10 januari 2016 waren dit 123 zaken, ofwel 2,45% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving'. In 2013 was echter reeds 3,77% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' reeds gedagvaard op de extractiedatum.

Zoals reeds aangegeven vormen 'seining van de dader', 'pretoriaanse probatie', 'gemeentelijke administratieve sanctie' en 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' voor een eerste keer afzonderlijke vooruitgangsstaten. Voorheen werden deze dossiers opgenomen onder de vooruitgangsstaat 'zonder gevolg' en werden deze in detail besproken in het onderdeel 4.1.3 'Motieven tot seponeren'.

Eén van de redenen waarom specifiek werd ingezoomd op deze motieven tot seponeren in de milieuhandavingsrapporten is het feit dat de parketten de mogelijkheid hebben om dossier over te maken aan de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE-AMMC) met het

⁴⁸ In Leuven werd in 46 gevallen hetzij de code 'GAS', hetzij de code 'AMMC' gebruikt als bestemming van de terbeschikkingstelling. In Kortrijk werd in 3 gevallen de code 'GAS' gebruikt als bestemming van de terbeschikkingstelling.

oog op het opleggen van een bestuurlijke geldboete. Dit gegeven wordt nu reeds weergegeven in bovenstaande tabel onder de vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie'. In 2015 werden 1.541 dossiers overgemaakt aan de bevoegde overheidsdienst met het oog op het opleggen van een administratieve sanctie, hetgeen betekent dat niet minder dan 31% van het totaal aantal geregistreerde dossiers 'Milieuhandhaving' op de extractiedatum reeds werden overgemaakt voor het opleggen van een administratieve sanctie.

Onderstaande tabel geeft deze cijfergegevens weer sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet in 2009. Voor 2015 wordt, voor de vergelijkbaarheid van de gegevens, zowel de dossiers die zich op datum van de extractiedatum in vooruitgangsstaat 'gemeentelijke administratieve sanctie' als in de vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' bevonden samengeteld. In voorgaande rapporteringen bevonden deze dossiers zich immers samen onder 'dossiers geseponeerd met het oog op een administratieve geldboete'.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
aantal dossiers geseponeerd met het oog op een administratieve geldboete (t.e.m. 2014) / met vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' en 'gemeentelijke administratieve sanctie' (2015)	299	975	1.536	1.384	1.248	1.128	1.580
% aandeel dossiers geseponeerd met het oog op het opleggen van een administratieve geldboete t.o.v. het aantal geregistreerde zaken (t.e.m. 2014) / met vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' en 'gemeentelijke administratieve sanctie' (2015)	9,89	15,31	25,6	27,56	27	22,34	31,47

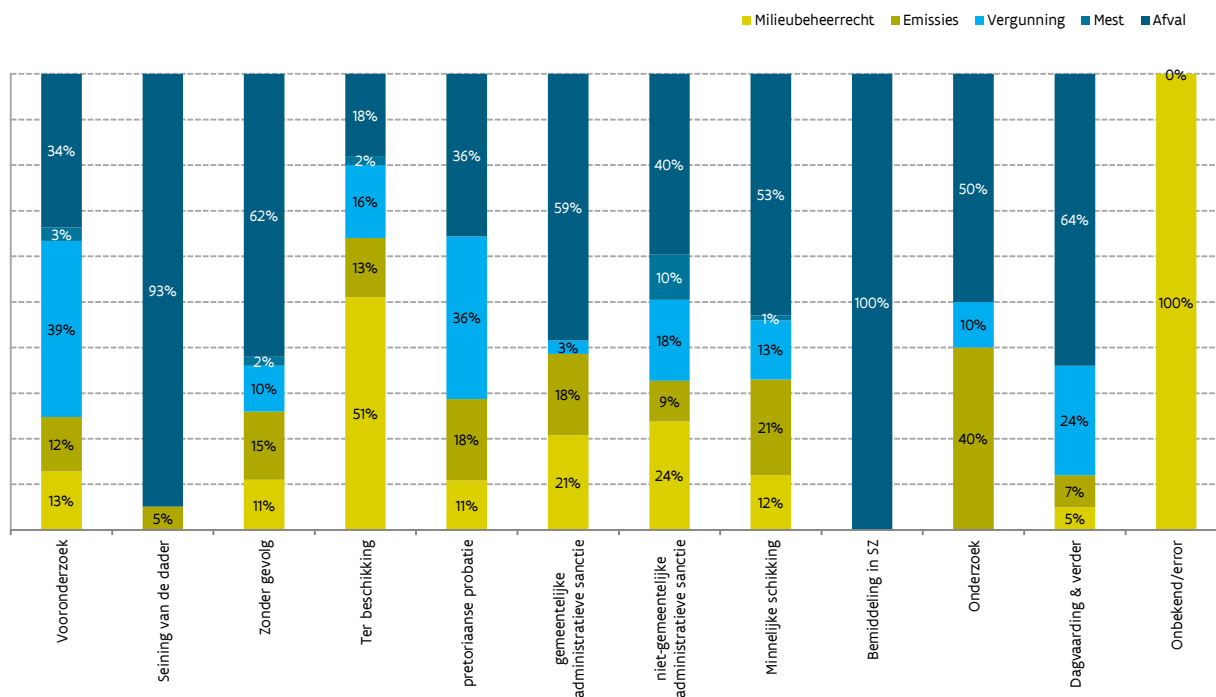
Tabel 38: Dossiers geseponeerd met het oog op het opleggen van een administratieve geldboete (t.e.m. 2014)/ met vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' en 'gemeentelijke administratieve sanctie' (2015) /, sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet

Bovenstaande tabel geeft aan dat 1.580 dossiers, oftewel 31,47% van het totaal aantal geregistreerde zaken 'Milieuhandhaving' op de extractiedatum reeds werden overgemaakt aan de bevoegde instantie voor het opleggen van een administratieve sanctie. Hieronder vallen onder meer de gemeentelijke administratieve sancties en de alternatieve bestuurlijke geldboeten van de LNE-AMMC. Dit is een stijging ten opzichte van 2014. In 2014 werden immers 1.128 dossiers geseponeerd met het oog op het opleggen van een administratieve geldboete, oftewel 22,34% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de parketten in 2014.

Uit bovenstaande tabel kan worden afgeleid dat het aantal dossiers dat werd geseponeerd met oog op het opleggen van een administratieve geldboete gestaag toenam tot in 2011, maar daarna steeds geleidelijk terug afnam om terug fors te stijgen in 2015. Ook procentueel gezien was deze afname merkbaar in 2014, om in 2015 terug sterk toe te nemen. In 2015

werd immers bijna 1/3 van het totaal aantal geregistreerde zaken 'Milieuhandhaving' op de extractiedatum reeds overgemaakt aan de bevoegde overheidsinstantie met het oog op het opleggen van een administratieve sanctie, het hoogste percentage sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet.

In grafiek 14 wordt een beeld geschetst per vooruitgangsstaat van het aandeel van de verschillende rubrieken van tenlasteleggingscodes (afval, mest, vergunning, emissies en milieubeheer) in 2015. De zaken afval, mest, vergunningen, emissies en milieubeheer werden afgemeten aan een op honderd gestelde referentiewaarde zijnde een bepaalde vooruitgangsstaat (vooronderzoek, seining van de dader, zonder gevolg, ter beschikking, pretoriaanse probatie, gemeentelijke administratieve sanctie, niet-gemeentelijke administratieve sanctie, minnelijke schikking, bemiddeling in strafzaken, onderzoek, dagvaarding en verder, onbekend/error).

Grafiek 14: Vooruitgangsstaten dd. 10 januari 2016 van de zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele parketten in het Vlaamse Gewest in 2015 per aandeel rubriek van tenlastelegging (afval, mest, vergunningen, emissies en milieubeheer) - Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal - statistisch analisten

Het is niet opmerkelijk dat het merendeel van de dossiers in bijna alle vooruitgangsstaten – vooronderzoek, seining van de dader, zonder gevolg, gemeentelijke en niet-gemeentelijke administratieve sanctie, minnelijke schikking, bemiddeling in strafzaken, en dagvaarding – in 2015 betrekking had op afval aangezien het merendeel van de geregistreerde zaken 'Milieuhandhaving' betrekking had op afval.

Het thema mest neemt in elke vooruitgangsstaat slechts een klein procentueel aandeel in. Dit is niet verwonderlijk aangezien slechts 214 zaken met betrekking tot mest werden geregistreerd in 2015 bij de correctionele parketten in het Vlaamse Gewest. Een op de tien dossiers in de vooruitgangsstaat niet-gemeentelijke administratieve sanctie had echter wel betrekking op mest. Dit zijn dossiers die op de extractiedatum reeds werden overgemaakt aan de

bevoegde overheidsinstantie met het oog op het opleggen van een administratieve sanctie.

In de vooruitgangsstaat vooronderzoek vindt men naast afvaldossiers ook procentueel een groot deel dossiers inzake vergunningen terug waarvan het vooronderzoek niet binnen het jaar is afgesloten. In deze dossiers wordt aan de overtreder doorgaans nog wat tijd gegeven om de toestand te regulariseren, wat maakt dat het nemen van een richtinggevende beslissing (dagvaarding, minnelijke schikking, sepot) in deze zaken doorgaans langer duurt. Ook had meer dan 1/3 van de dossiers die zich op de extractiedatum in de vooruitgangsstaat pretoriaanse probatie bevond, betrekking op vergunningen. Dit zijn dossiers die (nog) geen strafrechtelijk gevolg gekregen hebben op voorwaarde dat bepaalde door het parket opgelegde maatregelen werden nageleefd.

Tabel 39 geeft een procentuele vergelijking tussen de gegevens van 2015, 2014 en 2013 per tenlasteleggingscode en de vooruitgangsstaat waarin de zaken in de tenlasteleggingscodes zich op de extractiedatum bevonden. De vooruitgangsstaten (vooronderzoek, zonder gevolg, ter beschikking, minnelijke schikking, bemiddeling in strafzaken, onderzoek, raadkamer, dagvaarding en verder, onbekend/error) werden afgemeten aan een op honderd gestelde referentiewaarde zijnde een bepaalde rubriek van tenlasteleggingscode. Om een vergelijking mogelijk te maken tussen 2015 en de voorgaande jaren, worden de nieuwe vooruitgangsstaten 'seining van de dader', pretoriaanse probatie', 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' en 'gemeentelijke administratieve sanctie' opgenomen onder de vooruitgangsstaat 'zonder gevolg' zoals dit het geval was in de rapporteringen van 2014 en 2013.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

	vooronderzoek			zonder gevolg			ter beschikking			minnelijke schikking			bemiddeling in SZ			onderzoek			dagvaarding & verder			onbekend / error		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Milieubeheerrecht	21,42%	24,49%	27,24%	62,17%	53,45%	60,25%	12,81%	14,21%	7,84%	2,79%	2,98%	1,79%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,62%	0,69%	0,70%	2,44%	2,20%	0,12%	0,68%	0,00%
Emissies	27,33%	25,59%	23,10%	58,76%	56,66%	57,81%	4,58%	5,62%	6,81%	7,20%	6,95%	7,48%	0,00%	0,00%	0,00%	0,65%	1,04%	0,53%	1,47%	2,66%	2,67%	0,00%	0,74%	0,27%
Vergunning	52,52%	48,55%	44,66%	38,99%	41,74%	48,47%	3,17%	2,70%	1,42%	2,52%	5,62%	1,85%	0,00%	0,00%	0,11%	0,09%	0,40%	0,22%	2,71%	1,10%	3,38%	0,00%	1,20%	0,00%
Mest	18,22%	19,83%	23,00%	78,97%	71,12%	71,07%	1,87%	4,31%	2,54%	0,93%	2,59%	2,54%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,43%	0,51%	0,00%	1,72%	0,00%
Afval	21,60%	20,40%	22,12%	67,98%	59,33%	60,54%	1,72%	9,53%	4,58%	4,77%	5,91%	7,24%	1,12%	0,05%	0,22%	0,22%	0,08%	0,20%	3,49%	2,41%	5,22%	0,00%	1,21%	0,00%

Tabel 39: Rubrieken tenlasteleggingscodes (afval, mest, vergunningen, emissies en milieubeheer) van de zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele parketten in het Vlaamse Gewest: vergelijking van het procentueel aandeel in 2013, 2014 en 2015, vooruitgangsstaat op respectievelijk 10 januari 2014, 10 januari 2015 en 10 januari 2016 per rubriek van tenlastelegging.

Tabel 39 toont aan dat in 2015 3,49% van het totaal aantal zaken met betrekking tot afval d.d. 10 januari 2016 werd gedagvaard. In vergelijking met 2014 is dit een lichte stijging, maar in vergelijking met 2013 nog steeds een daling. Het procentuele aandeel zondergevolgstellingen met betrekking tot afval steeg daarentegen in 2015 ten opzichte van 2014 en 2013. In 2015 waren procentueel gezien echter minder zaken met betrekking tot afval ter beschikking gesteld op de extractiedatum.

Met betrekking tot de zaken met als thema mest kan worden vastgesteld dat, net zoals in 2014 en 2013, in 2015 d.d. 10 januari 2016 het merendeel, namelijk 79%, zonder gevolg werd gesteld en bijna 1/5 zich nog in vooronderzoek bevond. Op de extractiedatum werd nog geen enkele zaak gedagvaard en bij slechts 1% van de dossiers bevond zich in de vooruitgangsstaat minnelijke schikking. Dit is een daling ten opzichte van 2014 en 2013.

Voor de zaken met betrekking tot vergunningen kan een verdere daling worden vastgesteld van het procentuele aandeel zaken dat op de extractiedatum reeds zonder gevolg werd gesteld in 2015. Het aandeel van de zaken dat zich op de extractiedatum nog in vooronderzoek bevond, steeg daarentegen verder ten opzichte van 2014 en 2013. Er kan een lichte stijging worden opgemerkt van het aantal zaken dat in 2015 reeds werd gedagvaard op de extractiedatum ten opzichte van 2014, hetgeen echter nog steeds een daling is ten opzichte van 2013.

Voor de zaken met betrekking tot emissies werd op de extractiedatum reeds meer dan 7% een minnelijke schikking voorgesteld. Dit ligt in dezelfde lijn als de voorgaande jaren. In vergelijking met zaken inzake afval, vergunningen, milieubeheer en mest kan worden vastgesteld dat, procentueel gezien, bij een groot aandeel van de zaken met betrekking tot lucht/water/bodem/geluid een minnelijke schikking werd voorgesteld. In absolute cijfers ging het over 44 zaken. Daarnaast werd meer dan de helft van zaken,

net zoals in 2014 en 2013, met betrekking tot emissies op de extractiedatum reeds zonder gevolg gesteld. Er kan echter een verdere daling worden opgemerkt van het procentuele aandeel van de zaken die op de extractiedatum reeds waren gedagvaard

Met betrekking tot de zaken betreffende milieubeheer kan worden vastgesteld dat meer dan 60% oftewel 534 zaken, d.d. 10 januari 2016, reeds zonder gevolg werd gesteld. Dit vormt een stijging ten opzichte van 2014 en 2013. Het aandeel zaken met betrekking tot milieubeheer in 2015 dat reeds gedagvaard werd op de extractiedatum, namelijk 0,70%, daalde ten opzichte van de 2,44% in 2014 en de 2,20% in 2013.

4.1.3 Motieven tot seponeren

In het vorige onderdeel met betrekking tot de vooruitgangsstaat van de zaken 'Milieuhandhaving' werd vastgesteld dat d.d. 10 januari 2016 reeds 27% zonder gevolg werd gesteld door de parketten in het Vlaamse Gewest. Er werden echter ook voor de opmaak van dit milieuhandavingsrapport cijfers ter beschikking gesteld van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu die een verder inzicht geven in de zaken die zonder gevolg werden gesteld.

Bij de zaken die zonder gevolg werden gesteld is het immers van belang om rekening te houden met het motief tot seponeren. Het Wetboek van strafvordering, artikel 28 quater al. 1, ingevoegd door de wet van 12 maart 1998, legt aan de procureur des Konings de verplichting op zijn beslissingen te motiveren. De parketten beschikken over een verfijnde lijst van motieven 'zonder gevolgstelling' die uniform is voor het hele land en geformaliseerd is als gevolg van de Franchimonthervorming. De rubrieken zijn weergegeven in bijlage 1 van de omzendbrief COL16/2014 van het College van procureurs-generaal betreffende de toepassing van de wet van 12 maart 1998. De inwerkingtreding van COL 16/2014 bracht ook enkele nieuwe motieven met zich mee, waarvan 'ne

bis in idem' en 'voorrang aan de burgerlijke afhandeling' in onderstaande gegevens voorkomen.

In deze cijfergegevens werd volgende classificatie aangehouden:

► Opportuniteitssepot:

- beperkte maatschappelijke weerslag
- toestand geregulariseerd
- misdrijf van relationele aard
- nadeel gering
- redelijke termijn overschreden
- afwezigheid van voorgaanden
- toevallige feiten met oorzaak
- wanverhouding strafvordering – maatschappelijke verstoring
- houding van het slachtoffer
- vergoeding van het slachtoffer
- te weinig researchcapaciteit
- andere prioriteiten
- voorrang aan de burgerlijke afhandeling

► Technisch sepot:

- geen misdrijf
- onvoldoende bewijzen
- verjaring
- overlijden van de dader
- kracht van gewijsde
- ne bis in idem
- dader(s) onbekend

Zoals reeds eerder aangegeven vallen de dossiers die in voorgaande rapporteringen werden weergegeven als 'sepot omwille van andere redenen' (*administratieve geldboete*, *pretoriaanse probatie* en *seining van de dader*) voor 2015, naar aanleiding van de COL 16/2014, onder afzonderlijke vooruitgangsstaten 'pretoriaanse probatie', 'seining van de dader', 'gemeentelijke administratieve sanctie' en 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' zoals deze reeds in het onderdeel 4.1.2 werden besproken. Deze dossiers zullen dan ook niet meer worden besproken in dit onderdeel.

In tabel 40 wordt een beeld gegeven van het soort 'zonder gevolgstelling' (opportuniteitssepot en technisch sepot) dat werd aangegeven door de verschillende parketten in het Vlaamse Gewest ten aanzien van de zaken 'Milieuhandhaving' die zich in de vooruitgangsstaat 'zonder gevolgstelling' bevonden d.d. 10 januari 2016.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

		Sepot van technische aard		Sepot om opportuniteitsredenen		Totaal	
		n	%	n	%	n	%
ANTWERPEN	ANTWERPEN	41	61,19	26	38,6	67	100
	MECHELEN	41	73,21	15	26,79	56	100
	TURNHOUT	75	75	25	25	100	100
	Totaal rubriek	157	70,4	66	29,6	223	100
LIMBURG	HASSELT	46	52,27	42	47,73	88	100
	TONGEREN	82	65,08	44	34,92	126	100
	Totaal rubriek	128	59,81	86	40,19	214	100
HALLE-VILVOORDE		70	73,68	25	26,32	95	100
LEUVEN		55	62,5	33	37,5	88	100
OOST-VLAANDEREN	GENT	165	82,09	36	17,91	201	100
	DENDERMONDE	108	54,27	91	45,73	199	100
	OUDENAARDE	70	70,71	29	29,29	99	100
	Totaal rubriek	343	68,74	156	31,26	499	100
WEST-VLAANDEREN	BRUGGE	86	98,95	1	1,15	87	100
	KORTRIJK	91	95,79	4	4,21	95	100
	IEPER	37	69,81	16	30,19	53	100
	VEURNE	12	70,59	5	29,41	17	100
	Totaal rubriek	226	89,68	26	10,32	252	100
Totaal		979	71,41	392	28,59	1.371	100

Tabel 40: Motieven tot seponering voor de op 10 januari 2016 zonder gevolg staande zaken 'Milieuhandhaving' binnengekomen in 2015 al dan niet via voeging aan een moederzaak, per parket (en afdeling) Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal - statistisch analisten

Bovenstaande tabel geeft aan dat 1.371 van de in totaal 5.020 door parketten ontvangen zaken 'Milieuhandhaving' d.d. 10 januari 2016 reeds waren geseponerd. Dit komt neer op meer dan 27,31% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving'. Van deze 1.371 zaken werd bijna 29% geseponerd omwille van opportuniteitsredenen en 71% omwille van technische redenen. Op basis van de cijfers uit het Milieuhandavingsrapport 2014 kan worden berekend dat in 2014 d.d. de extractiedatum 33% van de 1.591 geseponerde zaken zonder gevolg werd gesteld omwille van opportuniteitsredenen en 67% omwille van technische redenen. In 2013 bedroeg deze verhouding 31% en 69% voor de toen 1.387 geseponerde zaken. Om deze vergelijking te kunnen

maken, houden deze sepot-cijfers voor 2014 en 2013 geen rekening met de dossiers die geseponerd werden om 'andere reden', zijnde administratieve geldboete, pretoriaanse probatie en seining van de dader. Zoals reeds eerder aangegeven vormen deze onderverdelingen sinds de rapporteringen voor 2015 afzonderlijke vooruitgangstaten en werden deze behandeld in 4.1.2.

In tabel 41 worden de motieven tot seponeren weergegeven per rubriek van de tenlasteleggingscodes (afval, mest, vergunning, emissies en milieubeheer) voor 2015. Dit maakt het mogelijk om onder meer een beeld te vormen van welk soort zaken om welke redenen worden geseponerd.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

	Milieubeheerrecht		Lucht/water/ bodem/geluid (emissies)		Vergunning		Mest		Afval		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%	n	%
Sepot van technische aard	104	68,42	142	67,3	96	72,73	12	57,14	625	73,1	979	71,41
geen misdrijf	20	13,16	35	16,59	33	25	4	19,05	47	5,5	139	10,14
onvoldoende bewijzen	48	31,58	52	24,64	54	40,91	7	33,33	411	48,07	572	41,72
verval van strafvordering	1	0,66	3	1,42	2	1,52	1	4,76	3	0,35	10	0,73
<i>verjaring</i>	1	0,66	3	1,42	2	1,52	-	-	2	0,23	8	0,58
<i>overlijden van de dader</i>	-	-	-	-	-	-	1	4,76	1	0,12	2	0,15
niet-toelaatbaarheid van de strafvordering	-	-	6	2,84	-	-	-	-	6	0,7	12	0,88
<i>kracht van gewijsde</i>	-	-	6	2,84	-	-	-	-	5	0,58	11	0,8
<i>ne bis in idem</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,12	1	0,07
dader(s) onbekend	35	23,03	46	21,8	7	5,3	-	-	158	18,48	246	17,94
Sepot om opportuniteitsredenen	48	31,58	69	32,7	36	27,27	9	42,86	230	26,9	392	28,59
motieven eigen aan de aard van de feiten	6	3,95	18	8,53	19	14,39	2	9,52	75	8,77	120	8,75
<i>beperkte maatschappelijke weerslag</i>	2	1,32	1	0,47	2	1,52	-	-	5	0,58	10	0,73
<i>toestand geregulariseerd</i>	3	1,97	14	6,64	16	12,12	2	9,52	64	7,49	99	7,22
<i>misdrijf van relationele aard</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,12	1	0,07
<i>nadeel gering</i>	-	-	1	0,47	-	-	-	-	1	0,12	2	0,15
<i>redelijke termijn overschreden</i>	1	0,66	2	0,95	1	0,76	-	-	4	0,47	8	0,58
motieven eigen aan de persoon van de dader	15	9,87	36	17,06	11	8,33	6	28,57	135	15,79	203	14,81
<i>afwezigheid van voorgaanden</i>	9	5,92	10	4,74	-	-	1	4,76	28	3,27	48	3,5
<i>toevallige feiten met oorzaak</i>	4	2,63	20	9,48	4	3,03	1	4,76	36	4,21	65	4,74
<i>wanverhouding strafvord.-maatsch. verstoring</i>	2	1,32	4	1,9	6	4,55	4	19,05	32	3,74	48	3,5
<i>houding van het slachtoffer</i>	-	-	-	-	1	0,76	-	-	-	-	1	0,07
<i>vergoeding van het slachtoffer</i>	-	-	2	0,95	-	-	-	-	39	4,56	41	2,99
beleid	27	17,76	15	7,11	6	4,55	1	4,76	20	2,34	69	5,03
te weinig recherche-capaciteit	1	0,66	1	0,47	-	-	-	-	5	0,58	7	0,51
andere prioriteiten	24	15,79	13	6,16	4	3,03	1	4,76	13	1,52	55	4,01
voorrang aan de burgerlijke afhandeling	2	1,32	1	0,47	2	1,52	-	-	2	0,23	7	0,51
Totaal	152	100	211	100	132	100	21	100	855	100	1.371	100

Tabel 41: Motieven tot seponering voor de op 10 januari 2016 zonder gevolg staande zaken 'Milieuhandhaving' binnengekomen in 2015 al dan niet via voeging aan een moederzaak, per rubriek van tenlasteleggingscodes - Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal - statistisch analisten

Zoals reeds aangehaald werd reeds 27,31% van het aantal geseponeerde zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele parketten in het Vlaamse Gewest in 2015 d.d. de extractiedatum geseponeerde. Dit komt neer op niet minder dan bijna 1/5 van het totaal aantal in 2015 geregistreerde zaken. Het merendeel, namelijk 979 zaken, werd geseponeerde wegens een technische reden. Meer dan 40% van deze 979 zaken werd geseponeerde vanwege onvoldoende bewijzen, bijna 18% omdat de daders onbekend waren en 10% omdat er geen misdrijf had plaatsgevonden.

In het kader van de opportuniteitsredenen tot seponeren kunnen verschillende motieven aangehaald worden. De motieven eigen aan de aard van de feiten kan bijvoorbeeld de beperkte maatschappelijke weerslag van de zaak zijn, maar ook bijvoorbeeld het feit dat de toestand werd geregulariseerd, het nadeel te gering was, of omdat de redelijke termijn overschreden was. In totaal werden in 2015 120 zaken geseponeerde omwille van redenen eigen aan de aard van de feiten, waarvan 99 zaken omdat de toestand werd geregulariseerd. Daarnaast werden 203 zaken geseponeerde wegens motieven eigen aan de persoon van de dader. Dit kan onder meer betrekking hebben op afwezigheid van voorgaanden, toevallige feiten met oorzaak of het feit dat een wanverhouding bestaat tussen de strafvordering en de maatschappelijke verstoring, de houding van het slachtoffer of op de vergoeding van het slachtoffer. Tevens werden d.d. 10 januari 2016 69 zaken geseponeerde wegens opportuniteitsredenen gerelateerd aan het beleid. Dit kan betrekking hebben op te weinig recherche capaciteit, of omdat er voorrang werd verleend aan de burgerlijke afhandeling of omdat andere prioriteiten werden gesteld binnen het parket. In totaal werden 392, ofwel bijna 8% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' dat in 2015 werd geregistreerd door de correctionele parketten in het Vlaamse Gewest, d.d. de extractiedatum reeds geseponeerde op basis van opportuniteitsredenen.

Indien naar de verschillende thema's wordt gekeken, kan worden vastgesteld dat 152 zaken met betrekking tot milieubeheerrecht reeds werden geseponeerde op de extractiedatum. Dit komt neer op bijna 18% van het totaal aantal geregistreerde zaken inzake milieubeheerrecht. Analoog de algemene verhouding, kan worden vastgesteld dat bijna 70% werd geseponeerde om technische redenen, en dit voornamelijk omdat er onvoldoende bewijzen aanwezig waren, en iets meer dan 30% om opportuniteitsredenen, en dit voornamelijk om beleidsredenen.

Met betrekking tot de dossiers inzake emissies kan worden vastgesteld dat ongeveer 67% van de in totaal 211 geseponeerde zaken, geseponeerde werd omwille van technische redenen. Meer specifiek kan worden vastgesteld dat meer dan 25% werd geseponeerde omdat er onvoldoende bewijzen was.

In totaal werden 132 van de 1.072 zaken met betrekking tot vergunningen geseponeerde. Dit komt neer op iets meer dan 12%. Bij sepots in vergunningsdossiers werd het merendeel, namelijk 41%, geseponeerde omdat er onvoldoende bewijzen waren. Daarnaast werd 27% geseponeerde om opportuniteitsredenen.

Van de reeds 21 geseponeerde dossiers d.d. de extractiedatum inzake mest werden, in vergelijking met de andere thema's, een aanzienlijk aandeel van de dossiers, namelijk 43%, geseponeerde om opportuniteitsredenen. Daarnaast werd 1/3 van de dossiers geseponeerde omdat er onvoldoende bewijzen waren.

Op de extractiedatum werd reeds 38% van het totaal aantal geregistreerde zaken met betrekking tot afval geseponeerde. Bijna de helft, namelijk 48%, van deze geseponeerde dossiers werd zonder gevolg gesteld omdat er onvoldoende bewijzen waren.

4.2 EVALUATIE VAN HET GEVOERDE SANCTIONERINGSBELEID DOOR DE AFDELING MILIEUHANDHAVING, MILIEUSCHADE EN CRISISBEHEER VAN HET DEPARTEMENT LEEFMILIEU, NATUUR EN ENERGIE

Het DABM bepaalt dat de exclusieve en alternatieve bestuurlijke geldboetes worden opgelegd door de gewestelijke entiteit aangewezen door de Vlaamse Regering, nl. de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het departement LNE (LNE-AMMC). In 2012 werd, naast de exclusieve en de alternatieve bestuurlijke geldboete, tevens een nieuw instrument geïntroduceerd, namelijk de bestuurlijke transactie. Deze bestuurlijke transactie kan beschouwd worden als een vorm van 'minnelijke schikking' die de LNE-AMMC kan voorstellen voor bepaalde dossiers (zowel inzake milieumisdrijven als milieu-inbreuken). Gezien de rol die voor deze afdeling is weggelegd, werd de LNE-AMMC ook voor het Milieuhandhavingsrapport 2015 bevraagd over haar activiteiten in het kader van de milieuhandhaving.

4.2.1 Behandeling milieumisdrijven

In het kader van de behandeling van milieumisdrijven door de LNE-AMMC in 2015 werd gevraagd hoeveel processen-verbaal de LNE-AMMC kreeg doorgestuurd tussen 1 januari 2015 en 31 december 2015 en van welk parket. Dit wordt weergegeven in tabel 42. Tevens wordt een onderscheid gemaakt tussen het aantal prioritaire en niet-prioritaire processen-verbaal. Het zijn de verbalisanten die op basis van de 'Prioriteitennota vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaamse Gewest 2013' deze classificatie geven aan hun proces-verbaal. Bij het lezen van onderstaande cijfergegevens dient tevens rekening te worden gehouden met de invloed van de parketsamenwerkingsverbanden. De LNE-AMMC heeft de aantallen processen-verbaal doorgegeven zoals de LNE-AMMC ze effectief ontving van de desbetreffende parketten.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

	Prioritaire PV's	Niet-prioritaire PV's	Totaal
Dendermonde	4	106	110
Gent	46	454	500
Oudenaarde	2	16	18
Brugge	1	41	42
Ieper	0	3	3
Kortrijk	58	438	496
Veurne	0	12	12
Antwerpen	6	120	126
Mechelen	1	24	25
Turnhout	7	191	198
Hasselt	31	49	80
Tongeren	33	54	87
Leuven	15	59	74
Halle-Vilvoorde	34	127	161
Totaal	238	1.694	1.932

Tabel 42: Processen-verbaal ontvangen door de LNE-AMMC van het departement LNE van de parketten van het Vlaamse Gewest in 2015

Bovenstaande tabel geeft aan dat de LNE-AMMC in 2015 in totaal 1.932 processen-verbaal heeft ontvangen van de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaamse Gewest met het oog op het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete⁴⁹. Dit is een stijging van 14% ten opzichte van de 1.693 processen-verbaal die de LNE-AMMC heeft

⁴⁹ Het betreft het aantal processen-verbaal dat de AMMC in 2015 heeft ontvangen. Er dient rekening mee te worden gehouden dat een deel van deze processen-verbaal werd opgesteld in 2014 en eventueel ook processen-verbaal die werden opgesteld in 2013, maar waarvan de Procureurs des Konings in 2015 beslisten deze dossiers door te sturen naar de AMMC met het oog op het opleggen van een bestuurlijke geldboete.

ontvangen in 2014. Sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet in 2009 is het aantal dossiers dat de LNE-AMMC heeft ontvangen steeds toegenomen. In 2009 ontving de LNE-AMMC 304 dossiers (het lage aantal is te verklaren door het feit dat het Milieuhandhavingsdecreet pas in mei 2009 in werking is getreden). Het aantal dossiers steeg sterk in 2010 en 2011, namelijk respectievelijk naar 1.100 dossiers en 1.597 dossiers. Dit cijfer bleef aanvankelijk grotendeels stabiel met 1.545 dossiers in 2012 en 1.594 dossiers in 2013, maar steeg dus wederom sinds 2014.

Het merendeel van de dossiers door de LNE-AMMC ontvangen in 2015 waren niet-prioritaire processen-verbaal⁵⁰, namelijk bijna 88%. Uit onderdeel 3.7 bleek dat bijna de helft van de door de toezichthouders opgestelde processen-verbaal in 2015 prioritaire processen-verbaal waren.

Onderstaande tabel geeft niet enkel het aantal dossiers weer dat de LNE-AMMC heeft ontvangen van de parketten in 2015, maar tevens wordt het aantal zaken 'Milieuhandhaving' weergegeven dat door de (correctionele afdelingen van de) parketten in het Vlaamse Gewest werd geregistreerd in 2015. Dit maakt het mogelijk om het percentage te berekenen van het aandeel van de dossiers dat door elk parket wordt bezorgd aan de LNE-AMMC. Hierbij dient te worden opgemerkt dat niet alle processen-verbaal die in 2015 geregistreerd werden door de parketten ook in 2015 werden behandeld. Het parket beschikt namelijk over een termijn van 180 dagen (eenmalig verlengbaar met 180 dagen) om het dossier te bezorgen aan de LNE-AMMC.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

		PV's ontvangen door LNE-AMMC van de parketten	Aantal zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door het correctioneel parket	% aandeel van de PV's doorgestuurd aan LNE-AMMC
Parket Oost-Vlaanderen	Dendermonde	110	648	16,98%
	Gent	500	751	66,58%
	Oudenaarde	18	287	6,27%
Parket West-Vlaanderen	Brugge	42	445	9,44%
	Ieper	3	170	1,76%
	Kortrijk	496	482	102,90% ¹
	Veurne	12	88	13,64%
Parket Antwerpen	Antwerpen	126	361	34,90%
	Mechelen	25	199	12,56%
	Turnhout	198	358	55,31%
Parket Limburg	Hasselt	80	249	32,13%
	Tongeren	87	327	26,61%
Parket Leuven		74	291	25,43%
Parket Halle-Vilvoorde		161	364	44,23%
Totaal		1.932	5.020	38,49%

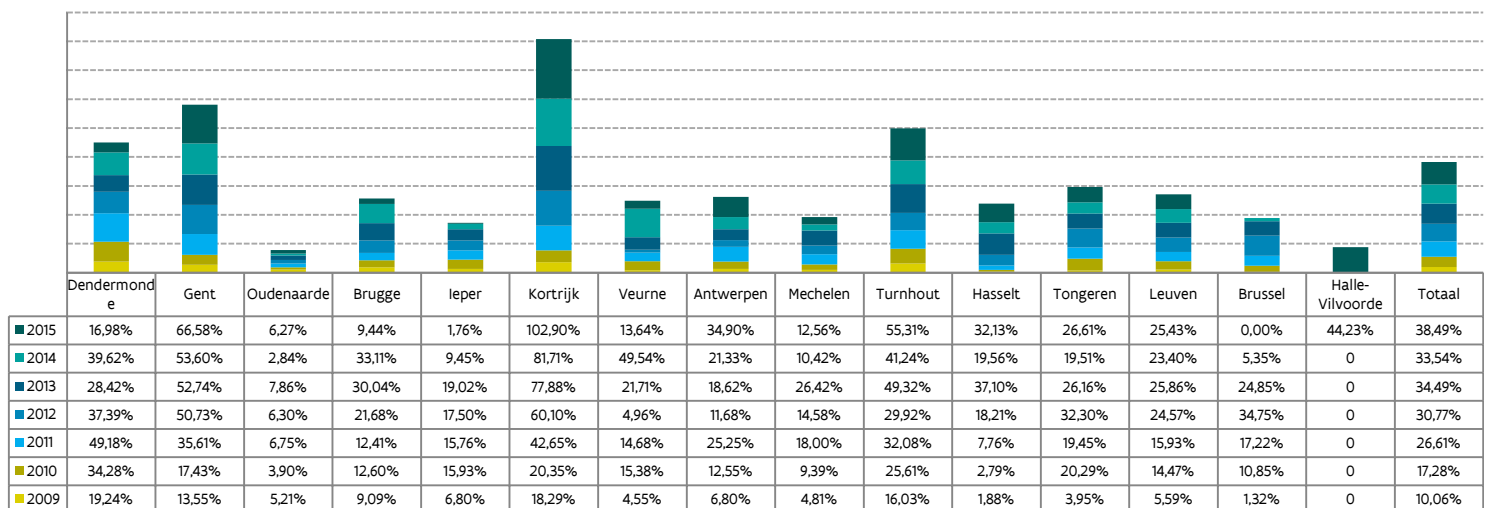
Tabel 43: Procentueel aandeel door de LNE-AMMC ontvangen processen-verbaal op het totaal aantal zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door het parket

⁵⁰ Met niet-prioritaire processen-verbaal worden deze processen-verbaal bedoeld voor de vaststellingen van misdrijven die niet opgenomen zijn in het protocol 'Prioriteitennota vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaamse Gewest 2013'

Op basis van bovenstaande gegevens kan worden vastgesteld dat de LNE-AMMC in 2015 gemiddeld 38,49% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd bij de parketten in 2015 heeft ontvangen. Voor het parket van Oost-Vlaanderen kan worden vastgesteld dat ongeveer 37% van de dossiers die in de afdelingen van het parket van Oost-Vlaanderen werden geregistreerd, werden overgemaakt naar de LNE-AMMC. Het parket West-Vlaanderen registreerde in 2015 in totaal 1.185 dossiers inzake 'Milieuhandhaving'. De LNE-AMMC ontving van de verschillende afdelingen van het parket van West-Vlaanderen samen in totaal 553 dossiers. Dit betekent dat ongeveer 47% van de dossiers geregistreerd bij het parket van West-Vlaanderen d.d. de extractiedatum reeds werd overgemaakt aan de LNE-

AMMC met het oog op het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete. Voor het parket van Antwerpen komt deze verhouding neer op 38% en voor het parket Limburg op 29%. Tabel 43 toont voor de parketten Leuven en Halle-Vilvoorde een verhouding van respectievelijk 25% en 44%. Algemeen kan worden gesteld dat de LNE-AMMC in 2015 steeds minimum ¼ van het totaal aantal dossiers inzake 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de parketten ontving met het oog op het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete.

Op basis van de vorige milieuhandhavingsrapporten worden deze cijfergegevens sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet per parket weergegeven in onderstaande grafiek.

Grafiek 15: Procentueel aandeel van de dossiers doorgestuurd aan de LNE-AMMC sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet in 2009

Algemeen kan worden vastgesteld dat het procentuele aandeel van het aantal dossiers dat werd overgemaakt aan de LNE-AMMC sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet in 2009 gestaag steeg, behoudens een kleine daling in 2014.

Tevens wijst bovenstaande grafiek op blijvende regionale verschillen in het procentuele aandeel processen-verbaal dat wordt doorgestuurd naar de

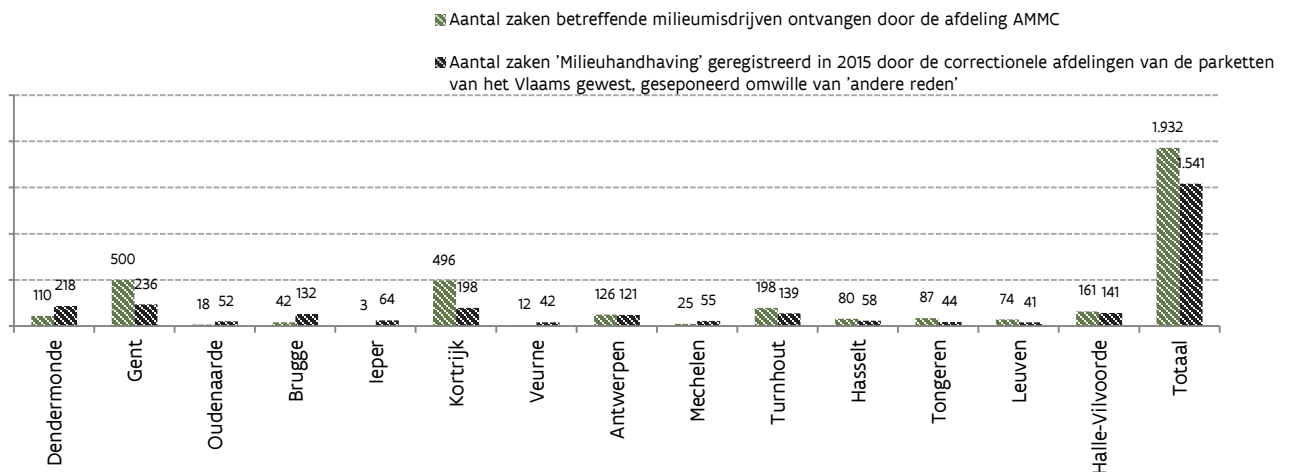
LNE-AMMC sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet. Zo zijn er afdelingen die meer dan de helft van de processen-verbaal die zij registreren overmaken aan de LNE-AMMC met het oog op het opleggen van een bestuurlijke geldboete, terwijl andere parketten slechts in beperkte mate gebruik maken van deze mogelijkheid. Daarnaast is voor 2015 in bepaalde afdelingen een sterke daling of een sterke stijging merkbaar. Deze verschuivingen en

regionale verschillen kunnen echter deels worden verklaard door, zoals reeds eerder toegelicht, de bestaande parketsamenwerkingsverbanden en het feit dat de LNE-AMMC rapporteert aangaande de afdeling die het dossier aan de LNE-AMMC bezorgd heeft en niet de afdeling van het rechtsgebied waarin het proces-verbaal is opgesteld.

KANTTEKENING

Bovenstaande gegevens inzake het aantal dossiers bezorgd door de parketten en ontvangen door de

LNE-AMMC zijn gebaseerd op de cijfers die de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu mocht ontvangen van de LNE-AMMC. Indien dit wordt vergeleken, op basis van de cijfergegevens die de VHRM mocht ontvangen van de parketten, met de zaken die zich op de extractiedatum in de vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' bevonden, kan een discrepantie worden vastgesteld. De volgende grafiek geeft dit weer.

Grafiek 16: Aantal zaken betreffende milieumisdrijven ontvangen door de LNE-AMMC en het aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd in 2015 door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaams gewest, in de vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie'.

Bovenstaande grafiek toont aan dat de LNE-AMMC 391 dossiers meer heeft ontvangen dan het aantal dat zich op de extractiedatum bij de parketten reeds in de vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' bevond, hetgeen reeds een overschatting is van het aantal dossiers dat wordt overgemaakt aan de LNE-AMMC met het oog op het opleggen van een administratieve geldboete, gelet op het aandeel dossiers dat wordt overgemaakt aan de Mestbank met het oog op het opleggen van een bestuurlijke geldboete. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat de extractiedatum bij de parketten en de LNE-AMMC niet exact op dezelfde dag was.

Dit onevenwicht kan worden vastgesteld bij de verschillende parketten. Zo bevonden zich in het parket van Oost-Vlaanderen op de extractiedatum 506 dossiers in de vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie', terwijl de LNE-AMMC aangaf in 2015 628 dossiers van dit parket te hebben ontvangen. Voor het parket van West-Vlaanderen komt deze verhouding neer op 436 dossiers met vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' en 553 dossiers ontvangen door de LNE-AMMC. Voor het parket van Antwerpen betreft het over 315 dossiers met vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' en 349 dossiers ontvangen door de LNE-AMMC van dit parket en voor het parket van Limburg is deze verhouding 102 dossiers ten opzichte van 167 dossiers ontvangen

door de LNE-AMMC in 2015. Uit grafiek 15 kan worden afgeleid dat de LNE-AMMC respectievelijk 33 dossiers en 20 dossiers meer heeft ontvangen in 2015 van de parketten van Leuven en Halle-Vilvoorde dan het aantal dossiers dat zich op de extractiedatum in de vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' bevond.

Gelet op deze ruis in de gegevensverzameling zal de analyse van dit onderdeel worden gebaseerd op de cijfers die de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu heeft ontvangen van de LNE-AMMC.

Analoog met de vorige milieuhandhavingsrapporten worden meer specifieke gegevens opgenomen inzake de herkomst en het thema van de dossiers die werden bezorgd aan de LNE-AMMC. Zo geeft tabel 44 het aantal dossiers weer dat de LNE-AMMC heeft ontvangen van de parketten, opgemaakt door de verschillende handhavings-actoren, namelijk het Agentschap Wegen en Verkeer, de Federale politie, de Lokale politie, de gemeentelijke en intergemeentelijke toezichthouders, de LNE-AMI, de provinciale toezichthouders, de bijzondere veldwachters, de LNE-AMI, het ANB, de OVAM, de VMM en de VLM.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

PV door LNE-AMMC in 2015 ontvangen				
HANDHAVINGSACTOR	Prioritair	%	Niet-prioritair	%
Agentschap Wegen en Verkeer	0	0,00	39	2,30
Federale politie	0	0,00	14	0,83
Lokale politie	14	5,88	786	46,40
Gemeentelijke toezichthouders	17	7,14	96	5,67
Intergemeentelijke toezichthouders	0	0,00	0	0,00
Provinciale toezichthouders	0	0,00	0	0,00
LNE – AMI	62	26,05	219	12,93
LNE – AMV	8	3,36	10	0,59
ANB	76	31,93	372	21,96
Bijzondere veldwachters	0	0,00	33	1,95
OVAM	2	0,84	21	1,24
VLM	59	24,79	102	6,02
VMM	0	0,00	2	0,12
Totaal	238	100,00	1.694	100,00

Tabel 44: Procentueel aandeel van de processen-verbaal ontvangen door de LNE-AMMC in 2015, per handhavingsactor

41% van de processen-verbaal die de LNE-AMMC heeft ontvangen in 2015 werd opgesteld door de Lokale politie. In absolute cijfers ging het om 800 processen-verbaal. Daarnaast kan op basis van bovenstaande tabel worden vastgesteld dat bijna 20% van de ontvangen processen-verbaal werd opgesteld door het Agentschap voor Natuur en Bos en 15% door de toezichthouders van de AMI.

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de thema's van de dossiers die de LNE-AMMC heeft ontvangen in 2015. Hierbij worden dezelfde thema's gehanteerd als deze bij de evaluatie van het sanctioneringsbeleid van de parketten.

ZAKEN MILIEUHANDHAVING

PV door LNE-AMMC in 2015 ontvangen				
MILIEUTHEMA'S	Prioritair	%	Niet-prioritair	%
Milieubeheer	75	31,51	422	24,91
Lucht, Water, Bodem en Geluid	33	13,87	255	15,05
Vergunning	54	22,69	254	14,99
Mest	56	23,53	107	6,32
Afval	20	8,40	656	38,72
Totaal	238	100,00	1694	100,00

Tabel 45: Procentueel aandeel van de processen-verbaal ontvangen door LNE-AMMC in 2015, per milieuthema

Bovenstaande tabel toont aan dat 35% van de dossiers betrekking had op afval. Dit is niet verwonderlijk gelet op het feit dat, zoals in het voige

onderdeel werd aangegeven, niet minder dan 45% van het totaal aantal dossiers dat de parketten in 2015 hebben geregistreerd een aan afvalgerelateerde tenlasteleggingscode heeft. Daarnaast kan worden vastgesteld dat meer dan 1/4 van de dossiers die de LNE-AMMC in 2015 heeft ontvangen betrekking heeft op milieubeheer, 16% had betrekking op vergunningen, 15% op emissies en 8% op mest.

Tabel 46 geeft een overzicht van het aantal en de soort beslissingen die de LNE-AMMC in 2015 nam in het kader van de alternatieve bestuurlijke geldboete. Zoals hoger reeds aangehaald heeft de LNE-AMMC sinds september 2012 de mogelijkheid om voor bepaalde milieumisdrijven een bestuurlijke transactie voor te stellen. Deze bestuurlijke transactie kan beschouwd worden als een vorm van bestuurlijke minnelijke schikking, aangezien na betaling van het voorgestelde bedrag de boeteprocedure vervalt. Wanneer de overtreder echter niet wenst in te gaan op het voorstel van bestuurlijke transactie, wordt door de LNE-AMMC de procedure voor het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete hervat. De VHRM heeft de LNE-AMMC dan ook gevraagd, net zoals in 2014, aan te geven hoeveel van dergelijke bestuurlijke transacties werden voorgesteld in 2015.

Tabel 46 geeft naast de gegevens voor 2015, ook de beslissingen van de LNE-AMMC in het kader van de alternatieve bestuurlijke geldboeten weer sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet.

ALTERNATIEVE BESTUURLIJKE GELDBOETEN

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
PV's ontvangen door LNE-AMMC van de parketten	304	1.100	1.597	1.545	1.594	1.693	1.932	
Behandeling/afhandeling dossiers in het kader van alternatieve bestuurlijke geldboete	5	219	378	1.442	1.543	1.737	2.234	
Beslissing hield geen geldboete in	0	6	40	402	258	231	348 ¹	
Beslissing hield een geldboete in	0	151	279	1.040	966	848	1.356	
(Voorgestelde en) bestuurlijke transactie werd betaald	/	/	/	7	311	658	(912)	530
Het proces-verbaal viel niet onder het toepassingsgebied van titel XVI van het DABM	5	62	59	0	8	0	/ ¹	

Tabel 46: Beslissingen genomen in het kader van alternatieve bestuurlijke geldboeten door de LNE-AMMC

Voor 2015 kan worden vastgesteld dat de LNE-AMMC 1.932 dossiers heeft ontvangen en 2.234 dossiers heeft afgehandeld. Dit betekent dat in 2015 ook (en zelfs vooral) in dossiers van voorgaande jaren een beslissing werd genomen. Er werden 1.356 alternatieve bestuurlijke geldboetes opgelegd. In 348 dossiers werd beslist om geen geldboete op te leggen of viel het proces-verbaal niet onder het toepassingsgebied van titel XVI van het DABM. Daarnaast werden 912 bestuurlijke transacties voorgesteld en werden er 530 betaald. In de 1.356 beslissingen die een geldboete inhielden, zitten tevens de boetes vervat die werden opgelegd nadat niet werd ingegaan op het bestuurlijke transactievoorstel.

In het algemeen heeft de LNE-AMMC sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet in mei 2009 in totaal 9.765 processen-verbaal ontvangen van de parketten. De LNE-AMMC heeft tussen 1 mei 2009 en 31 december 2014 een beslissing genomen in 77% van deze 9.765 dossiers. Er werden in deze periode 4.640 alternatieve bestuurlijke geldboetes opgelegd. Daarnaast werd in 1.419 dossiers beslist geen boete op te leggen of werd vastgesteld dat het proces-verbaal niet onder het toepassingsgebied van het Milieuhandhavingsdecreet viel. Aangezien in die periode 7.558 dossiers werden behandeld, kan worden berekend dat 1.499⁵¹ dossiers werden

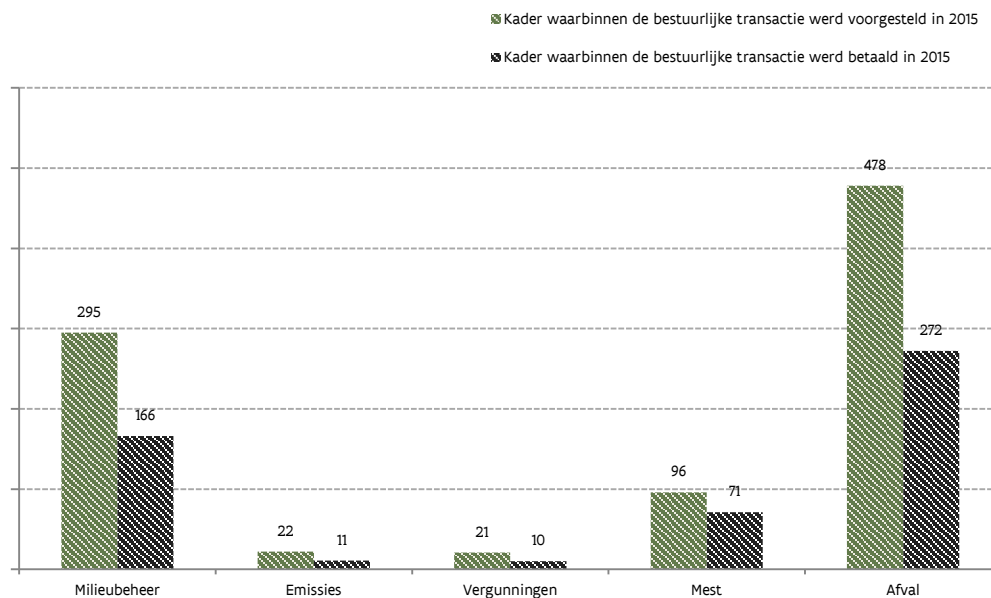
afgehandeld met de verkorte procedure, namelijk de bestuurlijke transactie.

Bij 65 van de in totaal 1.356 in 2015 opgelegde alternatieve bestuurlijke geldboetes een voordeelontneming werd opgelegd. Dit komt neer op bijna 5%. Van de 216 boetebeslissingen inzake milieubeheer, gingen 9 alternatieve geldboetes gepaard met een voordeelontneming. Bij de boetes in het kader van emissies werden 13 van 293 geldboetes gekoppeld aan een voordeelontneming. Procentueel gezien gingen de boetes inzake vergunningen het meest gepaard met een voordeelontneming, namelijk bijna 14% van het totaal aantal boetes inzake vergunningen ging gepaard met een voordeelontneming. Daarentegen kan worden vastgesteld dat in 2015 bij geen enkele alternatieve bestuurlijke geldboete inzake mest een voordeelontneming werd opgelegd.

Bij 30% van de in 2015 genomen boetebeslissingen had het proces-verbaal betrekking op afval. Ongeveer 16% had betrekking op milieubeheer. 22% van de in 2015 opgelegde alternatieve geldboetes had betrekking op emissies en 8% op mest. Tevens had bijna 1/5 van de boetebeslissingen betrekking op dossiers inzake vergunningen.

⁵¹ Dit cijfer blijkt niet eenduidig uit de gegevens in de tabel gelet op het feit dat de LNE-AMMC voor de verschillende milieuhandhavingsrapporten op een

andere wijze heeft gerapporteerd inzake de voorgestelde en betaalde bestuurlijke transacties.

Grafiek 17: Kader waarbinnen de bestuurlijke transacties werd voorgesteld en betaald, per milieuthema

In bovenstaande grafiek wordt het kader waarbinnen de bestuurlijke transacties werden voorgesteld in 2015 en het kader waarbinnen de bestuurlijke transacties werden betaald in 2015 weergegeven.⁵²

Grafiek 17 geeft aan dat de LNE-AMMC in 2015 in totaal 912 bestuurlijke transacties voorstelde en dat bij meer dan de helft van deze voorstellen, namelijk 52%, het dossier betrekking had op afval. Daarnaast had bij 32% van de voorstellen het dossier betrekking op milieubeheer en meer dan 1/10 van de dossiers had betrekking op mest.

Daarnaast kan op basis van de grafiek worden vastgesteld dat in 2015 in totaal 530 keer werd ingegaan op het voorstel tot betaling in het kader van de procedure van de bestuurlijke transactie. Daar de betalingstermijn voor een bestuurlijke transactie 3 maanden bedraagt, werden bestuurlijke transacties die voorgesteld werden in 2014 pas betaald in 2015. Er

kan echter, gelet op deze betalingstermijnen, op basis van bovenstaande tabel geen één-op-één relatie worden gemaakt tussen de voorstellen en de effectief betaalde bestuurlijke transacties. De LNE-AMMC geeft aan dat de algemene betalingsrespons van de voorgestelde bestuurlijke transacties in 2015 74% bedroeg. De betalingsgraad is wel afhankelijk van het thema. Zo bedraagt de betalingsgraad voor sluikestort dossiers slechts 63% terwijl er in 85% van de mestdossiers ingegaan wordt op de bestuurlijke transactie.

4.2.2 Behandeling van milieu-inbreuken

De LNE-AMMC werd in het kader van de behandeling van milieu-inbreuken gevraagd aan te geven hoeveel verslagen van vaststelling zij ontving in 2015, of deze werden opgesteld door gemeentelijke, provinciale, gewestelijke toezichthouders of toezichthouders van een politiezone of intergemeentelijke vereniging en in welk kader deze verslagen van vaststelling werden opgesteld en beboet.

⁵² Een deel van de in 2015 voorgestelde bestuurlijke transacties zullen worden betaald in 2016. Daarnaast werd er in 2015 ingegaan op bestuurlijke transacties die waren voorgesteld in 2014. De koppeling is dus niet 100% gelet op betalingstermijn van 3 maanden.

Er werd meegedeeld door de LNE-AMMC dat in 2015 in totaal 137 verslagen van vaststelling – in het kader van vastgestelde milieu-inbreuken – werden ontvangen. Meer dan 90% van deze verslagen van vaststelling werden opgesteld door gewestelijke toezichthouders. Er werden er immers 64 overgemaakt aan de LNE-AMMC door het ANB, 45 door de OVAM, 11 door de LNE-AMI, 2 door de LNE-ALBON en 2 door de LNE-AMV. Daarnaast werden 7 verslagen van vaststelling opgesteld door gemeentelijke toezichthouders en 6 door toezichthouders van de Lokale politie.

In het onderdeel ‘Evaluatie van het instrument verslag van vaststelling’ wordt gerapporteerd over het gebruik van het instrument door de toezichthouders. Om die reden werd dan ook aan de verschillende toezichthouders gevraagd hoeveel verslagen van vaststelling zij hadden opgesteld in 2015. Deze aantallen verschillen van de aantallen die de LNE-AMMC heeft ontvangen in 2015. In totaal deelden de toezichthoudende instanties mee 199 verslagen van vaststelling te hebben opgesteld, terwijl de LNE-AMMC er in 2015 137 heeft ontvangen. De responderende gemeentelijke toezichthouders gaven aan in totaal 40 verslagen van vaststelling te hebben opgesteld, terwijl de LNE-AMMC in 2015 slechts 7 verslagen van vaststelling heeft ontvangen van deze handhavingsactor. Daarnaast kan worden vastgesteld dat de responderende gewestelijke toezichthouders 147 verslagen van vaststelling opstelden in 2015, terwijl de LNE-AMMC slechts 124 verslagen van vaststelling heeft ontvangen. De toezichthouders van de Lokale politie rapporteerden 12 verslagen van vaststelling te hebben opgesteld, terwijl de LNE-AMMC slechts de helft heeft ontvangen.

De LNE-AMMC werd gevraagd aan te geven in welk kader de verslagen van vaststelling werden opgesteld in 2015. Tabel 47 geeft dit weer.

VERSLAGEN VAN VASTSTELLING

Milieubeheer	64
Emissies	17
Vergunningen	12
Mest	0
Afval	44

Tabel 47: Verslagen van vaststelling ontvangen door de LNE-AMMC, per onderwerp, in 2015

Bovenstaande tabel toont aan dat 47% van het totaal aantal verslagen van vaststelling handelde over milieubeheer en 32% over afval. Daarnaast handelde 12% van de 137 ontvangen verslagen van vaststelling over emissies en 8% over vergunningen.

Er werd de LNE-AMMC gevraagd aan te geven welke beslissingen in 2015 werden genomen ten aanzien van ontvangen verslagen van vaststelling. Tabel 48 geeft een overzicht van de in 2015 genomen beslissingen in het kader van de exclusieve bestuurlijke geldboeten. Op basis van de gegevens van de vorige milieuhandhavingsrapporten is het mogelijk een overzicht te bieden van de beslissingen genomen door de LNE-AMMC in het kader van exclusieve bestuurlijke geldboeten en de ontvangen verslagen sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet. Ook kan een beeld worden geboden van de behandeling van milieu-inbreuken door de LNE-AMMC. Tabel 48 geeft deze vergelijking weer.

EXCLUSIEVE BESTUURLIJKE GELDBOETEN

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Verslag van vaststelling ontvangen door LNE-AMMC	18	38	18	47	89	50	137
Beslissing genomen in het kader van Exclusieve bestuurlijke geldboete	4	13	36	52	65	31	127
Beslissing hield geen geldboete in	1	0	2	3	0	4	10 ¹
Beslissing hield een geldboete in	3	5	32	49	54	20	68
Voorgestelde bestuurlijke transactie werd betaald	/	/	/	0	11	7	(65) 49
Het verslag van vaststelling viel niet onder het toepassingsgebied van titel XVI van het DABM	0	8	2	0	0	0	/ ¹

Tabel 48: Beslissingen genomen in het kader van exclusieve bestuurlijke geldboeten door de LNE-AMMC

Bovenstaande tabel toont aan dat de LNE-AMMC in 2015 in totaal 137 verslagen van vaststelling heeft ontvangen en 127 beslissingen nam in het kader van vastgestelde milieu-inbreuken. In bijna 54% van deze beslissingen werd een exclusieve bestuurlijke geldboete opgelegd, terwijl in 10 dossiers werd beslist geen geldboete op te leggen of werd vastgesteld dat het verslag van vaststelling niet onder het toepassingsgebied van titel XVI van het DABM viel. Daarnaast werden 65 bestuurlijke transacties voorgesteld en werden er 49 betaald. In de 68 beslissingen die een geldboete inhielden, zitten tevens de boetes vevat die werden opgelegd nadat niet werd ingegaan op het bestuurlijke transactievoorstel.

In totaal heeft de LNE-AMMC sinds de inwerking-treding van het Milieuhandhavingsdecreet in mei 2009 tot 31 december 2015 397 verslagen van vaststelling ontvangen. Reeds in 83% van de gevallen werd een beslissing genomen in die periode. Zo werd in 231 dossiers een exclusieve bestuurlijke geldboete opgelegd, hetgeen neerkomt op 70% van het totaal aantal beslissingen, en werd in 30 dossiers beslist geen bestuurlijke geldboete op te leggen of werd vastgesteld dat het verslag van vaststelling niet onder het toepassingsgebied viel van het Milieuhandhavingsdecreet. Tevens kan worden vastgesteld dat 67 dossiers werden afgehandeld met de verkorte procedure, namelijk de bestuurlijke transactie.

In tabel 49 wordt het kader waarbinnen de geldboetes werden opgelegd door de LNE-AMMC in 2015 weergegeven.

KADER EXCLUSIEVE BESTUURLIJKE GELDBOETEN

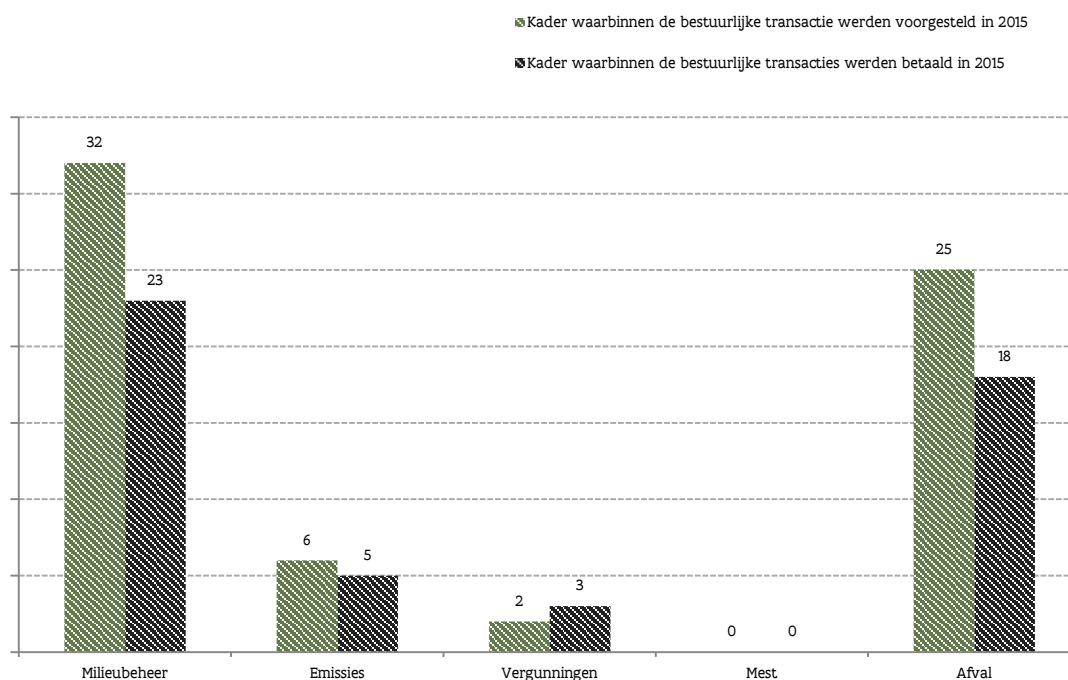
	Aantal <u>zonder</u> voordeelontneming:	Aantal <u>met</u> voordeelontneming:
Milieubeheer	6	0
Emissies	17	0
Vergunningen	30	4
Mest	0	0
Afval	7	4

Tabel 49: Kader waarbinnen een exclusieve bestuurlijke geldboete werd opgelegd

Bovenstaande tabel geeft aan dat bijna 12% van de in 2015 opgelegde exclusieve bestuurlijke geldboeten gepaard ging met een voordeelontneming, en dat bij dossiers inzake afval en vergunningen. Daarnaast kan worden vastgesteld dat de helft van de dossiers waarin een exclusieve bestuurlijke geldboete werd opgelegd, betrekking had op vergunningen, 25% op dossiers inzake emissies. Daarnaast had 16% van de dossiers betrekking op afval en 9% op milieubeheer.

In grafiek 18 wordt het kader waarbinnen de bestuurlijke transacties werden voorgesteld in 2015 en het kader waarbinnen de bestuurlijke transacties werden betaald in 2015 weergegeven.⁵³

⁵³ Een deel van de in 2015 voorgestelde bestuurlijke transacties zullen worden betaald in 2016. Daarnaast werd er in 2015 ingegaan op bestuurlijke transacties die waren voorgesteld in 2014. De koppeling is dus niet 100% gelet op betalingstermijn van 3 maanden.

Grafiek 18: Kader waarbinnen de bestuurlijke transacties werd voorgesteld en betaald, per milieuthema

Grafiek 18 geeft aan dat de LNE-AMMC in 2015 in totaal 65 bestuurlijke transacties voorstelde en dat bij bijna de helft van deze voorstellen, namelijk 49%, het dossier betrekking had op milieubeheer. Daarnaast had bij 38% van de voorstellen het dossier betrekking op afval en 9% van de dossiers had betrekking op emissies.

Op basis van de grafiek kan tevens worden vastgesteld dat in 2015 in totaal 49 keer werd ingegaan op het voorstel tot betaling in het kader van de procedure van de bestuurlijke transactie. Daar de betalingstermijn voor een bestuurlijke transactie 3 maanden bedraagt, werden bestuurlijke transacties die voorgesteld werden in 2014 pas betaald in 2015. Er kan echter, gelet op deze betalingstermijnen, op basis van de grafiek geen één-op-één relatie worden gemaakt tussen de voorstellen en de effectief betaalde bestuurlijke transacties.

4.3 EVALUATIE VAN DE RECHTSPRAAK VAN HET MILIEUHANDHAVINGSCOLLEGE

Het Milieuhandhavingscollege (MHHC) is een onafhankelijk administratief rechtscollege dat werd opgericht naar aanleiding van artikel 16.4.19 van het DABM. Het doet uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tegen beslissingen van de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer (LNE-AMMC) houdende de oplegging van een alternatieve of exclusieve bestuurlijke geldboete, al dan niet vergezeld van een voordeelontneming, die werden genomen na de vaststelling van een milieu-inbreuk of een milieumisdrijf.

De beslissingen die het Milieuhandhavingscollege kan nemen, zijn opgenomen in artikel 16.4.19, §3, van het Milieuhandhavingsdecreet:

- ▶ het Milieuhandhavingscollege is niet bevoegd om het beroep te behandelen, in welk geval het beslist tot afwijzing van het beroep;
- ▶ het beroep is onontvankelijk. Ook in dit geval beslist het Milieuhandhavingscollege tot een afwijzing van het beroep zonder tot een behandeling ten gronde te kunnen overgaan;
- ▶ het beroep is ongegrond. Het Milieuhandhavingscollege beslist in dit geval eveneens tot een afwijzing van het beroep, evenwel na de

behandeling ten gronde ervan. Deze beslissing houdt een bevestiging in van de bestreden beboetingsbeslissing op het beroepen aspect;

- ▶ het beroep is gegrond. In dit geval vernietigt het Milieuhandhavingscollege de bestreden beslissing geheel of gedeeltelijk, in welk geval (in regel) de LNE-AMMC een nieuwe beslissing kan nemen, behoudens in die gevallen waarin zij niet of niet meer bevoegd is. Het Milieuhandhavingscollege kan evenwel ook zelf een beslissing nemen over het bedrag van de geldboete en, in voorkomend geval, de voordeelontneming, en bepalen dat zijn uitspraak daarover de vernietigde beslissing vervangt.

Ook het Milieuhandhavingscollege werd bevraagd door de VHRM naar zijn activiteiten in 2015. Er werd gevraagd naar het aantal ontvangen beroepen tegen beslissingen van de LNE-AMMC in het kader van zowel milieumisdrijven als milieu-inbreuken. Tevens werd gevraagd hoe deze beroepen werden behandeld. Onderstaande tabel geeft de activiteiten van het Milieuhandhavingscollege in 2015 weer met betrekking tot de ingediende beroepen tegen beslissingen van de LNE-AMMC.

BEROEPEN

	Milieumisdrijven	Milieu-inbreuken	Totaal
Ontvangen in 2015	147	1	148
ARRESTEN	Milieumisdrijven	Milieu-inbreuken	Totaal
Beroep onontvankelijk (na vereenvoudigde procedure)	7	-	7
Beroep ongegrond, boete bevestigd	15	-	15
Beroep geheel of gedeeltelijk gegrond, met vermindering/kwijtschelding boete	10	1	11
Beroep geheel of gedeeltelijk gegrond, beslissing LNE-AMMC vernietigd zonder meer	5	-	5
Inwilliging afstand van beroep	-	-	-
Beroep zonder voorwerp verklaard	1	-	1
Tussenarrest	28	2	30
Totaal	66	3	69

Tabel 50: Ontvangen beroepen tegen beslissingen van de LNE-AMMC in het kader van milieumisdrijven en milieu-inbreuken door het Milieuhandhavingscollege in 2015 en de resultaten van de behandeling ervan

In het vorige onderdeel werd aangegeven dat de LNE-AMMC in 2015 1.356 alternatieve bestuurlijke geldboeten heeft opgelegd. In bovenstaande tabel kan worden vastgesteld dat het Milieuhandhavingscollege in 2015 147 beroepen heeft ontvangen ten aanzien van de beslissingen van de LNE-AMMC met betrekking tot de opgelegde alternatieve bestuurlijke geldboeten. Dit houdt dus in dat tegen bijna 11% van de beslissingen van de LNE-AMMC een beroep werd ingediend. Er is echter geen sluitende één-op-één relatie. Dit percentage kan immers iets hoger liggen aangezien de overtreder over een termijn van 30 dagen beschikt, die ingaat op de dag die volgt op de kennisgeving van de beslissing van de LNE-AMMC, om een beroep in te dienen bij het Milieuhandhavingscollege. Dit betekent dat eventueel nog een beroep zou kunnen zijn ingediend tegen die beslissingen van de LNE-AMMC genomen in de laatste dertig dagen van 2015. Dit wordt op zijn beurt wellicht weer geneutraliseerd door het feit dat de beroepen ontvangen in 2015 ook nog betrekking kunnen hebben op beslissingen genomen in de laatste dertig dagen van 2014.

In vergelijking met 2014 en 2013 kan worden vastgesteld dat het “beroepspercentage” ten aanzien

van de beslissingen van de LNE-AMMC in het kader van de alternatieve bestuurlijke geldboeten ongeveer stabiel is gebleven. In het Milieuhandhavingsrapport 2014 bedroeg de verhouding immers 12% en in 2013 10%. Indien wordt gekeken naar de periode sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingscollege tot en met 2015 kan een beroepspercentage van bijna 10% worden vastgesteld aangezien bij het Milieuhandhavingscollege in totaal 462 beroepen werden geregistreerd en de LNE-AMMC in die periode in totaal 4.642 alternatieve bestuurlijke geldboetes had opgelegd.

Bovenstaande tabel geeft onder meer aan dat het Milieuhandhavingscollege in 2015 147 beroepen registreerde en in 2015 in totaal 66 arresten werden geveld. Van het totaal aantal ingediende beroepen ten aanzien van de opgelegde alternatieve bestuurlijke geldboeten werd 11% onontvankelijk verklaard, bijna 23% van de beroepen werd ongegrond verklaard met bevestiging van de boete zoals opgelegd door de LNE-AMMC en 23% van de ingediende beroepen werd geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard met de vermindering of de vernietiging van de boete als

gevolg. Bij 42% van de arresten in 2015 werd een tussenarrest geveld in 2015.

In totaal ontving het Milieuhandhavingscollege sinds zijn inwerkingtreding tot en met 2015 462 beroepen ten aanzien van alternatieve bestuurlijke geldboetes opgelegd door de LNE-AMMC en werden in diezelfde periode 323 (tussentijdse) beslissingen genomen, hetgeen neerkomt op bijna 70%.

In het kader van de door de LNE-AMMC opgelegde exclusieve bestuurlijke geldboeten in 2015, geeft tabel 50 een "beroepsgraad" weer van slechts minimaal 1%. In het vorige onderdeel werd namelijk aangegeven dat de LNE-AMMC in 2015 68 exclusieve bestuurlijke geldboetes heeft opgelegd, terwijl het Milieuhandhavingscollege in 2015 1 beroep ontving in het kader van exclusieve bestuurlijke geldboeten. Er is echter geen sluitende één-op-één relatie. Het percentage van de beroepsgraad kan immers iets hoger liggen aangezien de overtreder een termijn heeft van 30 dagen, die ingaat op de dag die volgt op de kennisgeving van de beslissing van de LNE-AMMC, om een beroep in te dienen bij het Milieuhandhavingscollege. Dit betekent dat eventueel nog een beroep zou kunnen zijn ingediend tegen die beslissingen van de LNE-AMMC genomen in de laatste dertig dagen van 2015.

In het Milieuhandhavingsrapport 2014 werd aangegeven dat het Milieuhandhavingscollege in 2014 8 beroepen ontving tegen beslissingen van de LNE-AMMC in het kader van milieu-inbreuken. De LNE-AMMC heeft in 2014 20 exclusieve bestuurlijke geldboetes opgelegd. Dit betekent dat de "beroepsgraad" in 2014 40% bedroeg. In 2013 werden 54 exclusieve bestuurlijke geldboetes opgelegd door de LNE-AMMC en werden twee beroepen ingediend bij het Milieuhandhavingscollege, hetgeen een beroepsgraad betekent van bijna 4%. Indien wordt gekeken naar de periode sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingscollege tot en met 2015 kan een beroepspercentage van meer dan 11% worden vastgesteld aangezien bij het Milieuhandhavingscollege in totaal 26 beroepen

werden geregistreerd en de LNE-AMMC in die periode in totaal 231 exclusieve bestuurlijke geldboetes had opgelegd.

Tabel 50 geeft aan dat het Milieuhandhavingscollege in 2015 1 beroep ontving ten aanzien van de opgelegde exclusieve bestuurlijke geldboeten en in 2015 3 beslissingen nam ter zake. Er werd één beroep geheel of gedeeltelijk gegrond, met vermindering/kwijtschelding van de boete, verklaard en er werden twee tussentijdse arresten geveld.

In totaal ontving het Milieuhandhavingscollege sinds zijn inwerkingtreding tot en met 2015 26 beroepen ten aanzien van exclusieve bestuurlijke geldboetes opgelegd door de LNE-AMMC en werden in diezelfde periode 22 (tussentijdse) beslissingen genomen, hetgeen neerkomt op bijna 85% van het totaal aantal beroepen.

4.4 EVALUATIE VAN HET GEVOERDE SANCTIONERINGSBELEID DOOR DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Niet alleen de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer (LNE-AMMC) kan bestuurlijke geldboetes opleggen. De Vlaamse Landmaatschappij heeft reeds met de inwerkingtreding van het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen - algemeen bekend als het Mestdecreet - de bevoegdheid gekregen om bestuurlijke geldboetes op te leggen.

Het Mestdecreet bepaalt in artikel 63 limitatief voor welke inbreuken door de VLM administratieve geldboetes kunnen worden opgelegd. In dit artikel zijn tevens de berekeningen van de boetebedragen vermeld. Artikel 71 van voornoemd decreet bepaalt vervolgens voor welke inbreuken er een proces-verbaal dient te worden opgesteld.

De administratieve geldboetes kunnen betrekking hebben op volgende inbreuken: balans stikstof en fosfaat; overbemesting perceel; meer dieren dan nutriëntenemissierechten; niet bewezen mestafzet; melding en afmelding vervoer; laattijdige melding vervoer; vervoer zonder bewijs van verzending of overhandiging burenenregeling; niet afsluiten of melden van een burenenregeling; transporten zonder juist of onvolledig mestafzetdocument; het niet-opstellen van een inscharringscontract verzuim aangifteplicht; foutieve aangifte; niet bijhouden register; nutriëntenbalansen niet ter inzage; vervoer zonder verplichte documenten; verzet gebruik Sanitel; niet of

niet-correct gebruik AGR-GPS; mestverwerkingsplicht en verwerking 25% NER; mestuitscheidingsbalansen: ter inzage en bij aangifte; vervoer erkende verzenders: melding of afmelding; vervoer erkende verzenders: zonder verzenddocument; nitraatresidu in risicogebied: overschrijding; nitraatresidu in risicogebied: verzet staalnames en nitraatresidu (zowel in als buiten risicogebied); teeltplan en bemestingsplan/register; het niet of niet correct laten uitvoeren van nitraatresidubepalingen of het niet naleven van de opgelegde maatregelen; een burenenregeling uitvoeren waarbij het trekkend voertuig geen eigendom is van de aanbieder of de afnemer van de mest; en een burenenregeling uitvoeren zonder het vervoer tijdig te melden aan de Mestbank.

De Vlaamse Landmaatschappij werd daarom niet enkel bevestigd naar het aantal milieuhandhavingscontroles dat werd uitgevoerd in 2015 en welk gevolg werd gegeven aan deze controles, zoals omschreven in de hoofdstukken 2 en 3, maar tevens werd gevraagd hoeveel bestuurlijke geldboetes VLM heeft opgelegd in het kader van de door de VLM opgestelde inspectieverslagen en voor welke inbreuken.

Tabel 51 geeft het aantal terrein-vaststellingen en het aantal bestuurlijke boetes opgelegd door de VLM in 2015 weer.

**ADMINISTRATIEVE BOETES EN TERREINVESTELLINGEN DOOR VLM IN 2015
OPGELEGD VOLGENS DE BEPALINGEN OPGENOMEN IN HET MESTDECREET**

	Aantal terrein-vaststellingen	Aantal boetes
BESTUURLIJKE BOETES OPGELEGD DOOR DE VLM VOLGENS DE BEPALINGEN OPGENOMEN IN HET MESTDECREET BETREFFENDE:	143	2.669
de balans stikstof en fosfaat	3	45
de overbemesting van een perceel	0	0
meer dieren dan nutriëntenemissierechten (NER-D)	5	1.367
niet bewezen mestafzet	0	0
een administratieve boete betreffende de melding en afmelding vervoer	12	11
de laattijdige namelding van vervoer	6	3
het vervoeren zonder bewijs van verzending of overhandiging burenregeling	6	0
het niet afsluiten of melden van een burenregeling	12	6
transporten zonder juiste of onvolledig mestafzetdocument	30	15
het verzuimen van de aangifteplicht	2	871
een foutieve aangifte	13	9
het niet bijhouden van het register	2	1
het niet ter inzage houden van de nutriëntenbalansen	0	0
het vervoer zonder verplichte documenten	4	0
verzet tegen gebruik Sanitel	0	0
het niet of niet-correct gebruik van AGR-GPS	35	23
de mestverwerkingsplicht en verwerking 25% NER	2	144
mestuitscheidingsbalansen	0	0
het vervoer van erkende verzenders (melding en afmelding)	1	1
het vervoer erkende verzenders (zonder verzenddocument)	1	1
overschrijding van het nitraatresidu in risicogebied	0	0
verzet staalnames inzake nitraatresidu in risicogebied	0	0
het teeltplan en bemestingsplan/-register voor nitraatresidu (zowel in als buiten risicogebied)	0	0
het tijdig namelden van het vervoer door een erkend verzender	1	1
het opstellen van een inscharringscontract	4	0
nitraatresidubepaling niet of niet correct laten uitvoeren	0	169
uitvoeren van het vervoer van een burenregeling zonder dat het trekkend voertuig toebehoort aan de aanbieder of afnemer	1	1
voormelding van het uitvoeren van een burenregeling	3	1

Tabel 51: Aantal en aard van de bestuurlijke geldboetes opgelegd door de Vlaamse Landmaatschappij

In bovenstaande tabel wordt weergegeven dat de VLM in 2015 2.669 boetes heeft opgelegd naar aanleiding van 143 terreinvaststellingen. Het verschil tussen het aantal op het terrein vastgestelde inbreuken en het aantal opgelegde boetes is

afkomstig door de termijn voor oplegging van de boetes. Niet voor alle vaststellingen van 2015 werd de boete ook in 2015 opgelegd. De opgelegde boetes in 2015 kunnen nog betrekking hebben op vaststellingen van de voorgaande jaren en anderzijds kan het dat

vaststellingen in 2015 pas in 2016 werden beboet. Daarnaast zijn de opgelegde boetes in 2015 afkomstig van zowel overtredingen vastgesteld op het terrein als van administratieve controles. Dit betekent dat een deel van de boetes administratief werd opgelegd naar aanleiding van de controle van de databank en deze ook niet worden weerspiegeld in het aantal terreinvaststellingen. Een beperkt aantal boetes van

vaststellingen uit het jaar 2015 werden nog niet effectief opgelegd en werden dus nog niet meegeteld in de rapportage.

In tabel 51 wordt onder meer aangegeven dat 51% van het totaal aantal opgelegde boetes werd opgelegd omwille van het feit dat meer dieren werden gehouden dan nutriëntenemissierechten EN 33% omwille van het verzuimen aan de aangifteplicht.

Foto: Reuzenzwam met grote aardslak
© An Stas / VHRM

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit laatste onderdeel zal een overzicht worden geboden van de conclusies inzake de evaluatie van het uitgevoerde milieuhandhavingsbeleid inzake het gebruik van het instrumentarium en inzake het sanctioneringsbeleid in 2015.

Vervolgens zal in dit onderdeel, op basis van de geformuleerde conclusies en inzichten, aanbevelingen worden geformuleerd voor de verdere ontwikkeling van het milieuhandhavingsbeleid.

5.1 INSPANNINGEN

Gewestelijke toezichthouders

Op basis van de gegevens uit het tweede hoofdstuk kan worden geconcludeerd dat in 2015 in totaal 741 gewestelijke toezichthouders waren aangesteld. Dit aantal is een stijging ten opzichte van de 711 en 722 aangestelde gewestelijke toezichthouders in respectievelijk 2014 en 2013. In totaal werd in 2015 181,72 VTE besteed aan milieuhandhavingstaken door de gewestelijke toezichthoudende instanties, waarvan 166,19 door de toezichthouders en 15,8 VTE door niet-toezichthouders aan administratieve ondersteuning. In 2014 bedroeg het totaal VTE besteed aan milieuhandhavingstaken door de toezichthoudende instanties nog 174,72 VTE en in 2013 165,77 VTE. Dus niet enkel het aantal toezichthouders nam toe in 2015, ook de tijdbesteding aan milieuhandhavingstaken. Tevens kon worden vastgesteld dat het aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles door deze gewestelijke toezichthouders fors is toegenomen in 2015 ten opzichte van 2013 en 2014. In 2015 werden immers in totaal 37.625 controles uitgevoerd door de gewestelijke toezichthouders, terwijl dit aantal in 2013 29.068 bedroeg en in 2014 27.558. Deze toename in het aantal uitgevoerde controles is groter dan de toename van het aantal aangestelde toezichthouders en het aantal VTE besteed aan handhavingstaken. Er kan immers ook een stijging worden vastgesteld voor 2015 van het gemiddelde aantal controles per toezichthouder en het gemiddelde aantal controles per VTE. Het gemiddelde aantal controles per toezichthouder

bedroeg in 2013 40, in 2014 39 en in 2015 steeg dit naar gemiddeld 51 milieuhandhavingscontroles per toezichthouder. Het gemiddelde aantal controles per VTE bedroeg in 2013 175, in 2014 158 en in 2015 207.

Met betrekking tot de inspanningen die door de gewestelijke toezichthoudende instanties worden geleverd, kan aldus, gelet op de stijging in het aantal aangestelde gewestelijke toezichthouders, het aantal VTE besteed aan handhavingstaken en de stijging van het aantal uitgevoerde milieuhandhavingscontroles, een positieve evolutie worden vastgesteld in 2015.

Lokale en Federale politie

De gegevens inzake de politie, lokaal en federaal, tonen aan dat in 2015 in totaal 13.373 processen-verbaal werden opgesteld inzake milieu in het Vlaamse Gewest. Ongeveer 97% van deze processen-verbaal werd opgesteld door de Lokale politie en minder dan 3% door de Federale politie. Bijna ¼ van deze processen-verbaal had betrekking op 'afval door particulieren'. In 2014 werden in totaal nog 15.303 processen-verbaal opgesteld door de politiediensten.

De Federale politie heeft in 2015, in het kader van het Nationaal Veiligheidsplan 2012-2015, 595 proactieve controles uitgevoerd in het kader van afvaltransporten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. Dit is een lichte stijging, ondanks een afname in de onderzoekscapaciteit, ten opzichte van de 531 controles uitgevoerd in 2014.

Met betrekking tot de Lokale politie leren de gegevens uit hoofdstuk 2 dat in 2015 bijna de helft van de responderende politiezones beroep kon doen op een toezichthouder aangesteld binnen het eigen korps. Dit is een stijging ten opzichte van voorgaande jaren toen 1/3 van de responderende politiezones beroep konden doen op minstens één toezichthouder in het eigen korps. Zowel het totaal aantal toezichthouders binnen de politiezones steeg de afgelopen jaren, ook het gemiddelde aantal toezichthouders per politiezone met minimum één toezichthouder nam in 2015 toe ten opzichte van 2013 en 2014. In 2013 bedroeg deze verhouding 1,64, in 2014 1,84 en in 2015 1,88. Het aantal VTE besteed aan milieuhandhavingstaken door deze toezichthouders nam echter wat af in 2015, namelijk 26 VTE, ten opzichte van 2014, toen 28 VTE werd besteed aan milieuhandhavingstaken, hetgeen echter wel nog steeds een stijging is ten opzichte van de 25 VTE besteed in 2013. Dit betekent dat ook de gemiddelde tijdsbesteding per toezichthouder de afgelopen jaren licht fluctuerend is, maar algemeen kan worden gesteld dat de gemiddelde toezichthouder van de lokale politie net niet halftijds bezig is met milieuhandhavingstaken. Voor 2015 kon daarnaast een gemiddelde tijdsinzet worden berekend van 0,83 VTE aan milieuhandhavingstaken in de politiezones die een toezichthouders hebben aangesteld binnen het eigen korps. In 2013 bedroeg de gemiddelde tijdsinzet 0,72 VTE en in 2014 0,86 VTE.

In 2015 werden in totaal 5.661 milieuhandhavingcontroles uitgevoerd – waarvan 88,5% uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen – door de 60 toezichthouders aangesteld binnen de lokale politiezones. Dit is een stijging ten opzichte van de 4.900 controles, uitgevoerd door 59 toezichthouders in 2014 en de 4.762 milieuhandhavingcontroles uitgevoerd door 56 toezichthouders in 2013. Het gemiddelde aantal milieuhandhavingcontroles per toezichthouder steeg tot 94 controles in 2015, terwijl dit er in 2013 85 en in 2014 83 waren. Tevens steeg het gemiddelde aantal controles per VTE in 2015 van 195 in 2013, naar 177 in 2014 tot 215 milieuhandhavingcontroles per VTE in 2015. In vergelijking met de

gewestelijke toezichthouders en de gemeentelijke toezichthouders (zie verder), kan bij de toezichthouders van de Lokale politie het hoogst aantal controles per toezichthouder en een hoogst aantal controles per VTE worden vastgesteld.

Provincies

Inzake de activiteiten van de provinciegouverneurs met betrekking tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen en veiligheidsmaatregelen kan worden geconcludeerd dat de provinciegouverneurs in 2015 geen vragen/verzoeken hebben ontvangen tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen noch hebben de provinciegouverneurs ambtshalve bestuurlijke maatregelen opgelegd. Slechts één provinciegouverneur ontving vragen of verzoeken tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen. Er werden in 2015 echter geen veiligheidsmaatregelen genomen of opgelegd door de provinciegouverneurs.

Slechts twee van de vijf provincies hadden in 2015 samen 9 aangestelde provinciale toezichthouders. Er werd binnen deze twee provincies in totaal 1,05 VTE besteed aan milieuhandhavingstaken in het kader van het Milieuhandhavingdecreet. Er werden in totaal 36 milieuhandhavingcontroles – waarvan 86% op eigen initiatief – uitgevoerd door de provinciale toezichthouders.

Gemeenten

Net zoals de provinciegouverneurs hebben de burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten bevoegdheden inzake bestuurlijke maatregelen en veiligheidsmaatregelen in het kader van het Milieuhandhavingdecreet. In 2015 heeft slechts 17% van de 244 responderende burgemeesters een verzoek of een vraag ontvangen tot het opleggen van een bestuurlijke maatregel. Een gelijkaardig percentage kon worden berekend voor het aantal burgemeesters dat ook effectief een bestuurlijke maatregel heeft opgelegd in 2015. In totaal ontvingen de burgemeesters samen 123 vragen/verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen. Dit is een daling ten opzichte van de vorige jaren. Daarnaast

wordt in het tweede hoofdstuk weergegeven dat in totaal 144 bestuurlijke maatregelen werden opgelegd door de burgemeesters. Ook dit is een daling ten opzichte van 2014. Het merendeel, namelijk 78%, van de in 2015 opgelegde bestuurlijke maatregelen waren bevelen tot regularisatie. Inzake de veiligheidsmaatregelen kon worden vastgesteld dat slechts 4% van de responderende burgemeesters in 2015 samen 12 vragen hadden ontvangen tot het opleggen van een veiligheidsmaatregel. Daarnaast heeft 6% van de responderende burgemeesters ook effectief een veiligheidsmaatregel opgelegd in 2015. In totaal werden er 25 veiligheidsmaatregelen opgelegd door de burgemeesters.

Met betrekking tot de hinderlijke inrichtingen in de Vlaamse steden en gemeenten tonen de gegevens in hoofdstuk 2 aan dat in 2015 235 van de in totaal 244 responderende gemeenten samen 16.114 klasse 1-inrichtingen en 47.082 klassen 2-inrichtingen hadden op hun grondgebied. De overige 9 gemeenten deelden mee geen zicht te hebben op het aantal klasse 1-inrichtingen en klasse 2-inrichtingen op hun grondgebied. Het aantal gemeenten dat geen zicht heeft op het aantal klasse 3-inrichtingen ligt iets hoger, met name 5% van de in totaal 244 responderende gemeenten. In 2015 hadden de andere 231 gemeenten samen 133.002 klasse 3-inrichtingen op hun grondgebied. Daarnaast kon worden vastgesteld dat niet minder dan 160 van de responderende gemeenten aangaf kennis te hebben van niet minder dan in totaal 9.176 niet-vergunde, maar vergunnings- of meldingsplichtige, inrichtingen. In 2014 bedroeg dit aantal 2.847 en in 2013 3.829. De overige 84 gemeenten gaven aan het aantal niet-vergunde inrichtingen niet te kennen of geen niet-vergunde inrichtingen op hun grondgebied te hebben.

De gegevens inzake het aantal hinderlijke klasse 2-inrichtingen lieten het toe te berekenen of de gemeenten al dan niet voldeden aan de bepalingen in het Milieuhandhavingsdecreet inzake het aanstellen van een minimum aantal toezichthouders binnen de eigen gemeente, de politiezone of/en de intergemeentelijke verenigingen. Er kan worden

geconcludeerd dat minimum 7% en maximum 8% van de responderende gemeenten geen beroep konden doen op voldoende toezichthouders in 2015. Veertien van de 244 responderende gemeenten kon in 2015 zelfs helemaal geen beroep doen op een toezichthouder. Indien het aantal hinderlijke inrichtingen niet exact of onvoldoende is gekend, kan het aantal toezichthouders waarop een gemeente beroep moet kunnen doen ook worden bepaald aan de hand van het inwonersaantal. Indien dit criterium wordt gehanteerd, kan eveneens worden vastgesteld dat bijna 7% van de gemeenten met meer dan 30.000 inwoners in 2015 nog niet voldeed aan de bepalingen ter zake in het Milieuhandhavingsdecreet.

Aangaande de gemeentelijke toezichthouders kon worden vastgesteld dat in totaal 263 gemeentelijke toezichthouders waren aangesteld in 2015 binnen 189 gemeenten die samen in totaal 58,43 VTE hebben besteed aan milieuhandhavingstaken. Ten opzichte van 2014 kan een stijging van het aantal toezichthouders worden vastgesteld, maar een daling van het totaal aantal VTE besteed aan milieuhandhavingstaken. De gemiddelde tijdsbesteding per gemeentelijke toezichthouder aan milieuhandhavingstaken in 2015 bedroeg 0,22 VTE, hetgeen betekent dat de gemiddelde toezichthouder voor minder dan $\frac{1}{4}$ wordt ingezet voor het uitvoeren van milieuhandhavingstaken. In 2014 bedroeg de gemiddelde tijdsbesteding nog 0,25 VTE per toezichthouder. Ter vergelijking kan worden meegedeeld dat in 2015 de gemiddelde tijdsbesteding van de gewestelijke toezichthouder 0,25 VTE bedraagt en deze van de toezichthouder van de Lokale politie 0,43 VTE.

In 2015 werden in totaal 5.097 milieuhandhavingscontroles – waarvan 74% uitgevoerd naar aanleiding van klachten en meldingen – uitgevoerd door de 263 gemeentelijke toezichthouders. Dit is een stijging ten opzichte van de 4.462 controles, uitgevoerd door 253 toezichthouders in 2014. Het gemiddelde aantal milieuhandhavingscontroles per toezichthouder steeg van 18 controles in 2014 tot 19 controles per toezichthouder in 2015. In 2013 bedroeg

dit eveneens 19 controles per toezichthouder. Tevens steeg het gemiddelde aantal controles per VTE van 71 in 2014 tot 87 controles per VTE in 2015. In 2013 bedroeg dit 81 controles per VTE.

Met betrekking tot de organisatie van milieuhandhaving binnen intergemeentelijke verenigingen kon worden vastgesteld dat in 2015 53 gemeenten, al dan niet gedeeltelijk, beroep deden op 4 intergemeentelijke verenigingen voor de organisatie van hun milieuhandhaving. Dit betekent dat 17% van het totaal aantal Vlaamse steden en gemeenten op één of andere manier beroep doet op een intergemeentelijke vereniging met betrekking tot de handhaving van de milieuregelgeving op hun grondgebied. Binnen deze 4 intergemeentelijke verenigingen waren in totaal samen 15 toezichthouders aangesteld en werd in totaal 3,14 VTE besteed aan milieuhandhavingstaken. Er werden door deze toezichthouders 272 milieuhandavingscontroles uitgevoerd, waarvan 85% naar aanleiding van klachten en meldingen.

5.2 INSTRUMENTEN

Het derde hoofdstuk van dit milieuhandhavingsrapport handelt over de inzet van de afzonderlijke milieuhandhavingsinstrumenten in 2015.

Controles en overtredingen

In 2015 werden in totaal 48.419 milieuhandhavingscontroles uitgevoerd door de gewestelijke toezichthouders, de provinciale toezichthouders, de gemeentelijke toezichthouders en de toezichthouders van de Lokale politie. Dit is een stijging ten opzichte van de 36.921 milieuhandhavingscontroles uitgevoerd in 2014.

Bij 77% van de uitgevoerde milieuhandhavingscontroles werd geen overtreding vastgesteld. Bij slechts 11.196 werd wel een overtreding vastgesteld. Het zijn voornamelijk de gemeentelijke toezichthouders die controles uitvoeren waarbij een overtreding werd vastgesteld. Bij bijna de helft van alle controles die worden uitgevoerd door de gemeentelijke toezichthouders wordt een overtreding vastgesteld. Bij de toezichthouders van de Lokale politie bedraagt deze verhouding 1 op 3. Bij slechts 18% van de controles uitgevoerd door de gewestelijke toezichthouders wordt een overtreding vastgesteld. In 2014 werd bij 73% van het totaal aantal uitgevoerde controles geen overtreding vastgesteld. In 2013 en 2012 was dit echter bij slechts 63%, in 2011 68% en in 2010 67% van het totaal aantal uitgevoerde controles. Dit betekent dat de laatste twee jaar steeds minder controles plaatshebben waarbij een overtreding wordt vastgesteld. Deze verandering zou kunnen wijzen op een verhoogde nalevingsgraad of op een gebrek aan een risicogerichte benadering.

Bij slechts 2% van de in totaal 11.196 controles waar een overtreding werd vastgesteld, werd geen verdere actie ondernomen ten aanzien van de vastgestelde overtreding. Dit is een verbetering ten opzichte van de gegevens van het Milieuhandhavingsrapport 2014 en 2013, toen nog bij respectievelijk 9% en 15% van de controles waar een overtreding werd vastgesteld

geen verdere actie werd ondernomen ten aanzien van de vastgestelde overtreding.

Van slechts 1% van de in totaal 48.419 uitgevoerde milieuhandhavingscontroles in 2015 was het resultaat onbekend. Dit is een daling ten opzichte van 2013 en 2014, toen deze verhouding respectievelijk 11,5% en 5% bedroeg. Deze daling wijst op een verbetering in de monitoring bij de toezichthoudende instanties.

Raadgevingen en aanmaningen

In 2015 werden in totaal 5.152 raadgevingen geformuleerd bij een totaal van 37.223 controles waarbij geen overtreding werd vastgesteld. Dit komt neer op 14%. In 2013 bedroeg deze verhouding 11,5% (in totaal 2.789 aanmaningen) en in 2014 7% (in totaal 1.895 aanmaningen). Net zoals voorgaande jaren gebruikten de gewestelijke toezichthoudende instanties het instrument raadgeving beduidend minder dan de gemeentelijke toezichthouders en de toezichthouders van de Lokale politie.

Het instrument aanmaning was ook in 2015 een veel gebruikt instrument. Bij meer dan 4/5 van alle controles waar een overtreding werd vastgesteld, werd een aanmaning geformuleerd. In totaal werden in 2015 niet minder dan 9.103 aanmaningen geformuleerd tijdens 11.196 controles waar een overtreding werd vastgesteld. Dit komt gemiddeld neer op een procentueel aandeel van 81%. In 2014 en 2013 bedroeg deze verhouding respectievelijk 47% en 30%. Dit wijst op een stijging van het procentuele aandeel van de aanmaningen ten aanzien van het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld.

Verslagen van vaststelling en processen-verbaal

In vergelijking met de andere instrumenten kan algemeen worden vastgesteld dat het instrument verslag van vaststelling in 2015, net zoals voorgaande jaren, niet vaak wordt gebruikt. Er werden in totaal 199 verslagen van vaststelling opgesteld. Dit is echter wel een toename ten opzichte van de 59 en 110 verslagen van vaststelling die respectievelijk in 2014 en 2013 werden opgesteld door de toezichthoudende instanties. De procentuele verhouding van het gebruik van het instrument ten aanzien van het aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld, is verdubbeld in 2015 ten opzichte van 2014 en 2013, al bedroeg deze slechts 2%.

Bij 2.890 van de in totaal 11.196 controles waar een overtreding werd vastgesteld, werd een proces-verbaal opgesteld in 2015. Dit komt neer op een procentuele verhouding van 26%. Deze verhouding leunt aan bij het percentage van 2014, toen bij 28% van het totaal aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld een proces-verbaal werd opgesteld oftewel 2.796 processen-verbaal. In 2013 werd bij 14.319 controles een overtreding vastgesteld en werden 2.418 processen-verbaal opgesteld, hetgeen 17% vertegenwoordigt. Met betrekking tot het gebruik van het instrument proces-verbaal kan voor 2015 tevens worden vastgesteld dat 49%⁵⁴ van de opgestelde processen-verbaal prioritairere processen-verbaal waren in het kader van de 'Prioriteitennota Vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaamse Gewest'.

⁵⁴ Dit cijfer vormt enigszins een vertekend beeld, gelet op het feit dat sommige diensten effectief prioritairere processen-verbaal opstellen maar deze alzo niet benoemen. Er kan worden aangenomen dat het aandeel prioritairere processen-verbaal ten aanzien van het aandeel niet-prioritairere processen-verbaal in de realiteit hoger is.

Bestuurlijke maatregelen en veiligheidsmaatregelen

In 2015 werden in totaal 585 bestuurlijke maatregelen opgelegd door de toezichthouders. Dit is een daling ten opzichte van de 626 bestuurlijke maatregelen opgelegd in 2013, maar een stijging ten opzichte van de 447 bestuurlijke maatregelen opgelegd in 2014. Procentueel gezien, ten opzichte van het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld, blijft het aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen echter min of meer hetzelfde. In 2015 bedroeg deze verhouding 5%, in 2013 4 % en in 2014 5%. Daarnaast kon worden vastgesteld dat bijna ¼ van de opgelegde bestuurlijke maatregelen in 2015 niet binnen de opgelegde termijn werden uitgevoerd. In 2014 bedroeg dit percentage 15% en in 2013 13%. Dit toont aan dat het steeds moeilijker wordt om bestuurlijke maatregelen tijdig te doen uitvoeren. Dit probleem is voornamelijk merkbaar bij de bestuurlijke maatregelen opgelegd door de toezichthouders van de Lokale politie en de gemeentelijke toezichthouders. De gewestelijke toezichthouders hebben de mogelijkheid om de opgelegde bestuurlijke maatregelen te combineren met een bestuurlijke dwangsom. In 2015 werd dit instrument vier keer gehanteerd door één actor, namelijk het ANB. In één geval werd de bestuurlijke dwangsom ook effectief ingevorderd.

In 2015 werden 43 beroepen bij de minister ingediend betreffende besluiten houdende bestuurlijke maatregelen. Dit is, ondanks de toename in het aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen, een daling ten opzichte van de 60 beroepen die in 2014 werden ingediend maar een toename ten opzichte van de 38 beroepen die werden ingediend in 2013. De beroepsgraad bedroeg in 2015 7%. 39 van de 43 in 2015 ingediende beroepen werden ontvankelijk verklaard. Bij 36 van deze beroepen werd binnen de termijn uitspraak gedaan. Bij de overige 3 dossiers was de termijn waarbinnen de minister uitspraak moet doen nog niet verstreken op het moment van de rapportering. 42% van de uitspraken waren ongegrond verklaringen van het beroep, ¼ van de uitspraken waren gedeeltelijke gegrond verklaringen

en 14% volledige gegroundverklaringen. 19% van de beroepen werd zonder voorwerp verklaard.

In 2015 werden 5 beroepen ingediend tegen geweigerde verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen. In 2014 en 2013 waren dit er nog respectievelijk 10 en 7. Van de in 2015 ingediende beroepen werden er 3 ontvankelijk verklaard waarvan er 2 geground en 1 beroep ongeground werden verklaard.

In 2015 werden in 130 veiligheidsmaatregelen opgelegd. Dit is een stijging ten opzichte van de 97 en 126 veiligheidsmaatregelen die in 2014 en 2013 werden opgelegd. Het merendeel van de veiligheidsmaatregelen wordt opgelegd door de gemeentelijke toezichthouders.

5.3 SANCTIONERING

In het onderdeel aangaande strafrechtelijke sanctionering in 2015 kan in hoofdstuk 4 worden vastgesteld dat 5.020 zaken 'Milieuhandhaving' werden geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest. 60% van deze zaken waren afkomstig van de algemene politie en 37% van de inspectiediensten. In 2014 werden er in totaal 5.048 zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd en in 2013 4.261.

Meer dan 45%, oftewel 2.264 zaken, van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaamse gewest in 2015 had een voornaamste tenlasteleggingscode kaderend binnen het thema afval. Zaken in verband met emissies en milieubeheerrecht vertegenwoordigden respectievelijk 13% en 17% van het totaal aantal zaken van 2015. Daarnaast had 21% betrekking op vergunning en 4% op mest. Deze verhoudingen zijn min of meer gelijklopend met deze uit het Milieuhandhavingsrapport 2014 en het Milieuhandhavingsrapport 2013.

In 2015 hadden 1.740 dossiers betrekking op sluikstorten. Dit betekent dat een aanzienlijk deel van het totaal aantal dossiers geregistreerd bij de correctionele afdelingen van de parketten in het Vlaamse Gewest betrekking had op sluikstorten, namelijk bijna 35%. Deze tendens kan ook worden vastgesteld in de vorige milieuhandhavingsrapporten.

Tevens kan in hoofdstuk 4 worden vastgesteld dat meer dan 28% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele parketten van het Vlaamse Gewest zich op de extractiedatum nog in vooronderzoek bevonden. Daarnaast werd reeds 27% zonder gevolg gesteld (seponering omwille van opportunitereidenen of technische redenen), in 4% werd een minnelijke schikking voorgesteld en 2,45% van het totaal aantal zaken was op de extractiedatum reeds gedagvaard.

Verder was op de extractiedatum reeds 31% van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' overgemaakt aan de bevoegde dienst met het oog op het opleggen van een administratieve sanctie.

Het percentage van het totaal aantal zaken 'Milieuhandhaving' dat werd overgemaakt aan de bevoegde dienst met het oog op opleggen van een administratieve sanctie is sterk gestegen sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet. In 2009 bedroeg dit percentage bijna 10%, in 2010 15%, in 2011 26%, in 2012 28%, in 2013 27%, in 2014 22% en in 2015 dus 31%.

Aangaande de motieven tot seponeren kan worden vastgesteld dat van de 1.371 zaken 'Milieuhandhaving' die op de extractiedatum reeds werden geseponerd, 29% werd geseponerd omwille van opportunitereidenen. Daarnaast werd 71% geseponerd omwille van technische redenen. In 2014 werd d.d. de extractiedatum 33% geseponerd omwille van opportunitereidenen en 67% omwille van technische redenen. In 2013 bedroeg deze verhouding 31% en 69%.

Inzake de bestuurlijke sanctionering kan in hoofdstuk 4 worden vastgesteld dat de LNE-AMMC in 2015 1.932 processen-verbaal heeft ontvangen van de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaamse Gewest met oog op het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete. Dit aantal is sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet blijven toenemen, al kunnen er nog steeds verschillen worden opgemerkt tussen de verschillende afdelingen van de parketten in het procentuele aandeel processen-verbaal ten aanzien van het totaal aantal geregistreerde zaken dat wordt overgemaakt aan de LNE-AMMC. Meer dan 40% van de dossiers die in 2015 werden overgemaakt aan de LNE-AMMC waren processen-verbaal opgesteld door de Lokale politie.

Daarnaast kon worden vastgesteld dat 35% betrekking had op afval.

De LNE-AMMC heeft in 2015 2.234 door de parketten overgemaakte dossiers afgehandeld. In 1.356 van deze dossiers werd een alternatieve bestuurlijke geldboete opgelegd. In 348 dossiers werd beslist geen geldboete op te leggen en in 912 dossiers werd een bestuurlijke transactie voorgesteld. 530 voorstellen tot transactie werden in 2015 betaald. Bij 65 van de in totaal 1.356 opgelegde alternatieve bestuurlijke geldboetes werd een voordeelontneming opgelegd.

Daarnaast heeft de LNE-AMMC in 2015 137 verslagen van vaststelling ontvangen met het oog op het opleggen van een exclusieve bestuurlijke geldboete voor de vastgestelde milieu-inbreuk. Het merendeel van deze verslagen van vaststelling, namelijk meer dan 90%, werd opgesteld door gewestelijke toezichthouders. Tevens kon worden vastgesteld dat bijna de helft van deze verslagen van vaststelling handelde over milieubeheer en bijna 1/3 over afval.

De LNE-AMMC heeft in 2015 127 beslissingen genomen in het kader van vastgestelde milieu-inbreuken. In bijna 54% van deze beslissingen werd een exclusieve bestuurlijke geldboete opgelegd, terwijl in 10 dossiers werd beslist geen geldboete op te leggen. Daarnaast werden 65 bestuurlijke transacties voorgesteld. In 2015 werden 49 voorstellen tot transactie werden betaald. Bij 8 van de in totaal 68 opgelegde exclusieve bestuurlijke geldboetes werd tevens een voordeelontneming opgelegd.

In 2015 werd tegen 147 van de 1.356 door de LNE-AMMC opgelegde alternatieve bestuurlijke geldboetes beroep aantekend bij het Milieuhandhavingscollege, wat overeenkomt met een beroepspercentage van 11%. Het Milieuhandhavingscollege heeft in 2015 in totaal 66 arresten geveld aangaande de beroepen ingediend tegen door de LNE-AMMC opgelegde alternatieve bestuurlijke geldboeten. 11% van de beroepen werd onontvankelijk verklaard, 23% van de beroepen werd ongegrond verklaard en eveneens 23% van de ingediende beroepen werd geheel of gedeeltelijk

gegrond verklaard met de vermindering of de vernietiging van de boete als gevolg. Bij 42% van de arresten in 2015 werd een tussenarrest geveld in 2015.

Aangaande de door de LNE-AMMC opgelegde exclusieve bestuurlijke geldboetes ontving het Milieuhandhavingscollege 1 beroep in 2015 en werden er in 2015 3 beslissingen genomen door het Milieuhandhavingscollege. Er werd één beroep geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard met vermindering of kwijtschelding van de boete en er werden twee tussentijdse arresten geveld.

Betreffende de bevoegdheid van de VLM tot het opleggen van administratieve geldboetes in 2015 kon in het laatste deel van hoofdstuk 4 worden vastgesteld dat 143 terreinvaststellingen hadden plaatsgevonden en er 2.669 boetes werden opgelegd.

5.4 AANBEVELINGEN

Onderstaande aanbevelingen worden geformuleerd op basis van de vaststellingen gemaakt in dit milieuhandhavingsrapport en ter optimalisatie van het milieuhandhavingsbeleid. Een aantal van deze aanbevelingen werden reeds geformuleerd in de vorige milieuhandhavingsrapporten, maar zijn nog steeds, gelet op de cijfergegevens aangaande 2015, actueel en worden daarom hernomen.

I. Lokale toezichthouders

Het Milieuhandhavingsdecreet bevat bepalingen inzake de organisatie van de lokale handhaving en de aanstelling van lokale toezichthouders en provinciale toezichthouders. De cijfergegevens in dit milieuhandhavingsrapport geven, net zoals in de voorgaande rapporten, aanleiding tot het formuleren van aanbevelingen ter optimalisatie van de lokale milieuhandhaving.

1. Aanstelling lokale toezichthouder

De gemeenten hebben de mogelijkheid om toezichthouders aan te stellen binnen hun eigen gemeenten, maar kunnen er daarnaast voor kiezen om beroep te doen op een toezichthouder aangesteld binnen een intergemeentelijke vereniging of binnen hun lokale politiezone. De jaarlijkse bevraging heeft aangetoond dat er nog steeds responderende gemeenten zijn die geen beroep kunnen doen op een/voldoende aangestelde toezichthouder(s). Er wordt aanbevolen dat ook deze gemeenten zich conformeren aan de bepalingen van het Milieuhandhavingsdecreet.

2. Aanstelling provinciale toezichthouders

Slechts twee van de vijf Vlaamse provincies hebben reeds provinciale toezichthouders aangesteld. Er wordt dan ook aanbevolen dat de provincies die nog

geen provinciale toezichthouders hebben aangeduid conform het Milieuhandhavingsdecreet dit alsnog doen.

3. Toezichthouders uitdrukken in VTE

Ook uit de cijfergegevens van dit milieuhandhavingsrapport blijkt, net zoals voorgaande jaren, dat de aangestelde toezichthouders slechts een beperkt deel van hun tijd kunnen besteden aan milieuhandhavingstaken. De gewestelijke toezichthouder kan gemiddeld 0,24 VTE besteden aan milieuhandhavingstaken, de gemeentelijke toezichthouder 0,25 VTE en de toezichthouder van de lokale politie 0,44 VTE. Het feit dat de aangestelde toezichthouder niet voltijds bezig kan zijn met milieuhandhavingstaken heeft uiteraard ook invloed op het aantal controles dat kan worden uitgevoerd. Het verdient derhalve aanbeveling dat het verplicht aantal toezichthouders per gemeente voortaan niet meer in aantal wordt uitgedrukt, maar wel in VTE dat besteed kan worden aan handhavingstaken. Anders zou immers het risico kunnen bestaan dat op papier wel lokale toezichthouders zijn aangesteld maar dat die de facto relatief weinig tijd aan handhavingstaken kunnen besteden. Een dergelijke benadering zou een aanpassing van de regelgeving vereisen en zou kunnen worden gekoppeld aan een nader uit te werken subsidieregeling waarvoor reeds een decretale basis werd voorzien in het Milieuhandhavingsdecreet (art. 16.3.4).

4. Intergemeentelijke samenwerking bevorderen

Op basis van de gegevens aangeleverd door de responderende intergemeentelijke verenigingen kon worden berekend dat 17% van het totaal aantal Vlaamse steden en gemeenten op één of andere manier beroep doet op een intergemeentelijke vereniging met betrekking tot de handhaving van de

milieuregelgeving op hun grondgebied. Samenwerking via een intergemeentelijke vereniging kan schaalvoordelen genereren en onder meer door specialisatie een hoger niveau van deskundigheid garanderen. Er wordt dan ook aanbevolen dat de mogelijkheden tot intergemeentelijke samenwerking verder worden onderzocht.

II. Risicogericht toezicht en programmatisch handhaven

Het risicogericht toezicht en het programmatisch handhaven hebben als doel om de financiële middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten zodat het hoogste milieurendement kan worden behaald. Dit betekent onder meer dat handhaving vooral daar dient te worden ingezet waar hetzij overtredingen zouden kunnen verwacht worden of waar de milieuschade bij een schending relatief groot zou kunnen zijn. Dat pleit er derhalve voor om bij handhavingsactiviteiten niet alleen reactief te handhaven (naar aanleiding van klachten), maar om ook op eigen initiatief van de toezichthoudende instantie, bijvoorbeeld op basis van een risicoanalyse een programma te ontwikkelen waarbij de handhavingsactiviteiten worden georganiseerd op basis van de verwachte risico's en de daaraan gekoppelde mogelijke voordelen van handhaving.

5. Focus op risicogericht toezicht

In hoofdstuk 3 kon worden vastgesteld dat bij 77% van de in totaal 48.419 door de toezichthouders uitgevoerde milieuhandhavingscontroles in 2015 geen overtreding werd vastgesteld. Niettegenstaande het feit dat dit cijfer zou kunnen wijzen op een hoge nalevingsgraad en dat de aanwezigheid op het terrein van de toezichthouders ook zelf een effect heeft op het naleefgedrag, kan dit hoge cijfer van controles waarbij geen overtreding kon worden vastgesteld ook wijzen op een gebrek aan risicogerichte benadering en een gebrek aan doelgericht toezicht. Om de beperkte middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten, wordt dan ook aanbevolen dat toezichthoudende

instanties (nog meer) inzetten op een risicogerichte benadering.

6. Belang van programmatisch handhaven

Het is belangrijk een evenwicht te vinden tussen het programmatisch en reactief (naar aanleiding van klachten en meldingen) handhaven. Bij gebrek aan voldoende middelen ontstaat het gevaar dat enkel nog reactief kan worden gehandhaafd. Daarnaast dient de tendens tot risicogericht handhaven, die reeds werd ingezet bij vele toezichthoudende instanties, te worden ondersteund.

7. Focus op aanpak niet-vergunde inrichtingen

De aangeleverde gegevens toonden aan dat in 2015 binnen 160 responderende gemeenten een totaal van niet minder dan 9.176 hinderlijke maar (geheel of gedeeltelijke) niet-vergunde/gemelde inrichtingen actief waren. Het betreft hier inrichtingen die op basis van het VLAREM geclassificeerd kunnen worden als zijnde een klasse 1, klasse 2 of klasse 3 inrichting, maar nog niet werden vergund en dus niet legitiem werden uitgebaat. Deze gemeenten hebben kennis van overtredingen ten aanzien van de milieuwetgeving. Er wordt dan ook, wederom, aanbevolen om de inspanningen daarop primair te richten. De vergunnings- of meldingsplicht is immers de hoeksteen van het bestuurlijke milieurecht omdat via de vergunning of melding ook voorwaarden kunnen worden opgelegd met het oog op de verbetering van de milieukwaliteit en de beperking van de hinder.

III. Monitoring

Een goede monitoring is noodzakelijk voor de organisatie van de handhaving. Niet alleen in het kader van een risicogerichte en programmatisch handhaving, maar tevens ook in het belang van een behoorlijke rapportering en opvolging. Op basis van de gegevens in dit milieuhandhavingsrapport worden dan ook de volgende aanbevelingen geformuleerd.

8. Kennis hinderlijke inrichtingen

Een essentiële voorwaarde voor een effectieve milieuhandhaving is dat er informatie ter beschikking is inzake de inrichtingen op het eigen grondgebied. Uit de aangeleverde cijfers blijkt dat een aantal gemeenten nog geen zicht heeft op het aantal klasse 1, klasse 2 en klasse 3 inrichtingen op hun grondgebied. Dit blijkt reeds verschillende jaren een pijnpunt te zijn. Ook dit jaar dient de aanbeveling te worden hernomen om op lokaal niveau het aantal vergunnings- of meldingsplichtige inrichtingen in kaart te brengen.

9. Gebruik specifiek H-codes

Op basis van een vergelijking tussen de cijfers aangeleverd door de verschillende gewestelijke toezichthoudende instanties en de cijfergegevens aangeleverd door de parketten kon worden vastgesteld dat niet steeds gebruik wordt gemaakt van de specifieke H-codes binnen de notitienummers door de gewestelijke toezichthoudende instanties. Bepaalde dossiers komen dan ook op een niet-identificeerbare manier terecht in de cijfer-gegevens van de parketten. Er wordt dan ook aanbevolen, met het oog op een correcte dataverzameling en rapportering, dat de verschillende milieuadministraties consequent gebruik maken van deze codes.

10. Opvolging Prioriteitennota

In de schoot van de VHRM kwam het protocol "Prioriteitennota vervolgingsbeleid milieurecht in het Vlaamse gewest" tot stand met als doel om aan te geven welke schendingen door een toezichthouder als prioritair worden beschouwd. De inhoud van het protocol strekt ertoe dat vooral die als prioritair aangegeven schendingen een passend gevolg krijgen, hetzij via strafrechtelijke afhandeling, hetzij minstens via bestuurlijke sanctionering. Het is uiteraard van belang om inzicht te kunnen krijgen in de uitvoering van deze prioriteitennota. Dit veronderstelt enerzijds

dat alle toezichthouders bij een schending aangeven of het opgestelde proces-verbaal al dan niet prioritair is, maar tevens dat vervolgens de sanctionerende instanties ook aangeven op welke wijze deze als prioritair beschouwde processen-verbaal werden behandeld, en hierover terugkoppelen met de toezichthouders. Uit de aangeleverde cijfers gegevens blijkt dat niet alle betrokken actoren een classificatie van het proces-verbaal als zijnde prioritair of niet opmaken of de gegevens classificatie niet verder invoeren in het eigen opvolgingssysteem. Dit maakt het dan ook niet mogelijk de uitvoering van de prioriteitennota op afdoende wijze te evalueren. Er wordt dan ook aanbevolen dat alle betrokken handavingsactoren instaan voor een correcte uitvoering en opvolging van de Prioriteitennota.

11. Volledige monitoring en rapportering

Er wordt aanbevolen dat wordt onderzocht in welke mate het mogelijk is dat elke handavingsactor instaat voor een volledige monitoring (intern) en rapportering (intern en naar derden toe, o.a. de VHRM), met name de monitoring van de inzet van elk instrument, maar ook dat telkens wordt nagegaan en gemonitord of het hersteld is en wanneer het handavingsproces is afgelopen. Een dergelijke monitoring geeft een beeld van de inzet en effectiviteit van de instrumenten.

IV. Het niet-tijdig uitvoeren van bestuurlijke maatregelen

Wanneer bestuurlijke maatregelen worden opgelegd, is het de bedoeling dat een illegale situatie binnen de opgelegde termijn wordt beëindigd. In 2015 werd bijna ¼ van de opgelegde bestuurlijke maatregelen niet uitgevoerd binnen de door de toezichthouder opgelegde termijn. Dit is onwenselijk. Het kan enerzijds het gezag van de bestuurlijke overheid dat de maatregelen heeft opgelegd ondermijnen, maar anderzijds leidt dit ook tot voortduren van een illegale toestand. Er wordt derhalve aanbevolen dat

de bevoegde instantie de beschikbare instrumenten aanwendt om het tijdig naleven van een opgelegde bestuurlijke maatregel ook af te dwingen. Hiertoe kan de toezichthouder gebruik maken van de bestuursdwang, waarbij de toezichthouder zelf het herstel bewerkstelligt en de kosten recupereert van de overtreder. De gewestelijke toezichthouder kan tevens gebruik maken van het instrument bestuurlijke dwangsom, dat aan de bestuurlijke maatregel wordt gekoppeld. Tenslotte kan de toezichthouder ook een proces-verbaal opstellen bij niet-uitvoering van een bestuurlijke maatregel. In dergelijke gevallen wordt aanbevolen dat de Procureur des Konings dergelijke misdrijven zelf strafrechtelijk zou vervolgen voor de correctionele rechtbank om een duidelijk signaal naar hardleerse overtreders te sturen.

Zoals aangegeven heeft de gewestelijke toezichthouder het instrument bestuurlijke dwangsom als spreekwoordelijke stok achter de deur. De lokale toezichthouders kunnen voorlopig nog geen gebruik maken van dit instrument. Echter, ongeveer ¼ van de in 2015 door de gemeentelijke toezichthouders en toezichthouders van de Lokale politie opgelegde bestuurlijke maatregelen werd niet tijdig uitgevoerd. Er wordt dan ook aanbevolen dat het instrument bestuurlijke dwangsom ter beschikking wordt gesteld van alle toezichthouders.

V. Milieuhandhaving als taak voor de politiediensten

Ook op basis van dit milieuhandhavings-rapport kan worden vastgesteld dat milieuhandhaving en –toezicht niet enkel een bevoegdheid is die wordt omarmd door onder meer de gewestelijke instanties en de gemeenten, ook de politiediensten vervullen een belangrijke taak inzake milieuhandhaving. Naast de activiteiten van de Federale politie betreffende de proactieve controles in het kader van afvaltransporten, worden, zoals blijkt uit hoofdstuk 2, heel wat controles inzake milieu uitgevoerd en processen-verbaal opgesteld door de algemene politiediensten. Ook aangaande de aangestelde lokale

toezichthouders binnen de politiediensten kunnen heel wat inspanningen worden vastgesteld. Er wordt dan ook aanbevolen dat de politiediensten deze taak kunnen/zullen blijven uitoefenen.

VI. Vaststelling sluikstorten

Net zoals voorgaande jaren blijkt uit de cijfers van de parketten dat sluikstorten de meest vastgestelde overtreding is in het Vlaamse Gewest. Meer dan 1/3 van de zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de parketten in het Vlaamse Gewest heeft immers betrekking op sluikstorten. Dit zijn vaak dossiers die ook kunnen worden gekaderd als lokale overlast en die dus bij voorkeur worden afgehandeld op lokaal vlak, door een GAS-boete. De reden dat deze toch worden bezorgd aan het parket en desgevallend aan de LNE-AMMC voor bestuurlijke beboeting, is dat niet alle gemeenten (dergelijke) overlastbepalingen in hun politiereglement invoeren, maar ook dat de inbreuk niet op basis van het GAS reglement wordt geverbaliseerd. Het is dan ook aan te bevelen dat gemeenten bepalingen ter vaststelling en verbalisering van sluikstorten opnemen in hun GAS-reglementen. In dit kader dient tevens te worden onderzocht op welke wijze deze overtredingen, indien opgenomen in GAS-reglementen, ook kunnen worden vastgesteld en geverbaliseerd door gewestelijke toezichthouders.

6 BIJLAGEN

- ▶ Verklarende woordenlijst - afkortingen
- ▶ Lijst van grafieken
- ▶ Lijst van tabellen
- ▶ Lijst van responderende gemeenten
- ▶ Lijst van responderende politiezones

6.1 VERKLARENDE WOORDENLIJST - AFKORTINGEN

/	Niet beschikbaar
AGR-GPS	Elk transportmiddel dat door een erkende mestvoerder Klasse B of klasse C ingezet wordt voor het vervoer van dierlijke mest of andere meststoffen, moet op elk moment AGR-GPS compatibel zijn. Die AGR-GPS-compatibiliteit houdt in dat elk erkend transportmiddel moet beschikken over AGR-GPS-apparatuur, die deel uitmaakt van een operationeel AGR-GPS-systeem. Bovendien moeten de signalen uitgestuurd door die apparatuur via een computerserver, beheerd door een GPS-dienstverlener, rechtstreeks en onmiddellijk verstuurd worden naar de Mestbank.
ALBON	Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond en Natuurlijke Rijkdommen van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie
AMI	Afdeling Milieu-inspectie van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie
AMMC	Afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie
AMV	Afdeling Milieuvergunningen van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
ANG	Algemene Nationale Gegevensdatabank
AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
AWZ	Afdeling Waterwegen en Zeekanaal NV
B.S.	Belgisch Staatsblad
DABM	Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
ECO-formulier	Vattingsdocument dat bij een afvaltransportcontrole door de politie wordt ingevuld en overgezonden voor centrale vating aan de centrale dienst Leefmilieu. De gegevens worden, naast de punctuele controle, gebruikt voor het uitvoeren van operationele en strategische analyses.
GAS	Gemeentelijke Administratieve Sanctie
MHHC	Milieuhandhavingscollege
MHR	Milieuhandavingsrapport
MOW	Departement Mobiliteit en Openbare Werken

OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PIVO	Provinciaal Instituut voor Vorming en Opleiding
PV	Proces-verbaal
REA/TPI	Nationaal informaticaprogramma voor de rechtbanken van eerste aanleg met applicaties voor de correctionele parketten en hun griffies, jeugdparketten en hun griffies, burgerlijke griffies
SG	Secretaris-generaal van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie
VAZG	Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
VHRM	Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VTE	Voltijdse equivalenten
VVP	Vereniging van Vlaamse Provincies
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

6.2 LIJST VAN GRAFIEKEN

- Grafiek 1 Proactieve controles (gemeld via het opstellen van een ECO-formulier) in het kader van afvaltransporten op het grondgebied van het Vlaamse Gewest in 2015
- Grafiek 2 Aantal en soort milieuhandavingscontroles uitgevoerd in het kader van het Milieuhandavingsdecreet door toezichthouders van de Lokale politie in 2015
- Grafiek 3 Totaal aantal en soort milieuhandavings-controles uitgevoerd in het kader van het Milieuhandavingsdecreet door toezichthouders van de Lokale politie in 2015, 2014 en 2013
- Grafiek 4 Responsgraad van de burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten per klasse van gemeenten in percentages
- Grafiek 5 Aantal responderende burgemeesters die een vraag/verzoek hebben ontvangen tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen en het aantal responderende burgemeesters die bestuurlijke maatregelen hebben opgelegd in 2015
- Grafiek 6 Gemiddeld aantal gemeentelijke toezichthouders per gemeente 2009-2015
- Grafiek 7 Gemiddelde aantal controles per gemeentelijke toezichthouder
- Grafiek 8 Gemiddelde aantal milieuhandavingscontroles per VTE
- Grafiek 9 Verhouding prioritaire en niet-prioritaire processen-verbaal in 2015
- Grafiek 10 Aantal zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaams Gewest in 2015 per verbaliserende overheid - *Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal*
- Grafiek 11 Aantal zaken 'milieuhandhaving' afkomstig van de Vlaamse milieudiensten zoals geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest in 2015 - *Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal*
- Grafiek 12 Procentuele verhouding van de zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaams Gewest, per voornaamste tenlasteleggingscode van zaken in 2015 - *Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal*
- Grafiek 13 Procentueel aandeel zaken milieuhandhaving geregistreerd met tenlasteleggingscodes - *Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal - statistisch analisten*
- Grafiek 14 Vooruitgangsstaten dd. 10 januari 2016 van de zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele parketten in het Vlaamse Gewest in 2015 per aandeel rubriek van tenlastelegging (afval, mest, vergunningen, emissies en milieubeheer) - *Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal - statistisch analisten*

- Grafiek 15 Procentueel aandeel van de dossiers doorgestuurd aan de LNE-AMMC sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet in 2009
- Grafiek 16 Aantal zaken betreffende milieumisdrijven ontvangen door de LNE-AMMC en het aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd in 2015 door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaams gewest, in de vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie'.
- Grafiek 17 Kader waarbinnen de bestuurlijke transacties werd voorgesteld en betaald, per milieuthema
- Grafiek 18 Kader waarbinnen de bestuurlijke transacties werd voorgesteld en betaald, per milieuthema

6.3 LIJST VAN GRAFIEKEN

Tabel 1	Aantal toezichthouders per gewestelijke toezichthoudende instantie in 2013, 2014 en 2015
Tabel 2	Inspanningen van de gewestelijke toezichthoudende instanties met betrekking tot milieuhandhavingstaken in 2013, 2014 en 2015
Tabel 3	Totaal aantal uitgevoerde milieuhandavingscontroles door de toezichthouders in 2013, 2014 en 2015
Tabel 4	Inspanningen met betrekking tot milieuhandhavingstaken 2015
Tabel 5	Processen-verbaal opgesteld door politiediensten inzake leefmilieucriminaliteit voor het jaar 2015 in het Vlaamse Gewest
Tabel 6	Inkledingsklassen van de Vlaamse Politiezones inclusief het aantal politiezones per klasse en aantal respondenten per klasse
Tabel 7	Overzicht van de aanstelling van toezichthouders bij de lokale politie en de inspanningen met betrekking tot milieuhandhavingstaken in 2015 (per inwonersaantal)
Tabel 8	Inspanningen met betrekking tot milieuhandavingscontroles uitgevoerd door de toezichthouders van de Lokale politie in 2015
Tabel 9	Aantal vragen en verzoeken betreffende het opleggen van bestuurlijke maatregelen ontvangen door de burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten in 2015
Tabel 10	Aantal en soort opgelegde bestuurlijke maatregelen door de burgemeester van de Vlaamse steden en gemeenten in 2012
Tabel 11	Aantal responderende burgemeesters die een vraag hebben ontvangen tot het opleggen van veiligheids-maatregelen en het aantal responderende burgemeesters die veiligheidsmaatregelen hebben opgelegd in 2015
Tabel 12	Aantal vragen betreffende het opleggen van veiligheidsmaatregelen ontvangen door de burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten in 2015
Tabel 13	Aantal en soort opgelegde veiligheidsmaatregelen door de burgemeesters van de Vlaamse steden en gemeenten in 2015
Tabel 14	Aantal responderende gemeenten per klasse ten opzichte van het totaal aantal gemeenten per klasse in 2015.
Tabel 15	Aantal hinderlijke inrichtingen per klasse van gemeenten in 2015
Tabel 16	Aanstelling lokale toezichthouders aan de hand van het aantal hinderlijke inrichtingen in 2015
Tabel 17	Aanstelling lokale toezichthouders aan de hand van het aantal inwoners in 2015
Tabel 18	Aanstelling en tijdsbesteding van de gemeentelijke toezichthouders per klasse van gemeenten in 2015

Tabel 19	Inspanningen met betrekking tot milieuhandhavingstaken door gemeentelijke toezichthouders per klasse van gemeenten in 2015
Tabel 20	Aantal milieuhandavingscontroles uitgevoerd door gemeentelijke toezichthouders in het kader van het Milieuhandavingsdecreet, naar aanleiding van klachten en meldingen en op basis van eigen initiatief in 2015
Tabel 21	Vergelijking van het aantal 'controles waar geen overtreding werd vastgesteld' met het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld' in 2015
Tabel 22	Aantal 'controles zonder verdere actie' afgewogen ten aanzien van het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld' in 2013, 2014 en 2015.
Tabel 23	Aantal controles waarvan het resultaat onbekend is in 2015 en procentuele verhouding ten aanzien van het totaal aantal uitgevoerde milieuhandavingscontroles in 2015, 2014 en 2013
Tabel 24	Aantal 'raadgevingen' gehanteerd door de toezichthouders ten aanzien van het totaal aantal 'controles waar geen overtreding werd vastgesteld'
Tabel 25	Aantal aanmaningen geformuleerd door toezichthouders ten aanzien van het totaal 'aantal controles waarbij een overtreding werd vastgesteld'
Tabel 26	Aantal 'verslagen van vaststelling' opgesteld door de toezichthouders ten opzichte van het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld'
Tabel 27	Aantal 'processen-verbaal' opgesteld door de toezichthouders ten opzichte van het aantal 'controles waar een overtreding werd vastgesteld'
Tabel 28	Aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen ten aanzien van het aantal controles waar een overtreding werd vastgesteld in 2013, 2014 en 2015
Tabel 29	Aard van de opgelegde bestuurlijke maatregelen in 2015
Tabel 30	Vergelijking tussen de uitspraak van de minister ten aanzien van de ontvankelijk verklaarde beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen in 2015, 2014 en 2013
Tabel 31	Procentueel aandeel van het aantal beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen ten aanzien van het totaal aantal opgelegde bestuurlijke maatregelen per aard in 2015, 2014 en 2013
Tabel 32	Aantal ingediende beroepen tegen geweigerde verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen in 2015, 2014 en 2013
Tabel 33	Aard van de opgelegde veiligheidsmaatregelen
Tabel 34	Aantal zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaams Gewest in 2015, 2014 en 2013 per verbaliserende overheid - <i>Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal</i>

Tabel 35	Aantal zaken 'milieuhandhaving' afkomstig van de Vlaamse milieudiensten zoals geregistreerd door de correctionele afdelingen bij de parketten in het Vlaamse Gewest in 2015, 2014 en 2013 - <i>Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal</i>
Tabel 36	Aantal zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele afdelingen van de parketten van het Vlaamse Gewest, per voornaamste tenlasteleggingscode van zaken in 2015, 2014 en 2013 - <i>Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal</i>
Tabel 37	Aantal zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele parketten van het Vlaamse Gewest in 2015, al dan niet via voeging aan een moederzaak, per gerechtelijk arrondissement - <i>Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal - statistisch analisten</i>
Tabel 38	Dossiers geseponneerd met het oog op het opleggen van een administratieve geldboete (t.e.m. 2014)/ met vooruitgangsstaat 'niet-gemeentelijke administratieve sanctie' en 'gemeentelijke administratieve sanctie' (2015) /, sinds de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingdecreet
Tabel 39	Rubrieken tenlasteleggingscodes (afval, mest, vergunningen, emissies en milieubeheer) van de zaken 'Milieuhandhaving' geregistreerd door de correctionele parketten in het Vlaamse Gewest: vergelijking van het procentueel aandeel in 2013, 2014 en 2015, vooruitgangsstaat op respectievelijk 10 januari 2014, 10 januari 2015 en 10 januari 2016 per rubriek van tenlastelegging
Tabel 40	Motieven tot seponering voor de op 10 januari 2016 zonder gevolg staande zaken 'Milieuhandhaving' binnengekomen in 2015 al dan niet via voeging aan een moederzaak, per parket (en afdeling) <i>Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal - statistisch analisten</i>
Tabel 41	Motieven tot seponering voor de op 10 januari 2016 zonder gevolg staande zaken 'Milieuhandhaving' binnengekomen in 2015 al dan niet via voeging aan een moederzaak, per rubriek van tenlasteleggingscodes - <i>Bron: gegevensbank van het College van Procureurs-generaal - statistisch analisten</i>
Tabel 42	Processen-verbaal ontvangen door de LNE-AMMC van het departement LNE van de parketten van het Vlaamse Gewest in 2015
Tabel 43	Procentueel aandeel door de LNE-AMMC ontvangen processen-verbaal op het totaal aantal zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door het parket
Tabel 44	Procentueel aandeel van de processen-verbaal ontvangen door de LNE-AMMC in 2015, per handhavingsactor
Tabel 45	Procentueel aandeel van de processen-verbaal ontvangen door LNE-AMMC in 2015, per milieuthema
Tabel 46	Beslissingen genomen in het kader van alternatieve bestuurlijke geldboeten door de LNE-AMMC
Tabel 47	Verslagen van vaststelling ontvangen door de LNE-AMMC, per onderwerp, in 2015
Tabel 48	Beslissingen genomen in het kader van exclusieve bestuurlijke geldboeten door de LNE-AMMC
Tabel 49	Kader waarbinnen een exclusieve bestuurlijke geldboete werd opgelegd

Tabel 50 Ontvangen beroepen tegen beslissingen van de LNE-AMMC in het kader van milieumisdrijven en milieu-inbreuken door het Milieuhandhavingscollege in 2015 en de resultaten van de behandeling ervan

Tabel 51 Aantal en aard van de bestuurlijke geldboetes opgelegd door de Vlaamse Landmaatschappij

6.4 LIJST VAN RESPONDERENDE GEMEENTEN

Aalst	Geetbets	Laarne	Roosdaal
Aalter	Genk	Lanaken	Ruiselede
Affligem	Gent	Landen	Rumst
Alken	Geraardsbergen	Langemark-Poelkapelle	Schelle
Antwerpen	Gingelom	Lebbeke	Scherpenheuvel-Zichem
Anzegem	Gistel	Lendelede	Schilde
Ardooie	Gooik	Lennik	Schoten
Arendonk	Grimbergen	Leopoldsburg	Sint-Amands
As	Grobbendonk	Leuven	Sint-Katelijne-Waver
Asse	Haacht	Liedekerke	Sint-Laureins
Assenede	Haaltert	Lier	Sint-Lievens-Houtem
Avelgem	Halle	Lierde	Sint-Martens-Latem
Baarle-Hertog	Ham	Lille	Sint-Niklaas
Balen	Hamme	Linkebeek	Sint-Truiden
Beernem	Hamont-Achel	Lint	Stabroek
Beerse	Harelbeke	Linter	Staden
Beersel	Hechtel-Eksel	Lokeren	Steenokkerzeel
Begijnendijk	Heers	Londerzeel	Stekene
Bekkevoort	Heist-op-den-Berg	Lovendegem	Temse
Beringen	Hemiksem	Lubbeek	Ternat
Berlare	Herentals	Lummen	Tervuren

Bertem	Herenthout	Maarkedal	Tessenderlo
Bever	Herk-de-Stad	Maaseik	Tielt-Winge
Beveren	Herne	Malle	Tienen
Bilzen	Herselt	Mechelen	tongeren
Blankenberge	Herzele	Meerhout	Torhout
Boechout	Heusden-Zolder	Meeuwen-Gruitrode	Turnhout
Bonheiden	Heuvelland	Menen	Veurne
Boom	Hoeselt	Merchtem	Vilvoorde
Boortmeerbeek	Holsbeek	Merelbeke	Voeren
Borgloon	Hooglede	Merksplas	Vorselaar
Bornem	Hoogstraten	Mesen	Vosselaar
Borsbeek	Horebeke	Meulebeke	Waasmunster
Boutersem	Houthulst	Middelkerke	Waregem
Brakel	Hove	Mol	Wellen
Brasschaat	Huldenberg	Moorslede	Wemmel
Brecht	Hulshout	Mortsel	Wervik
Bredene	Ichtegem	Nevele	Westerlo
Bree	Ingelmunster	Niel	Wetteren
Brugge	Izegem	Nieuwpoort	Wiesbeke
Buggenhout	Kalmthout	Nijlen	Wijnegem
Damme	Kampenhout	Ninove	Willebroek

De Pinte	Kapellen	Olen	Wingene
Deerlijk	Kapelle-op-den-Bos	Oostkamp	Wommelgem
Deinze	kaprijke	Oostrozebeke	Wortegem-Petegem
Denderleeuw	Kasterlee	Opglabbeek	Zandhoven
Dendermonde	keerbergen	Opwijk	Zaventem
Dentergem	Kinrooi	Oudenaarde	Zeie
Destelbergen	Kluisbergen	Oudenburg	Zelzate
Diepenbeek	Knesselare	Oud-Turnhout	Zemst
Diest	Knokke-Heist	Overijse	Zingem
Diksmuide	Koekelare	Peer	Zoersel
Dilsen-Stokkem	Koksijde	Pittem	Zomergem
Drogenbos	Kontich	Poperinge	Zonhoven
Duffel	Kortenaken	Putte	Zonnebeke
Edegem	Kortenberg	Puurs	Zoutleeuw
Eeklo	Kortesseem	Ranst	Zuienkerke
Erpe-Mere	Kraainem	Ravels	Zulte
Evergem	Kruibeke	Retie	Zwalm
Gavere	Kruishoutem	Rijkevorsel	Zwevegem
Geel	Laakdal	Roeselare	Zwijndrecht

6.5 LIJST VAN RESPONDERENDE POLITIEZONES

Politiezone Aalst	Politiezone Kruibeke/Temse
Politiezone Aarschot	Politiezone Leuven
Politiezone AMOW	Politiezone Lier
Politiezone Assenede/Evergem	Politiezone Lokeren
Politiezone Balen/Dessel/Mol	Politiezone Lommel
Politiezone Beringen/Ham/Tessenderlo	Politiezone LOWAZONE
Politiezone Berlare/Zele	Politiezone Maasland
Politiezone Bierbeek/Boutersem/Holsbeek/Lubbeek	Politiezone Meetjesland Centrum
Politiezone Bilzen/Hoeselt/Riemst	Politiezone MIDOW
Politiezone Blankenberge/Zuienkerke	Politiezone MINOS
Politiezone Bredene/De Haan	Politiezone MIRA
Politiezone BRT	Politiezone Neteland
Politiezone Brugge	Politiezone Noord
Politiezone Deinze/Zulte	Politiezone Noorderkempen
Politiezone Dendermonde	Politiezone Noordoost-Limburg
Politiezone Dijleland	Politiezone Oostende
Politiezone Druivenstreek	Politiezone Pajottenland
Politiezone Erpe-Mere/Lede	Politiezone Regio Turnhout
Politiezone Gavers	Politiezone RODE
Politiezone Geel/Laakdal/Meerhout	Politiezone Schelde/Leie
Politiezone Gent	Politiezone Sint-Niklaas

Politiezone Grens	Politiezone Sint-Truiden/Gingelom/Nieuwerkerken
Politiezone Grensleie	Politiezone Spoorkin
Politiezone Grimbergen	Politiezone Tervuren
Politiezone Hamme/Waasmunster	Politiezone Tienen/Hoegaarden
Politiezone HANO	Politiezone VLAS
Politiezone HAZODI	Politiezone Voorkepen
Politiezone HerKo	Politiezone West-Limburg
Politiezone Het Houtsche	Politiezone Westkust
Politiezone Heusden-Zolder	Politiezone Wetteren/Laarne/Wichelen
Politiezone KASTZE	Politiezone WOKRA
Politiezone Kempen N.O.	Politiezone ZARA
Politiezone Kempenland	Politiezone Zaventem
Politiezone Klein-Brabant	Politiezone Zuiderkempen
Politiezone K-L-M	Politiezone Zwijndrecht

COLOFON

Uitgave september 2016

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Prof. Dr. Michael G. Faure LL.M.
Voorzitter van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad
voor Ruimte en Milieu
Koning Albert II-laan 20 bus 15
1000 Brussel

REDACTIE

An Stas en Laïla Macharis
Permanent secretariaat van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad
voor Ruimte en Milieu

LAY-OUT EN OPMAAK

Laïla Macharis, Management assistant van de Vlaamse Hoge
Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu

DEPOTNUMMER

D/2016/3241/212

Dit rapport is beschikbaar op de website van de Vlaamse Hoge
Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu: www.vhrm.be

Overname wordt verwelkomd, mits bronvermelding

